

KUĆNI

PRAVOSLOVAC

ili

KRATKI IZVADAK

iz

NAJPOTREBITIJIH ZAKONAH I NAREDABAH

sa

RAZNOVRSTNIMI PRIMJERI

punomoćjah, očitovanjah, molbah, tužbah, ugovorah, oporukah, obveznicah, mjenicah, namirah i svjedočbah.

Sastavio i izdao

ANDRIJA UHERNIK,

odvjetnik.

U ZAGREBU.

Brzotiskom Dragutina Bokaua.

1867.

Počitani i mili čitatelju!

Za najobičnije slučajeve imade u ovoj knjizi upute, nauke i primjerah dosti, a naime što se tiče tužbah, tih imade svakovrstnih, nu različitog ipak naslova, što mislim neće suvišno biti. U tužbah sam nastojao, da nauk o dokazivanju (Beweistheorie) čim pojmivljije i praktično predočim, jer zakon cieli o dokazivanju radi ograničenosti prostora nije moguće bilo obširno navesti. Uz onaj nauk o ustmenom postupku svaki je parničar kadar sebe zastupati, i znati će, što mu valja raditi. — Gradjanski zakon sam malo obsježnije naveo, da nevještaci o duhu cielog zakona, a i o razdielbi istog pojam zadobe; zato sam naznačio takodje koji §§. o kakovom predmetu sbore. — Zakon zemljišni, o izvan-parbenom postupku, uporabni, i brzi postupak, zatim o poljskih štetah dosti je podpun.

Mjenbeni zakon najviše sam iz tog razloga stavio u ovu knjigu sa obrazci različitih mjenicah, tužbah i prigovorah, jer se je kod nas počelo sa mjenicami mnogo raditi, dà novčari naši nedadu više novacah čestoputa niti seljaku, ako mu mjenicu neizdade; s toga da oni koji s pukom obće, i koji su opredieljeni, da mu budu savjetnici i učitelji, mogu uputit narod, što su to mjenice, a da to isto znanje i drugi nevještaci na praktični način postignu, mislio sam, da će biti u interesu mnogih čitateljah, da se sa mjenbenim zakonom i redom, a i s mjenbenom strogostju upoznadu. Napokon biljegovni zakon, premda nije savršen i podpun (jer toga svakom niti netreba), ipak sadržaje najpotrebitije, a osobito u sudbenom postupku obično znanje.

Što još manjka ovome dielu, neka počitani čitatelj oprosti, jer svega nije moguće bilo navesti u ovoj knjizi, koja je i onako preko obećanja narasla. O volji počitanog čitateljstva će zavisiti, da se do skora izdade nastavak i nadopunak kućnog pravoslovca, kao što oglas i poziv na zavitku ove knjige govori, tamo će se takodje izpraviti, što bi ovdje pogriešeno i zlo izpalo bilo.

Napomenuti mi je napokon, da je kućni pravoslovac izvorno dielo, u kojem se nenalazi nijedan stavak prevoda, osim zakona, koj se drugačije nemože kazati.

U Zagrebu 29. Ožujka 1867.

Sastavitelj.

Gradjanski parbeni postupnik.

Gradjanski parbeni postupnik ustanovljuje način i oblik t. j. formu, kako treba, da se gradjanske parnice (pravde, razpre izmedju dviuh ili više parbenikah) vode, razpravljaju, i riešavaju.

Gradjanske parnice vode se na dva načina, naime ustmeno i pismeno, zato je i postupak ustmeni i pismeni.

Ustmeni postupak jest, kada se parnice mogu voditi bez pismenih podnesakah, tako, da stranke dolazeće k sudu dadu svoj zahtjev staviti u zapisnik, i sud ga mora riešiti; nu mogu se i pismeni podnesci, tužbe, molbe, utoci, prizivi itd. predati, al razprava ipak ostaje ustmena, bržija, jednostavnija; pismeni postupak jest, kada se samo pismeni podnesci predlažu, i parnica se redovitim pismenim načinom razpravlja, i riešava.

Kod ustmenoga postupka na prvom ročištu vodi se glavna razprava, t. j. razpravlja se zahtjev stranakah; Obtuženik dade svoj odgovor, na koj tužitelj dade protuodgovor, a na ovaj predloži obtuženik drugotnicu, i time se razprava dovršuje, osim ako obtuženik u drugotnici ravede novih okolnostih, ili novih dokazalah, tada se tužitelju dozvoljuje zaglavni govor, a zaglavni protugovor obtuženiku; kod toga prvoga ročišta može i mora, i ako povoda ima, podnieti obtuženik prigovor proti naležnosti suda; da je predmet riešen pravomoćnom nagodom, ili da je tužitelj od tužbe odustao; što se zove zavrnutje tužbe; — kod prvoga ročišta ima obtuženik sudbeno navjestit izbjedu t. j. pozvat onog, koj mu pomoći može i mora kod razpravljanja; pridonieti sva dokazna sriedstva za svoje opravdanje, i za pobitje podignute proti njemu tužbe, obavit ogledbu izpravah (izvornike od prilogah protivnikovih pregledati; zatim kod toga prvoga ročišta preduzme se usklada spisah: t. j. svi spisi na parnicu sdadajući urede se i slože u jedan svezak.

Pismeni postupak dugo traje, jer na pismenu tužbu, ako tužitelj želi, ili ako sud za potrebito prenadje, odredi se najprije ročište; na tom ročištu, ako nije predmet podvržen ustmenom postupku, sporazume se stranke za pismeni postupak, na što sliedi nova odluka za odgovor, koj ima obtuženik dati za 30., 45., 60. ili 90. danah, kako naime sjedi u mjestu suda, ili izvan njega, nego u istoj zemlji, ili u području austrijske države, ili u inostranstvu.

Stranka, koja nemože odgovora dati u ovom prvom roku iz uzroka, što neima kod rukuh svih potrebitih dokazalah i spisah, ili pako iz drugoga uzroka, može dati molbu t. j. rokovnicu za odgodjenje prvoga roka; odgodjenje ovo obično se dozvoli stranki; rokovnicah takovih može se podnieti više za jedno pismo, ako tužitelj nečini to isto sa svojim protuodgovorom, tad obtuženik opet ponavlja (opetuje) kad mu je dati drugotnicu, svoj broj rokovnicah; — prije jošte dok nije dat odgovor, idu prigovori proti nenaležnosti suda (ako sudaštvo nije pravo) radi zavrnutja tužbe, ili navještenje izbjede, ogledba izpravah, koja možebiti kod svakoga pisma, ako ima prilogah, tako se parnica višeput protegne na dugo vrieme kod pismenoga postupka.

Ustmeni postupak jest u pravilu kod inokosnih sudovah (žup. kotarskih — srezkih — gradskih sudovah i slob. kotarah) i kod trgovačkih, a kod sbornih je u pravilu pismeni.

Kod sbornih sudovah imade takodjer mjesta ustmenom postupku:

a) Za tužbe dugovne utemeljene na izpravah podpunoga vjerovanja.

b) Tužbe o platežu prepornih zakupninah i najmovinah. *)

c) U slučajevih, gdje postupnik naročito naredjuje brzo ili ustmeno razpravljanje.

Stranke mogu već unapried, kad se podigne parnica, nagodom, ili zajedničkim porazumkom ustanoviti postupak ili pismen ili ustmen. Ako žele mjesto ustmenoga postupka odabrati pismeni, moraju to izjaviti glavom pred sudom, ili ako su zapriečene doći

*) Uslied naredbe popeč. unut, poslovah i pravos. od 17. Pros. 1858. broj 230. (Vidi Zem. vl. list. god. 1858. I. razd. 39 kom. str. 683.) pripada sudbenost u ovih poslovih kot. sudom (gradskim, slob, kotarah.)

pred sud, mogu to očitovati u pismenoj prošnji podpisanoj vlastoručno po obojici. *)

Ako stranka jedna želi postupak ustmeni, druga pismeni, tada odlučuje sudac, koj opet mora paziti na okolnosti mjestne, je li naime neće pismeni postupak po stranku jednu ili drugu biti na veliki teret, pošto neima u mjestu niti na blizu odvjetnikah, već bi stranke morale na daleko ići tražeći je, šta bi sa velikimi troškovi bilo skopčano; ili ako sudac vidi, da se posao radi svoje zamršenosti nemože razpravljati ustmeno, tada neka odluči na pismeni postupak.

Ustmeni postupak je već i zato velika blagodat za svakoga, jerbo u ustmenom postupku nemora se stranka služiti odvjetnikom, već može se svaki sam zastupati na sudu ili ako je koja stranka zapriečena važnimi poslovi doći sama pred sud na razpravu, može mjesto sebe poslati drugoga svakoga čovjeka (mužkoga spola) 24. godine staroga, punomoćjem za taj posao providjenoga, nu osobe poznate kao nadripisari (Winkelschreiber) nesmiju se pripustiti, da budu punomoćnici. **)

Stranki, koja nije kadra sama sebe zastupati, ili koja ponavlja tužbe i prošnje jur zabačene, ili koja se nepristojno ponaša pred sudom, može sudac naložiti, da se dade zastupati kroz odvjetnika.

U slučajevih ustmenoga postupka može se tužba podnieti ustmeno u zapisnik, ili se može predati i pismeno. Pismene tužbe, i svi ostali pismeni podnesci u tečaju parnice ili ovrhe moraju biti podpisani po odvjetniku, ako u tom sudbenom kotaru imade o d v j e t n i k a h; gdje indi u kojem kotaru imade samo jedan odvjetnik ili neimade nijednoga, netreba da podpisuje odvjetnik pismene sastavke i podneske u ustmenom postupku, već si je može sama stranka sastaviti, ili joj, može tko drugi načiniti. ***)

---

*) Punomoćnici imajući punomoćje na odabiranje postupka glaseće, mogu to takodjer ustanoviti kod prvoga ročišta.

**) Stranka ili njezin punomoćnik, ako i nije pravoslovac, neima se bojati rad neznanstva zakonah, da bude lišen svojih pravah, jerbo sudac mora po svojoj dužnosti brinuti se za pravilan postupak, kako ćemo kašnje viditi.

***) U tu svrhu naći će p. n. čitatelj u primjerniku ovoga dielca raznovrst-

U naležnost kotarskih sudovah (srezkih, gradskih, slobodnih kotarah) spadaju:

a) Sve tužbe, gdje predmet tužbeni, osim uzgredicah neiznosi više od 500 stot. i ako se tražbina netiče nepokretnoga dobra (negibućega, nedvižimoga). Indi tužbe na naplatu dugovah, kamatah, tražbine iz svakovrstnih ugovorah proizlazeće; — tužbe tičuće se ostavine, koja se sastoji iz pokretnostih izpod 500 stot., molbe za dokaz o smrti nestadnika kroz svjedoke, ako nestadnikova ostavina neiznose više od 500 stot. itd.

b) Tužbe uzazivne, ako uzazovnik podpada toj sudbenosti.

c) Sve razpre izmedju zakupodavacah i zakupnikah, najmodavacah i najmiteljah.

č) Tužbe radi smetena posjedovanja pokretnih i nepokretnih dobarah.

ć) Tužbe za osiguranje, molbe za osobni zatvor, za zabranu, i uzapćenje (sekvestraciju) u ovih 3. zadnjih točkah do najveće svote.

d) Molba za preslušanje svjedokah za vjekovitu uspomenu.

dj) Tužbe, molbe itd. u tečaju ovrhe, ako su tužbe tekle pred tim sudom.

e) Sve parnice, koje su u savezu s parnicami u naležnost kot. suda (—srezkoga, gradskoga i slob. kotarah), spadajućimi.

Svaki se mora tužiti pred svojim redovitim sudcem, t. j. pred sudcem onoga kotara, u kojega području stanuje (sjedi) ili gdje dobro leži, radi kojega se tuži.

Ako tko izmjenice prebiva (sjedi) na različitih mjestih, prosto je tužitelju odabrat mjesto, gdje će podignut tužbu.

Putnici i ine osobe, koje se u mjestu bave samo za kratko vrieme, mogu radi obvezah, koje su u tom mjestu na se uzele, biti tužene pri onom sudu, u kojega se okolišu nalazi mjesto, doklegod ondje borave.

Osobna podsudnost (naležnost) supruga valja i za njegovu suprugu.

---

nih tužbah i molbah, samo se imena, brojevi, mjesta, i predmeti moraju promjeniti, kako posao sobom donosi.

Pod kojim je sudom otac, pod onim su i dieca, dok su u njegovoj vlasti, i po smrti otčevoj. Nezakonita dieca sliede podsudnost matere.

Prebivalište gospodara ima se smatrat i kao prebivalište služinčadi.

Fiskus podčinjen je glede, prebivališta onom sudu, u kojega okolišu jest uredovno sjedište financ. prokurature.

Tužba i svaka prošnja mora biti:

1. Čisto pisana u propisanom jeziku (kod nas hrvatsko-srbskim, na Rieci i talijanskim.) Od prilogah, koji nisu pisani u propisanom jeziku, moraju se priklopit prevodi.
2. Na vanjsku (spoljašnju) stranu podneska ima se staviti sud, ime prezime, stališ i sjedište obih stranakah, predmet parnice, i svako pismo ima se označiti zakonitim svojim imenom (tužba, rokovnica, utok, priziv, molba za ovrhu itd.
3. Tražbina mora se razgovjetno i točno navesti tako glede glavne stvari, kao i glede uzgrednih dužnostih (n. p. glede glavnice i kamatah.)
4. U tužbi imade tužitelj one čine, iz kojih izvodi svoje pravo, navesti po redu vremena, podpuno, razgovjetno i u kratko, pa ujedno prinieti sva dokazna sriedstva, a ako se poziva na zakone i razloge prava, neka se kloni obširnosti, i na svrsi ima točno izraziti, što ište, (zahtjev, petit.)
5. Predmeti raznovrstni mogu se u jednu tužbu samo onda spojiti, ako izviru iz jednoga pravnoga razloga *) (n. p. tražba kupovnine proti jednom protivniku za prodano vino, zatim posebice za marvu, za sjeno, drva itd. ima jedan pravni razlog: kupnju, kupovnu pogodbu) ili barem iz više poslovah istovrstnih, (ako je na pr. jedan počinio više štetah, na polju, u šumi, na bašti itd.) — a proti više osobam može se jedna tužba podignuti, ako se tužba osniva proti svim na jednom istom pravnom razlogu (ako je naime više osobah kupilo u jednoj kupovnoj pogodbi od tužitelja kakove stvari, i svi su

---

*) Pravni razlog jest onoj pravni odnošaj, iz kojega drugi kao posliedica izvire; — jest temelj, koj drugomu po zakonu i pravu pripada n. p. vlastnost jest pravni razlog za posjed za uživanje koje stvari; kupnja jest pravni razlog, jer iz nje za prodavca i za kupca posliedice izviru.

se jednom te istom pogodbom obvezali) — ili može se proti više osobam jedna tužba podići i onda, kada se tužba osniva na poslovih istovrstnih sklopljenih sa svimi obtuženici (ako njih više počini štetu zajedno, (ako ih više uzme od koga kola i konje na posudbu, pa ako potaru kola i konje pokvare, to je proti svim jednoisti pravni razlog za tužbu).

Ako je jedan protivnik; dade se tužba dvaput (u dva primjerka) prepisati podpuno, a prilozi potrebiti, na koje se u tužbi poziva, imadu se priklopit onom primjerku za protivnika ili u izvoru, ili u prostom ili u vidimiranom prepisu.

Ako su dva ili više obtuženikah, tužba se mora podnieti u tri podpuna primjerka, dvim imadu biti prilozi priklopljeni; jedan primjerak s prilozi ostane kod suda, jedan s prilozi dostavi se prvom obtuženiku, a treći bez prilogah uruči se tužitelju, za drugoga i za ostale obtuženike preda se toliko napisah od tužbe, koliko je njih (t. j. prepiše se samo naslov od tužbe itd.)

Kada je tužba budi ustmena, budi pismeno predana, odredi sudac ročište za ustmenu razpravu, ako je hitan (silan) posao, može se ročište narediti makar i na sutra dan.

Tužitelj mora sve dokaze navesti u tužbi, ako se njegova tražbina upire na kakovu izpravu naime na obveznicu, ugovor itd. ima tu izpravu prepisati, pa ju k tužbi pismenoj (pod tekućim brojem slovah A., B., C. itd.) priložiti, ili ako predade tužbu ustmeno, ima taj prilog u prepisu (jer izvornikah prilagati nemora) ostavit kod suda.

Ako se tužitelj poziva u tužbi na svjedoke, ima njihovo ime prezime, stališ, i prebivalište (sjedište) naznačiti, moraju se navesti čini, i okolnosti, koje imaju svjedoci posvjedočiti, a najbolje je (što se u pismenom postupku vazda činiti mora) da se prilože dokazni članci za svjedoke, to su takova pitanja, na koja će svjedoci odgovarati.

Treba li koj čin ili okolnost dokazati očevidom ili procjenom, mora se u tužbi to napomenuti, i moliti, da se očevid i procjena preduzme.

Isto tako hoće li tužitelj, da prisegom potvrdi koj čin, ili okolnost, imade to takodjer u tužbi kazati.

§. 39. Obtuženik, ako misli kojimi dokazi poslužiti se u odgovoru, isto tako i tužitelj, ako imade još koj dokaz, kakovu izpravu, što nije u tužbi naveo, ili što kani u protuodgovoru doprinieti, mora to tri dana prije ročišta za ustmenu razpravu opredieljenog, ili ako je ročište na kratje vrieme odredjeno, u oči samoga ročišta (dan prije ročišta) protivniku priobćiti. Ako tako propusti koja stranka učiniti, već tekar kod razprave predloži svoja dokazala, tada protivnik nije dužan na to odgovarati, i vlastan je tražiti odgodjenje ročišta na trošak one stranke, koja nije dokazala priobćila.

§. 40. Ako obtuženik nedodje na ročište (ako se ogluši) i ako tužitelj zahtieva, ima sudac preduzeti razpravu iz ogluhe, bez obtuženika, i navedene u tužbi čine i okolnosti ako nehudu oprevrgnute dokazali po tužitelju u tužbi donešenimi, mora priznat za istinite, te tužbu riešit osudom iz ogluhe. Ako tužitelj nedodje na ročište, ima sudac obtuženika slušat, i vjerovat njegovim riečim o činih, koji nisu tužiteljevimi dokazali pobiti, pa na tom temelju izreći osudu.

§. 41. Ako od više suparacah — obtuženikah — niekoji samo dodju na ročište, a drugi nedodju (se ogluše) to se uzima o nedošavših, da pristaju na onu razpravu došavših suparacah, koja je za nje najpovoljnija.

Ustanovljeno ročište može se takodje odročiti, kada to obe stranke uzištu pred sudom lično (osobno) — ili pismeno vlastoručno podpisanim očitovanjem*); — ili ako je kakova zaprieka, da se stvar nemože odmah razpravljati, ili kada jedna stranka nedodje na sud, ako druga došavša sama zaište odročbu.

Ako sud pronadje, da neima mjesta ustmeno ili pismeno zaiskanoj odročbi, ima odmah razpravljati glavnu stvar, radi koje je tužba podnešena, ili ako stranka tražeća odročbu, nije se stavila pred sud, po glasu §. 40. riešiti tužbu osudom iz ogluhe.

Sud ima dužnost, da pazi, da se ročišta bez potrebe neodgadjaju.

---

*) Razumjeva se, da su to činiti vlastni i punomoćnici stranakah providjeni punomoćjem, na to glasećim, ili pred sudom ustmeno, ili pismenim podneskom.

§. 45. Kada se glavna stvar t. j. ona, koju tužitelj traži, pretresiva, sud mora najprije sasl ušat obtuženika, i uputiti se, šta tužitelj traži, koj je povod tužbi, zašto tužitelj tuži. Ako sudac ovako počne kod razprave, a naime, kad su same stranke neuke pred sudom, zapriečiti će mnoge parnice, jer se često dogodi, da stranka ili naputjena po kome tretjemu, ili iz neznanstva ide tužiti radi kakove malenkosti, koja nevriedi ništa, ili koju protivnik niječe. Kada se sudac o stvari podp uno uputi, čuvši i obtuženika, može odmah viditi, dali obtuženik ima temelja za svoju obranu. Ako obtuženik prizna svukoliku tražbinu tužiteljevu kao istinitu, ima sudac izreći osudu, da obtuženik plati; ako obtuženik neće da priznade tužiteljevu tražbinu, tada neka sudac pokuša nagodu, t. j. neka jednu i drugu stranku nagovara, da se pomire (poprave) da jedna stranka drugoj štogod odpusti, ili bar da se o roku platjanja, — o svoti troškovah — sporazume; ako nagoda samo zato nemože poći za rukom, što se nemogu pogoditi stranke radi kojeg čina, neka im sudac predloži uslovnu nagodb u, tako da izlazak stvari ima zavisiti od uspjeha kojeg dokaza. Na pr. Janko Čulić kupi u jesen od Dušana Znojevića 50 akovah vina po 6 stot. a. v. akov. i dade mu kapare 50 stot., nu Dušan Znojević naročito spomene: „da si Janko Čulić mora vino sam odvesti i to do Božića, na što Janko Čulić pristane. Božič prodje, Janka Čulića neima po vino; u to vinu ciena poskoči. Dušan Znojević proda svoje vino drugomu kupcu skuplje. Tada oko pokladah dodje po vino Janko Čulić i vidivši, da je Dušan Znojević prodao vino drugomu, ide k sudu tužiti, pa zaište dvojvrstnu kaparu, i štetu sa 100 stot. Brižljivi sudac pita obtuženika, kako se stvar imade; ovaj mu kaže pogodbu, da je tužitelj bio obvezan do Božića odvesti vino. Janko Čulić nijeće tu okolnost; sudac im na to predloži uslovnu nagodu: „neka obtuženik prisegne, da je ta pogodba bila ustanovljena, i ako obtuženik prisegne na to ječno (t. j. da je tako pogodba glasila) tada tužitelj odustaje od tužbe, i troškovi se medjusobno prebijaju.“ — Isto tako može se uslovna nagoda predložiti i glede svjedokah: „ako svjedoci N. N. i N. N. to i to prisegom potvrde, hoću ja platiti tužitelju i. t. d.“

§. 46. — Da sudac uzmogne pravednu, zakonom shodnu i temeljitu osudu izreći, treba da vodi razpravu podpuno, i točno, treba da sve čine, i okolnosti navedene u tužbi redom predoči obtuženiku, i da ga izpita glede svake točke, glede svakog čina i

okolnosti; da ništa neostane neuvaženo, i da gleda ponajviše, da pravu istinu saznade, zatim ima paziti na to, da za svaki čin i okolnost upita svaku stranku i pozove, da dokaz doprinese.

Ako koja stranka dade kakovu izpravu za svoj dokaz, ima se previditi, jeli ta izprava istinita, vjerodostojna, jeli prepis valjan, podpun; ako se koja stranka na pojedine čine i okolnosti nije jasno, točno, i dostatačno izrazila, ili je što mukom mimoišla, ima ju sudac na to pozornu učiniti i podučiti, da to izpravi i nadopuni, jer ako o kojem činu, o kojoj okolnosti, i o kojem dokazalu neće da se stranka očituje, da to može imati za nju zle posliedice. Sudac mora podučit osobe, koje pravah neznadu o postupku, i šta je postupak, kako i zašto se postupa, ima ih uputiti o dužnosti i načinu dokazivanja, t. j. mora im predstaviti, da se svaki čin i svaka okolnost mora dokazati, pa kakovi su dokazi po zakonu dozvoljeni; ima pitati stranke, jeli žele na svjedoke se pozvati, jeli bi se očevidom što dokazati moglo, ili jeli stranka kakova pisma (izprave) o tužbenoj stvari posjeduje, ili bili stranka prisegu glavnu, domirnu ili od ucjene položiti mogla na koju okolnost, riečju stranka mora se podučit, kako se dokazuje kroz izprave, kako kroz svjedoke, očevid, i kako kroz prisegu, pa kada je dokaz vlastitim izpovjedjenjem utvrdjen.

Što netreba, i što nespada na stvar, to neka se izostavi iz zapisnika, a što treba, neka se marljivo ubilježi, neka se jedna stvar neopetuje (ponavlja), zatim neka skrbi sudac, da za odgovorom obtuženoga opet tužiteljev protuodgovor sasluša, i sve kako valja, u zapisnik da stavi; za protuodgovorom sliedi govor obtuženikov, drugotnica nazvan, i time se razvršuje razprava. Tužitelj neka navede sve prigovore i dokazala, što ima, u tužbi i protugovoru, a obtuženik u odgovoru i drugotnici; daljna očitovanja netreba, osim, ako što treba jošte razjasniti.

Ako ipak obtuženik jošte u drugotnici napomene nove okolnosti, ili nova dokazala, tad se mora dozvoliti, da tužitelj dade svoj zaglavni ugovor, a obtuženik zaglavni protugovor.

Ustmeni postupak imade to dobro, da dok nije razprava zaglavljena, uvjek jošte može svaka stranka kazati u zapisnik, ako je kakovo dokazalo, ili što drugo po bludnji donieti propustila, dà sudac još i poslie dovršene razprave, ako vidi, da mu nije koja okolnost jasna, ili kakav dokaz podpun, može odrediti novo ročište, i od stranakah uziskati, da manjak nadopune, i razpravu usavrše.

Prije, nego se razprava započne voditi, stavljaju se prigovori, i to najprije proti naležnosti suda, ako neima moći suditi upitnu stvar; zatim se može stavit prigovor, da je tužbeni predmet sudbeno jurve riešen, ili nagodjen, ili da je tužitelj od tužbe bezuslovno odustao, što se zove zavrnutje tužbe. Ako tko misli, da ga mora drugi tko braniti rad njegova čina, to se zove izbjeda, ovu je dužan tužitelj prije tužbe navjestiti t. j. prijaviti onomu, koj ga je dužan izbjediti, a obtuženik mora navjestiti izbjedu odmah početkom glavne razprave.

Ako se kojoj stranci izprava po protivniku priobćena nevidi, da je u redu, ili bi joj rada viditi izvornik, to može kod razprave učiniti i pregledati sva pisma, pa sumnjiva zahtjevati da se odmah u spravu uzmu po sudu.

Poslie okončane razprave, ako sudac pronadje, da mu za razjasnjenje i obrazloženje treba svjedoke saslušati, ili očevid preduzeti, odredi medjupadnom odlukom preslušanje svjedokah ili preduzimanje očevida; — pa poslie iza kako su svjedoci preslušani, i očevid obavljen, izreče se konačna osuda, kojom se tužitelju dosudi što traži ili sasvim, ili od časti, ili se pako sasvim zahtiev tužiteljev zabaci, a tako se dosude i tužitelju troškovi do ciela, ili čast jedua, ili ništa, ili pako mora obtuženiku sav parbeni trošak nadomjestiti, ako je očevidno, da nije imao nikakvog razloga i prava tjerati parnicu, ili ju je baš iz objesti vodio.

Priziv, utok, previd, žalba ništovna.

Kada sudac izreče osudu ili odluku, pa ako koja stranka nije zadovoljna njome, ide k sudu u roku od 14 danah, t. j. dok još nemine 14 danah, a u poslovih smetenog posjeda u roku od 8 danah, pa izjavi, da nije osudom ili odlukom zadovoljna, i sud mora to staviti u zapisnik, ili može stranka svoj priziv i utok pismeno predati, a sud mora priziv ili utok sa svimi spisi poslat na višji sud, t. j. na uzv. banski stol. — Ako sud nije uvažio ono, što je koja stranka za pobijanje protivnika temeljito na ela, ili je sud očito proti sadržaju spisah, ili proti jasnom zakonu svoju presudu ili odluku izrekao, tada imade stranka uvjek povoda uložiti utok ili priziv, i žalbu ništovnu (molbu za uništenje osude ili odluke,

ili i cielog postupka). Sa prizivom ili sa utokom može se spojiti u jedno pismo i žalba ništovna.

Ako višji sud pronadje, da je nižji sud pogriešio proti zakonu, ili osudu (odluku) izrekao proti sadržaju spisah, može ukinuti takovu riešitbu, ma stranka baš to naročito i netražila u svome prizivu ili utoku.

Ako se kojom osudom ili odlukom ukida zatvor ili zabrana, ili čije pravo zaloga, ako se ima izdati ostava (stvar u sudbenu pohranu data), preduzet javna dražba ili po kojoj stranci položit prisega, te ako hoće stranka da obustavi sve daljnije stepene pravnog postupanja, to se mora takov utok predati prije nego minu tri dana od dostavljene osude ili odluke; inače bo utok u pravilu neobustavlja izvršenje odluke ili osude, dočim uloženi priziv obustavlja moć ovrhe, niti se nikakova ovrha prije voditi nemože, ako je stranka koja prizvala, dok ne stigne višje riešenje.

Kada druga molba (drugi sud — banski stol) preinači prvomolbenu (prvog suda) presudu sa svim ili sa strane, tada je prosto nezadovoljnoj stranci previd uložiti na stol sedmorice. Ako banski stol potvrdi presudu prvog suda, tada neima daljeg lieka; onda se može samo izvanredni previd uložiti na stol sedmorice, ako su nižji sudovi zakon pogriešno tumačili ili uporavili, ili ako je riešitba protivna sadržaju spisah, ako je nerazumljiva, ili kada se više dopituje, nego što je stranka tražila.

Tako priziv, utok, kao i previd podnaša se kod prvoga suda, gdje je parnica tekla, i gdje je prva riešitba izašla.

Ovrha.

Uzalud bi se najliepše i najpravednije osude i odluke izgovarale, da se nebi takove i ovršavale, zato ovrha može se nazvati izvedenje dosudjenje tražbine tužiteljeve (ako je obtuženik riešen od zahtieva tužiteljeva, i ovaj obsudjen na platjanje troškovah, tada obtuženik postaje kod ovrhe tužiteljem).

Tko imade pravomoćnu kriepostnu osudu, ili odluku, koja mu šta dopituje, ide k sudu, donese 2 arka biele artije i biljege, a dade si prepisati osudu ili odluku, i u zapisnik staviti, ili pako podnese pismenu molbu za ovrhu, na koju sliedi ovršbena odluka.

Ovrha se ima potražiti kod onoga suda, koj je o glavnoj stvari sudio.

Proti ovršnim odlukam mogu nezadovoljne stranke podniet utok i žalbu na višji sud.

Ako ovršenik misli, da je pravo njegova protivnika utrnulo kroz platež, oprost duga, ili drugimi kojimi čini, koje dokazati imade podpuno dokazujućimi izpravami, — parbenik može tražiti molbom obustavljenje ovrhe i saslušanje protivnika.

Ako je tko tretji ovrhom povriedjen u svojih pravih posjeda, vlastničtva, ili inih kroz to, što su njegove stvari prigodom ovrhe uzete u zalog, ili na njegove nepokretnosti kakovim god načinom bi pravo zaloga upisato bilo, neka podnese izlučnu tužbu, na koju se odredi ročište, pa se rieši ciela stvar odlukom. Ova molba se dade naležnom sudu, ako glavna stvar spada pod kotarski sud (srezki, gradski, i slob. kotarah), na ov, ako pak na sborni spada, preda se tome, koj će tužbu pregledat, i riešiti ju.

Ovrha se moli na pokretnosti, t. j. plienitba i prociena zajedno u jednoj molbi, ili se može i posebice moliti plienitba i posebice prociena a tako posebice i izvesti. Naime popišu se sve stvari pokretne nalazeće se u mjestu, ili stanu obtuženikovom, te se zabilježi, ako tko kaže, da je koj predmet njegov, pa se napiše procjena, kako ju veštaci (cienci) pronadju.

Po obavitoj plienitbi i procieni dade se molba za dražbu pokretnostih, za koju se opredielе dva roka, koji nesmiju kratji biti od 14 danah u pravilu, nu mogu se načiniti i kratji, ili dulji, ako uztrieba.

Ako se kod obtuženika nenadju nikakove pokretnosti, a tužitelj tvrdi, da mu znano nije, jeli šta obtuženik posjeduje, podnese se molba na prokaz imetka t. j. da protivnik pod prietnjom osobnog zatvora u tri dana izpovjedi svu svoju imovinu (sermiju) što ako neučini, tužitelj dade molbu, da se protivnik zatvori; zatvor može trajati godinu danah, molitelj ima davati od 8 do 8 danah plaću za uzdržavanje, a zatvor prestane, kada molitelj nedade novacah za uzdržavanje, ili kada zatvorenik plati tražbinu ili dade za nju dovoljnu sigurnost.

Ovrha se nemože voditi na platje, osobne doplate, dnevnice, stanarine i poputnice javnih činovnikah i službenikah, samo se proti njim može voditi ovrha radî uzdržavanja, koje pripada supruzi

i dieci dužnikovoj; izvanredne nagrade uredniku dozvoljene mogu se zaplieniti.

Umirenoga činovnika platja, ako iznosi više od 500 stot. može se u polovici uzet u ovrhu, isto tako valja za mirovinu i novac za uzdržavanje udovice, i diece.

Nemože se vodit ovrha ni na plaće nemoćnih duhovnikah, na obskrbe, zadušbine i milostinje, ni na mirovine i novce za uzdržavanje udovicah i sirotah i inih oskudnih osobah, ako se izplatjaju iz obskrbnih, ubožkih družtvah i zavodah.

Dohodci zadušbinah duhovničkih podvrženi su nad 300 stot. sr. ovrhi.

Na relikvije (moći mošti) i na častice sv. križa nije dopuštena ovrha; podvržen joj je okov.

Nemože se ovrha vodit na naknade za štete požarne iz osigurnicah, samo su uknjiženi vjerovnici vlastni zahtievat, da se ove odštete u istinu obrate na sgrade.

Poštarska svakolika plaća, konji, kola nemogu se zaplieniti.

Na novce, što ih kod javnih pjeneznicah dužnik imade, voditi se može plienitba, tako da se pjeneznici naloži, da novce do iznosa tražbine voditelju ovrhe izruči.

Ovrha se može voditi i na privatne obveznice obtuženikove ili i državne, družtvene dionice, ako ih imade.

Ovrha se može voditi na plodove, i na ine užitke s naredjenjem uzaptitelja ili bez njega, naime, gdje su veća dobra, ona se putem ovrhe i javne dražbe mogu u zakup dati.

Napokon ovrha se vodi i na nepokretnosti, što čovjek treba da na posliedak traži, jerbo ovrha na nepokretnosti dugo odviše traje. Ako tražbina nije uknjižena, mora se dati uknjižiti; zatim se moli posebice prociena, napokon dražba, za koju je prvi rok najkratji od dva mjeseca a drugi od mjesec danah, u važnijih dražbah ustanovljuju se i dulji rokovi. Kad je dražba nepokretnostih obavljena, tada sud odredi ročište za razpravu o razdieljenju kupovine. Svi vjerovnici se pozovu, svaki svoju tražbinu naznači. i uvrsti u red, u kojem misli i želi, da mu se izplatiti ima. Ako kome vjerovniku koj zahtiev drugoga po volji nije, kako ga sud dosudi i odluči, može se prepirati, i utok uložiti, te tako može još poslie prodanog dobra glede razdieljenja kupovine prepirka dugo

trajati, i kada se razpra o razredjivanju kupovine konačno rieši po svih sudovih, kamo lahko dospjeti može, tada se odlukom izreče, tko koliko, i gdje može novce dobiti.

Primjernik.

Obično punomoćje za odvjetnika.

Biljeg 50 novč. prepisan Pravdića,

Punomoćje.

Kriepostju ovoga punomoćja imenujem gospodina Pavla odvjetnika u Karlovcu svojim punomoćnim zastupnikom, da on mene i moje baštinike u svih mojih pravnih poslovih na sudu i izvan suda zastupa, parnice svakovrstne da zametne, i od njih da odustane, da tužbe, prva odredjenja, i odluke prima, ustmeni ili pismeni postupak zavede, rokove i povrate da moli, i podieli, nagode da sklapa, prisege svake vrsti navrati, uzvrati i prihvati, predstavke utoke, žalbe ništovne i prizive da podnosi, privremena sriedstva osiguranja, zatvor osobni, zabranu i uzapćenje da izhodi, ovrhu svih stepenah da vodi, novce digne, i valjane namire izdaje, predbilježbe, zabilježbe, uknjiženja i izknjiženja da zaište, i izposluje; nasliedstvo i zapis za mene i moje nasliednike da prihvati i odbaci, prijave za nasliedstvo bezuvjetno ili pod priuderžajem prava na našastar da predade i na razpravi ostavinskoj zastupa; ako bi on zapriečen bio, da mjesto sebe zamjenika u osobi g. odvjetnika . . . . ili kojega drugoga po svome izboru postavi, u obće da sve za mene čini i propusti, što će biti za — koristno i potrebito. Ja obećam, da ću sve odobriti, šta će imenovani g. odvjetnik ili njegov zamjenik po ovom punomoćju uraditi te obričem rečenom g. odvjetniku i njegovom zamjeniku, da ću sve troškove naknaditi, i poslu shodnu nagradu izplatiti.

Punomoćje ovo vlastoručno podpisujem.

U Karlovcu 25. Kolovoza 1856.

Živan Knezić, kao svjedok. Jakov Čokić, gostionik.
Mio Klatinić, kao svjedok.

Obrazao sveobćeg punomoćja za odvjetnika.

Punomoćje.

Za gospodina Trpimira Pravdoljubića zemaljskoga odvjetnika u Zagrebu, kojim se isti ovlaštjuje, da mene i moje baštinike u svih pravnih prepornih i nepreporních poslovih na sudu i izvan suda zastupa, parnice svake vrsti za-

metne, i od podignutih da odustane, da tužbe, prva odredjeeja, i odluke svakojake a naročito u zemljišnih stvarih prima, ustmeni iii pismeni postupak uvede odabere, odabranike da imenuje i pristatnu pogodbu da utanači, rokove i povrate da zamoli, i podieli, nagode da sklapa, prisege svakovrstne da navrati, uzvrati, i prihvati, te ročista za položenje dosudjenih prisegah da zaište; predstavke i utoke proti odlukam, prizive, previde i ništovne žalbe proti osudam i riešitbam da podnese, ili od svih pravnih sriedstvah da odustane, osiguranja, zabrane, zatvore i uzapćenja, kao i ovrhe svih stepenah tako osobne kako i stvarne da izhodi, preduzme, i izvede, ili takove da dotrgne, predbilježbe, zabilježbe, i uknjižbe svih pravah u zemljištnik da izposluje, i predade svakovrstna uknjižbena i izknjižbena očitovanja; u stvarih urbarialnih zemljorazteretnih naročito gorno-činženo odkupnih, komasacionalno-segregacionalnih po obstojećih zakonih i propisih da radi, u tih poslovih pravomoćne nagode da ugovara i sklapa, te sve, što je svrsi shodno, učini; u nasliedstveno — zapisnih slučajevih kod razpravah ostavinskih da za mene i moje nasliednike prijave za nasliedstvo bezuvjetno, ili uvjetno pod pridržajem našastara da podnese, nasliedstvo i zapis da prima ili odbacuje, izkaze ostavinske i imetka da predaje, i pod zakletvom podpisuje, te sva potrebita za uručenje ostavine da priugotovi; usmrtjenja da izposluje; u stiečajnih sgodah da gromade upravitelje, i vjerovničke odbore izabire, te takove da za sve poslove opunomoćuje; nadalje da novce i novčanu vriednost prima, i o tom valjane sa izknjižbenom moćju providjene namire da izdaje, svakojake pokretne stvari i prava u mojem i mojih nasliednikah imenu da prodaje, kupuje, naplatno i bezplatno da nabavlja, i preuzimlje, te odsvojava, zajmove dohodne i teretne da utanačuje, ortačke pogodbe da slaže i ugovara; kaznene prijave i tužbe da predlaže, te mene prigodom kaznenih iztragah i kod konačnih ustmenih razpravah zastupa i brani; ako bi on zapriečen bio, da mjesto sebe drugoga kojega pravdozastupnika u osobi gospodina . . . .
ili drugoga punovlastnika po svome izboru i uvidjenju da zamjeni i postavi, u obće, da sve preduzme, učini i propusti, što on po svojem znanju i savjesti za mene i moje nasliednike za potrebito i koristno pronadje; ja pako obričem i obvezujem sebe i svoje baštinike, da ću, i hoćemo sve čine i korake u smislu ovoga punomoćja preduzete, ili propuštene rečenoga imenovanoga punomoćnoga odvjetnika, i njegovoga zamjenika odobriti, sve troškove njegove i njegovoga zamjenika naplatiti, pa primjerno poslovanju i uloženom trudu nagradu ovdje ili u . . . . podmiriti i naknaditi.

Punomoćje ovo jesam vlastnoručno podpisao (podkrižao). U Zagrebu dne 20. Listopada 1866.

N. N. opunomoćitelj(ica)
N. N. kao svjedok,
(ili podpisatelj imena i svjedok.)
N. N. kao svjedok.

Punomoćje za punovlastnika k ustmenoj razpravi.

Punovlastje

Za gospodina Marka Čerevića trgovca u Karlcvcu, kojeg opunomoćavam, da on mene na ustmenoj razpravi pred sl. županijskim kotarskim sudom Banijskim u parnici proti g. Stjepanu Radojšiću krojačkom zanatliji na Baniji za dan 25. Rujna 1866. radi duga 456 stot. a. vr. iz uzroka, što ja rad inih poslovah na opredieljenu za taj dan razpravu doći nemogu, zastupa, da postupak, kako mu se svidi, odabere, prisege navrati, uzvrati i prihvati, od tužbe da odustane, nagodu da sklopi, novce prime, i valjanu namiru da izdade, riečju da sve čini i propusti, što za moje dobro zna i može. Ja već unapried odobravam sve, što će moj imenovani punomoćnik u prenavedenom poslu za mene učiniti, što li propustiti, i obvezujem se, da ću mu naknaditi sav trošak i dangubu.

Punomoćje ovo vlastoručno podpisah. U Dubovcu (kod Karlovca) dne 20. Rujna 1866.

Julio Klasnić,
posjednik nepokretnostih, i ovlastitelj.

Vid Prelić, kao svjedok. Gašo Željković, kao svjedok.

Slavnom kot. sudu u Brdovcu.
Sava Beličević, krojač u Zagrebu
proti
Valentu Brodariću, krčmaru i žitelju na Pušći.
Molba
za odročbu ročišta na 25. Listopada 1866. odredjenog radi duga 200 stot.

Slavni kot. sude!

Po glasu odluke od 10. Listopada 1866. br. 1649. u A. opredieljeno je na moju tužbu od pr. 8. Listopada 1866. u A. radi duga 200 stot. ročište za ustmenu razpravu na 25. Listopada 1866.

Buduć da ja 2—3 dana prije pomenutog ročišta u važnom jednom obiteljskom poslu odlazim u Beč, odkuda ću se tekar za 10—12 danah kući vratiti, a nebi se rado dao kroz pomoćnika zastupati, jerbo su okolnosti čina veoma zamršene, i meni samo poznate, zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli ročište za ustmenu razpravu na dan 25. Listopada 1866. na moju tužbu od pr. 8. Listopada 1866. br. 1649 uslied odluke od 10.

Listopada 1866. u A. radi duga 200 stot. odredjeno proti protivniku odgoditi i na drugi koj dan iza 12 danah ustanoviti.

Sava Beličević.

Očitovanje

(za odgodjenje ročišta.)

Mi Andrija Varcakić, i Jevto Ranoš oba trgovci u Rumi dogovorismo se i sporazumismo u tome, da se ročište za prieku ustmenu razpravu na dan 3. Studena 1866. pred sl. žup. srezkim sudom na tužbu Jevte Ranoša radi smetena posjeda uslied tužbe od pr. 20. Listopada 1866. br. 2684 odlukom od 21. Listopada 1866. u A. opredieljeno iz uzroka, što ćemo oba isti dan u Mitrovicu u posebnih poslovih odlaziti morati, odroči, i drugo kratkodobno ročište kod sl. srezkog suda Rumskog izmoli. — Očitovanje ovo podpisasmo oba vlastoručno, i može ga svaka stranka izmedju nas upotriebiti. U Rumi 30. Listopada 1866.

Andrija Varcakić.
Jevto Ranoš.
Franjo Janković, kao svjedok.
Matija Kristić, kao svjedok.

Očitovanje

(za pismeni postupak.)

Podpisani Marko Živan i Panta Rotkvić, oba dućandjije i žitelji iz Požege, izjavljamo ovim, da smo naumili, i dogovorili se, da ćemo naš preporni predmet za tražbu 250 stot. a. vr. iz ostavnog ugovora, radi kojeg sam ja Marko Živan pred sl. gradskim sudom Požežkim dne 25. Kolovoza 1866. tužbu podnio, pismenim putem po propisu zakonah potjerati, i razpravljati; o kojoj izjavi prosto stoji svakoj stranci učiniti porabu kod sl. suda.

Izjavu ovu podpisasmo oba vlastoručno. U Požegi dne 1. Rujna 1866.

Antun Švarić, kao svjedok. Marko Živan.
Gedeon Zaneti, „ „ Panta Rotkvić.

Sl. žup. kot. sudu
u sv. Ivanu na Zelini.
Franjo Klipović, liekarnik iz sv. Ivana
proti
Gjuri Plenaru, žitelju iz Biškupca.
Odustanak
od tužbe pr. 24. List. 1866.
br. 2647 radi duga 468 st.

Slavni kot. sude!

Pošto sam se ja s protivnikom svojim nagodio, to ja odustajem od tužbe

svoje dne 24. Listopada 1866. br. 2547 radi duga 468 stot. a. vr. proti njemu podnešene, na koju je već ročište za ustmenu razpravu na dan 15. Studena 1866. opredieljeno.

S toga molim:

Da sl. kot. sud izvoli ovaj odustanak od tužbe moje pr. 24. Listopada 1866. br. 2647 radi duga 468 stot. a. vr. do znanja primiti, svaki daljniji postupak ustaviti, i protivnika o tome ubavjestiti.

Franjo Klipović.

(Priobćenje dokazala)

izvansudbeno.

P. n. gospodinu Dušanu Krsmanoviću
trgovcu u Vukovaru!

Usiied Vaše tužbe od pr 26. Listopada 1866. br. 2568 radi tobožnjega, duga 358 stot. a. vr. pred sl. srezkim sudom Vukovarskim proti meni podignute odredjeno je za ustmenu razpravu ročište na 15. Studena 1866. u smislu odluke od 29. Listopada 1866. br. 2568.

Buduć da sam ja naumio kod tog ročišta tečajem razprave poslužiti se Vašimi listovi od 2. Siečnja i 14. Lipnja 1866. zatim glavnom odlučnom prisegom o okolnosti „da je za mene upitni dug Vama gospodar Todor Slavujević trgovac iz Mitrovice platio, davši Vam namiru na Vaš mjenični dug, gdje ste mu jošte dobrojili gotovim novcem 50 stot. a. vr.“

Ova dokazala u smislu zakona §. 39. gradj. parb. post. priobćujem Vam u nadi, da ćete ih do ročišta zrielo promozgati, i od Vaše netemeljite tužbe odustati.

Primite pozdrav.

U Rumi 2. Studena 1866.

Marko Božičević,
trgovac.

Naslov spolja na listu: Gospodinu Dušanu Krsmanoviću, trgovcu u Vukovaru.

Sl. Srezkom sudu u Erdeviku
Mirko Vincetić itd.
Podnaša nagodu.

Slavni srezki sude!

Ja sam se s protivnikom u pogledu njegove tužbe pr. A. 5. Siečnja 1866. br. 40 radi duga 60 stot. na koju je ročište za razpravu na B. 14. Siečnja 1866. odredjeno u A. nagodio polag izprave od 10. Siečnja 1866. u B.

S toga molim: da sl. sud uzme ovu nagodu do znanja i dalji postupak obustavi.

Mirko Vincetić.

Slavnom žup. kot. sudu u sv. Ivanu.
Nikola Prstnić seljak iz Moravča
proti
Ivanu Krčmariću, gostioniku iz svet. Ivana.

Molba
za priobćenje dokazalah u parnici radi 365 stot. na tužbu pr. 16. Veljače 1866. br. 204.

Slavni kot. sude!

Uslied tužbe moje pr. 16. Veljače 1866. br. 204, na koju je ročište za ustmenu razpravu na dan 15. Ožujka 1866. odredjeno, dao je protivnik meni priobćiti njekakove liste, kojimi on namjerava dokazati, da je traženu svotu stranom naplatio, a stranom da sam mu ju ja odpustio. U koju svrhu za pobijanje tih navodah morat ću u protuodgovoru donieti i ja protivnikova dva lista, koje pod Ć. D. prilažem, i molim:

Da slavni kot. sud izvoli priložene listove pod Ć. D. protivniku odmah dati dostaviti tako, da ih prije urečenog ročišta tri dana u ruke dobije.

Nikola Prstnić.

Slavnom žup. kot. Sudu
u Novomarofu
Petar Kuzmić, seljak iz Visokog
proti
Ivanu Grozdiću, seljanu iz Sudovca.

Odustanak
od tužbe pr. 17. Srpnja 1863. br. 1428 radi naplate 157 st. t. p.

Slavni kot. sude!

Na tužbu moju od pr. 17. Srpnja 1863. br. 1428 u A. odredjeno je ročište za ustmenu razpravu na 14. kolovoza 1863.

Pošto je protivnik meni potraženu tužbom u A. svotu sa kamatami i troškovi podpuno namirio, to ja odustajem od rečene tužbe pr. 17. Srpnja 1863. br. 1428 u A. i pošto su protivnikove niekoje pokretnosti za osiguranje ovoga duga pod uzapćenje bile stavljene i u pohranu dane Vinku Uzmiću trgovcu u Sudovcu, to ja molim:

Da sl. kot. sud izvoli ovaj odustanak od tužbe na znanje primiti, a glede uzapćenih stvarih nametnuto uzapćenje ukinuti, i uzapćene stvari od uzapćenja odriešiti.

Petar Kuzmić.

Slavnom žup. kot. sudu
u Jamnici.
Slavomir Knjigović, mjernik u Karlovcu
proti
g. Stanku Sitniću, odvjetniku u Pisarevini.
Opoziv
punomoćja za sve poslove izdanog.

Slavni kot. sude!

Buduć da sam ja najnovije vrieme odabrao si i imenovao gospodina Božidara Smjelića, odvjetnika u Zagrebu, svojim punomoćnim pravdozastupnikom, to ja opozivam i oporičem punomoćje prije niekoliko vremena g. odvjetniku Stanku Sitniću u Pisarevini izdano.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli ovaj opoziv punomoćja na znanje primiti, jedan primjerak opoziva g. odvjetniku Stanku Sitniću dostaviti dati i mene na drugom primjerku o tome ubaviestiti.

Slavomir Knjigović.

Punomoćje posebno, za pojedini slučaj (špecialno) za odvjetnika.

Ovim punomoćjem povlaštjujem gosp. Branimira Pravdovića, odvjetnika u Sisku, za sebe i za svoje nasliednike, da mene i nje zastupa u parnici proti Živku Stojaniću radi duga 490 stot. a. vr. pred sl. žup. kot. sudom Sisačkim podignutoj (ili podignuti se imajućoj) te kako za dobro pronadje, da postupa, prve tužbe, odredbe, i odluke osude i riešitbe svake vrsti, a osobito u stvarih zemljišnih da prima, tužbe da zametne, i od tužbe da odustane, rokove i povrate da moli, i podieli, prisege svake vrsti da navrati, uzvrati, prihvati, i položenje da zaište, osiguranje, osobni zatvor, zabranu uzapćenje, i uknjiženja u zemljišnicu da izposluje; nagodu da sklopi, utok, priziv, previd i žalbu ništovnu i pritužbu da podnese, od pravnih sriedstvah da odustane, novce i novčanu vriednost da diže, i o tom valjane namire izdaje, sve stepene ovrhe da izvede, isto tako u pogledu predbilježbah, zabilježbah i uknjižbah shodna i valjana očitovanja da učini. Napokon da u slučaju kakove zaprieke mjesto sebe zamjenika u osobi gosp. odvjetnika . . . . ili drugog punomoćnika po svojoj volji i izboru sa istim ili ograničenim povlastjem da imenuje, riečju da slobodno sve čini i propusti, što za shodno, dobro i koristno za mene i za moje nasliednike pronadje; a ja već unapried obećam, da ću sve korake i čine postavljenog

punomoćnog zastupnika i zamjenika odobriti, te sav trošak naknaditi, i primjernu nagradu imenovanom zastupniku i njegovom zamjeniku izplatiti.

Punomoćje ovo vlastitom rukom podpisujem (podkrižujem). U Sisku 26. listopada 1866.

Dušan Križić, kao svjedok.

Janko Tičar, opunomoćitelj.

Pavao Moić, kao svjedok.

Troškovnik.

U parnici Benka Kladića, zasebnika iz Valpova, proti Mihovilu Prudiću, seljanu iz gornjega Miholjca pred sl. žup. kotarskim sudom gornjo Miholjačkim na tužbu od 12. Stud. 1865. br. 1675. radi duga 250 stot.

Lieto	Dan	Mjesec	Predmet	Danguba ili nagrada		Trošak		Dopitano po sudu	
				u austr. vriednost					
				stot.	nč.	stot	nč.	stot.	nč.
1865	10	Stud.	Sastavak tužbe	3	—	—	—	—	—
„	„	„	Prepis tužbe 2krat . . .	—	—	—	80	—	—
„	„	„	„ prilogah u A B. C. 1krat	—	—	—	90	—	—
„	„	„	Biljeg za tužbu 2 kom. po 36 nč.	—	—	—	72	—	—
„	„	„	„ „ priloge u A. B. C. 3 kom. po 15 nč. . . .	—	—	—	45	—	—
„	26	„	Danguba kod ustmene razprave	3	—				—
„	„	„	Biljeg za zapisnik razprave 2 kom. po 36 nč. . . .	—	—	—	72	—	—
„	„	„	Biljeg za troškovnik . . .	—	—	—	15	—	—
„	„	„	„ „ osudu polak od 5. stot.	—	—	2	50	—	—
„	„	„	„ „ razloge osude . .	—	—	1	—	—	—
„	„	„	Plaćeno podvorniku za uručenje prve odluke . . .	—	—	—	35	—	—
			Ukupno .	6	—	—	—	—	—
			Trošak .	7	59	7	59	—	—
			Sve ukupno .	13	59	—	—	—	—

po Benku Kladiću
tužitelju

Slavni kot. sude!

U parnici Živka Milanovića, trgovca iz Požege, proti meni za ukinutje kupovno prodajne pogodbe radi dva vola podignutoj, i dne 16. Srpnja 1866. razpravljanoj imade se izreći konačna osuda.

Pošto sam ja poslie obdržavane ustmene razprave obitalište svoje promjenio i nastanio se u Brodu, gdje pekarski obrt tjeram.

To prijavljajući slavnom kotarskom sudu, molim, da mi osudu i sve daljne odluke u prenavedenoj parnici izvoli ovamo dostavljati, te jedan primjerak ove prijave o promjeni mogo obitališta protivniku priobćiti.

Janko Tjeralić.

Slavnom žup. kot. sudu u Našicah
Janko Tjeralić, pekar u Brodu
proti
Živku Milanoviću, trgovcu u Požegi.
Prijava
o promjeni obitališta u parmici dne 16. Srpnja 1866. uskladjenoj za ukinutje kupovno prod. pogodbe radi 2 vola.

Očitovanje (za ustmeni postupak).

Podpisani očituju uslied tužbe po prvom podpisaniku sl. žup. kot. sudu Novomarofskom dne 17. Kolovoza 1866. br. 1098. radi vlastnosti jednoga zlatnoga sata u vriednosti 100 stot. i zlatnoga lanca u vriednosti 80 stot. podnešene: da smo naumili i odlučili ovu parbu, ma kakove god vrsti dokazala koja stranka predložila, ustmenim putem razpraviti, te bez svakih odročbah i drugih odgodjujućih sriedstvah svome koncu privesti. — Očitovanje ovo izdajemo u dva primjerka, te ga oba vlastoručno podpisujemo u prisutju podpisanih svjedokah tim, da svaka stranka može porabu ovoga spisa pred sudom činiti.

U Ljubeščici dne 19. Kolovoza 1866.

Petar Vlastić svjedok
Milutin Peharek, svjedok.

Slavoljub Biljević, posjednik nepokretinah u Toplicah.
Krasoslav Sanjković, vodeničar u Ljubeščici.

Slavnom kot. sudu u Kutini.
Nikola Vlahinić, seljak iz Volodera
proti
Stjepanu Vočiniću, dućandjiji u Kutini
Molba
za odročbu ročišta za ustmenu razpravu na 15. Travnja 1865. uslied tužbe radi duga 125 stot odredjenog.

Slavni kot. sude!

Na tužbu protivnikovu od 25. Ožujka 1865., uslied odluke od 26. Ožujka 1865. br. 456. u br. 1. opredieljeno je ročište za ustmenu razpravu na 15. Travnja 1865.

Pošto sam ja po glasu liečničke svjedočbe br. 2. od 10. Travnja 1865. bolestan, te iz sobe nikuda bez pogibelji života izlaziti nesmijem;

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli odredjeno na 15. Travnja 1815. za ustmenu razpravu ročište odročiti, i drugo kasnije ustanoviti.

U Kutini 10. Travnja 1865.

Stjepan Vučinić.

---

§. 594. Nijedna stranka nemora doći pred sud na svetačni dan svoga vjerozakona. — Ali da ju mine svaka štetna posljedica, ako je pozvana za takov dan, ima zaiskat odročbu.

Sl. kot. sudu u . . . .
Milan Stanoević, seljan iz . . .
proti
Marku Vadaskiu, seljanu iz . . . .
Molba
za odročbu ročišta na 20. Studena 1866. opredieljenoga za ustm. razpravu.

Slavni kot. sude!

Na moju tužbu od 29 List. 1866., (17. Oktobra) br. 1450. proti protivniku radi duga 104 stot. odredjeno je za ustmenu razpravu ročište na 20. Studena 1866. po rimskom koledaru. Pošto na taj dan pada Srbski svetac sv. Mihaila, koj je zajedno i moj svečar (zaštitnik kući-obiteljski), koga moram po običaju proslaviti.

Zato molim: da sl. kot. sud izvoli upitno na 20. Stud. 1866. odredjeno ročište odročiti, i za razpravu prenavedene tužbe drugo ročište ustanoviti.

Milan Stanoević.

Slavnomu žup. kot. sudu u . . . . .
Salomon Melek, trgovac u . . . . .
proti
Slavoljubu Vuiću, posjedniku nepokretnostih u . . . . .
Molba
za odročbu ročišta za ustmenu razpravu na dan 14. Travnja 1865. na tužbu pr. 26. Veljače 1865. br. 154. radi duga 368 st. s. p. opredieljenog.

Slavni kot. sude!

Na moju tužbu pr. 26. Veljače 1865., br. 154. u A. odredjeno je ročište za ustmenu razpravu na dan 14. Travnja 1865. Pošto je 14. Travnja hebrejski veliki svetac, koga svaki Hebrejac slaviti mora i slavi, šta takodjer i ja želim i običajem, s toga nisam kadar, a po propisu gradj. post. niti nemoram doći na ustmenu razpravu, kod koje svakako želim biti.

Zato prijavljajući ovu okolnost slavnomu kot. sudu molim:

Da slavni kot. sud izvoli za ustmenu razpravu o upitnoj tužbi u A. drugo ročište čim prije odrediti.

Salomon Melek.

Slavnomu kot. sudu u Dugomselu
Petar Zimović, seljan iz Vrbovca
proti
Gjuri Kožariću, seljanu iz Dugogsela
Molba
za odročbu ročišta za ustmenu razpravu na dan 15. Lipnja 1866. na tužbu pr. 1. Svibnja 1865, br. 426. radi odštete 86 st. s. p. opredieljenog.

Slavni kot. sude!

Na tužbu pr. 1. Svibnja 1866. br. 426. u A. ustanovljeno je ročište za ustmenu razpravu na 15. Lipnja 1866., koj dan jeste u Vrbovcu svetačni, te se proštenje i vašar obdržava.

Buduć da ja nemogu na ustmenu razpravu nikakvoga punomoćnika slati, jer nije moguće dovoljno uputjenje mu dati, a ja se nadam, da ću se s protivnikom nagoditi.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli ročište za ustmenu razpravu na tužbu u A za 15. Lipnja 1866. opredieljeno odročiti, pa drugo ročište odrediti.

Petar Zimović.

Slavnom žup. kot. sudu
u Novomarofu.
Tomo Šantek, seljak iz Krča
proti
g. Zvonimiru Dokaziču, odvjetniku u Varašdinu.
Opoziv punomoćja od 20. Studena 1862.

Slavni kot. sude!

Ja sam gdnu. protivniku dao dne 20. Studena 1862. sveobće punomoćje za sve poslove, jer sam ono doba iza smrti svog otca Gjure Šanteka imao kojekakovih bjedah, i svakovrstnih parnicah.

Pošto sada nikakvog više posla neimam, da bi triebao zastupnika,

S toga opozivam punomoćje od 20. Studena 1862. gdnu. protivniku izdano, te ga za uništena proglašujem i molim:

Da sl. sud izvoli ovaj opoziv gdnu. protivniku dostaviti dati s tim dodatkom, da imade meni sva moja pisma s računom svojih troškovah, i dignutih novacah predati.

Toma Šantek.

Isto drugčije.

Slavnom žnp. kot. sudu u **Ludbregu.**
Ivan Zrinjski iz Rieke
proti
g. Milanu Zvjezdiću iz Križevca.

Opoziv punomoćja dne 4. Siečnja 1864. izdanog.

Slavni kot. sude!

Sada je već prošla godina danah, što sam ja svoje poslove proti različitim dužnikom predao g. protivniku uz izdano mu sveobće punomoćje od 4. Siečnja 1864. bez da je polovica istih dužnikah do sada utužena.

Ja bi želio, da se mojj poslovi potjeraju, a g. protivnik je odviš daleko od Ludbrega, pa mu je valjada nesgodno parnice u Ludbregu voditi;

Zato sam ja prisiljen, drugoga pravdozastupnika si izabrati, i opozivam punomoćje g. protivniku dne 4. Siečnja 1864. izdano, pa molim:

Da slavni sud izvoli ovaj opoziv g. protivniku čim prije uručiti dati.

Ivan Zrinjski.

Punomoćje

(za svakog punomoćnika.)

Ja ovlaštjujem gosp. Cvietoslava Dobrića, trgovca u Požegi, da u parnici proti Ivanu Miljanoviću krojačkom zanatliji u Veliki, radi duga mog dohodnog 450 stot. a. vr. mene i moje nasliednike zastupa, parnicu zametne, ustmeni ili pismeni postupak odabere, prvu tužbu, odredbu i rok prime, nagodi se, od tužbe da odustane, prisege svakovrstne da navrati, uzvrati i prihvati, odluke i osude prime, te proti njim utok, priziv i žalbu ništovnu podnese, ovrhe svih stupnjah zamoli i izvede, kao i privremena sriedstva osiguranja, zabranu, osobni zatvor, uzapćenje zaište, rokove i povrate da moli i podieli, novac i novčanu vriednost da digne i pravovaljanu namiru izdade; ako bi on zapriečen bio, da ili drugog punomoćnika ili sebi zamjenika nadje ili kojeg g. odvjetnika za vodjenje rečene parnice ovlasti.

Ja već sada unapried obećam, da ću sve korake i čine svog g. punomoćnika i njegovog zamjenika ili odvjetnika odobriti, te sav trošak, i imanu dangubu naknaditi, te primjernu nagradu izplatiti. U Varašdinu 16. Veljače 1865.

Branimir Kudić, opunomoćitelj.
Janko Žemljić, kao svjedok.
Gjuro Trpak, kao svjedok.

Slavni kot. sude!

Parnica po protivniku proti meni dne 6. Svibnja 1864. tužbom pod br. 468 za naplatu štete sa 364 stot. jeste jur konačno riešena po visokom kralj. stolu sedmorice u Zagrebu riešenjem od 27. Prosinca 1865. br. 4685. u A. i ja sam oslobodjen od svakog plaćanja.

Buduć da su u upitnoj parnici njekoje moje izvorne izprave uskladjene, koje bi želio izvaditi, i kod kuće imati, jer ih baš i triebam.

Zato molim:

Da slavni sud izvoli odrediti ročište za izuskladu spisah, i na tome spise u istoj parnici izuskladit, te meni moje izprave pod br. 2. 3. 4. i 5. izručiti.

Jakob Kraljek.

Slavnom žup. kot. sudu Bistričkom u Husincu.

Jakob Kraljek, krčmar u Hraš-ćini

proti

Pavlu Skoncu seljaku iz Žitomira.

Molba

za izuskladu parbenih spisah u parnici radi duga 364 stot. godine 1864. dne 20 Lipnja br. 804 u-skladjenoj.

Prilog A. prosti.

Slavni kot. sude!

Protivnik se je u parnici proti njemu povedenoj i dne 7. Ožujka 1865. pod br. 682 uskladjenoj za priznanje vlastnosti na karucu i 2 konja u vriednosti 489 stot pozvao na njekakovog svjedoka pod imenom Gjuru Sladkia u Optuju na Štajeru nastanjena. Buduć da je sl. kot. sud već opetovano dao pisati zamolno pismo u Optuj na ondašnji kot. sud pa sve u zalud kao u ¹/. i 2/.

Stoga molim:

Da sl. kot. sud izvoli odlukom opriedeliti rok, uz koj će protivnik morati preslušanje rečenog svjedoka Gjure Sladkia izposlovat tim sigurnije, što će se u protivnom slučaju postupak dokazni zaglavit, i izreći konačna presuda u stvari glavnoj.

Matija Ilić.

Kada predloženog svjedoka nije moći preslušati. §. 179. gr. p. p.

Slavnom žup. kot. sudu u sv. Ivanu.

Matija Ilić, trgovac u sv. Ivanu

proti

Martinu Žagaru, tesaru u sv. Ivanu.

Molba
za zaglavljenje dokaznog postupka kroz svjedoka u parnici 7. Ožujka 1865. br. 682 uskladjenoj radi 488 stot.

Kada predloženi u parnici svjedok umre, moći je predložit drugog. §. 180 gr. p. p.

Slavnom žup. kot. sudu u Brdovcu.
Franjo Matusec seljak iz Ključa
proti
Janku Zobiću seljaku iz Laduća
Molba
za pripust novih svjedokah mjesto umrvših u parnici dne 4. Kolovoza 1865. br. 788 radi naplate duga 265 stot a. v. uskladjenoj.

Slavni kot. sude!

Svjedoci moji Nikola Čižmek, seljak iz Pušće, i Marko Zebec, seljak iz Zaprešića, u parnici dne 4. Kolovoza 1865. br. 788 radi naplate duga 265 stot. uskladjenoj predloženi, jesu tečajem ovog mjeseca, kao što mrtvačke sviedočbe pod ·/. i 2/. dokazuju umrli, te tako sam ja u istoj parnici svoga dokaza lišen.

Buduć da u istoj parnici jošte nije izrečena osuda, a ja imadem druga dva svjedoka, naime Franju Slivarića i Antuna Žilića oba seljane iz Pušće, koji će sve ono izpovjediti, što bi i umrvši bili izpovjedili, zato te svjedoke takodjer predlažem slavnom sudu i molim, da bi nje u upitnoj parnici na priložene pod C. dokazne članke preslušati izvoleo.

Franjo Matusec.

Slavnom žup. srezkom sudu u Rumi
Živan Kovinčić i Milan Radivojšić, posjednici nepokretnostih u Rumi.
Molba
za odročbu ročišta na dan 15. List. 1866. na tužbu od pr. 24. Rujna 1866. uslied odluke od 25. Rujna 1866. br. 567. radi odštete sa 493 stot.

Slavni srezki sude!

Na tužbu Živana Kovinčića proti Milanu Radivojšiću od pr. 24. Rujna 1866. br. 567. uslied odluke od 25. Rujna 1866. u A. radi odštete 493 stot. opredieljeno je ročište za ustmenu razpravu na dan 15. Listopada 1866.

Pošto Milan Radivojšić dne 14. Listopada 1866. mora ići u Šabac pred

tamošnji srezki sud polag odluke istog suda od 10. Rujna 1866., br. 1462. u B. a nemože se odanle prije tri dana kući vratiti.

Stoga smo se oba sporazumjeli, da se gorinavedeno ročište na dan 15. Listopada 1866. odredjeno odroči.

Zato molimo:

Da slavni srezki sud izvoli oto ročište na 15. Listopada 1866. uslied odluke od 25. Rujna 1866. br. 567. u A radi odštete sa 493 stot. aust. vr. na tužbu od pr. 25. Rujna 1866. br. 567. u A. ustanovljeno odročiti i za razpravu ustmenu u upitnom predmetu drugo kratkodobno ročiste opredieliti.

U Rumi 10. Listopada 1866.

Živan Kovinčić.
Milan Radivojšić.

Slavnomu žup. kot. sudu u Valpovu
Matija Golubović, seljan u Valpovu
proti
Slavoljubu Koristiću, seljanu iz Valpova.
Molba
za priobćenje dokazalah u parnici radi 300 stot. na tužbu pr. 20/10 1865. br. 1687.

Slavni kot. sude!

U parnici po protivniku proti meni radi naplate 300 stot. podignutoj odredjeno je ročište za ustmenu razpravu na 16. Studena 1865. odlukom od 24. Listopada 1865. br. 1687. u ·/.

Buduć da sam ja naumio, i hoću kod ustmene razprave poslužiti se namirom od 24. Srpnja 1864. u 2/. zatim pozvat se na svjedoke Pavla Škrinjariča i Martina Nedeljkovića, seljane iz gornjega Miholjca, na dokazne članke 3/.

S toga prijavljam ova moja dokazala, i molim:

Da slav. kot. sud izvoli ovu moju molbu s prilozi 2/. i 3/., protivniku čim prije priobćiti dati, tako, da ih 3. dana prije ročišta dobije.

Matija Golubović.

Slavnomu žup. kot. sudu u Kutini
Živan Manojlović iz Miklouške, seljan
proti
Ivanu Tvrdiću, kramaru u Kutini
Odustanak
od tužbe pr. 20. Stud. 1866. br. 1879
radi duga 158 st.

Slavni kot. sude!

Ja odustajem od tužbe pr. 20. Stud. 1866. br. 1879. radi duga 158 st. proti protivniku podignute, na koju je jur ustmena razprava dne 30. Stud. 1866. dovršena, i molim:

Da sl. kot. sud izvoli ovaj odustanak protivniku priobćiti, te za ustanovljenje troškovah protivniku pouzrokovanih ročište odrediti.

Živan Manoilović.

Troškovnik u parnici Ivana Tvrdića, obtuženika proti Živanu Manoiloviću uslied tužbe pr. 20. Stud. 1866. br. 1879. radi duga 158 stot. pred žup. kot. sudom u Kutini.

Godina	Mjesec	Dan	Trošak	Nagrada i Danguba		Trošak		Dopitano	
				u austr. vried.					
				stot.	nč.	stot.	nč.	stot.	nč.
1866	Stud.	25	Sastavak prijave za priobćenje dokazalah	2	—	—	—	—	—
„	„	„	Prepis prijave za priobćenje dokazalah 2krat . . .	—	—	—	50	—	—
„	„	„	Prepis triuh prilogah . . .	—	—	1	20	—	—
„	„	„	Biljeg za prijavu 2 kom. po 36 nč.	—	—	—	72	—	—
„	„	„	„ „ 3. priloga 3 kom. po 15 nč.	—	—	—	45	—	—
„	„	30	Danguba kod ustmene razprave 3. sata	2	—	—	—	—	—
„	„	„	Biljeg za osudu (polak od 2 stot. 50 novč.	—	—	1	25	—	—
„	Pros.	5	Danguba kod ročišta za ustanovljivanje troškovah . .	2	—	—	—	—	—
			Ukupno .	6	—	4	10	—	—
			Danguba	—	—	6	—	—	—
			Sve ukupno .	—	—	10	10	—	—

Ivan Tvrdić.

Slavnom žup. srezkom sudu u Erdeviku
Panta Kružić, trgovac u Čalmi
proti
Svetozaru Tiosavljeviću, opančarskom zanatliji (ćerubdjiji) iz Bingule.
Navještenje
parnice radi izbjede proti
Petru Servinčiću iz Ležimira
radi duga 150 stot. a. vr.

Slavni srezki sude!

Kriepostju ustupa od 6. Kolovoza 1865. u A. ustupio i predao mi je protivnik u vlastničtvo obveznicu na 150 stot. a. vr. po dužniku Petru Servinčiću iz Ležimira dne 4. Veljače 1864. izdanu, i za pol godine plativu.

Pošto sam ja dužnika Petra Servinčića radi pomenutog jur dospjelog duga 150 stot. slavnom srezkom sudu Erdevičkom tužiti naumio, zato navieštam i priobćujem to protivniku s tim, da me u slučaju potrebe radi upitnoga duga zastupa i izbjedi, te molim: Da sl. sud izvoli ovo navieštenje parnice radi izbjede protivniku dostaviti.

Panta Krušić.

Slavnom kotarskom sudu županije Varaždinske u Bednji

Tužba

Blaža Krpanića, vlastnika nepokretnostih u Bednji

proti

Pavlu Klasniću, seljanu iz Ivanca, za zastupanje u parnici proti Antunu Vinoviću iz Ivanca na povratak i izdanje 2. komatah buradi svakoga od 25. akovah sa železnimi obruči u vriednosti 50 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Po glasu ugovora od 26. Siečnja 1865. u A. jesam ja od protivnika kupio 10. komadah buradi sa željeznimi obruči, svaki komad od 25. akovah. Protivnik se je izjavio u ugovoru. A., da 2. komada te buradi pod br. 9. i 10. nalaze se jur 6. mjesecah na posudbi kod Antuna Vinovića, krčmara u Ivancu, i da mu je Antun Vinović obrekao izdati je, kada uzište.

Pošto Antun Vinović rečena 2. kom. buradi, koje sam ja kriepostju ugovora od 26. Siečnja 1865. u A. od protivnika kupio, meni neće da izdade, a da ja od njega tužbom upitna 2. komada buradi uspješno zahtjevati uzmogu, dužan je mene protivnik, kao po glasu §. 1053. gr. z. jošte vlastnik upitnih 2. kom. buradi, izbjediti i tužbu proti Antunu Vinoviću ili sam voditi ili sa mnom potjerati, što ipak protivnik na moj prijateljski list neće da učini.

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli osudom za pravo izreći:

Tuženik Pavao Klasnić, seljan iz Ivanca, dužan je tužitelja Blaža Krpanića, vlastnika nepokretnostih u Bednji, u tužbi glede prodanih mu, nu kod Antuna Vinovića, krčmara u Ivancu u posudbi nalazećih se dvajuh komadah buradi svakoga od 25. akovah sa železnimi obruči, izbjediti, i tužbu na povratak

rečenih 2. kom. buradi proti Antunu Vinoviću namjenjenu ili zajedno, ili sam u vremenu 30. danah pod prietnjom ovrhe podignuti.

Blaž Krpanić.

Slavnomn žup. kot. sudu u N.
Vladislav Zebić vlastelin u . . .
proti
Mirku Žunčeviću trgovcu u . . .
Molba
za sudbeni očevid dvajuh konjah

Slavni kot. sude!

Ja sam prije 8 danah kupio od protivnika dva konja za 400 stot a. vr. i opazio sam juče, da su ti konji balavi (sakagijasti), iz kojeg uzroka ih dakako zadržati nemogu, već ću proti protivniku na uništenje kupovne prodajne pogodbe postupati pred sudom, ako se nebi protivnik prijateljskim putem na to sklonuo.

Nu da protivnika sudbenim putem potjerati uzmognem, moram izpuniti, što zakon propisuje; ja sam naime nedostatak upitni javio odmah juče protivniku poštom, a slavni pak sud molim: da izvoli dozvoliti preduzimànje sudbenog očevida i za vodjenje takovog povjerenika izaslati, a k tome očevidu dva vještaka i to Makoslava Škiljića, i Dušana Hajeka, živinare iz Zagreba, prizvati, i očevid odmah, čim stignu vještaci, obaviti.

Vladislav Zebić.

Slavnom žup. kot. sudu u . . . .
Ivan Nerazmić, krojač u . . . . .
proti
Skrbniku za čin ostavine Pavla Bogatića posjednika nepokretnostih u . . . .
Molba
za preslušanje oporučnih svjedokah.

Slavni kot. sude!

Dne 4. Ožujka 1866. umro je Pavao Bogatić, posjednik nepokretnostih u . . . . . načinivši samo ustmenu oporuku pred svjedoci: Živanom Poiovićem, Matijom Dušićem i Slavomirom Paprićem, svimi seljani i žitelji iz. . . . od kojih posliednji takodjer čitati i pisati umije, te je pobilježio, kako je ostavnik svoju posliednju volju očitovao. Pokojnik je mene svojom oporukom za glavnoga baštinika imenovao, zato je u mojoj koristi, da se pomenuti oporučni svjedoci preslušaju.

Zato molim: Da slavni kot. sud izvoli odlučiti, da se prenavedeni oporučni svjedoci na dokazne članke u A. saslušaju, a za ostavinu Pavla Bogatića skrbnik za čin postavi.

Ivan Nerazmić.

Prilog A. Dokazni članci

za oporučne svjedoke o posliednjoj volji pok. Pavla Bogatića iz . . . . . posjednika nepokretnostih.

I. Jeli svjedok poznavao pok. Pavla Bogatića iz . . . .?

II. Jeli svjedok poznade dovoditelja svjedokah?

III. Jeli svjedok bio prisutan, kad je pok. Pavao Bogatić svoju posliednju volju očitovao? i tko je jošte tamo prisutan bio?

IV. Jeli svjedok znade i jeli siguran, da glede pokojnikove osobe nije nikakva bludnja? i da je pokojnik prigodom razredjivanja posliednje volje bio kod zdrave pameti?

V. Jeli istina: da je pokojnik glavnim baštinikom svega svoga gibućega i negibućega imetka postavio molitelja Ivana Nerazmića?

VI. Jeli istina: da je pokojnik zapisao svome župniku N. N. najbolju kravu u svojoj štali.

Svjedoci oporučni:

Živan Polović.
Matia Dušić.
Slavomir Paprić
} Sva trojica seljani i žitelji iz . . .

Ivan Nerazmić s. r.
dovoditelj svjedokah.

Sl. kot. sudu u . . . .

Sriećko Željković trgovac iz Jaske
proti
Marku Stipčeviću seljanu iz . . .
Molba
za preslušanje svjedokah za vjekovitu uspomenu radi 400 st. a. v.
s. p.

Slavni kot. sude!

Protivnik mi je dužan 400 stot. a. vr. što sam mu ih lani nješto u gotovom novcu pozajmio, nješto opet robe na vjeresiu izdavao, i kad sam š njime oko Ivanja ljetos kod mene račun pravio, priznao je on dug svoj, i obećao mi, da će mi do Božića o. g. izplatiti ga, što su čuli svjedoci Milivoj Dobrojutrović, zasebnik u Jaski, i Ivan Krulić, seljak iz . . . . i oni mogu te okolnosti vazda prisegom potvrditi. Svjedok Milivoj Dobrojutrović nije nikad dugo na jednom mjestu, tako i sada čuo sam, da će za kratko vrieme iz Jaske otići, i Bog zna, kuda će onda udariti, možebiti, da ga neću nikad više viditi. — Drugi pako svjedok Ivan Krulić bolješljiv je svaki čas, i mogao bi lahko na skorom umrieti; tako bi se ja lišio dokaznog sriedstva za moju tražbinu, buduć da drugoga dokaza neimam; a protivnik sada veli, kako čujem, da on meni ništa neduguje.

Zato prilažući dokazne članke u A. za imenovane svjedoke, molim:

Da slavni kot. sud izvoli gori pomenute svjedoke na priložene pod A. dokazne članke čim prije za vjekovitu uspomenu preslušati.

Sriećko Željković.

Prilog A. Dokazni članci.

Za svjedoke Milivoja Dobrojutrovića zasebnika iz Jaske, i Ivana Krulića, seljana iz Jamnice na vjekovitu uspomenu.

I.

Da li svjedok poznade Sriećka Željkovića trgovca u Jaski?

II

Da li svjedok poznade Marka Stipčevića iz . . . .

III.

Da li se svjedok sjeća, da je ljetos g. 1866, oko Ivanja Marko Stipčević, seljan iz . . . . . . bio u Jaski kod Sriećka Željkovića, š njime račun o svome dugu pravio, i pripoznao, da je Sriećku Željkoviću dužan 400 stot. a. vr. nješto na zajmu, nješto na danoj mu na vjeresiju robi?

IV.

Da li istina da je Marko Stipčević istom prigodom oko Ivanja o. g. 1866. priznavši upitni dug sa 400 stot. obećao, da će isti izplatiti do Božića o. g. 1866.

V.

Da li istina, da je istom prigodom oko Ivanja o. g. 1866. bio sa svjedokom prisutan N. N.?

Dovoditelj svjedokah
Sriećko Željković iz Jaske.

Slavnom žup. kot. sudu u Brdovcu
Ivan Prepelić, seljak iz Pušće
proti
Skrbniku za čin postaviti se imajućem za nestadnika Gjuru Prepelića, bivšega vojnika rodom iz Pušće.
Molba
za preslušanje svjedokah o premiminutju Gjure Prepelića i za izjavu smrti njegove.

Slavni kot. sude!

Otac moj Matija Prepelić umro je bez oporuke lani na Sesvete u Pušći, kako je slavnomu sudu jur poznato, ostavina njegova sastoji se iz pokretnostih u vriednosti 480 stot. a. vr. Iza pokojnika jesam ja jedini nasliednik ote ostavine, jerbo brat moj Gjuro Prepelić g. 1859. u talijanskom boju u Italiji biaše u bitki kod Custozze težko ranjen, po talijanskoj vojsci uhvatjen, i poslie njekoliko danah je pod šatorom kod talijanske vojske od ranah svojih umro, što su vidili njegovi š njime služivši drugovi kod pukovnije Koroninieve Franjo Bujnavić iz gor. Bistre i Dragutin Vojskić iz Ključa, koji će to isto posvjedočit na dokazne članke pod A. ovdje priložene.

Buduć da se po glasu §. 24. o. g. z, brat moj kao bivši jur g. 1859. u boju težko ranjen, i nepovrativši se više kuči imade za mrtvoga smatrati, i proglasiti, jer ga kući neima više nego 3. godine.

Zato ja molim:

Da sl. kot. sud izvoli bratu mome nestadniku Gjuri Prepeliću naredit skrbnika, ovomu dostaviti dati prepis od podnešene upitne prošnje sa priloženimi dokaznimi članci pod A. s nalogom: da imade najdulje za 30 danah podniet osobite upitke, zatim da sl. sud izvoli izdati oglas u novine s tim da svaki tko što s životu ili smrti nestadnikovoj štogod znade, u roku od 3. mjesecah skrbniku ili sudu prijavi. Iza toga nakon povedene razprave da sl. sud osudom za pravo izreče:

Dokaz po svjedocih Franji Bujnovića iz gornje Bistre, i Dragutinu Vojskiću i Ključa, da je nestadnik Gjuro Prepelić služivši kod pukovnije Koroninia kao prostak u bitki kod Custozze dne . . . mjeseca . . . . . . godine 1859. težko ranjen, po taljanskoj vojsci uhvatjen poslie kod talijanske vojske od ranah umro, — jeste uspio i nestadnik Gjuro Prepelić za mrtvoga se proglašuje.

Ivan Prepelić.

Prilog A. Dokazni članci.

Za svjedoke Franju Bujanića iz gornje Bistre i Dragutinu Vejskića iz Ključa u predmetu dokaza kroz svjedoke za smrt Gjure Prepelića.

I.

Da li je svjedok poznavao Gjuru Prepelića, bivšega vojaka prostaka kod pukovnije Koroninieve?

II.

Da li svjedok poznade Ivana Prepelića seljaka iz Pušće?

III.

Da li je istina, da je svjedok g. 1859. s Gjurom Prepelićem zajedno služio u vojsci?

IV.

Da li je istina, da je svjedok vidio, da je Gjuro Prepelić g. 1859. dne . . . mjeseca . . . . . . u bitki kod Custozze težko ranjen, od talijanske vojske uhvatjen, i kod Talijanah od ranah umro?

U Brdovcu 27. Lipnja 1862.

Dovoditelj svjedokah.
Ivan Prepelić,
seljak iz Pušće.

Spolja.

Slavnom srezkom sudu u Erdeviku
Panta Mihaljčić, seljak iz Berkasova
proti
Nasti Krotiću, seljanu iz Šida.

Molba
za sudbeni očevid i procienu štete u Vinogradu „Opaljeniku" u poreznoj obćini Berkasovo prije saslušanja protivnikova.

Slavni srezki sude!

Ja sam jučer t. j. dne 9. Rujna o. g. 1866. četiri protivnikova konja zateko u svojem vinogradu „Opaljeniku" u poreznoj obćini Berkasovo ležećem,

te su mi oti konji počinili grdnu štetu, potrgavši mi i počupavši sav vinograd od 5. motikah (1250□ h.). Ja sam jednoga konja zaplienio, i držim ga zaplienjena do prociene i očevida; jer se glede štete s protivnikom poravnati nemogu.

Zato molim:

Da slavni Srezki sud izvoli odmah prije saslušanja protivnikova odrediti i preduzeti dati sudbeni očevid i imenovavši science ureda radi procienu nanešene mi štete kroz protivnikova 4. konja u mome Vinogradu „Opaljeniku“ od 5. motikah odmah sutra, jer ako se procienom bi zadocnilo, bojim se, da će se šteta moći kašnje procieniti, buduć da će se vinogradi za koj dan početi brati, te tako bi se dokaz tegnuo obezuspješiti.

U Erdeviku 14. Rujna 1866.

Panta Mihaljčić.

Dokaz kroz izpravu.

Slavnom kot. sudu u Toplicah.

Tužba

Dragutina Srebrića, zasebnika iz Grane

proti

Matiji Boriću, posjedniku nepokretnostih u Toplicah za naplatu duga 200 stot. a. vr. ss. p.

Slavni kot. sude!

Po glasu obveznice od 2. Studena 1865 u A. dužan je meni protivnik za kupljeno na vjeresiju vino 200 stot. a. vr., koje novce sa 6% kamatami se je obvezao, da će mi do novoga lieta g. 1866. platiti.

Dočim mi protivnik sve do danas nije platio upitni dug, zato ga tužim, i molim: da sl. kot. sud osudom za pravo izreče:

Tuženik je dužan na temelju obveznice od 2. Studena 1865. u A. tužitelju platiti u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe dužnu glavnu svotu sa 200 stot. a. vr. skupa sa 6% kamatami od dana obveznice do konačne naplate tekućimi, i sav parbeni trošak naknaditi.

Dokaz kroz izpravu. Pravni razlog ostavni ugovor.

Slavnom kot. sudu u Zlataru.

Tužba

Stojana Vurića, zasebnika iz Krapine,

proti

Vilimu Zelnića, trgovcu u Zlataru, o vlastnosti na 24 kavne srebrne žlice, u vriednosti 55 st. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam prije moga polazka u Turska po glasu priloženog ostavnog pisma od 24. Ožujka 1864 u A. dao g. protivniku u ostavu dva konja s karucami i koli, dva zlata prstena, sa urezanim imenom S. V., dva politirana kre-

veta, 24 većih i 24 manjih srebrnih kašikah, svu rubeninu i mnoge sitnarije tako, da kada se ja god povratim kući, da mi on moje stvari predade, kako ih je primio.

Vrativši se ovih danah kući zaištem svoje stvari od g. protivnika; on mi predade sve stvari, osim 24 kavnih srebrnih manjih kašikah, za koje je rekao, da ih nedade, dok mu ja nenaplatim trošak sa 62 stot., što ga je imao na liečenje konjah, i na popravak karuce.

Budući da je protivnik konje i karucu rabio u mojem odsutju, to je i dužan bio za liečenje konjah i popravak karuce potriebit trošak nositi, jer mu ja toga nisam bio dozvolio.

S toga molim, da slavni kot. sud izvoli protivnika na ustmenu razpravu pozvati, te osudom za pravo izreći:

Tuženik jeste obvezan pod prietnjom ovrhe u roku od 14 danah tužitelju predati i ustupiti kao njegovu pravu vlastitost 24 kavne srebrne kašike u vriednosti 55 stot. a. vr. pa sav parbeni trošak platiti.

Stojan Vurić.

Dokaz kroz svjedoke.

Slavnomu kot sudu u Krašiću.

Tužba

Marka Vrlića, seljana iz Vivodine,

proti

Gavri Trstenjaku, seljanu iz Pribića,

za naplatu duga 50 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam protivniku pred dvie godine na same Sesvete g. 1864. pozajmio 60 stot. a. vr. pod tom pogodbom, da će mi taj dug uz 6% kamate za pol godine natrag vratiti. Prigodom tom, kad sam ja protivniku te novce pozajmljivo, bili su prisutni sviedoci Gjuro Herendić i Josip Křižek, oba seljani iz Pribića, koji će to isto pred sl. sudom izpovjediti na dokazne članke u A.

Obvezano vrieme već je davna minulo, a protivnik mi nije sve do danas dug svoj namirio.

Zato ga tužim, i molim: da sl. sud izvoli protivnika na ustmenu razpravu pozvati, pa osudom izreći:

Tuženik jeste dužan tužitelju glavnicu sa 50 stot. a. vr. pred dvie godine pozajmljenu mu skupa sa 6% kamatami od 1. Studena 1864. do konačnog namirenja tekućimi platiti i natrag vratiti, te parbeni trošak naknaditi.

Marko Vrlić.

Dokaz kroz glavnu prisegu.

Slavnomu kot. sudu u Virovitici.

Tužba

Ivana Grabrića, seljana iz Virovitice

proti

Antunu Sliepčeviću, seljanu iz Terezovca

za naplatu duga sa 80 stot. a. vr. s. p. p.

Slavni kot. sude!

Dne 8. Siečnja 1866. prigodom trikraljskog vašara u Virovitici prodao sam ja protivniku dva debela bravca (prasca) za 80 stot. a. vr. s tim uvjetom, da on imade meni kupovninu tu za 3 mjeseca izplatiti, što protivnik sve do sele učinio nije.

U pomanjkanju inih dokazah pripravan sam navod svoj dokazati glavnom prisegom, koju protivniku niječno navratjam, i za slučaj uzvrate ječno prihvatjam.

S toga molim, da sl. kot. sud osudom izreći izvoli:

Tuženik dužan je i obvezuje se tužitelju u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe za prodana dne 8. Siečnja 1866. na vašaru Trikraljskom u Virovitici 2 bravca dug sa 80 stot. skupa sa 4% krzmanja kamatami od 9. Travnja 1866. do konačne naplate tekučimi platiti, i sve parbene troškove namiriti.

Ivan Grabrić.

---

§. 263. g. p. p.
Uslovna prisega ima mjesta, kada dokazivanje na drugi način pokušano ne podje za rukom.

Slavnom žup. kot. sudu u Gorici.
Tužba
Gjure Kosurića seljana u Odri
proti
Benku Žnidariću, seljanu iz Vukovine
za povratak posudjene puške jednocievke u vriednosti 26 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Lani g. 1864. na sam Vidov dan posudio sam ja protivniku moju jednocievku pušku s tim, da mi ju poslie svršenog lova na šljuke iste godine i to svakako mjeseca Prosinca 1864. natrag vrati, što on ipak neće da učini.

Prigodom tog davanja puške u posudbu bio je prisutan Grga Vragović seljan iz Mraclina, i Mato Piškurić, seljan iz V. Mlake, zato ja ponudjam dokaz na gore navedene okolnosti kroz imenovane sviedoke, i uslovno za oni slučaj, ako nebi za rukom pošlo dokazivanje kroz svjedoke, navratjam protivniku glavnu prisegu, koju ću ja za slučaj uzvrate prihvatiti i položiti.

Zato molim, da izvoli sl. kot. sud za razpravu ročište odrediti, pa poslie uskladjenih parbenih spisah osudom za pravo priznati:

Tuženik Benko Žnidarić, seljanin iz Vukovine, mora tužitelju za 14 danah pod prietnjom sudačke ovrhe vratiti i u dielotvorni posjed izručiti njegovu jednocievku pušku u vriednosti 26 stot., te prouzrokovani mu sav parbeni trošak naplatiti.

Slavnom žup, kot. sudu u Gorici
Branimir Ladič, trgovac vinski u Gorici
proti
Antunu Leskovcu, bačvaru u Gorici
Tužba
za ukinuće uslugovne pogodbe radi 2. kacah i dva bureta svih po 25 akovah sa gvozdenimi obruči u vriednosti 125 stot. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam dao po protivniku načiniti si dvie kace i dva bureta svako od 25. akovah i željeznimi obruči: U kace sam dao brati ljetos groždje, a u burad sam novo vino usipao (ulejao). Kada je burad sgotovljena bila, doveze mi ju protivnik i ja mu platih svu do krajcare u mnienju, da je burad dobra i čvrsta. Od ono doba, kada je protivnik meni podao upitnu burad, i kad sam ja svoje novo vino unutar metnuo, tekar poslie mjesec danah opazih, da niti kace niti bureta nisu valjana, da iz njih svaka tekućina na veliko se cjedi, riečju da se nemogu rabiti. Ja sam to prijavio protivniku primeno, pozorna ga na to učinio, i izjavio ujedno, da burad nevalja ništa, te da ću mu ja njegovu burad natrag poslati, ako si ju za 14 danah neodveze sam kući. Nu protivnik toga nije učinio, navedene okolnosti: da sam ja kod protivnika upitnu burad dao načiniti, da sam u nje brao groždje, pa da ta burad propuštja vino, i da se meni kroz to velika šteta pravi, to ćedu svjedoci Martin Vidić, Lovre Krupek oba seljani iz Vel. Gorice posvjedočiti, a može se o nevaljanosti buradi osvjedočiti sl. sud kroz očevid. Meni je, odbivši nadoljevanje, šteta kroz upitnu burad velika počinita, jer mi je izcurilo svega skupa najmanje 6. akovah vino koje po 6 stot. računajući iznosi šteta kroz izginuto vino 36 stot. a momci tada upotriebljeni u podrumu stojaše me 4 stot. — da mi je šteta učinita, dokazat ću glavnom, a da ta šteta baš toliko iznosi, koliko naznačih, prisegom od uciene. Ja sam protivniku platio za 2 kace i 2 bureta 125 stot., te novce mi protivnik mora natrag vratiti i štetu izloženu naknaditi.

Zato slavni kot. sud molim da izvoli poslie dovršene ustmene razprave osudom za pravo priznati.

Obtuženik Antun Leskovec obsudjuje se: da je dužan pod prietnjom ovrhe u roku od 14. danah dvie drvene kace, i dva bureta, s gvoždjem okovata sva 4. komada u vriednosti 125 stot. od tužitelja natrag preuzeti, primiti za istu burad novac sa 125 stot. tužitelju natrag vratiti; te u ime štete kroz izcureno vino iz nevaljane buradi 40 stot. i parbeni trošak namiriti.

Branimir Ladić.

Slavnom kot. sudu u . . . .
Toma Lončar. seljak iz . . . .
proti
Milutinu Poštenoviću, zakupniku iz . . .
Tužba
za povratak više plaćenih kamatah od 1000 stot. glavnice za dvie godine sa 100 stot. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam prije 3 mjesecah i to dne 7. Veljaće 1865. izplaćivao protivniku dužnu glavnicu sa 1000 stot. i dužne kamate kako u A. pa kod plaćanja kamatah platio sam iz bludnje za dvie godine naime za 1860. i 1861. za koje sam već prije platio bio kako namire pod B. i C. dokazuju.

Pošto protivnik neće da mi s dobra vrati taj iz bludnje plaćeni višak;

S toga tužim protivnika, i molim: Da slavni kot. sud za ustmenu razpravu ovoga predmeta opredieli čim prije ročište, pa nakon uskladjenih parbenih spisah osudom izreče:

Obtuženik je sudbeno obvezan: tužitelju povratiti 100 stot. a. vr. u ime dvogodišnjih nepripadajućih i jur prije plaćenih kamatah na glavnicu 1000 stot. nu po tužitelju iz bludnje opet plaćeuih skupa sa 4% krzmanja kamatami od dana izplate naime od 7. Veljače 1865. do konačnoga povratka tekućimi, i parbeni trošak pod prietnjom ovrhe u roku od 14. danah.

Toma Lončar.

Slavnom žup. kot. sudu u Vrbovcu
Vid Vrtavić, seljak iz Rakovca
proti
Gjuri Andrineku, kovaću i žitelju
Vrbovačkom
Tužba
za izdanje zapisa dvajuh konjah u vriednosti 120 st. iz ostavine Ivana Šoštarca
s. p.

Prilozi A. B. C. prosti.

Slavni kot. sude!

Po glasu oporuke pok. Ivana Šoštarca u A. zapisao je meni ostavnik dva konja ridje boje iz svoje štale. Ja sam zapis taj prihvatio kako u B. a protivnik je takodjer kao glavni nasliednik za nasliedstvo i to bezuvjetno očitovao se kako u C.

Ja sam protivnika višeput opomenuo, i pozvao, da mi dade rečena dva konja, nu on mome prijateljskom pozivu, premda je već više nego godina danah od smrti ostavnikove prošla, po glasu §. 685. g. z. neće da zadovolji, dočim bi zapisani mi konji mogli oboliti i poginuti, kroz što bi ja mnogo štetovao.

Zato tužim protivnika i molim, da se osuda izreče;

Obtuženik kao glavni nasliednik je dužan po glasu oporuke u A. tužitelju zapisana po pok. Ivanu Šoštarcu dva konja u vriednosti 120 stot. u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe predati i izručiti.

Vid Vrtavić.

Dokaz kroz glavnu prisegu.

Slavnom kot. sudu u Vrbovcu.
Tužba
Matije Krpanića, seljana iz Rakovca
proti
Tomi Gibaću, seljanu iz Poljane, za naplatu duga 56 st. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam ovo ljeto išao s protivnikom u Slavoniju, imenito u mjesto Valpovo na ciglanu za udarača (da ciglu udaram), a protivnik se je obvezao, da mi u to ime plati svaki mjesec 40 stot. a. vr. u gotovom. Ja sam otišao š njime pred Ivanjem 3 dana, a počeo sam raditi drugi dan po Ivanju, i radio neprestano do male maše (gospoje), to jest dva mjeseca i 14 danah. Put u Slavoniju i natrag imao sam ja svojim troškom učiniti.

Ciela moja zasluga iznosila je 114 stot. 67 novč. Na račun te svote dao mi je protivnik u Valpovu 58 stot. 67 novč., i ostade mi dužan 56 stot., što mi obreče, da će mi na Vrbovcu na Sesvete izplatiti, što ipak sve do sada neučini.

Navedene sve okolnosti pripravan sam glavnom prisegom dokazati.

Buduć da mi protivnik nikako neće da plati, zato ga tužim, i molim: da slavni kot. sud izvoli osudu izreći:

Obtuženik Tomo Gibać iz Poljane jeste dužan tužitelju u roku od 14 danah pod teretom ovrhe platiti svotu 56 stot. a. vr. sa 4% odvlačnimi kamatami od 1. Studena 1864. godine do konačnog namirenja tekućimi, ujedno i naknaditi parbeni trošak.

Matija Krpanić.

Slavnom kot. sudu u Gorici
Tužba
Cvjetka Rudića, mesara u Zagrebu,
proti
Vatroslavu Varoviću, krčmaru u Gorici, za ukinutje kupovne pogodbe radi dva konja u vriednosti 300 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam ljetos na Lovrečem vašaru 10. kolovoza 1862 u Gorici kupio od protivnika dva konja bjelca za svotu 300 stot., koju sam mu odmah izplatio, što mogu posvjedočiti svjedoci gg. Živan Neradović, zasebnik iz Zagreba, i Stanko Tucibatič, mesar iz Zagreba.

Za dvie nedielje iza ovog vašara posjeti me moj priatelj iz Ljubljane, trgovac Matija Hladnik, koj mnogo s konji trguje, u razgovoru mu kazah, da sada imam dva liepa bjelca, idemo je gledat, a kad on ugleda ljevaka konja, odmah mi reče: taj konj imade mesečju sliepoću. Naravski sad te konje nisam dulje htio da držim, već javim odmah pismeno protivniku kako povratnica

od 26. Kolovoza 1862. u A. glasi, dadem konja sudbeno razviditi, kojom prigodom su vještaci, i to dva živinara u Zagrebu gg. Makoslav Škiljić, i Dušan Lovrinić izjavila jednoglasno, da rečeni konj imade mjesečju sliepoću kako zapisnik u B. svjedoči. Ja otidem 30. Kolovoza 1862. k protivniku, pozovem ga, da konje natrag uzme obadva, jer nemogu jednog bez drugog imati, nu on neće ništa da zato znade.

Zato ga tužim, i molim, da sl. kot. sud presuditi izvoli:

Kupnja dvajuh konjah bjelacah na Lovrečem vašaru, t. j dne 10. Kolovoza 1862. u Gorici izmedju tužitelja i obtuženika utanačena ovime se ukida, obtuženik je dužan obadva konja za 300 stot. tužitelju prodana natrag primiti, i kupovnu svotu sa 300 st. a. vr. kao i sav parbeni i očevidni trošak za 14 danah pod inakom ovrhom tužitelju platiti.

Cvjetko Rudić.

Više sužiteljah.

Slavnomu kot. sudu u Krašiću.

Tužba

Lavoslava i Branimira Zatralićah, trgovačkih opravnikah u Karlovcu, Vinka Družića, sedlarskog, i Pavla Škarića, krojačkog zanatlijah u Samoboru,

proti

Antunu Pohraneku, trgovcu u Krašiću, za naplatu 400 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Mi smo po smislu sriećovnog ugovora od 28. Kolovoza 1864. u A. protivniku prodali naše nasliedstvo, što nas je iza smrti našeg ujaka Dragutina Putovića u Vivodini zapalo, za 400 stot. a. vr. tako, da nam protivnik taj novac za 3 mjeseca plati, a mi da mu predamo sva pisma za dokazanje naše rodbinske sveze imana, što učinismo, kako protivnikova priznanica od 1. Rujna 1864. u B. glasi.

Protivnik ipak neće, da nam obrečene novce izplati, premda je dan izplate jur prije pol godine minuo.

Sve odluke i osude molimo da se Branimiru Zatraliću u Karlovcu dostavljaju.

Protivnika pako tužimo i molimo: da slavni sud izvoli osudom priznati:

Obtuženik Antun Pohranek, trgovac u Krašiću, dužan je tužiteljem. i to u ruke Branimiru Zatraliću, trgovačkom opravniku u Karlovcu, na temelju sriećovnog ugovora od 28. Kolovoza 1864. u A. za 14 danah pod prietnjom ovrhe platiti 400 stot. a. vr. sa 4% krzmanja kamatami od 29. Studena 1864. do konačne naplate tekućimi za kupljeno od njih nasliedstvo.

Lavoslav i Branimir Zatralići,
Vinko Družić i Pavao Škarić.

V i š e obtuženikah.

Slavni kot. sude!

Ja sam protivnikom posudio bio za prošastu nedielju moja kola i dva konja, tako, da se mogu odvesti u Krapinu na proštenje, nu tako, da mi imadu konje i kola u utorak u jutro do 10 satih natrag dovesti. Valent Poturić iz Konobe biaše svjedokom tom prigodom, a za potvrdu tog navoda pripravan sam i domirnu prisegu položiti.

Protivnici, ne samo da mi nisu konje i kola k obrečenom vremenu doveli, već su mi tekar za tri dana kašnje poslali je, nu kola biahu sva izpotrta, a konji svi izprebijani i na obedve noge oguleni. To može posvjedočiti čovjek, koj mi ih je doveo, Petar Kljukar iz Krapine, a ja ću domirnom prisegom tu okolnost ukriepiti.

Kola sam morao dati popraviti, i platio sam kako račun u A. svjedoči 10 st., konje sam morao dati liečiti kovaču i živinaru Mati Hudoviku u Pregradi, plativši mu polag namire u B. 15 st. Zatim tri dana kašnje nego biaše ugovoreno, poslana mi biahu kola i konji, za opravljanje kolah i liečenje konjah prodje opet deset danah, gdje nisam ništa mogao s konji i koli zaslužiti, gdje bi bio svaki dan, vozeći topličke gostove, mogao bio zaslužiti najmanje 4 stot.. indi 52 stot. uslied toga ciela moja šteta, što mi protivnici počiniše iznosi 77 stot. a. vr., koju ipak neće, da mi s dobra plate.

Zato tužim protivnike, i molim ovu osudu izreći:

Obtuženici jesu obvezani svi zajedno za počinitu štetu na konjih i kolih danih u posudbu kao i izmakli dobitak sa 77 stot. a. vr. i to za opravljanje kolah 10 stot. za vidanje konjah 15 st. za izmakle zasluge kroz 13 danah sa konji i koli 52 stot. a. vr. tužitelju Pavlu Dudeku, žitelju iz Krapinskih Toplicah za 14 danah pod ovrhom platiti.

Slavnom kot. sudu u P r e g r a d i.

Pavao Dudek, seljan iz Krap. Toplicah

proti

Gjuri Knipu, Ivi Ježu i Vidu Bosu, seljanom iz Krap. Toplicah

Tužba

za naplatu štete 77 stot. a. vr. s. s. p.

Ovdje je po §. 238. g. p. p.

G l a v n a p r i s e g a k r o z p u n o m o ć n i k a — i d o k a z k r o z i z p r a v e z a t i m p o §. 425—437. g. p. p. m o l e n o, i z v e d e n o i o p r a v d a n o u z a p ć e n j e.

Slavnom kot. sudu u N o v o m a r o f u

Milutin Ribić, vlastelin iz Viničпa

proti

Vatroslavu Stolčiću posjedniku nepokretnostih u Visokom.

Tužba

na ukinuće pogodbe promjene dvajuh konjah za 4 vola u vriednosti 350 stot.

Slavni kot. sude!

Moj gospodarski upravitelj dobra Vinična promjenio je ljetos na Gjurgjevo g. 1864. u moje ime četiri moja vola s protivnikom za njegova dva konja tako, da mu ja četiri vola odmah dadem, a on je dužan konje meni 1. Lipnja 1864. godine predati. Ja sam mu 4 vola polag pogodbe odmah dao, a on je konje baš 1 Lipnja 1864. k meni u dvor doveo, nu ja odmah opazim, da su ti konji izlošali, obolili, i oslabili tako, da sada niti polak toliko nevriede, koprije u vrieme pogadjanja, zato kazah odmah protivniku „ja konjah tih neću da preuzimam, odvedite si je, kuda znate;“ nu on je nehtjede da odvede, već je ostavi na mojem dvorištu i otide. Ja pohitim odmah do sl. kot. suda, gdje ih dadoh pod uzapćenje staviti, kako odluke sl. kot. suda Novomarofskoga od 2. Lipnja 1864., br. 1064. u A. te zapisnik o udielotvorenom uzapćenju od 3. Lipnja 1864. br. 1069. u B. dokazuje.

Ja umolih nadalje i izvedoh sudbenu procienu i očevid na te konje, te kako Zapisnik od 5. Lipnja 1864., br. 1078. u C. svjedoči procienjena je vriednost tih konjah na 100 stot. a. vr. dočim su moji volovi procienjeni bili na 350 stot. a. vr.

Gospodarski moj upravitelj dobra Vinična g. Franjo Kolić kao bivši prigodom pogodbe te promjene mojim punomoćnikom dokazat će glavnom prisegom, (koju protivniku navraćam, i za slučaj uzvrate prihvaćam za rečenoga punomoćnika) da su konji protivnikovi prigodom ugovaranja promjene bili posve zdravi, i kriepki, pa da je on 4 vola protivniku odmah poslie utanačene promjene predao.

Pošto po glasu §. 1048. gr. p. promjena se nesmatra da je sklopljena, ako promjenjena stvar spadne izpod polovice vriednosti, a to se baš o konjih protivnikovih uzeti može, protivnik ipak s dobra neće da odustane od upitne pogodbe.

Zato ja tužim protivnika, i molim, da sl. kot. sud. izvoli ročište za ustmenu razpravu čim prije, jer je hitan posao, opredieliti, a osudom izgovoriti:

Ugovor promjene izmedju tužitelja kroz njegovoga punomoćnika i izmedju obtuženika dne 24. Travnja 1864. sklopljen tako „da tužitelj obtuženiku 4 vola odmah, a ovaj tužitelju svoja dva ridja konja 1. Lipnja 1864. dade“ ukida se i za ništetan proglasuje iz razloga, što je vriednost konjah izpod polovice pala; obtuženik nadalje je obvezan konje svoje natrag primiti, a 4 vola od tužitelja dotično od njegovoga upravitelja i punomoćnika preuzeta natrag izručiti i predati tužitelju. Napokon se obtuženik na plaćanje parbenoga troška obsudjuje.

Time je takodjer umolena odlukom od 2. Lipnja 1864. br. 1064. u A. dozvoljeno, a glasom zapisnika od 3. Lipnja 1864. br. 1069. u B. izvedeno uzapćenje dvajuh protivnikovih konjah opravdano.

Milutin Ribić.

Dokaz kroz svjedoke i domirnu prisegu.

Slavnom kot. sudu u Severinu
Zvonimir Radešić, trgovac u Bosiljevu
proti
Milutinu Dragiću, seljanu u Lešću,
Tužba
za naplatu duga 48 st. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Protivnik je od mene kupio ljetos na Ivanje, t. j. 24. Lipnja 1862. jednog zelenka konja za 126 stot. a. vr., u koje ime mi je odmah platio 78 stot. a. vr., a ostatak od 48 stot. obvezao se, da će mi za 3 mjeseca od kupnje platiti bez svake opomene. Prisutan kod te pogodbe biaše Filip Andreković, krojaćki zanatlija u Bosiljevu, koj će na dokazne članke u A. svjedočiti navedene okolnosti: da je protivnik 24. Lipnja 1862. od mene kupio jednog konja zelenka za 126 stot., da mi je protivnik odmah platio 78 stot., te da mi je 48 st. na kupovninu dužan ostao; za podkriepljenje ovog svjedočanstva položit sam ja pripravan domirnu prisegu.

Zato, pošto mi protivnik s dobra neće da plati upitni dug, tužim ga i molim, da sl. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište čim prije odrediti, predloženog sviedoka saslušati, i poslie osudom konačno suditi:

Tuženik je dužan u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe tužitelju platiti dužnu svotu na kupovnini za kupljenog od tužitelja konja 48 stot. skupa sa odvlačnimi kamatami 4% od dana 24. Rujna 1862. do konačne naplate tekućimi, ujedno je obvezan sav parbeni trošak podmiriti.

Zvonimir Radešić.

Dokaz kroz prisegu od uciene za štetu, a kroz svjedoke i glavnu prisegu za dokaz činah.

Slavnom kot. sudu u Ludbregu.

Toma Pralić, pekar u Ludbregu,

proti

Franji Klekovcu, postolarskom zanatliji u Ludbregu.

Tužba

za naplatu podpunog zadovoljenja za posječenu lipu sa 460 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Na mojem dvorištu kod kuće u Ludbregu biaše zasadjena jedna lipa već više 100 godinah stara, i to blizu kuće protivnikove, nu grane od te lipe nisu nimalo doticale kuću protivnikovu. Pod lipom tom biaše ugodna hladovina ljeti cio dan, i moja i moje porodice najugodnija zabava biaše ljeti pod tom lipom, ja sam uživao pod tom lipom doručak, ručak, užinu i večeru, kad je god liepo vrieme bilo ljeti, i svaki gost došavši k meni, nasladjivao se je sa mnom pod tom lipom. To mi je tim milije drvo bilo, jer je to slavjansko obilježje značilo.

Protivnik, komu ja inače nikada ništa zla učinio nisam, počeo je najedanput ljetos mi govoriti, da mu ta lipa odviš veliku vlagu kod njegove kuće pravi, i da ju neka dam posjeći. Ja mu kazah: da kad bi od mene zahtjevao, da sve voćke na bašti posječem, da sve mačke i pse kod kuće potučem, radje bi mu to učinio, nego li taj stari slavjanski spomenik. moju ugodnu zabavu, i moje najmilije boravište žrtvovao, tim manje, jer sam uvjeren, da njegovoj kući nimalo nesmeta.

Da je ovo sve istina, da je lipa na mojem dvorištu 100 godinah stara, a pod njom da je ugodna hladovina bila, i da sam ja, moja porodica i gostovi

moji pod tom lipom ljeti često boravili i nasladjivali se, to ćedu svjedoci Antun Čekić, stolarski zanatlija, i Pero Uzmić, vodeničar. oba iz Ludbrega, na dokazne članke u A. posvjedočiti. A da je protivnik od mene ljetos zahtjevao, da neka tu lipu posječem, i da sam mu ja odgovorio, da toga učinit neću, te okolnosti, ako bi je protivnik zanijekao, dokazat ću glavnom prisegom.

Prošaste nedielje biah od kuće odsutan više danah; vrativši se kući, kako stupih u dvorište, zadrkćem i sva me ćuvstva obuzeše onaj mah, jerbo opazih, da je moja stara priateljica i zaštitnica — lipa usječena, neznam, bi li se većma razgnjevio i ražžalostio bio, da mi je koja sgrada pogorjela. Upitavši tko je to učinio, čujem, da je protivnik, kad nikoga kod kuće bilo nije, došao sa svojim kalfom, pa donesav veliku testeru (pilu), da su moju lipu na zemlju obalili. Ja sam jedva mogao svoju ljutost i gnjev nadvladati. Da je to protivnik učinio, vidjeli su ga susjedi Andrija Ugljenić, kovač, i Mio Čvarković, sapundjija, oba iz Ludbrega, koji će to na dokazne članke u B. potvrditi.

Što se štete tiče, ja ju premalo cienim, ako kažem. da mi sa 460 stot. neće naknadjena biti; ja mogu iskati i tražim 460 stot. kao vriednost osobite naklonosti i podpuno zadovoljenje, jer je protivnik tu štetu počinio iz zle namisli i hotomice, a pripravan sam za velikoću ove štete položiti prisegu od uciene.

Zato molim: da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište čim prije odrediti, pa nakon obavljene usklade spisah osudom za pravo izreći: Tuženik je dužan tužitelju u ime štete i podpuna zadovoljenja vriednost osobite naklonosti platiti sa 460 stot. a. vr. za usječenu jednu 100 godinah staru lipu na dvorištu tužiteljevom kod kuće u Ludbregu zasadjenu, i imade mu sav parbeni trošak naknaditi.

Toma Pralić,

Dokaz trgovačka knjiga i domirna prisega.

Slavnom kot. sudu u Bednji.

Ivan Suknjić, trgovac u Lepoglavi,
proti
Radoslavu Klekaru, zakupniku u Ivancu.
Tužba
za naplatu 147 stot. a. vr. za robu na vjeresiju kupljenu.

Slavni kot. sude!

Kako priloženi pod A. sravnjeni račun izvadjen iz moje glavne po propisu vodjene trgovačke knjige svjedoči, dužan mi je i protivnik na različitoj robi kao železu, suknu, soli, kavi, sladoru i platnu na vjeresiju uzetoj 147 stot. još od godine 1864., bez da hoće uslied opetovane opomene da mi plati. Ja sam u potvrdu mog tog računa i za istinitost moje knjige pripravan položiti domirnu prisegu.

Ja tužim protivnika i molim: da slavni kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište najskorije odrediti, pa nakon dovršene razprave presuditi:

Obtuženik Radoslav Klekar, zakupnik u Ivancu, jeste obvezan pod prietnjom ovrhe u roku od 14 danah tužitelju Ivanu Suknjiću, trgovcu u Lepoglavi,

dužnu svotu za uzetu robu, kao: željezo (gvoždje), sukno, sol, kavu, slador i platno, sa 147 stot. a. vr. skupa sa 4% kamatami od dana podnešene tužbe do konačnog namirenja tekućimi u smislu sravnjenog računa iz glavne trgovačke knjige tužiteljeve po propisu vodjene izvadjena platiti, te sav parbeni trošak naknaditi.

Ivan Suknjić.

Slavnom kot. sudu u Pregradi
Pavao Živanec, seljak iz Pavlovca
proti
Ivanu Sudaru, seljaku iz Miljane
Tužba
za naplatu čuvarine i troška sa 60 stot. s. p.

Slavni kot. sude!

Protivnik mi je dao bio početkom mjeseca Svibnja o. g. prigodom, kad je on na dulje vrieme od kuće po svome zidarskom zanatu otišao, na čuvanje tri krave, dva konja, i petero svinjah da mu to hranim i uzdržajem njegovom krmom i hranom, koju će mi unapried doznačiti. Po smislu ugovora od 28. Travnja 1864. u A. sklopljenoga obvezao se je protivnik: da će mi poslie natrag preuzetih na čuvanje danih stvarih platiti u ime nagrade 30 stot. i da će mi sav trošak naplatiti.

Protivnik se je povratio koncem mjeseca Rujna o. g. kući, ja mu povratih njegovu živinu, te od njega potražih ugovorenu čuvarinu sa 30 stot. i u ime izkazanoga u B. troška 30 stot. a. vr. što mi on ipak nije htio da plati.

Da sam ja taj trošak na sieno, slamu, kukuruz i mekinje (poseje) na stranu protivnikovu učinio, a kupljene u to ime stvari na njegovu korist uložio i da taj trošak toliko čini, to sam pripravan glavnom i prisegom uciene dokazati.

Zato molim, da sl. sud izvoli osudom suditi:

Obtuženik jc dužan u roku od 14. danah pod prietnjom ovrhe tužitelju za čuvanje triuh kravah, dvajuh konjah, i pet svinjah od početka mjeseca Svibnja do konca mjeseca Rujna god. 1866. na temelju ostavnog ugovora od 28. Travnja 1866. u A. čuvarinu sa 30 stot. a. vr. u ime troška za hranjenje kravah, konjah i krmadi 30 stot. platiti, pa sav parbeni trošak naknaditi.

Pavao Živanec.

Slavnomu srezkom sudu u Iloku
Josip Perović, trgovac u Iloku
proti
Marku Nenadoviću, trgovcu iz Iloka
Tužba
za povratak zaloga naime 6 velikih i 6 malih srebrnih kašikah, zatim 24 šalicah i 24 tanjurah, radi duga 60 stot. s. p.

Po glasu založnoga pisma od 26. Veljače 1866. u A. dao sam ja lani protivniku za osiguranje meni pozajmljene glavnice 60 st — 6 većih i 6 malih kašikah zatim 24 tanjura i 24 šalice iz porcelana.

Ja sam protivniku ljetos 28. Siečnja 1866. sav dug izplatio, nu protivnik nije mi poslao založene moje upitne stvari, već bi rado njekakove kamate, koje ja ugovorio nisam.

Zato molim: da slavni kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ovoga predmeta ročište čim prije ustanoviti, pa po dovršenoj razpravi i nakon uskladjenih parbenih spisah osudom za pravo izreći:

Obtuženik je dužan stvari polag založnoga pisma od 26. Veljače 1866. u A. za zalog zajma od 60 stot. od tužitelja primite: naime šest većih i 6 manjih srebrnih kašikah, 24 tanjura iz 24 šalice iz porcelana pod prietnjom ovrhe u roku od 14. danah natrag povratiti tužitelju, te njemu sav parb. trošak namiriti.

Josip Perović.

Slavnom kot. sudu u Novomarofu.

Branislav Smreković, zakupnik u Čanjevu,

proti

Tomislavu Vugiću, mesaru i žitelju iz Ljubeščice

Tužba

za naplatu štete i bolovine rad ugriza pasjeg sa 260. stot. a. vr. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam ljetos na Josipovo bio u Ljubeščici na vašaru. Poslie podne išao sam po sredini sela, i najedanput zaleti se jedna grdna komusina u mene, i prije nego se razaberem, ugrize me u ljevu nogu tako strašno, da nisam gotovo niti dalje pješke ići mogao, već pozovem okolo stojeće ljude, da me odvedu u gostionu, gdje sam odsjeo. Na sreću, da je u Ljubeščici se baš onaj dan desio kotarski liečnik, on mi ranu dade izprati, nješto mi na nju metne, pa prepiše mast, po koju sam u Toplice slati morao; isti dan nisam se mogao niti kući odvesti, već tekar sutradan poslie podne; liečnik je dolazio radi te rane k meni 8 putah, ja sam slao u Toplice u ljekarnu 10 putah, a nisam nikada na polje iz kreveta stranom iz sobe izlazio 20 danah, kroz koje vrieme sam strahovitu bol pretrpio, i mnogo u mome poslu zadangubio.

Pas, koj me je ujeo, jeste vlastitost protivnikova, i jeste jur prije jedno 3 čovjeka ujeo, protivnik je indi znao, da ga nesmije slobodna puštati na polje, a naime u vašarsko doba, indi je kriv ugrizu kroz nepažnju i nepomnju svoju, zato dužan mi je on naknaditi svu štetu moju.

Okolnosti, da je upitni pas mene i druge ljude jur ugrizao bio prije, i da je protivnikov, posvjedočit ćedu svjedoci Josip Markulinić i Gjuro Prekupec, seljani iz Ljubeščice na dokazne članke u A.

a) Liečniku sam platio, što je kod mene u Ljubeščici bio, i 7 krat došao k meni iz Novogmarofa u Čanjevo polag računa u B., za trud, nagradu i putni trošak . . . . . . 25 st. — n.

b) U ljekarnu sam za ljekove platio polag računa C. 25 „ — „

c) 10 putah pošiljao u Toplice momka po ljekove platio mu svaki put 1 st. . . . . 10 „ — „

č) 2 puta iz Čanjeva išao u Ljubeščicu, da saznadem za vlastnika psa i svjedoke, svakiput kola, danguba i trošak . 10 „ — „

ć) Moja danguba kroz 20 danah dnevice 4 st. 50 novč. iznosi . . . . 90 „ — „

d) Moja bolovina za toliku bol i ranu nije pretjerana sa 100 „ — „

Ukupno 260 st. — n.

Da sam 10 putah slao momka u Toplice, to svjedoče propisi liečnički u C., da sam ja išao 2 put u Ljubeščicu kako pod č. navedoh, to ću dokazat glavnom, a da sam momku, išavšem u Toplice 10. puta, svaki put dao 1 stot., moja danguba i trošak išavšem u Ljubeščicu na izvidjenje, da iznosi svaki put 5 st. — za dvaput 10 stot., isto tako da moja danguba kroz 20 danah čini 90 st. — na dan 4 st. 50 novč. — a moja bolovina 100 st., to ću dokazat prisegom od uciene.

Buduć da protivnik neće za moj zahtiev da čuje, a još manje da što u to ime plati, zato ga tužim i molim:

Da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište čim prije odrediti, pa osudom za pravo priznati:

Obtuženik je dužan u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe tužitelju u ime štete, što je kroz ujed obtuženovog psa po obtuženikovoj nepažnji pretrpio, platiti 260 stot. a. vr. i to:

za trošak liečnički . . . . 30 stot.
za ljekarnu . . . . 20 „
za dangubu tužitelja prigodom dvokratnog polazka na Ljubeščicu na izvidjenje psa i svjedokah . . . . . . 10 „
za dangubu tužitelja kroz 20 danah . . . . . 90 „
za bolovinu tužitelja . . . . 100 „

Ukupno 260 stot.

i parbeni trošak (koj će se kod razprave u zapisnik uvrstiti) naknaditi.

Branislav Smreković.

Slavnomu kot. sudu u Klanjcu
Ivan Ptićak, seljan iz Zlatara
proti
Gjuri Držiću, seljanu u Klanjcu
Tužba
na izplatu nalježbe i troška sa 60 stot.
s. sp.

Slavni kot. sude!

Ja sam prije dvajuh mjesecah našao protivnikovu listnicu sa 500 stot. na putu, kada sam iz Bistrice kroz Stubicu prolazio; te pošto je u listici zabilježeno bilo ime u prezime, to sam odmah drugi dan u Zlatar pošao, gdje sam išao na obćinski ured, tamo dozvao protivnika, pa kad se obćinsko Poglavarstvo osvjedočilo, da je ta listnica doista njegova, dao sam mu ju, zahtievajući zakonitu naljezbu 10% i imani trošak dolazkom u Zlatar sa 10 stot. što ipak protivnik, premda mu je to i dotični obć. bilježnik kazao, da mora platiti, nije htio da učini, veleći mi, neka ga tužim. Da sam ja za dolazak moj iz Klanjca u Zlatar platio kola sa 4 st. i danguba moja i trošak da iznaša 6 stot. to ću ja prisegom od uciene potvrditi.

Po glasu obćinske svjedočbe u A. jesam ja doista upitne novce na vlastitost protivnikovu spadajuće našao, i predao mu, bez da mi je on zakonitu naljezbinu platio.

S toga molim:

Da slav. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište čim prije ustanoviti, pa osudom za pravo priznati:

Obtuženik je obvezan u roku od 14. danah pod prietnjom ovrhe tužitelju platiti u ime naljezbe 50 stot. i u ime imanoga troška prigodom dolazka iz Klanjca u Zlatar 10 stot. od nadjene obtuženikoye listnice sa 500 stot. vriednosti.

Ivan Ptićak.

Slavnom kot. sudu u Gorici

Matia Mateković, vlastelin iz Mlake

proti

Martinu Sviboviću, trgovcu iz Gorice

Tužba

za naplatu troška oko izbavljenih dvajuh konjah i karuce sa 20 stot. i nagrade sa 40 stot. s. p.

Slavni kot. sude!

Vozeći se prije 4 mjeseca drumom kraj Save oko Bukevja upazim, gdje na drugoj strani Save trče dva konja s karucom i baš kod prevoza spuste se nizbrdice i zalete u Savu, pa počnu plivati; ja videći to rečem tamo stojećim brodarom i drugim ljudem, neka odmah izpuste brod (skelu, prevoz) pa neka zasjednu u čamce, i neka pomognu, da se upitni konji i karuca izbave. Ti ljudi neće da se maknu smjesta, osim ako im platim 15 stot. Ja poznavajući konje i karucu, obrečem im, da ću im drage volje platiti 15 stot. te tako mi za kratak čas izbave konje i karucu; konji su bi li umoreni, karuca sva mokra, ja kupim za konje siena, i zobi, dadem je dobro nahraniti, ostavim svog kučiša kod konjah, i otidem po svojem poslu dalje, iza kako sam rečenim ljudem 15 st. i trošak za konje i nadničaru šta je čistio konje i karucu platio 5 stot.; vrativši se na veče natrag u Bukevje hoću da povedem i te konje, nu moj sluga mi kaže, da je protivnik došao, odveo svoje konje i karucu. Ja otidem k protivniku, nu on niti je htio učinjeni trošak, niti ikakovu nagradu da mi plati.

Upitni konji protivnikovi vriede 300 stot. a karuca 100 stot. što se može sudbenom procienom dokazati, to onda bi mene patrilo u ime nagrade 40 stot., jer sam mu konje i karucu, od očevidne propasti spasio.

Ja tužim protivnika i molim, da sl. kot. sud izvoli protivnika obsuditi.

Da je obtuženik dužan u roku od 14. danah pod prietnjom ovrhe tužitelju radi izbavljenih 2 konjah i karuce u vriednosti 400 stot. koji predmeti bi bili inače propali u Savi, u ime troška 20 stot. a u ime 10 % nagrade odpadajuću surazmjernu svotu sa 40 st. a. vr. skupa sa 4% odvlačnimi kamatami od dana tužbe, t. j. 26. Studena 1866. do konačnoga naplaćivanja tekućimi i sav parbeni trošak koj ću prigodom usklade uskladiti, naplatiti.

Matija Mateković,
iz Mlake.

Tužba proti skrbniku.

Slavnom žup. srezkom sudu u Iloku.
Vatroslav Ružinić, trgovac u Iloku
proti
Antunu Ribariću, zasebniku neznanog obitavanja kroz skrbnika za čin
Tužba
za naplatu duga 265 st. a. vr.
s. s. p.

Slavni srezki sude!

U smislu obveznice od 24. Veljače 1864. u A. dužan mi je protivnik svotu 465 stot. skupa sa kamatami 6%, koju obreče izplatiti koncem god. 1864., nu neizplativši je izčezne iz Iloka i iločke okolice, gdje se je duže vrieme bavio, sabirajući starine i prirodnine, niti ja znam, gdje se g. protivnik sada nalazi, a vrieme je za izplatu jur davna dospjelo.

Zato molim:

Da slavni srezki sud izvoli g. protivniku postaviti skrbnika za čin, njemu priobćiti tužbu s prilogom A. za razpravu odrediti ročište, i presudom izreći:

Obtuženik Antun Ribarić, zasebnik, neznanog obitavanja, zastupan kroz skrbnika za čin obvezan je u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe u smislu obveznice od 24. Veljače u A. tužitelju Vatroslavu Ružiniću, trgovcu u Iloku, platiti dug 265 stot. a. vr. skupa sa 6% kamatami od izdane obveznice do konačne izplate tekućimi i naknaditi sav parbeni trošak.

Vatroslav Ružinić.

Dokaz kroz svjedoke.
„ „ vještake.
„ „ glavnu prisegu.
„ „ prisegu uciene.
„ „ očevid.

Slavnom kot sudu u N.
Ivan Haboić, seljan iz . . . .
proti
Gjuri Vjetriniću, krojaču u N.
Tužba
za naplatu štete 158 st. a. vr.
s. s. p.

Slavni kot. sude!

Dne 20. Travnja 1865. vozih na moja dva vola vino u Sv. Ivan, i da se nikomu s teretom ugibati nemoram, tjerao sam desnom stranom od kaldrme tako, da je prolaz po sriedini druma nezapriečen ostao. Kad sam već blizu Sv. Ivana došao, opazim iz daleka, da netko tjera silno konje naproti meni. Ja nemogući se ugibati sad na ovu sad na onu stranu, tjeram onom stranom, kako i prije, napried. Al onaj drugi, koj proti meni tjera, neće da krene u sriedinu na drum, već upravo proti mojim kolam; kad je sasvim blizu došao, upoznavši protivnika u njemu, zaviknuh mu, da se ugne, al badava, ja nisam dalje na stranu mogao poradi grabe, a on baš u moje vole zatjera, odere lievog vola rudom na prsih, i odbije mu lojtrom ili šaragljom lievi rog, pa proljeti dalje. Sa mnom je išao pješke znanac jedan iz Zeline, Petar Graboš, koj je sve to vidio, i može posvjedočiti, a ja ću domirnom prisegom potvrditi. Jedva sam došao do Sv. Ivana, tu sam sad dao vola pregledati po kovaču Vinku Ugljeniću, on mi donese mast iz ljekarne, namaže vola na rožištu i na prsih, ponesem masti te sa sobom, i poslje podne dodjem kući. Sad je tekar vol obolio, nateklo mu rožište, prsa se ognojila, i ja uplašen, odvezem se tretji dan po živinara Makoslava Škiljića u Zagreb, on izadje k meni, pregleda vola i dade ga izkupati, prepiše mast i reče, da za 3—4 dana opet po njeg dodjem; tako učinih, liečih vola, i dangubih u vremenu najveće poljske radnje; vol malo ozdravi, nu 3 nedielje nisam ništa šnjime raditi mogao. To posvjedočava rečeni živinar svojom svjedočbom u A., a ja mogu na to domirnu prisegu položiti. Moja dva vola vriedila su prije 250 stot., što sam za nje imao na vašarih, što mogu glavnom prisegom dokazati, a sada, kako me ljudi uvjeravaju, nevriede ti volovi više nego 150 stot., jer ljevak bez roga samo je za mesara, volu bo jesu najliepša krasota rogovi. Tako imam ja

na cieni volovah štete	100 stot.	—	nč.
2 puta sam išao u Zagreb po živinara na kolih, foringa i danguba moja čini	10 „	—	„
g. živinaru, polag namire u B. platio . .	10 „	—	„
kovaču Vinku Ugljeniću u Sv. Ivanu u smislu namire u C. platio za trud i mast	1 „	50	„
za oranje pod kukuruz i za druge poslove morao sam 12 puta kupiti plug po 3 stot. na dan — za 12 putah .	36 „	—	„
za biljeg svjedočbe u A dadoh . . .	— „	50	„
indi ciela moja šteta iznosi ukupno . . .	158 stot.	a.	vr

Da je vol bez roga, da nevriedi toliko, kao što prije, a obadva da manje vriede 100 stot., kao i to, da oranje jedno platja se sa 3 stot. na dan, ove okolnosti mogu ja dokazati očevidom i procjenom, a da sam 12 danah tudje volove morao kupovati za oranje, tu okolnost dokazat ću glavnom prisegom.

Ja sam u pogledu štete govorio protivniku, i pozvao ga na dobrovoljno poravnanje, nu on za to ništa neće niti da čuje.

Zato tužim protivnika i molim:

Da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište čim prije odrediti, predložene svjedoke preslušati i očevid preduzeti, pa konačno suditi:

Obtuženik Gjuro Vjetrinić, krojač iz Sv. Ivana, dužan je u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe u ime štete kroz naglo tjeranje odtrgnutje roga i ozliedjenje vola na prsih nanešene, 158 stot. a. vr. sa 4% krzmanja kamatami od dana tužbe do konačne naplate tekućimi tužitelju Ivanu Haboiću, seljanu iz Lužana platiti, te sav parbeni, očevidni i procjenbeni trošak naknaditi.

Ivan Haboić.

Kad se zateže postupak kod nižjih sudovah, može se svaki potužiti višjemu sudu (banskomu stolu) po glasu §. 310.

Uzvišenomu kralj. Banskom Stolu kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije u

Zagrebu.

Ivan Haboić, seljan iz Lužana

proti

Gjuri Vjetriniću, krojaču iz . . . . .

Pritužba

radi zavlačenog postupka po sl. žup. kot. sudu u . . . . u parnici radi odštete sa 158 stot. a. vr.

Uzvišeni Banski Stole!

Parnica moja radi štete proti Gjuri Vjetriniću, krojaću u Sv. Ivanu, uskladjena je 29. Svibnja 1865. i imala bi se sada izreći odluka za preslušanje svjedokah, i za preduzimanje očevida, što ako se neučini za 3—4 nedielje, poslje neće više moguće biti; ja bo tužim protivnika na platjanje štete, što mi je prouzročio svojim naglim tjeranjem, jer je volu mome odtrgo rog, i ozliedio ga; a ja toga vola dulje neću da držim, već ću ga prodati, pa drugoga si kupiti; buduć da se vol mora prije razviditi, to je posve naravski, da se sa očevidom nemože oklevati.

Zato molim: da uzvišeni kralj. Banski Stol blagoizvoli žup. kot. sudu u . . . naložiti; da imade u parnici mojoj proti Gjuri Vjetriniću radi odštete 158 stot. a. vr. odluku za preslušanje svjedokah i preduzimanje očevida što najprije, a to svakako za 14 danah izreći, i očevid obaviti.

Ivan Haboić.

To isto drugčije.

Uzv. kralj. Banskom Stolu i t d.
Pavao Škrlec, krčmar iz N.
proti
Dragutinu Visokiću, trgovcu iz . . . .
Pritužba
što žup. kot. sud u . . . neće da izreče konačnu osudu u parnici radi duga 400 st. a. vr.

Uzvišeni Banski Stole!

Javna vjeresija i promet ondje samo može uspješno napriedovati, gdje sudovi imajući pred očima blagostanje narodnog gospodarstva, goje pravnu ćut, i nadležeće si poslove obavljaju bez sebičnosti, i koristoljubja revno, i marljivo.

Ovakovo mnienje nemogu izreći o sl. žup. kot. sudu u N., jerbo u parnici mojoj proti protivniku, gdje se radi o znamenitoj i za me velikoj svoti od 400 stot., prem da je već prije 18 mjesecah ustmena razprava dovršena, neće da imenovani kot. sud izreče konačnu osudu, prem da je stvar jasna, i dokaz utemeljen na obveznici.

Zato podnoseći ovu pritužbu molim: da uzv. banski stol blagouzhtije sl. žup. kot. sudu u N. naložiti: da u mojoj parnici proti protivniku imade za 14 danah konačnu osudu izgovoriti.

Pavao Škrlec.

Po §. 145. gradj. parb. post. moći je od protivnika ili kojeg tretjeg zahtievat, da predloži izpravu, ili prepis iste, ako se dokaže:

a) da je izprava i njegova i tužiteljeva, te da im svim za dokaz služi.
b) da obt. posjeduje tu izpravu, ili da se je obvezao čuvat ju·

Slavnom žup. kot. sudu u Gorici.
Zora udova Miokovićeva rodjena Antunovićeva posjednica nepokretnostih u Gorici.
proti
g. Vatroslavu Ševiću trgovcu u Gorici.
Tužba
za predloženje najmovnog ugovora od 6. Listopada 1863. u pogledu iznajmljene kuće u Gorici pod k. br. 90 za godišnju najmovinu 250 stot.

Slavni kot. sude!

Ja sam s protivnikom dne 6. List. 1863. sklopila najmovni ugovor u pogledu iznajmljene mu kuće moje u Gorici pod k. br. 90 uz sliedeće uvjete:

1. Da protivnik meni platja svake godine, na pol godine napried najmovinu.

2. Da najam kuće trajat imade 6 godinah.

3. Ako protivnik bi želio prie 6 godinah najam napustiti, mora mi cielogodišnju najmovinu platiti i pol godine napried odpovjedati.

Ja sam za protivnika dala kuću udobno priugotoviti, suše i kolnice za njegovu porabu prigraditi, načinivši si tako golem trošak.

Sada čujem, da protivnik, bivši u kući 2 godine, traži drugdje konak.

Sastavljeni pismeni upitni ugovor ostao je kod protivnika, da bude dokazom i njemu i meni, a sada neće protivnik da mi dade taj ugovor. Svjedoci Gjuro Galović i Janko Šoštarić, oba seljani i kuće gospodari u Gorici biahu kod utanačivanja upitnog ugovora prisutni, i podpisaše ga kao svjedoci; njim je sadržaj otog ugovora dobro poznat, i vidiše, da je upitni ugovor protivnik sahranio u ormar, što će oti svjedoci na dokazne članke u A. izpovjediti.

Ja protivnika tužim i molim:

Da slavni kot. sud izvoli ročište za ustmenu razpravu odrediti, pa osudom za pravo izreći:

Tuženik je obvezan u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe predložit gori naznačenu izpravu, naime najmovni ugovor od 6. Listopada 1863. glede iznajmljene kuće tužiteljičine u Gorici pod kbr. 90 protivniku na 6 godinah uz uvjete: *a*) da protivnik plaća godišnju najmovinu sa 300 stot. u dva polugodišnja obroka, *b)* da najam imade trajati 6 godinah, *c*) ako protivnik bi želio prije 6 godinah najam napustiti, mora cielu godišnju najmovinu tužiteljici platiti, i pol godine napried odpovjedati; ili mora tuženik položiti prisegu na to: „da upitne gori naznačene izprave neposjeduje, da je navlaš nije uništio, niti dao iz posjeda, niti da znade, gdje se istí nalaze."

Zora udova Miokovićeva.

Po §. 148. g. p. p. ako tko neće da o izpunjenoj po drugom dužnosti izdade dokaznicu, može se sudom na to prisilit.

Slavnom žup. kot. sudu u Irigu.

Ljubomir Drvarić, vlastnik nepokretnostih u Irigu

proti

Stani udovi Jevrićevoj, posjednici nepokretnostih u Irigu.

Tužba

za izdanje namire, o plaćenih 150 stot. u ime trogodišnjih 5% kamatah na glavnicu 1000 stot. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam protivnici lietos mjeseca Veljače 1866. platio 150 stot. u ime trogodišnjih kamatah na glavnicu 1000 stot. u smislu obveznice od 1. Siečnja 1854. za vrieme od 1. Siečnja 1863. do 1. Siečnja 1866. bez da mi je protivnica o tome plaćanju izdala namiru.

Ja sam protivnicu višeput umolio, da mi namiru izdade, nu badava, ona toga neće da učini.

Navedene okolnosti dokazat ću glavnom prisegom.

Zato molim: da sl. sud presudi:

Tuženica imade u roku od 14. danah pod prietnjom ovrhe tužitelju izdat namiru na to: da je tužitelj platio mjeseca Veljače 1866. 150 stot. u ime trogodišnjih kamatah na glavnicu 1000 stot. za vrieme od 1. Siečnja 1863. do 1. Siečnja 1866. u smislu obveznice od 1. Siečnja 1854.

Ljubomir Drvarić.

Po §. 149. g. p. p.
Ako se izprava tako pokvari (izdere), da se nemože čitati, vlastan je posjednik te izprave i svaki dionik tužbom iskati od protivnika, da mu se ta izprava o njegovu trošku obnovi.

Slavnomu žup. kot. sudu u Stubici.
Stojko Birić, vlastelin u Zdencih
proti
Marku Deliću, zakupniku u Stubici.
Tužba
za obnovu zakupnoga ugovora mjesto pokvaritog u pogledu zakupa imanja Stubice dne 6. Srpnja 1860. sklopljenoga s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam po glasu zakupnoga ugovora od 6. Srpnja 1860. sa protivnikom sklopljenoga u A. dao u zakup protivniku moje dobro „Stubicu" na 10. godinah.

Kad sam ja jesenas bio u lovu u Stubičkih gorah, sluči se, da se je njekako upitni zakupni ugovor u mojoj lovačkoj torbi pridesio, te ja trebajući artije, izvadim iz torbe taj ugovor, nož njime obrišem, i tako ga omastim, da ga je težko moći čitati, kako se sl. sud sam može osvjedočiti, ugledavši taj mastni izvornik.

Buduć da bi želio, da imadem čistu i čitljivu izpravu, a protivnik uslied mojega pisma neće prijateljski da to učini.

Zato molim: da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu odrediti ročište, pa osudom za pravo izreći:

Tuženik Marko Delić, zakupnik u Stubici, dužan je u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe tužitelju obnoviti zakupni ugovor od 6. Srpnja 1860. u pogledu dobra Stubice sklopljeni parnici ovoj u A. priloženi, te izdati mu novi, na čisto pisani ugovor, kako je u A. utanačen, o trošku tužiteljevu.

Stojko Birić.

Slavnomu žup. kot. sudu u Stubici.
Stojko Birić, vlastelin u Zdencih
proti
Marku Beliću, zakupniku u Stubici
Ovršna molba
za obnovu zakupnoga ugovora mjesto pokvaritoga u pogledu zakupa imanja Stubica dne 6. Srpnja 1860. sklopljenoga uslied osude od 4. Prosinca 1864. br. 2541.

Slavni kot. sude!

Osudom od 4. Prosinca 1864. br. 2541. u A. obvezan je protivnik, da imade u roku 14 danah pod prietnjom ovrhe meni izdati novi ugovor zakupni od 6. Listopada 1860. sa mnom glede zakupa moga imanja Stubice sklopljen

polag prepisa u parničnih spisih pod A. a ovdje pod B. donešen, da mi isti ugovor ima na čisto prepisati dati, iz uzroka šta je moj prijašnji pokvarit i nečitljiv.

Prem da je osuda u A. postala jur davna pravomoćnom, to meni protivnik neće da izdade upitni dopitani ugovor.

S toga molim:

Da slav. kot. sud izvoli na temelju osude od 4. Prosinca 1864. br. 2541. u A. zakupni ugovor od 6. Listopada 1860. u B. glede zakupa imanja Stubice po protivniku sa mnom sklopljeni, i izkvareni obnoviti, te prepisu u B. moć izvornika sudbeno podieliti 'pa podpisom i pečatju slavn. kot. suda to isto potvrditi.

Stojko Birić.

Sl. kot. sudu slob. kot. Turopoljskoga
u Gorici.

Jakob Galović, iz Dubranca, seljak
proti
Judi Praprutićevoj, konabarici u Gorici
Molba
za ponovljenje ročišta na tužbu pr. 16. Siečnja 1866. br. 90. radi duga 48 stot.

Slavni kot. sude!

Na ročište za dan 26. Travnja 1866. u Goricu uslied odluke, od 1. Ožujka 1866. br. 90 u A. opredieljeno nisam ja mogao doći jer sam bio bolestju priečen, nu niti protivnik nije došao, zašto ne, nije mi znano. — Buduć bi ja želio da se parba ova dalje potjera; zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu upitnoga predmeta drugo novo ročište ustanoviti.

Jakob Galović.

Slavnomu kot. sudu u N.

Milutin Ribić, vlastelin iz . . .
proti
Vatroslavu Stolčeku, seljanu u . . .
Molba
za ponovljenje ročišta na tužbu pr. 16. Veljače 1864. br. 204 radi ukinutja kupovno-prodajne pogodbe glede 2 konjah u vriednosti 250 stot. a. vr. s. p.

Slavni kot. sude!

Na tužbu moju pr. 16. Veljače 1865., br. 204., u AA. radi ukinutja kupovno-prodajne pogodbe glede dvajuh konjah u vriednosti 250 stot., odredjeno biaše ročište za ustmenu razpravu na 27. Ožujka 1865.

Ja sam došao na ročište točno prije 9 satih, a tako se je i protivnik stavio k sudu u vrieme; nu unišavši u pisaru kot. suda, razumjesmo, da neima kod kuće nijednog sudca, već da su oba službeno odsutna; kotarski sudac da je otišao na veliku skupštinu županijsku, a pristav da je morao otići na naglo na povjerenstvo u kotaru u mjesto N., radi pronadjenog jednog ubitog čovjeka, i da će se težko prije podne vratiti. Ja i protivnik čekasmo do podne, i kad vidismo, da se neće moći razprava preduzeti, odosmo kući.

Pošto bi ja svakako' želio, da se upitni predmet čim prije razpravlja i rieši, to ja molim:

Da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu na tužbu u AA. novo ročište što najskorije odrediti.

Milutin Ribić.

Uzvišenom kralj. Banskom Stolu u
Zagrebu.

Antun Bregović, vlastnik nepokretnostih u . . . .

proti

Petru Živariću, trgovcu u . . . .

Molba

da se žup. kot. sudu u . . . naloži, da podnešeni si utok pr. 4. Srpnja 1865., br. 783. radi odlučenog i jur izvedenog uzapćenja mojih pokretnostih glede duga 450 st. s. p. uzv. Banskom Stolu podnese.

Uzvišeni kralj. Banski Stole!

Ja sam proti odluci žup. kot. suda u . . . . od 4. Srpnja 1865. br. 789., radi duga 450 stot. s. p. podnio kod rečenog žup. kot. suda utok jošte dne 14. Kolovoza 1865., br. 1432. u A., nu prem da su sada od tog vremena prošla jur dva mjeseca, taj utok jošte nije podnešen uzv. Banskom Stolu, iz kog uzroka to neznam, nu to znam i vidim, da je meni kroz to nanešena velika šteta, jerbo sam ja lišen svih svojih pokretnostih, koje su drugomu u pohrann dane, gdje ja ipak nisam dužan onoliko, koliko protivnik zahtjeva, i kadar sam mu još uvjek naplatiti.

Zato molim: da uzv. kralj. Banski Stol izvoli sl. žup. kot. sudu u N. naložiti, da imade za 2 dana moj utok, podnešen 14. Kolovoza 1865., br. 1432 u A. uzv. Banskom Stolu podnieti, i radi svoje dosadanje u tom pogledu zasvjedočene nemarnosti opravdati se, jer sam ja nakanio u tom pogledu odštetu od krivca potražit.

Antun Bregović.

Slavnom žup. kot. sudu u Brdovcu.
Gjuro Filipašić, zemljoposjednik u Zaprešiću
proti
Milutinu Jambrešiću, zakupniku u Laduću
Priziv
proti osudi od 26. Ožujka 1866. br. 475., radi dosudjenih 125 st. a. vr. u ime štete s. p.

Slavni kot. sude!

Osudom od 26. Ožujka 1866. br. 475 u A. nalazim se veoma otegotjenim, što sam na izplatu upitne štete osudjen; zato proti toj osudi ulažem u otvorenom roku priziv, a izvedenje tegobah hoću napose predložiti, jer jošte nisam mogao spise uviditi, te pobilježiti si iz njih potrebitu ubavjest.

Ja molim: da sl. kot. sud izvoli ovaj priziv sa svimi spisi nanj odnosećimi se uzv. Banskom Stolu višjeg riešenja radi podnieti, gdje molim: da uzv. kralj. Banski Stol blagoizvoli napadnutu osudu kot. suda Brdovačkog od 26. Ožujka 1866., br. 475 u A. preinačiti, mene od svakog naplatjanja štete i parbenih troškovah odriešiti, pa meni sliedeći prizivni trošak uz izloženi parbeni dopitati:

1. Za sastavak priziva	2 stot.	—	novč.
2. Za prepis priziva 2krat	— „	50	„
3. Za biljeg priziva	2 „	61	„
Ukupno	5 stot.	11	novč.

Gjuro Filipašić.

Slavnomu sudu slob. kotara Turopoljskog.
Gjuro Črnčić, posjednik nepokretnostih u Mraclinu
proti
Ljubici udovi Starčekovoj, krčmarici u Gorici
Priziv
proti osudi od 17. Lipnja 1866 br. 1121., radi dosudjene kupovnine za kupljena drva sa 268 stot. s. p.

Slavni sude!

Osudom od 17. Lipnja 1866., br. 1121 u A., obsudjen sam ja, da protivnici platim u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe kupovninu sa 268 stot., 4% kamate od 1. Ožujka 1866. i parbeni trošak sa 32 st. 43 novč. a. vr. za kupljena drva.

Ja prizivam tu osudu u A. u onoj točki, gdje sam obsudjen, da i za ona drva platiti imadem, koja nisam primio; navadjam sliedeću tegobu:

Ja sam se obvezao, da ću 1. Ožujka platiti protivnici za 300 hvatovah hrastovih drvah, nu ona se obveza takodjer, da će mi ta drva staviti na željezničku postaju u Gorici, što kad učinila nije, jer je 81 hvat falio od ugovorene kolikoće, to joj ja nisam mogao platiti za ono, što mi nije predano, te za svaku još štetu polag §§. 1047. i 1061. g. z. odgovorna mi je protivnica, u tom indi pogledu je osuda u A. napadnuta na moj veliki uštrb, jer je protuzakonita.

Zato molim: da sl. sud izvoli ovaj priziv sa svimi spisi odaslati uzv. Banskomu Stolu, koj uzv. sud molim, da blagoizvoli osudu u A. preinačiti, mene od svakog naplatjanja kupovnine za neprimita drva, 4% kamatah i parbenih troškovah odriešiti, ujedno protivnicu na naplatjanje parbenih i sliedećih prizivnih troškovah obsuditi:

a) Za sastavak priziva	5 stot.	— novč.
b) Za prepis priziva	— „	60 „
c) Za biljeg priziva	5 „	36 „
Ukupno	10 stot.	96 novč

Gjuro Črnčić.

Slavnom kot. sudu u Krašiću.

Marko Ružić, posjednik nepokretnostih u Pribiću

proti

Mirku Presliću, krčmaru u Krašiću.

Utok

proti odluci od 5. Stud. 1863., br. 2045. glede odredjenog ročišta za polaganje prisege radi povratka posudjene dvocievke u vriednosti 27 stot. a. vr.

Slavni kot. sude!

Proti odluci od 5. Stud. 1863., br. 2045., meni juče dostavljenoj u AA., kojom je ročište za polaganje prisege na 26. Studena 1863. odredjeno, podnosim u roku od triuh danah utok, za koj ove tegobe navadjam:

1. U osudi od 1. Listopada 1863., br. 1839. u BB. stoji naročito, da protivnik osim ostaloga tamo navedenog sadržaja zakleti se ima i na to: „da ja posudjene mi puške nisam nikad natrag nosio, niti da mu nisam tečajem vremena, kad je njegova puška kod mene bila, nikad nikakve ubite zvjeri donio.“ Ovih točakah ipak nesadržaje obrazac zakletve po protivniku nastupljene u A. na AA. već su te točke iz obrazca sasvim izostavljene, te pošto je sl. sud polaganje prisege polag tog obrazca odredio, time je povod ovomu utoku, jer osuda stavlja granice, kakova se ima položiti prisega, i izgled prisege treba

da je po §. 242. g. p. p. izražen od rieči do rieči u osudi, odkud sliedi, da se samo onakova prisega položiti imade, kakovu osuda opredieluje. Buduć indi protivnik nekani položiti prisege, kako mu je u osudi naznačena, to se na položenje druge prisege pripustit nemože, i molba takova ima se odbiti.

Ja indi molim: da sl. kot. sud izvoli ovaj utok sa svimi spisi uzvišenom kralj. Banskom Stolu odpremiti, a uzv. Banski Stol molim: da blagoizvoli napadnutu odluku od 5. Studena 1863., br. 2045., u AA. preinačiti, i molbu protivnikovu za ročište za polaganje prisege od 1. Studena 1863., br. 2045., zabaciti uz dopitanje sliedećeg utočnog troška:

a) Za sastavljanje utoka	3 stot.	— novč.
b) Za prepis utoka i napisa . . .	— „	40 „
c) Za biljeg utoka i napisa . . .	— „	62 „
Ukupno	4 stot.	2 novč.

Marko Ružić.

Slavnomu kot. sudu u **Fužini.**
Tomo Štimac, seljan iz Lića
proti
Antunu Papaliću, trgovcu u Fužini.
Utok
proti odluci od 16. Veljače 1863., br. 185. glede odlučene i izvedene ovrhe na moje pokretnosti radi duga 165 stot. a. vr.

Slavni kot. sude!

Juče poslie podne, kad se je već mrak hvatati začeo, dodje najedanput u moju kuću g. Branko Vuičić, kot. suda pisar, uruči mi ovršbenu molbu od 15. Veljače 1863., br. 185., sa odlukom od 16. Veljače 1863., br 186 u AA., kojoj molbi biaše priložena nagoda u A. na AA., pa me pozove, da na stranu protivnika platim 166 stot., te u ime parbenog i ovršbenog troška 13 stot. Kad rekoh, da novacah neimam, stane rečeni g. Vuičić popisivati moje pokretnosti, i kako mi kaza, koze, žito, vino, pokućtvo, da je sve zaplienjeno, i da te stvari otudjiti nesmijem. Kako ja vidih, ovršbena odluka je izrečena na temelju tobožnje sudbene nagode od 29. Siečnja 1863., br. 128., sklopljene. Ja sam tom odlukom veoma obteretjen, i podnašam proti njojzi utok i žalbu ništovnu, te molim da sl. kot. snd izvoli ovaj podnesak sa svimi nanj' spadajućimi spisi poslati uzv. kralj. Banskom Stolu, jer odluka ova napadnuta u AA. neimade nikakva temelja; veli se bo, da joj za temelj služi nagoda u A. na AA. Nu ja poričem tu nagodu, i prosvjedujem proti njojzi; to nije nikakova nagoda, koja bi mene vezati mogla. §. 375. g. p. p. propisuje: „da se nagoda, sklopljena pred sudom ima odma stavit u zapisnik. koj će obe stranke, pošto im se pročita, podpisati; a zatim nagoda ima se odpravit ili u slici odluke, ili uredovne izprave.“ Ja pako nikakvog pisma protivniku dao nisam, niti pred su-

dom podpisao, đà u tobožnjoj nagodi u A. se baš kaže: da sam uzkratio podpis, indi odtud jasno biva, da to nagoda nije nikakova, i da se na temelju te tobožnje ili ništetne nagode nemože niti proti meni ovrha dopitati niti voditi.

Zato molim: da uzvišeni kralj. Banski Stol blagoizvoli napadnutu odluku od 16. Veljače 1863., br. 185. u AA. preinačiti, te nju skupa sa pozvatom nagodom u A., zatim vodjenu na temelju tom proti meni ovrhu I. stepena na pokretnosti ukinuti i za ništetnu proglasiti, a meni sliedeći utočni trošak dopitati:

a) Za sastavak utoka	3 stot.	— novč.
b) Za prepis utoka i napis	— „	60 „
c) Za prepis 2 prilogah	— „	60 „
č) Za biljeg utoka i napisa	1 „	15 „
Ukupno	5 stot.	35 novč.

Tomo Štimac.

P r e v i d.

Slučaj je ovaj.

Stanko Obćević, zidarski zanatlija u N., kupio je na nedieljnom vašaru u... 4 jaganjca za 26 stot. od Gjure Slavujevića iz N., za 8 danah dobiju sva 4 jaganjca šugu (svrab). St. O. javi to odmah mjestnom knezu (sudcu), i dade razviditi jaganjce, u koju svrhu pozove knez dva vješta seljana, koji drže na stotine ovacah; šuga se pronadje istinitom, bilježnik obćinski napiše o razvidjenju svjedočbu, te S. O. ide tužit srezkom sudu u N., da se kupnja ukine, da mu protivnik G. S. vrati 26 st., da svoje jaganjce natrag uzme, zatim trošak za razvidjenje, i dangubu sa 15 stot. da naknadi, na razpravi poriče obtuženik, da su jaganjci bili kod njega šugavi, veli da očevid nije vodjen po sudu, pa da na očevidu nisu za mnienje upitani vještaci, za kakve se samo živinari smatrati imadu. — Srezki sud presudi u smislu tužbe iz razlogah: „jerbo zakon u §. 926. g. z. kaže, da je dovoljno, da se nedostatak javi mjestnom sudu; a tko da vodi očevid, nekaže se u zakonu, nu može se za stalno tvrditi, da zakonodavac nije mogao misliti, da će u tako neznatih stvarih žup. kot. sud voditi razvidjenje, niti da se tamo vještaci živinari nemogu uzeti, gdje ih neima. jerbo je u cieloj županiji samo jedan živinar, i to u V., dakle, da se je i on zvao, nebi bilo zadovoljeno zakonu, jer zakon kaže, da 2 vještaka moradu najmanje biti kod očevida, a da su seljaci, koji se od dietinstva bave ovčarstvom, naležni vještaci, o tome neima sumnje.“

Proti osudi srezkog suda podnese tužitelj priziv na višji sud u N., koj preinaći prvomolbenu osudu, i tužiteljevu tužbu sa zahtjevom zabaci iz razlogah po obtuženiku navedenih, na što tužitelj predade svoj **p r e v i d** na najvišji sud u N.

Slavnomu srezkomu sudu u N.
Stanko Obćević, zidarski zanatlija u N,.
proti
Gjuri Slavujeviću, seljanu iz N.
Previd
proti osudi višjeg suda u N.
od 20. Stud. 1860., br. 7984.,
na ukinutje kupnje 4 šugavih
jaganjacah. u vriedn. 26 st. s. p.

Slavni kot. sude!

Proti osudi uzv. višjeg suda u N od 20. Stud. 1860., br. 7984. u A. podnašam u otvorenom roku previd, i molim, da ga sl. srezki sud izvoli posriedstvom uzv. višjeg. suda u N. odpremiti najvišjem i ukidnom sudištu n N. sa svimi spisi; tegobe za previd navadjam sliedeće:

1. Ako se promotri, da je naš gradjanski zakon stvoren u Beču za austrijske pokrajine, gdje je bilo i odprije a i sada imade živinarah po svih povećih mjestih, dočim kod nas jedva svaka županija po jednoga imade, to se može već i zato tvrditi, da isti zakon nemože to tako strogo tumačiti, da bi se u §. 926. g z. morali razumjevati strogi vještaci živinari, uz koje da se mora i očevid glede pronadjenih nedostatakah kod živine voditi, a naime kod ovacah, gdje ljudi baveći se ovčarstvom od dietinstva, znadu sigurnu u toj struci i razumjevaju toliko, koliko kojgod živinar došavši iz takovoga prediela, gdje nikad ovacah niti vidio nije, niti više si znanja o bolestih ovčjih nije pribavio, nego što naš koj domaći ovčar umije.

2. Baš iz toga razloga, jerbo niti po drugih zemljah nije moći na svakom selu imati živinarah učenih, niti kot. sudacah, nije niti gradj. zakon razvidjenje ili očevid u navedenom §. 926. g. z. sudbeni naglasio, već samo u obće razvidjenje spomenuo.

3. Da zakonodavac toga niti misliti nije mogao, da bi se sudački očevid za svako skapalo ili oboljelo svinjče, ili janganjče voditi imao, može se zaključiti odanle, što toga nije spomenuo u zakonu, pa koliki bi to trošak bio za parbeće se stranke?! i jeli bi tko hotio za kakvo neznamenito krmče ili jaganjče veliki trošak na sudbeni očevid izdavati koj bi protivnik naplaćivati imao?! te tako bi zakon postojao na papiru, koj se nebi mogao vazda obdržati.

Zato molim: da visoko najvišje i ukidno sudište dostoja osudu uzv. višjega sudišta od 20. Studenoga 1860., br. 7984. u A. preinačiti, i osudu srezkoga suda u N. od 10. Kolovoza 1860., br. 1258. u B. potvrditi uz dopitanje previdnih sliedećih troškovah:

a) za sastavak ovoga previda	3 stot.	— novč.	a. vr.
b) „ prepis „ „	— „	60 „	„
c) „ biljega 1 kom. po 50 nč. i 1 kom. 12 nč.	— „	62 „	„
č) „ prepis prilogah A. B.	— „	40 „	„
d) „ biljeg „ „	— „	20 „	„
Ukupno .	4 stot.	82 novč.	a. vr.

Stanko Obćević.

§. 334—336. g. p. p. **Izvanredni previd.**

Ako su dvie jednako glaseće osude jur izašle, daljemu previdu neima mjesta; jedino može se izvanredni previd podnieti; kako je na strani 11. kazano.

Prem da je težko moći vjerovati, da će se sudci kod prizivnoga sudišta, (na koje se mjesto obično moradu sami sposobnjaci i pravoslovni odličnici postavljati) tako daleko glede navedenih točakah od istine i zakona udaljiti, ipak pošto zakon obstoji, nije izključena niti mogućnost takova. Ako se izvanredni previd uloži, ima se takov sa tegobami priobćit protivnoj stranci, da svoje protuizvedenje za 14 danah predade. Kada se ovo izvedenje dade ili mine 14 danah, odpremi se taj previd sa svimi spisi po prvom sudu, gdje se taj previd predati ima, na najvišji sud (Stol Sedmorice) putem višjega suda (Banskoga Stola.)

Slučaj.

Josip Bašćević, posjednik i vlastnik kuće u N. iznajmi u svojoj kući stan u dolnjem spratu Gjuri Krugoviću činovniku, u gornjem Muževitu Skupčeviću, zasebniku, kojemu takodjer povjeri pobiranje najmovine i pazku u kući, on bo otide na dobro za gospodarskog činovnika. Pod cielom kućom biaše velik podrum, nu pošto je u njemu uvjek voda stajala, nij' se mogo rabiti. Na dvorištu bile su dvie štale i jedan podrum. Mužovit S. u dogovoru sa Gjurom K. dade iz podruma vodu na šmrk izvući, u podrumu duboki bunar izkopati, a k tome i prokop izvede iz podruma, a u podrumu više grabah učini, da se voda u prokop cjediti uzmogne. Kroz to postade podrum uporabljiv, i on si ga podieli sa Gjurom K. — Na dvorištu iz podruma i jedne štale dade načiniti dvie sobe, i dvie male kuhinje; na taj sav posao potroši 350 stot., nu za te sve preinake nije zaiskao od vlastnika kuće dopuštenje. U priugotovljene dvie sobe nastani dvie stranke, koje su plaćale 60 stot. a. vr. na godinu konakovine. Za njeko vrieme povrati se kući Josip Bašćević. M. Sk. mu pokaže učinjene preinake, i zaište potrošeni u to ime trošak 350 stot. predočivši mu korist pretežnu, dočim mu kuća sada za 60 stot. više nosi. Josip Bašćević neće da priznade tu korist, veleći da nije jasna, jer njemu je još jedna štala i onaj drugi podrum na dvorištu od velike potriebe bio, zato neće da plati učinjeni trošak Josipu B., ovaj ga tuži. Prva molba dosudi trošak 350 stot. tužitelju; druga takodje iz navedenih razlogah o koristi. Na to poprime obtuženik izvanredni previd na najvišji sud ovako:

Slavnom žup. kot. sudu u N.

Josip Bašćević, vlastnik kuće u N.

proti

Mužovitu Skupčeviću, zasebniku u N.

Izvanredni previd

proti osudi uzv. višjeg suda od 5. Srpnja 1860. br. 3478 radi dosudjenih troškovah sa 350 stot. za učinjene preinake u kući bez opunomoćenja.

Slavni kot. sude!

Osudami sl. kot. suda od 18. Svibnja 1860. br. 1234 u A. i Uzviš. višjeg sudišta od 5. Srpnja 1860. br. 3478 u B. obsudjen sam ja, da protivniku u roku od 14. danah pod prietnjom ovrhe naknadim i naplatim, trošak, što ga je isti učinio na preinake u mojoj kući u N. ležećoj. Mene su te osude veoma otegotile, i premda su jednoglasno proti meni izrečene, ja ipak služim se pravnim liekom izvanrednoga previda, imajući dovoljna povoda i temelja, pa molim, da se ovaj izvanredni previd najprije priobći protivniku za podnešenje protuizvedenja, pa poslie vis. najvišjem sudištu sa svimi odnosnimi spisi podastrie. Tegobe predstavljam ove:

1. U osudami A. i B. izražena je pretežna korist iz upitnih preinakah iz tog uzroka, sto ja sada 60 stot. više konakovine dobivam. Nu ja opet velim, kako i dokazah tečajem parnice: da to meni nije nikakva korist, već znamenita šteta. Ja bo obitovavši u toj svojoj kući trebao sam za sebe i rabio podrum pod kućom i jednu štalu, dočim sam podrum na dvorištu i jednu štalu vazda iznajmljivao. Uslied preinakah to nisam kadar imati; dočim ja ipak kao vlastnik imam vlast raditi po volji sućanstvom i koristim svoje kuće (§. 354 g. z.), a nemogu ipak upotriebiti preinačene prostorije kao prije, ja bo kupujem i prodajem vino u veliko, zato mi je velik podrum potrebit.

2. Nije istina, da je protivnik dao prirediti podrum pod kućom, kao što je sada. Ako je dao što opraviti i grabe izčistiti, to je bio dužan učiniti, jer je prije taj podrum baš po njegovoj krivnji vodom napunio se bio.

3. Pa da bi baš kakova pretežna korist bila iz preinakah, što ja odlučno poričem i nedopuštam, ta sama okolnost nebi mogla mene obvezati na naknadu uloženog troška, jer ja istu kuću nemogu sada upotriebiti na svrhu, kako sam ju prije uživao, a ta je takodjer okolnost i sama dosti, da nenaknadjujem ništa protivniku, jer se kaže u zakonu, ako pretežna korist nije jasna i t. d.

Tako jesu napadnute osude u A. B. utemeljene na krivom tumačenju i uporabljenju zakona §. 1037. i 1038. g. z. i na predpostavi protivnoj jasnom sadržaju spisah.

Zato molim: da visoko najvišje sudište dostoja osude kot. suda N. od 18. Svibnja 1860. br. 1234. u A. i uzv. višjeg suda od 5. Srpnja 1860., br. 3478. u B. sasvime preinačiti i ukinuti, protivnikovu tužbu pr. 19. Travnja 1860. br. 1065. pod I. uskladjenu sa zahtievom zabaciti, te mene od svake naplate odriešiti.

Josip Bašćević.

Slavnom kot. sudu u N.
Petar Šimanović, zemljoposjednik u N.
proti
Antunu Solariću, vlastelinu u N.

Izvanredni previd
proti presudi uzviš. banskoga stola od 19. Rujna 1862., br. 2636. radi duga 175 stot.

Slavni kot. sude!

Presudom uzviš. Banskoga Stola od 19. Rujna 1862., bř. 6236. radi duga 175 stot. pod A. potvrdjena je osuda sl. kot. suda od 18. Srpnja 1852., br. 793, kojom sam ja na naplatu svote 175 stot. a. vr. sa 4% kamatami od 1. Listopada 1862. i troškovah sa 11 stot. 98 novč. a. vr. osudjen.

Presudom uzv. Banskoga Stola obteretjenim se nalazim, ulažem dakle protiv iste izvanredni previd.

Ovaj osnivam na sliedećem:

1. Što su pri donašanju dotične presude §§. 887., 1105., 1117, gr. zak. neshodno upotriebljeni.
2. Što na §§. 1411. i 1447. gr. zak. pogled uzet nije.

Molim dakle, da bi sl. kot. sud dotične parnične spise visokom Stolu Sedmorice priposlati izvoleo, a ovaj preponizno umoljavam, da bi iz razlogah u odnosnom prizivu i ništovnoj žalbi navedenih napadnutu osudu uzv. Banskoga Stola od 19. Rujna 1862., br. 6236. u A. preinačiti dostojao.

Petar Šimanović.

Protuizvedenje na predjašnji izvanredni previd.

Sl. kot. sudu u N.

Antun Solarić, vlastelin u N.
proti
Petru Šimanoviću, zemljoposjedniku u N.
Protuizvedenje
na izvanredni previd
od 24. Listop. 1862.
br. 1542. radi dužne
zakupnine 175 stot.

Slavni kot. sude!

Na izvanredni previd protivnikov od 24. Listop. 1862., br. 1592. predajem sliedeće.

Protuizvedenje.

1. Protivnik odstupivši od zakupa dviuh krčmah i prava pobiranja vašarske pristojbine ostao je dužan 175 stot. i opomenut da plati, nehtjede da to učini, zato utužen, obsudjen je, da plati zaostali dug na zakupnini.

2. Protivnik držao je u zakupu dvie krčme, i pravo pobiranja vašarske pristojbine za svotu u obće ustanovljenu, koja nije porazdieljena bila na pojedine zakupne predmete, nije indi zakup ograničavao se samo na pobiranje vašarskih pristojbah; za koje kaže protivnik, da su po zaključku županije N. obalene bile, i da zato, što je njegov dohodak kroz to umalen bio, uzkratio potraženu zakupninu.

3. Ja sam od prijašnjega zakupnika dobra N. g. Pavla Trtinića preuzeo natrag dobro u mjesecu Ožujku g. 1861., niti je protivnik niti rečeni g. Trtinić meni išta dao objaviti o kakovom slučaju, koj bi protivnikov dohodak bio umalio, kao što to §. 1108. g. z. propisuje, već je protivnik iza obalenih vašarskih pristojbah dva obroka zakupnine činovničtvu mome na N. dobru bez svakoga prigovora platio, jer je to i dužan bio učiniti.

Dohodak protivnikov nije po nikakvom slučaju umalen, jer ako su po zaključku županije vašarske pristojbe obalene, to nije nikakav slučaj, jer da županija to pravo imade, znati mora svaki državljanin; slučaj je onakov dogodjaj, koj zavisi od elementarnih (prirodnih) ili slićnih nepredvidivih pojavah, a da zakon gradj. u §§. 1105., 1117., 1447. gr. z. razumjeva takav slučaj, i da se drugi niti dopustiti nemože, to jasno izražava §. 1108. gr. z., indi se protivnik za svoje uzkraćenje dužnosti nemože niti pozivati na ove zakonske propise. Nije indi niti sl. srezki sud niti uzv. Banski Stol riešavajući upitnu parbu neshodno upotriebio pomenute zakonske ustanove. — §. 887. g. z. govoreći o ustmenih ugovorih prigodom sklopljenih pismenih ovdje se ne rabi, a §. 1411. g. z. sboreći u uzporedjenju pravah sa dužnostim nemože se takodjer potezati na protivnika, već na vlastelinstvo, i dotične vašarske posjetitelje, (mušterije) kojim su dužnosti obalene.

Odavde sliedi, da protivnik nije imao nikakvog povoda, nu niti pravnog razloga u §. 335. gr. p. p. izjavljenog za svoj izvanredni previd, koj je nedopustiv, i ovdje posve neumjestan.

S toga ja molim:

Da visoki Stol Sedmorice dostoja izvanredni previd protivnikov od 24. List. 1862., br. 1592, zabaciti, te izrečene po protivniku napadnute jednako glaseće osude slavnog kot. suda N. od 18. Srpnja 1862., br. 793. i uzv. Banskog Stola od 19. Rujna 1862., br. 6236. potvrditi, te meni sliedeći za ovo protuizvedenje prouzrokovani trošak dopitati:

a) Za sastavak protuizvedenja		5 stot.	— novč.		
b) „ prepis „ 2krat . . .		— „	80 „		
c) „ biljeg „ 2 po 36 novč. . .		— „	72 „		
č) „ poštarinu		— „	30 „		
Ukupno		6 stot.	82 novč.		

Antun Solarić.

Slavnom kot. sudu u Bednji.

Blaž Zemljanec, zakupnik u Ivancu,
proti
g. Ivanu Skuboviću, vlastelinu u Veternici

Priziv
proti osudi od 15. Siečnja 1865., br. 2643. iz g. 1864. radi odštete sa 265 st. dopitane.

Slavni kot. sude!

Ja sam osudom od 15. Siečnja 1865., br. 2643. iz 1864. u A. veoma otegotjen, i podnašam u otvorenom roku priziv, za koj sam sakupio ove tegobe:

1. U razlozih napadnute osude pod B. navodi sl. kot. sud, da sam ja bio polag zakupnog ugovora obvezan, voćke na zakupnom dobru zasadjivati, a ne obstojeće rušiti i uništivati. Nu slavni kot. sud je prezreo onu moju primjetbu u odgovoru: da bi ja bio dužnosti zasadjivanja tečajem cielog zakupa

doista udovoljio bio, da me nije protivnik prije ugovorenog 10godišnjeg zakupnog vremena iz zakupa tjerao i odpravio, da je moja namjera bila druge odmah godine mnogo voćakah zasaditi i ukalamiti, to dokazuje ona okolnost, što sam ja jesenas mnogo divjakah dao nakopati, i u bašti zasaditi; osim toga sam jesenas posijao na bašti više dvie oke raznovrstnog sjemenja od voćakah, indi kroz to sam dobru volju dovoljno pokazao, i ugovorom mi naležeću dužnost izpuniti pripravan bio, nu kad me je g. protivnik sam u toj namjeri smeo, ja mu nisam kriv, već sám on. A što sam stare poluizsušene i trule voćke pocjepati dao, to sam kao dobar gospodar uraditi mogao a i morao, jer su iste voćke postavljene bile na bašti baš na takovih mjestih, gdje je svaki odrastak povrtelji i bilja zapriečen bio rad velike sjenke i hlada od stabalah.

2. Sl. kot. sud je odštetu baš onako izrekao, kao što su ju vještaci procjenili. Nu ja sam već i kod procjene, i tečajem razprave napomenuo bio, da je procjena pretjerana, i preduzeta po vještacih, u kojih izbor ja nisam uplivao, pošto su ureda radi imenovani bili, koji inostranci, nisu mjestne okolnosti nimalo uvažili, već tako visoke cjene ustanovili, kakove se samo kod velikih gradovah, kao kod Beča, Gradca, Zagreba i t. d. uzeti mogu, gdje se svako voće skupo prodaje, dočim ovdje na selu najljepše voće nikakvog kupca neima.

Zato molim: da sl. kot. sud izvoli ovaj priziv sa svimi spisi odpraviti uzv. Banskom Stolu, koj uzvišeni prizivni sud molim: da blagoizvoli napadnutu osudu sl. kot. suda od 15. Siečnja 1865. br. 2643 u A. sasvim preinačiti, i mene od naplate zaiskane po tužitelju odštete sa 265 stot. a. vr. i naknade parbenih troškovah odriešiti, te protivnika na namirenje parbenih i sliedećih prizivnih troškovah obsuditi:

a) Sastavak priziva	5 stot.	— novč.
b) Prepis priziva 2krat	— „	60 „
c) Biljeg priziva	5 „	36 „
Ukupno	10 stot.	96 novč.

Blaž Zemljanec.

Po §. 325. g. p. p.

Tegobe priziva mogu se izvesti u istom prizivu, ili poseb.

Za podnešenje tegobah u pismenom postupku moći je dozvoliti još drugi rok od 14 danah.

Slavnom žup. srezkom sudu u Erdeviku.

Branko Tubić, krojač u Čalmi,

proti

Živanu Odaloviću, seljanu u Erdeviku.

Priziv

proti osudi od 6. Lipnja 1866., br. 1842., radi duga 150 stot. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Osudom od 6. Lipnja 1866., br. 1642. u A. obsudjen sam ja, da protivniku u ime zapisa iza pok. Gjure Čekanića platim 150 stot. a. vr. Ja sam

sa otom osudom veoma nezadovoljan, i njome vrlo otegotjen; zato ulažem proti njojzi u zakonito doba priziv, te pošto ja ovaj par „radi bolesti“ nemogu nikuda iz kuće, da si dadem sastaviti spisom shodne tegobe priziva, a nadam se, da ću za 10—15 danah ozdraviti, s toga molim: da slavni kot. sud izvoli meni za podnešenje tegobah k ovomu prizivu daljniji rok od 14 danah podieliti i ustanoviti.

Branko Tubić.

Kada se postupak zavlači, može se svatko pritužiti proti tome kod višjega suda (Banskoga Stola.)

Uzvišeni Banski Stole!

Ja sam kotarskom županijskom sudu u Zrinomiru predao jošte dne 6. Veljače 1866 pod br. 168. tužbu na izplatu duga 250 stot. proti Vidu Slobočeviću, i od to doba višeput ustmeno zamolio sl. kot. sud, da se na moju upitnu tužbu opredieli ročište za ustmenu razpravu, — to ipak sve do danas moja upitna tužba riešena nije, niti ročište odredjeno.

Zato molim:

Da uzvišeni Banski Stol blagoizvoli naimenovani kotarski sud na odgovornost potegnuti radi zanemarenog riešenja moje tužbe pr. 6. Veljače 1866. i naložiti mu, da imade moju naznačenu tužbu odmah riešiti i za ustmenu razpravu ročište odrediti. U Zrinomiru dne 5. kolovoza 1866.

Marko Gradski.

Uzvišenom kralj. Banskom Stolu
u Zagrebu.
Marko Gradski, trgovac iz Zrinomira,
moli, da se kot. sudu Zrinomirskom naloži riešenje tužbe predane 6. Veljače 1866., br. 168. radi duga 250 stot.

Po §. 350. g. p. p. Pogrieške u pismu, brojevih, imenih i t. d. u osudah i odlukah mogu se izpraviti, ako se radi toga obrati stranka prošnjom na prvog sudca, koj će to sam učiniti, ako se stranke sporazume, i aće sudac pošalje spise višjem sudu. Ovakove prošnje imadu se primiti svako doba, nu da se ustavi ovrha takove pogriešne osude ili odluke, treba da se s istimi uz propisani rok skopča drugi koj pravni liek, primjeren stanju parnice (priziv, utok).

Slavnom kot. sudu u Brdovcu.
Petar Pušić, trgovac iz Zagreba,
proti
Janku Pericu, seljanu iz Laduća.
Molba
za izpravljanje pogriešakah u brojevih osude od 16. Srpnja 1864., br. 687, radi tražbine 315 stot.

Slavni kot. sude!

Osudom od 16. Srpnja 1864., br. 687 u A. obsudjen je protivnik, da meni plati u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe dužnu glavnu svotu 315 stot. ili 300 fr. sr. sa 6% pripadajućimi kamatami od 3. Siečnja 1864. do konačne naplate tekućimi. Nu pošto se je u tu osudu znatna pogrieška uvukla glede broja, jer je mjesto traženih i po protivniku priznanih od 3. Siečnja 1854. godine dužnih kamatah u osudi napisano od 3. Siečnja 1864. god., indi za 10 godinah manje, kroz tu pogriešku, da se neizpravi, štetovao bi ja znamenitu svotu novacah.

Zato ja ulažem radi te pogrieške priziv na uzv. Banski Stol, nu ujedno i molim:

Da sl. kot. sud izvoli uz kratkodobno ročište protivnika pozvati radi izpravljanja pomenute pogrieške, i ako se on nebi protivio izpravljanju, navedenu pogriešku izpraviti, te mjesto riečih: „od 8. Siečnja 1864. godine" postaviti u upitnu osudu ovo: „od 3. Siečnja 1854. godine", — ako li pako protivnik na prepomenuto izpravljanje nebi htio da privoli, molim, da sl. kot. sud izvoli u svrhu upitnog izpravljanja ovu moju molbu i dotično priziv sa svimi dotičnimi spisi uzv. kralj. Banskomu Stolu čim prije odaslati, tad uzv. kralj. Banski Stol molim: da izvoli osudu u A. preinačiti, i u smislu tužbe osudu izreći, te meni trošak priziva sa 10 st. dopitati.

Petar Pušić.

Isto drugčije.

Slavnom kot. sudu u N.

Miroslav Dimić, krojač u N.,
proti
Pavlu Španovcu, čižmaru u N.
Molba
za izpravljanje pogrieške u osudi od 1. Kolovoza 1865., br. 1542, radi povratka jednih biruških kolah u vriednosti 25 stot.

Slavni kot. sude!

U osudi od 1. Kolovoza 1865., br. 1542. u A. upisano je prezime protivnika mjesto Španovcu sa Šparovcu, to je pogrieška takova, koja bi prigodom ovrhe mogla imati za mene nepovoljnih posliedicah.

Zato molim: da sl. sud izvoli upitnu pogriešku izpraviti, te mjesto Šparovcu napisati „Španovcu".

Miroslav Dimić.

Isto opet nješto drugčije.

Slavnom kotarskom sudu u N.

Mato Zebić, učitelj u N.
proti
Šimunu Jarcu, kramaru u N., k. br. 49.

Molba
za izpravljanje pogrieške u ovršnoj odluci od 21. Rujna 1863., br. 4645., radi predaje 2 kolah sjena.

Slavni kot. sude!

Odlukom od 21. Rujna 1863., br. 1645. u A. odredjena je ovršna prodaja 12 kolah sjena proti protivniku. Nu rieč „kolah" došla je pogriešno u odluku mjesto „centah."

S toga molim.

Da sl. kot. sud izvoli upitnu pogriešku izpraviti.

Mato Zebić.

Po §. 351. Ako sudac što izpusti u riešitbi, može se popunit osudom ili odlukom, kada stranka to zaište.

Slavnom kot. sudu u N.

Slavko Mirogojić, vlastelin u N.
proti
Zvonimiru Batiniću, zakupniku u N.

Molba
za popunitbu osude od 16. Lipnja 1864., br. 849, radi izpuštene tražbine za preuzetu marvu 120 stot.

Slavni kot. sude!

Protivnik je osudom od 16. Lipnja 1864., br. 849. u A. obsudjen: da meni za 14 danah predade pod inakom ovrhom sve zakupne predmete, i da mi za preuzeto vino plati 180 st., za svinje 48 st., za nepredano pokućtvo 80 st., nu iz osude izostala je tražbina po protivniku priznana: „da mi za preuzetu marvu plati 120 stot."

Pošto je golema šteta za me, da prećutim tako veliku svotu, zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli osudu od 16 Lipnja 1864., br 849 u A. popuniti, te tražbinu, koja je iz osude u A. izostala: „da mi za preuzetu marvu plati 120 stot." osobitom osudom prisuditi.

Slavko Mirogojić.

Slavnom kot. sudu u N.
Dragutin Kišić, dućandjija u N.
proti
Svetozaru Vrbanu, stolaru u N.
Priziv
proti osudi od 9. Rujna 1866., br. 1324., radi nedosudjene naknade za zlo uradjene komade pokućtva zaiskane sa 50 stot.

Slavni kot. sude!

Osudom od 9. Rujna 1866., br. 1324. u A. izrečeno je, da protivnik nemora meni dati nikakove naknade zato, što mi je njekoje pokućtvene komade nesavršeno načinio. Ja sam otom osudom veoma otegotjen, ja prizivam osudu tu, kojom je moja tužba sa zahtjevom zabačena. Tegobe navadjam sliedeće:

1. Ja sam dokaz podpuni ponudio na onu okolnost: da i ormari i kreveti nisu onako veliki, kao što sam ja kod protivnika naručio, a protivnik se je imao držati medjusobnog dogovora, i moje njemu u tom smislu izražene želje.

2. Protivnik se je obvezao, da će za naručeno pokućtvo upotriebiti same stare daske, pa kako je viditi, uzeo je same sirove; ta okolnost imala bi se bila očevidom razviditi, kako što ja tražih.

3. Vrieme takodjer ugovoreno nije protivnik obdržao, već mi je za dva mjeseca kasnije pokućtvo sgotovio, radi česa morao sam pokućtvo od drugog iznajmiti, i u to ime 8 stot. platiti.

Iz ovih i drugih tečajem parnice navedenih razlogah, imao bi bio sl. kot. sud zaiskanu naknadu sa 50 stot. meni dopitati, i kako molih osudom izreči: da zadržane u to ime 50 stot. neimadem platjati protivniku.

Molim, da sl. kot. sud izvoli ovaj priziv sa svimi odnosnimi spisi čim prije odpremiti uzv. kralj. Banskomu Stolu, koj uzv. prizivni sud molim: da blagoizvoli napadnutu osudu sl. kot. suda u N. od 9. Rujna 1866., br. 1324 u A. preinačiti, traženu naknadu tužbom pr. 12. Srpnja 1864., br. 1002 u I. uskladjenom sa 50 stot, meni dopitati, uskladjeni parbeni i sliedeći prizivni trošak dopitati mi:

1. Za sastavak ovog priziva	3 stot.	—	novč.
2. Za prepis ovog priziva	— „	60	„
3. Za prepis priloga u A.	— „	36	„
4. Za biljeg priziva	1 „	12	„
Ukupno	5 stot.	8	novč.

Dragutin Kišić.

Slavnom kot. sudu u Pisarovini.
Stojan Simić, krčmar u Jamnici
proti
Ižidoru Strahiniću, seljanu u Jamnici.
Utok
proti odluci od 10 Veljače 1864. br. 104 radi odlučenog pismenog postupka u parnici radi duga 400 st. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Proti odluci od 10. Veljače 1864. br. 104 u A. kojom je u parnici na moju tužbu proti protivniku radi duga 400 st. a. vr. odlučen pismen postupak, ulažem u zakonitom roku utok i molim, da ga sl. kot. sud sa ostalimi parbenimi spisi podnese uzv. Banskomu Stolu. Tegobe za utok navadjam sliedeće:

1. Upitni predmet jeste posve jasan, utemeljen na obveznici po protivniku podpisanoj. Indi tu neima nikakve zamršenosti.

2. U cielom obsjegu ovog sl. kot. suda nenalazi se nijedan odvjetnik, dakle bi ja za protivnikovu volju, jerbo s platjanjem svoga duga zateže, morao ići 4—5 miljah daleko k odvjetniku, kojemu bi morao odmah veliki predujam platiti, jerbo bi isti u tom poslu imao dolaziti k sudu na uskladu spisah, a morda i na druga ročišta;

3. Štogodj je protivnik naveo, i njekakove listove predložio, to nespada na stvar nimalo, već je to samo zato učinio, da postigne odluku za pismeni postupak, i da tako mene izigra.

Ja indi molim: da uzv. kralj. Banski Stol blagoizvoli odluku od 10. Veljače 1864. br. 104 u A. napadnutu ukinuti, pa sl. kot. sudu naložiti, da upitni predmet ustmenim postupkom razpravlja, ujedno molim za dopitanje sliedećeg utočnog troška:

a) Za sastavak utoka	2 stot.	—	novč.
b) „ prepis „ 2krat	— „	40	„
c) „ biljeg „ i napisa	1 „	15	„
Ukupno	3 stot.	55	novč.

Stojan Simić.

Slavnom Srezkom sudu u Tovarniku
Janko Matizović, posjednik nepokretnostih u Šarengradu
proti
Jeremiji Simunoviću, seljaku iz Mikluševacah.
Molba
za ročište za položenje glavne prisege radi duga 130 st. a. vr.

Slavni srezki sude!

Po glasu osude od 24. Ožujka 1865., br. 240. u A. dosudjena je meni glavna prisega toga sadržaja: da sam ja lani g. 1864. prigodom Šidskoga vašara oko Sesvetah Jeremiji Simunoviću prodao tri bjela vola na vjeresiju za 130 stot. a. vr., i da mi je Jeremija Simunović obrekao, da će mi kupovninu tu sa 130 stot. a. vr. na poklade g. 1865. izplatiti."

Ja ovu glavnu prisegu nastupljujem, i pripravan sam ju položiti.

Zato molim:

Da slavni srezki sud izvoli za položenje ove odlučne (glavne) prisege osudom od 24. Ožujka 1865., br. 240. u A. radi duga 130 stot. a. vr. meni dopitane ročište čim prije ustanoviti.

Janko Matizović.

Slavnom žup. kot. sudu u Tovarniku.
Trivun Stamatović, seljak iz Lovasa
proti
Gjuri Matiću, seljanu iz Ilaće.
Nastupna molba
za položenje domirne prisege za odštetu 26 stot. uslied osude od 2. Trav. 1865. br. 568.

Slavni kot. (srezki) sude!

Meni je osudom od 2. Travnja 1865., br. 568. u A. dopitana domirna prisega na onu okolnost: da sam ja protivniku Gjuri Matiću, seljanu iz Ilaće, posudio moja kola za djubre voziti samo na 8 danah."

Ja ovu prisegu nastupljujem, i očitujem, da sam gotov položit ju:

Zato molim:

Da slav. kot. sud izvoli za položenje domirne prisege osudom od 2. Travnja 1865., br. 568. u A. meni dopitane kratkodobno ročište opredieliti.

Trivun Stamatović.

Slavnom srezkom sudu u Erdeviku.
Ivan Lipić, seljak iz Gibarca
proti
Ćiri Nikodinoviću, seljaku iz Bačinacah.
Molba
za ročište za položenje prisege od ucjene osudom od 5. Srpnja 1863., br. 649. u A. dopitane radi štete 26. stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. (srezki) sude!

U smislu osude od 5. Srpnja 1863., br. 649. u A. dosudjena je meni prisega od ucjene ovako glaseća: „da je šteta dne 14. Lipnja 1863. u mojoj li-

vadi Kovanluci zvanoj u poreznoj obćini Šid ležećoj kroz 8 volovah i 4 konja protivnikova počinjena doista 26. stot. iznosila."

Ja otu prisegu od ucjene nastupljujem, i gotov sam zakleti se.

S toga molim:

Da slavni srezki sud izvoli za položenje ote prisege od ucjene u smislu osude od 5. Srpnja 1863., br. 649. u A. meni naložene ročište što skorije odrediti.

Ivan Lipić.

Slavnomu žup. kot. sudu u Našicah.

Tomo Hrlić, seljak u Našicah

proti

Gjuri Ivanoviću, seljaku iz Liništa

Molba

za ročište za položenje glavne uzvratne prisege radi povratka posudjenih kolah u vriednosti 30 stot.

Slavni kot. sude!

Osudom sl. kot. suda od 17. Rujna 1863., br. 2401. u A. dosudjena je meni u parnici proti protivniku na povratak posudjenih kolah uzvratna glavna zakletva. Uslied priziva protivnikova potvrdio je uzv. kralj. Banski Stol riešenjem od 24. Listopada 1863., br. 5643. u B. osudu slavnoga kot. suda.

Pošto je već 14 danah prošlo od priobćenoga protivniku riešenja uzv. Banskoga Stola, zato podnoseći ovu molbu izjavljam, da ću nastupiti dosudjenu mi osudami sl. kot. suda od 17. Rujna 1863., br. 2401. u A. i uzv. Banskoga Stola od 24. Listopada 1863., br. 5643. u B. glavnu uzvratnu prisegu polag obrazca u C. i molim:

Da sl. kot. sud izvoli za položenje ove dosudjene mi glavne uzvratne prisege ročište odrediti.

Tomo Hrlić.

Slavnomu žup. kot. sudu u Iloku.

Franjo Klasanović, trgovac u Iloku

proti

Petru Vrieliću, seljanu u Sotu

Molba

za odredjenje ročišta za položenje glavne prisege radi duga 120 stot.

Slavni kot. sude!

Osudom od 2. Srpnja 1865., br. 1527. u A. jeste meni navratjena glavna prisega dosudjena. Pošto je ista osuda jurve pravomoćna;

S toga u zakonitom vremenu nuz priloženi u B. obrazac prisege molim: Da sl. kot. sud izvoli za položenje dopitane mi glavne prisege ročište čim prije ustanoviti.

Franjo Klasanović.

Slavnom kot. sudu u Gorici
Ivan Garnier, poduzetnik gradjevinah na Rieci
proti
Nikoli Saboloviću, gostioniku u Gorici
Molba
da se molitelju dozvoli položenje glavne dosudjene mu prisege pred gradskim sudom Riečkim radi duga 430 st. a. vr.

Slavni kot. sude!

Odlukom od 16. Veljače 1866., br. 150. u A. odredjeno je ročište na 20. Ožujka 1866. na kojem bi ja pred sl. kot. sudom u Gorici morao položiti glavnu prisegu polag obrazca B. uslied osude od 21. Siečnja 1866., br. 86. u C.

Nu buduć da moje poslovanje na Rieci nedopušta podnipošto, da ja na dulje vrieme odlazim na put, što je takodjer s velikimi troškovi skopčano, a to bi i na štetu g. protivnika bilo.

S toga molim:

Da sl. kot. sud izvoli odlučiti: da ja dosudjenu mi osudom od 21. Siečnja 1866., br. 86. u C. glavnu prisegu polag obrazca u B. položim pred slav. gradskim sudom na Rieci, kojemu da izvoli sl. kot. sud u tu svrhu uz zamolno pismo poslati dotične spise.

Ivan Garnier.

Obrazac prisege pod B. u predjašnjoj molbi pomenute.

Obrazac prisege.

Osudom sl. kot. suda Goričkoga od 21. Siečnja 1866., br. 86. meni dosudjene, koju sam pripravan položiti: Ja Ivan Garnier zaklinjem se Bogu svemogućem, B. D. Mariji i svim Svetcem: da sam ja bivši lanjske godine 1865. mjeseca Lipnja u Gorici Nikoli Saboloviću, gostioniku Goričkom, na račun mojega duga 430 stot. a. vr. predao dvie mjenice svaku na 200 stot., prihvatjene po trgovačkoj kući Ošković u Karlovcu a pod 30 stot. da sam mu dao jedan zlati Cilinder sat, pa da je on kazao: sad smo u redu. „Tako mi Bog pomogao, svi svetci i svetice božje Amen.“

Na Rieci 26. Veljače 1866.

Ivan Garnier.

Ovrha.

§. 438. Ovrha se može podielit:
1. na pravomoćnu osudu
2. na nagode sklopljene pred sudom uslied tužbe, ili i bez tužbe pred obć. polit vlastjom
3. na pravomoćnu riešitbu računa
4. na presude vlastih upravnih
5. na presude obraničke.

Ako se za namirenje duga traži ovrha na pokretnosti, može se tražiti plienitba i procjena zajedno jednom molbom, pa dražba jednom ili svaki čin posebice; — zato se zovu 3. stepena ovrhe, 1. plienitba, 2. procjena, 3. dražba.

Sl. žup. kot. sudu u Moslavini.
Matija Palković, trgovae u Poljani
proti
Dušanu Kanoviću, seljanu iz Topolja.
Molba
za ovrhu I. i II. stepena na pokretnosti radi duga 84 st. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Po glasu osude od 27. Svibnja 1863. br. 2263 u A. obsudjen je protivnik, da meni u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe plati dug sa 84 stot a. vr. sa 4% kamatami od 14. Kolovoza 1859. do plateža tekućimi, i parbeni trošak sa 19 stot. 86 novč. a. vr. što ipak premda je osuda u A. jur davna pravomoćnom postala, protivnik sve do sele platio nije.

S toga molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju osude od 27. Svibnja 1863. br. 2263 u A. radi neizplatjenoga dosudjenoga duga 84 st. a. vr. 4% krzmanja kamatah od 14. Kolovoza 1859. do plateža tekućih parbenih sa 19 st. 86 nvč. dopitanih i kasnijih ovršbenih troškovah ovrhu I. i II. stepena naime plienitbu i procjenu proti protivniku na njegove pokretnosti kao: gotovi novac, vino, rakiju, žito, svinje, perad, ruho itd. dozvoliti, i preduzeti, pa meni sliedeći dalji trošak priznati:

1. Za sastavak ove molbenice		2 stot.	— novč.
2. „ prepis „ „	2krat	— „	40 „
3. „ biljeg „ „	2 kom. po 36 nvč.	— „	72 „
4. „ poštarinu „ „		— „	30 „
5. „ bjelu artiju		— „	4 „
	Ukupno	3 stot.	46 novč.

Matija Palković.

Sl. kot. sudu u Brdovcu.
Lavoslav Gusarić vlastelin iz N.
proti
Mihalju Nevoljiću, seljaku u Laduću.
Molba
za ovrhu I. stepena naime za plienitbu radi duga 200 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Uslied sudbene nagode od 4. Srpnja 1859. br. 647 u A. obvezao se je protivnik za vinograd „Cerje“ na 4 kopača da će mi platiti odkupninu sa 200 st. za 4 godine, što ipak sve do sada učinio nije.

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli radi upitnog duga na temelju sudbene nagode od 4. Srpnja 1859. br. 647 u A. proti protivniku odlučiti i odmah izvesti dati ovrhu 1. stepena, naime plienitbu na pokretnine kao: gotovi novac, vino, lagve, rakiju, rubeninu itd. te sliedeći dalji trošak obrediti:

1. za sastavak ove molbenice	2 stot.	— novč.
2. „ prepis „ „ 2krat . . .	— „	40 „
3. „ prepis nagode	— „	30 „
4. „ biljeg molbenice 2 kom. po 36 novč. . .	— „	72 „
Ukupno	3 stot.	42 novč.

Lavoslav Gusarić.

Za pohranu kod tretjeg.

Slavnom kot. sudu u Pregradi.

Petar Smetenić, krčmar u Pregradi

proti

Ivanu Lončaru, seljanu u Lupinjaku

Molba

za ovrhu I. i II. stepena na pokretnosti radi duga 64 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Osudom sl. kot. suda od 16. Veljače 1864. br. 247 u A. obsudjen biaše protivnik, da mi za 14 danah plati pod inakom ovrhom dug sa 64 stot. a. vr. sa 6% kamatami od 20. Kolovoza 1860. do konačne izplate tekućimi i parbeni trošak sa 12 stot. Uslied priziva po protivniku poprimitog jeste uzvišeni kralj. Banski Stol riešitbom od 24. Ožujka 1864. br. 3425 u B. prvomolbenu osudu u A. do ciela potvrdio.

S toga molim:

Da slavni kot. sud izvoli na osnovu osudah sl. kot. suda od 16. Veljače 1864 br. 247 u A. i uzv. kralj. Banskog Stola od 24. Ožujka 1864. br. 3425 u B. radi dosudjenog duga 64 stot. 6% kamatah od 20. Kolovoza 1860. do konačne izplate tekućih, zatim parbenih sa 12 stot. i daljih ovršbenih troškovah dole naznačenih plienitbu i procjenu na protivnikovo vino, koje se u kleti kod goricah „Dragin dol“ nalazi odrediti i izvesti dati, a ujedno za veću sigurnost, predat zaplienjeno vino u pohranu Pavlu Ivaniću seoskom sudcu (rihtaru) u Lupinjaku, meni nadalje sliedeći trošak dopitati:

1. Za sastavak molbe	2 stot.	— novč.
2. „ prepis „	— „	50 „
3. „ prepis 2. prilogah	— „	40 „
4. „ biljeg molbe i prilogah	1 „	2 „
Ukupno	3 stot.	92 novč.

Petar Smetenić.

Slavnom žup. kot. sudu na Vrbovcu.
Jela Stariši udova seljanka u Dubravi
proti
Benku Starišiću, seljanu u Jalsu.
Molba
za ovrhu I. i II. stepena na pokretnosti radi duga 127 st. 10 novč.

Slavni kot. sude!

Po glasu osude od 29. Ožujka 1862 br. 290 u A. obsudjen jest protivnik, da će meni platiti samo 127 st. 10 nov a. vr. ako u roku trijuh danah poslie, kako osuda u A. pravomoćnom postane, zaište i položi glavnu prisjegu na okolnost: da on u god. 1849. i 1850. nije od mene 196 stot. 40 novč. već samo 127 st. 10 nv. u zajam uzeo. Za svaki slučaj dopitane su krzmanja kamate od 16. Veljače 1860. do konačne izplate tekuće, i parbeni trošak sa 15 st. 67 novč. a. vr. pod prietnjom ovrhe. — Protivnik je glasom zapisnika od 25. Travnja 1863. br. 598 u B. zaiskao ročište za položenje glavne prisjege, te polag ubavještenja od 12. Svibnja 1863. br. 645 u C. položio je protivnik naloženu si glavnu prisegu, te tako jeste polag osude u A. protivnik bio obvezan u roku od 14 danah pod inakom ovrhom meni platiti samo svotu sa 127 stot. 10 novč.

Buduć da protivnik neće nikako, da s dobra plati niti ovaj svoj dug, a ja dulje nemogu čekati.

S toga molim: da sl. kot. sud izvoli na temelju osude u A. uslied zamolene u B. i položene u C. glavne prisega radi duga 127 st. 10 nv. 4% kamatah od 16. Veljače 1860. do konačne izplate tekućih, i parbenog troška 15 stot. 67 nv. proti protivniku odlučiti i izvesti dati ovrhu I. i II. stepena, na protivnikove pokretnosti kao gotovi novac, krave, svinje, vino, bačve itd., pa meni sliedeći dalji trošak dopitati.

1. Za sastavak ove molbe	2 stot.	50 novč.
2. „ prepis „ „ i prilogah . . .	1 „	60 „
3. „ biljeg molbe i prilogah	1 „	17 „
Ukupno	5 stot.	47 novč.

Jela udova Starišić.

Slavn. žup. kot. sudu u Vrbovskom.
Ivan Zlatković trgovac iz Beča
proti
Samovladu Cvietiću, trgovcu iz Vrbovskog.
Molba
za izdanje pologa sa 426 stot. 91 novč. a. vr. iz blagajne sl. c. k. poreznog ureda Vrbovskovljanskog.

Slavni kot. sude!

Po glasu odluke od 4. Rujna 1863. br. 2248 u A. jeste protivnik na moj račun prigodom ovrhe položio za moj dug 360 stot. kamate i troškove ukupnu svotu 426 stot. 91 novč. a. vr. koje novce jeste sl. kot. sud u c. k. Vrbovskovljansku poreznu blagajnu kao polog (deposit) izručio.

Buduć da ja pravo imadem istu svotu dignuti, s toga molim:

Da slavni žup. kot. sud izvoli sl. c. k. poreznom uredu u Vrbovskom kao položnoj blagajni nalog podieliti, da položenu za moju korist svotu sa 426 stot. 91 nov. a. vr· uz propisani biljeg izdade, ujedno molim, da se protivnik na platjanje sliedećih troškovah obsudi:

1. Za sastavak ove molbe	2 stot.	—	novč.
2. „ prepis „ „ 2krat	— „	60	„
3. „ „ priloga 1krat	— „	20	„
4. „ biljeg molbe, priloga i napisa . . .	1 „	2	„
5. „ „ namire	2 „	50	„
Ukupno	6 stot.	32	novč.

Ivan Zlatković.

Slavnom žup. kot. sudu u Dugomselu.

Dragomir Šantek, trgovac iz Zagreba,

proti

Milovanu Plavcu, kovaču u Ježevu.

Molba

za ovrhu na zasebnu tražbinu od 500 stot. kod grofice Milke Dragovićeve uloženu radi 300 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

U smislu sudbene nagode od 6. Ožujka 1864., br. 452. u A. obvezao se je protivnik, da će mi za dva mjeseca platiti dužnu glavnicu sa 300 stot. s parbenim troškom 10 stot., što ipak sve do sada nije učinio protivnik, prem da je urečeno vrieme jur davna minulo.

Protivnik imade kod gospoje grofice Milke Dragovićeve uloženu glavnicu sa 500 stot. a. vr., koju ja ipak u svemkolikom iznosku pod platež primiti neću iz uzroka, jerbo znadem, da je s dobra i bez pravde nikad dobio nebi.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju sudbene nagode od 6. Ožujka 1864., br. 452 u A. radi duga 300 stot. i 10 stot. parbenog troška odlučit plienitbu na upitnu protivnikovu zasebnu tražbinu 500 stot. kod gospoje grofice Milke Dragovićeve u Zagrebu obitavajuće uloženu, na koju je ista gospoja grofica zadužnicu protivniku izdala, te za izvedenje plienitbe izaslati sudbenog povjerenika, pa zadužnicu na upitni dug glaseću protivniku oduzeti i kod suda pohraniti, gospoju dužnicu o ovoj plienitbi ubavjestiti, a meni sliedeći trošak obrediti:

1. Za sastavak ove molbe	2 stot.	50 novč.
2. Za prepis ove molbe 2krat i napisa	— „	70 „
3. Za prepis priloga A.	— „	25 „
4. Za biljeg molbe, napisa i priloga	1 „	2 „
Ukupno	4 stot.	47 novč.

Dragomir Šantek.

Slavnom žup. kot. sudu u Dugomselu.

Dragomir Šantek, trgovac u Zagrebu,
proti
Milovanu Plavcu, kovaču u Ježevu.

Molba
za ovršbenu dražbu zasebne tražbine sa 500 stot. a. vr. kod gospoje grofice Milke Dragovićeve uložene radi duga 300 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Protivnik mi je bio dužan po glasu nagode od 6. Ožujka 1864., br. 452 u A. svotu 300 stot. za 2 mjeseca uplatiti s parbenim troškom 10 stot., što dočim učinio nije, jesam ja molbom od 26. Svibnja 1864., br. 794 u B. zaiskao plienitbu zasebne njegove tražbine kod grofice Milke Dragovićeve uložene sa 500 st. Plienitba biaše odlukom od 30. Svibnja 1860., br. 994. u B. odlučena, i kako plienitbeni zapisnik od 4. Lipnja 1864., br. 816. sa nahrbtenom odlukom od 5. Lipnja 1864., br. 816. u C. svjedoči, izvedena, zadužnica na upitni dug glaseća protivniku oduzeta, kod suda pohranjena, i meni ovršbeni trošak sa 15 stot. a. vr. obredjen.

Pošto protivnik nije mi ni do danas upitni dug namirio.

S toga molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju sudbene nagode od 6. Ožujka 1864., br. 452. u A. ovršbeno-plienitbene odluke od 30. Svibnja 1864., br. 794. u B. uslied obavljene plienitbe, i obredjenog ovršbenog troška u C. radi duga 300 stot. parbenog sa 10 st. i ovršbenog troška sa 15 st. dopitanog proti protivniku odrediti dražbu zaplienjene zasebne tražbine protivnikove kod grofice Milke Dragovićeve uložene sa 500 st., te u tu svrhu dva ročišta ustanoviti, meni pako ovaj dalji trošak priznati:

a) Za sastavak ove molbe	2 stot.	50 novč.
b) Za prepis molbe i prilogah	1 „	50 „
c) Za biljeg molbe, prilogah i napisa	2 „	60 „
Ukupno	6 stot.	60 novč.

Dragomir Šantek.

---

§. 445. g. p. p. Ako je ovršenik kadar vjerodostojnimi svjedočbami dokazati, da je protivnikovo pravo ovršno utrnulo, t. j. da je platio ili se nagodio, može predat sudu molbu, na koju se odredi ročište i protivnik presluša, a ovrha se odmah prije ročišta obustavi.

Sl. žup. kot. sudu u Zlataru.
Matija Hrastić, seljan u Belcu,
proti
Pavlu Ribiću, seljanu u Zlataru.
Molba
za obustavljenje ovrhe radi naplatjenog duga 150 stot.

Slavni kot. sude!

Juče je izašao k meni na ovrhu g. kot. pisar Josip Gladić uslied odluke od 26. Travnja 1864. br. 675 u AA. koju je meni skupa sa priloženom pod A. osudom uručio, pa moje niekoje pokretnosti zaplienio i procieniti dao. Pošto sam ja ipak protivnikovom zastupniku g. odvjetniku Vladovitu Mačeviću u Varašdinu glasom priložene njegove pod BB. izvorne namire upitni dug sa svimi troškovi prije 8 danah podpunoma namirio, te tako protivniku ništa više nedugujem, odtud sliedi, da se vodjenje i nastavljanje sudbene ovrhe proti meni obustaviti imade.

Zato molim: da sl. kot. sud ustavivši dalju ovrhu uslied odluke od 26. Travnja 1864. br. 675 u AA. proti meni, izvoli protivnika na ročište pozvati, pa od dalje ovrhe odustati.

Matija Hrastić.

---

§. 447. g. p. p. Kada se uzmu u ovrhu stvari koga tretjega, može taj iskati izlučnom tužbom te stvari i svoje pravo vlastitosti, posjeda itd. dokazati, što ako učini uz dovoljne dokaze, može zahtievati, da se bezuslovno ustavi dalja ovrha.

Slavnom kot. sudu u Bednji,
Martin Slavjanić, krčmar u Bednji
proti
Antunu Rusteku, seljanu iz Trakoštjana, i Petru Ambrožiću, trgovcu u Varašdinu.
Izlučna tužba
radi pokretnostih pod svotu 150 stot. dne 14. Rujna 1865. kod Antuna Rusteka seljana u Trakoštjanu zaplienjenih i procienjenih.

Slavni kot. sude!

Prigodom povedene proti Antunu Rusteku, seljanu u Trakoštjanu, ovršbene plienitbe i prociene, zaplienjeno je mojih vlastitih bačvah (lagvovah, buradi) 4 komada sve po 15 akovah sa željeznimi obrući u vriednosti 120 stot. kako plienitbeni zapisnik od 24. Studena 1865. br. 1849 u A. izkazuje. Da su to moje vlastite bačve, to čedu dokazati svjedoci Blaž Nabijać, bačvar iz Zlatara koj ih je pravio, zatim moji susjedi Vid Starešec, i Mihalj Slaviček, seljani iz Bednje, koji znadu, kad sam upitne bačve k protivniku Antunu Rusteku da, odvesti, na dokazne članke u B. a ja mogu to isto domirnom, ili glavnom zakletvom takodje potvrditi.

S toga molim: da sl. kot. sud izvoli presuditi: četiri bačve (lagvi, bureta) tužitelja Martina Slavjanića izlučuju se iz plienitbenog popisa na stranu Petra Ambrožića iz Varaždina proti Antunu Rusteku seljanu iz Trakoštjana radi duga 265 stot. a. vr. uslied odluke od 24. Studena 1865. br. 1849 u A. preduzetog, te se kao vlastitost istog Martina Slavjanića nametnutog zaloga riešavaju, i na razpoloženje svome vlastniku Martinu Slavjaniću ostavljaju.

Martin Slavjanić.

---

§. 452. g. p. p. Dosudjena kakova izvjestna stvar putem ovrhe oduzme se obtuženiku, i uz primku preda tužitelju.

Slavni kot. sud u Brdovcu.

Andrija Bregović, kramar u Zaprešiću,

proti

Stanislavu Boriću, seljanu iz Pušće.

Molba

za ovrhu radi prodaje dosudjene jedne kace od 25. akovah sa željeznimi obrući u vriednosti 35 st. uslied osude od 14. Siečnja 1865. br. 68.

Slavni kot. sude!

Po glasu osude od 14. Siečnja 1865. br. 68 u A. dosudjeno je: da protivnik imade za 14 danah pod inakom ovrhom meni u vlastnost predati jednu kacu, od 25 akovah sa železnimi obrući u vriednosti 35 stot.

Pošto protivnik neće da to s dobra učini: Zato molim: da sl. kot. sud na temelju osude od 14. Siečnja 1865. br. 68 u A. izvoli proti protivniku ovrhu odlučiti, sudbenog povjerenika izaslati, koj da dosudjenu mi kacu od 25 akovah sa željeznimi obrući u vriednosti 35 st. obtuženiku oduzme, i meni uz primku izruči. Ujedno molim da sl. sud izvoli za utjerivanje sudbenog troška sa 15 stot. dopitanog odlučiti i izvesti dati plienitbu i procienu na protivnikove pokretnosti: gotovi novac, vino, rakiju, žito, pokućstvo, rubeninu itd. uz ustanovljenje sliedećih daljih troškovah:

a) Za sastavak ove molbe	2 stot.	—	novč.
b) „ prepis „ „ i priloga A. . .	—	„ 70	„
c) „ biljeg molbe i priloga	—	„ 34	„
Ukupno	3 stot.	4	novč.

Andrija Bregović.

---

§. 464. Dobava gibive stvari u obće od stanovita roda.

Slavnom kot. sudu u Pisarovini.

Nikola Kuzmić, seljan iz Blatnice,

proti

Stjepku Kordiću, kramaru u Pisarovini.

Molba

za ovršbenu prodaju 30 mjerovah čiste zdrave pšenice u vriednosti 150 stot. a. vr. uslied osude od 4. Listopada 1866., br. 1941.

Slavni kot. sude!

U smislu osude od 4. Listopada 1866., br. 1941. u A. imao je protivnik u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe meni izručiti 30 mjerovah čiste zdrave pšenice, i platit parbeni trošak sa 20 stot., što ipak nijedno nije učinio.

Zato molim: da sl. kot. sud izvoli na temelju osude od 4. Listopada 1866., br. 1941. u A. izaslati od suda jednog činovnika, obtuženiku 30 mjerovah čiste zdrave pšenice oduzeti, i meni izručiti, a radi neplaćenih parbenih troškovah proti protivniku odrediti i izvesti dati na njegove pokretnosti, gotovi novac, vino, žito, ruho, svinje i t. d. ovršbenu plienitbu i procienu, uz dopitanje sliedećeg daljeg troška:

1 Za sastavak ove molbe	2 stot.	—	novč.
2. Za prepis ove molbe i priloga . . .	— „	50	„
3. Za biljeg ove molbe i priloga . . .	— „	87	„
Ukupno	3 stot.	37	novč.

Nikola Kuzmić.

---

§. 456. g. p. p. Ovrha za postići kakovo dielo ili posao kakov.

Slavnomu kot. sudu u Iloku.

Jovan Tiosavljević, seljan u Sotu,

proti

Panti Jeremiću, seljanu u Šarengradu.

Molba

za ovršbeno obavljanje dereglije na Dunavu, u vriednosti 36 stot. polag osude od 2. Veljače 1866., br. 125.

Slavni kot. sude!

Protivnik je osudom od 2. Veljače 1866., br. 125. u A. obvezan, da moju dereglju nu Dunavu kod Šarengrada nalazeću se za 14 danah pod inakom ovrhom opravi, i za plovljenje priudesi. Što dočim dosada nije učinio protivnik, gdje je meni dereglija neobhodno potriebna, molim: da se protivniku naloži pod globom od 20 stot., da upitno dielo za tri dana počne raditi i za 14 danah dovrši. Radi nenaplatjenog parbenog troška sa 15 stot. molim: da se proti protivniku na njegove pokretnosti kao: drvo, gotove čamce, gotovi novac, pokućtvo, ruho i t. d. ovršbena plienitba i prociena odluči i izvede nuz dopitanje sliedećeg daljeg troška:

a) Za sastavljanje ove molbe	2 stot.	—	novč.
b) Za prepis ove molbe i priloga A. . . .	— „	50	„
c) Za biljeg ove molbe i priloga . . .	— „	34	„
Ukupno	2 stot.	84	novč.

Jovan Tiosavljević.

Slavnom kot. sudu u Bektežu.

Rista Čvorić, seljanin u Pregradi,
proti
Franji Slobodiću, opančaru u Bektežu.
Molba
za odustanak od ovrhe radi 50 stot.

Slavni kot. sude!

Pošto je protivnik meni svoj dug uslied osude od 24. Lipnja 1865., br. 790. podpuno namirio, to ja odustajem od vodjenja ovrhe proti njemu na danu molbu od 1. Srpnja 1865., br. 915. i molim:

Da se meni rečena molba za ovrhu od 1. Srpnja 1865., br. 915. natrag vrati.

Rista Čvorić.

Slavnom žup. kot. sudu u Krašiću.

Milutin Srnić, trgovac iz Karlovca,
proti
Slaviši Udriću, vlastelinu u Ribindolu.
Molba
za ovrhu i to ovršbeni zakup dobra Ribindola, radi duga 468 stot. a. vr. s. s. p.

Slavni kot. sude!

U smislu sudbene nagode od 16. Studena 1862. br. 1682. u A. obvezao se je protivnik, da će mi dug svoj sa 468 st., 4 % kamate nanj' od 1. Siečnja 1860. godine i parbeni trošak sa 21 stot. a. vr. do 1. Siečnja 1863. platiti, što ipak sve do danas nije učinio.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju nagode od 16. Studena 1862., br. 1982. u A. radi glavnog duga 468 stot. 4% kamatah od 1. Siečnja 1860. tekućih i parbenog troška 21 stot. odlučiti proti protivniku ovrhu, dotično ovršbeni zakup protivnikovog imanja „Ribin-dol" zvanog, u tu svrhu prilažem pod B. uvjete zakupa i molim: da slavni kot. sud izvoli zamolnim pismom zaiskati u realne molbe, naime velesl. kralj. žup. sudb. Stola zagrebačkog, da ovršbenu odluku o odlučenom zakupu skupa sa sudbenom nagodom od 16. Studena 1862., br. 1682. u A, upiše u zemljišnicu porezne obćine Pribić na listu 141., pa da dade upitno dobro uz priložene pod B. uvjete u zakup, tako, da se zakupnina na izplatjanje mojeg izkazanog duga obrati; ujedno molim za obredjenje sliedećih daljih troškovah:

1. Za sastavljanje ove molbe	3 stot.	— novč.
2. Prepis ove molbe i prilogah	— „	90 „
3. Za biljeg ove molbe i prilogah . . .	1 „	2 „
Ukupno	4 stot.	92 novč.

Milutin Srnić.

Slavnom žup. kot. sudu u Ludini.

Gjuro Kipović, trgovac u Ivanić-tvrdji,
proti
Mihalju Užariću, krojaču u Poljani.

Molba
za ovrhu na plaćanja, koja Ivan Potrić, seljak iz Topolja, protivniku davat ima, radi duga 109 stot. s. s. p.

Slavni kot. sude!

Po glasu osude od 25. Travnja 1863., br. 686. u A. imao bi bio protivnik u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe meni izplatiti dug sa 109 stot., 6% kamate od 20. Veljače 1861. do dana izplate tekuće i parbeni trošak sa 12 stot. 48 novč. a. vr.

Proti osudi toj sl. kot. suda uloži protivnik blagovremeno priziv, i uzv. Banski Stol riešenjem svojim od 30. Svibnja 1863., br. 2675. u B. preinači osudu sl. kot. suda, na što ja podnesoh previd na vis. Stol Sedmorice, koj riešenjem svojim od 14. Listopada 1863., br. 2685. u C. potvrdi osudu sl. kot. suda uz pridanje previdnog troška sa 10 stot.

Pošto indi protivnik neće da mi plati, a on imade dobiti od Ivana Potrića, seljaka iz Topolja, svake godine 120 stot. a. vr. u ime zakupnine, to ja molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju osude kot. suda od 25. Travnja 1863., br. 685. u A. i riešenja vis. Stola Sedmorice od 14. Listopada 1863., br 2685. u C. radi duga 109 stot. 6% kamatah od 20. Veljače 1861. do konačnog namirenja tekućih, i parbenog i previdnog troška sa 22 stot. 48 novč. a. vr. dosudjenog proti protivniku ovrhu odrediti na plaćanja, koja njemu ima davati Ivan Potrić, seljak iz Topolja, u ime zakupnine, te naložiti istomu Ivanu Potriću, da mjesto Mihalju Užariću platja svoju zakupninu uz namiru meni tako dugo, dok se sva tražbina moja ne namiri, ujedno molim za dopitanje sliedećih troškovah:

1. Za sastavljanje ove molbe	2 stot.	50	novč.
2. Za prepis ove molbe i napisa . . .	— „	70	„
3. Za biljeg molbe i napisa	— „	87	„
4. Za poštarinu uz preporučbinu . . .	— „	25	„
Ukupno	4 stot.	32	novč.

Gjuro Kipović.

Slavnom žup. kot. sudu u Tovarniku.
Vladislav Sriećković, posjednik nepokretnostih u Ilaći,
proti
Antunu Miroviću, graditelju u Tovarniku.
Molba
za ovrhu radi gradjenja kuće u Tovarniku, i naplate odštete sa 140 stot. u smislu riešenja vis. Stola Sedmorice od 4. Travnja 1866. pod br. 2405.
s. s. p

Slavni kot. sude!

Protivnik je osudom sl. kot. suda od 4. Veljače 1866., br. 367. u A. obvezan bio, da počne meni graditi kuću polag osnove i u smislu sklopljenoga ugovora u Tovarniku početkom Svibnja mjeseca 1866. i da mi plati u ime odštete 140 stot. u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe. Osudu ovu je preinačio uzv. Banski Stol osudom od 28. Veljače 1866., br. 1468. u B. uslied priziva protivnikova; nu visoki kralj. Stol Sedmorice jeste na moj previd potvrditi dostojao osudu sl. kot. suda svojim riešenjem od 4. Travnja 1866, br. 2405. u C. uz dopitanje parbenih i previdnih troškovah sa 45 stot.

Buduć da protivnik neće niti sada još da se pokori, niti nije sve do sele počeo obvezanu gradjevinu privažat, kroz što mi nanosi veliku štetu, jerbo mi pripremito gradivo gine i trune, a ja neimadem jošte kuće gotove, te tako moram u nesigurnom stanu sjediti, i ako još ovoga ljeta ne počne graditi protivnik kuću meni, to ću biti prisiljen taj posao na njegov trošak i odgovor raditi dati.

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli na temelju jednako glasećih osudah sl. kot. suda od 4. Velj. 1866. br. 367. u A. i vis. kr. Stola Sedmorice od 4. Travnja 1866. br. 2405. u C. protivnika pod prietnjom globe od 100 stot. ili surazmjernoga osobnoga zatvora prisilit, da za 14 danah stane graditi obvezanu kuću, zatim da radi utjeranja odštete 140 st. i parbenih troškovah sa 45 st. dopitanih ovrhu prvoga i drugoga stepena proti protivniku na njegove pokretnosti kao gotovi novac, dragocjenosti pokućtvo, konje, kola, žito itd. odrediti i izvesti dati, ujedno meni dalji trošak kako sliedi, prisuditi:

a) za sastavak ove molbenice	3 stot.	— novč.	a. vr.
b) „ prepis „ „ 2krat . . .	— „	80 „	„
c) „ prepis 3 prilogah	— „	90 „	„
č) „ biljeg molbe i prilogah	1 „	17 „	„
Ukupno .	5 stot.	87 novč.	a. vr.

Vladislav Sriećković.

Slavnom žup. kot. sudu u Jaski.
Matija Slobodić, vlastelin u Prigorju,
proti
Gjuri Mladenjaku, trgovcu u Jaski.
Molba
za ovrhu na obraničku presudu od 6. Studena 1866. radi duga 340 stot. a. vr., s. p.

Slavni kot. sude!

Osudom obraničkoga suda sastojavšega se iz ggde. Josipa Ronjevića, vlastelina u Plešivici, Franje Sokolića, posjednika nepokretnostih, i dr. Ivana Živanića, vlastelina u Jaski od 6. Studena 1866. u A. u izvoru priloženom obvezan je protivnik, da meni za 14. danah plati dug sa 340 stot. a. vr., što ipak sve do danas nehtjede da učini.

Zato molim:

Da sl. žup. kot. sud izvoli za utjeranje upitnoga duga 340 stot. a. vr. na temelju obraničke presude od 6. Studena 1866. u A. proti protivniku odrediti ovrhu prvoga i drugoga stupnja, pa takovu odmah izvesti dati na pokretnosti protivnikove kao gotovi novac, dragocienosti, dućansku različitu robu itd., te pošto ja nenalazim dosti jemstva i sigurnosti u protivnika, zato molim, da se zaplienjene pokretnine dadu u pohranu g. Miroslavu Igriću, trgovcu u Jaski, a meni da se dopita ovaj dalji trošak:

1) za sastavak ove molbe	. . . .	2 stot	—	novč.
2) „ prepis „ „	. . . .	— „	40	„
3. „ „ osude u A.	. . . .	— „	30	„
4) „ biljeg molbe i priloga	. . . .	— „	87	„
Ukupno		3 stot.	57	novč.

Matija Slobodić.

Slavnom žup. srezkom sudu u Iloku.
Stanko Marić, vlastelin iz Čalme,
proti
Samuelu Dajću, trgovcu neznanoga obitavanja, zastupanom kroz skrbnika za čin postavit se imajućeg.
Molba
za plienitbu i procjenu kukuruza na ladji u Lovki nalazećoj se radi duga 450 stot. a. vr. s. p.

Slavni srezki sude!

U smislu osude od 24. Srpnja 1866., br. 1047. u A. obsudjen je protivnik: da meni u roku od 14 danah plati pod teretom ovrhe svotu 450 stot. sa

4% kamatami od 20. Srpnja 1866., do konačne izplate tekućimi, i parbeni trošak sa 26 stot. a. vr.

Pošto je 14 danah jur davna prošlo, a osuda u A. nije ničim pobita, te tako je pravomoćna, a protivnik mi jošte nije namirio dosudjene svote.

S toga molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju osude od 24. Srpnja 1866., br. 1047. u A. radi dosudjenoga nu nenaplaćenoga duga 450 stot. a. vr. 4% kamatah od 20. Srpnja 1866. do konačnoga izplaćanja tekućih i parbenoga troška sa 25 stot. a. vr. dopitanoga ovrhu I. i II. stepena, naime plienitku i procjenu proti protivniku na njegov kukuruz u ladji na Lovki kod parobrodarske postaje nalazeći se odrediti, i čim prije izvesti dati, te pošto se bojim, da bi ladja koje god vrieme bez nenadziranja na put krenuti mogla, te tako bi se ja lišio plaćevnog sriedstva, zato molim: da se zaplienjeni kukuruz izruči uzaptitelju Mirku Staroviću, trgovcu u Iloku, a budući da ja neznam, gdje se sada bavi protivnik, da mu se skrbnik za čin u osobi g. Gjure Šatorića, zasebnika u Iloku, postavi, pa meni sliedeći dalji trošak dopita:

a) za sastavak molbe . . .	2 stot.	—	novč.
b) „ prepis molbe i priloga s napisi .	1 „	—	„
c) „ biljeg molbe, priloga i 2. napisah .	1 „	17	„
Ukupno .	4 stot.	17	novč.

Stanko Marić.

---

§. 540. Kada pokretnosti zaplienjene po sudbenom izaslaniku nisu dovoljne za pokritje ovrhovoditelja, ili on javi, da mu nije poznat nikakav imetak protivnikov, tada na molbu ovrhovoditelja naloži sud ovršeniku: da u tri dana prokaže sav svoj imetak pod prietnjom pravoga zatvora, u koj se ima stavit ovršenik, ako ili ne kaže imetak ili neplati za tri dana.

Slavnom žup. kot. sudu u Erdeviku.
Mladen Čurčić, trgovac u Vukovaru,
proti
Gjoki Šalošiću, dućandjiji u Šidu.

Molba
za prokaz imetka u tri dana pod prietnjom zatvora radi duga 365 stot. uslied odluke od 24. Listop. 1866., br. 1542.
s. p.

Slavni kot. sude!

Kada je uslied odluke od 24. Listop. 1866., br. 1542. u A. dozvoljenu plienitbu i procjenu pokretninah proti protivniku htio sudbeni izaslanik da izvede, tada je u odsutju protivnikovom izjavila njegova supruga Ljudmila Šalošićeva, rodjena Nedeljkovićeva, sa svojom materom Ljubom udovom Nedeljkovićevom, da protivnik neposjeduje nikakvoga imutka niti pokretnoga niti nepokretnoga, osim stvarih, što su u dućanu; sudbeni je izaslanik popisao te stvari u dućanu nu one sve iznose samo 156 stot. vriednosti, kako plienitbeno-procjenbeni zapisnik od 26. Listopada 1866., br. 1554. u B. dokazuje; te tako sudbeni izaslanik nije našao dovoljnih platilah za moje pokritje, koje polag osude od 1. Listopada 1866., br. 1362. u C. sastoji se iz glavnice 365 stot. 4% kamatah-

od 20. Siečnja 1865. godine i parbenih troškovah sa 24 stot. a. vr. osim potlanjih ovršbenih.

Buduć indi da ja za svoj upitni sav dug pokrit nisam, nu niti neznadem za nikakov ini imutak dužnikov, na koj bi se mogla vodit plienitba:

Zato molim:

Da slavni kot sud izvoli naložit protivniku, da pod kazan pravoga zatvora prokaže za tri dana vaskoliki svoj imetak.

Mladen Čurčić.

Slavnom kot. sudu u Pisarovini.

Pavao Špiljić, seljan iz Blatnice,

proti

Matiji Kulmiću, seljanu iz Jamnice.

Molba

za 3. stepen ovrhe ili dražbu pokretnostih radi duga 145 st. a. vr. s. p.

Slavni kot. sude!

Protivnik je osudom od 16. Srpnja 1866. br. 1054 u A. obsudjen, da meni u roku od 14 danah plati dužnu glavnu svotu 145 st. a. vr. 6% kamate od 12. Ožujka 1860. do plateža tekuće, i parbeni trošak sa 15 st. a. vr. Dočim protivnik u obvezano vrieme nije osudi zadovoljio, i osuda bi pravomoćnom postala, zaiskah ja molbom od 10. Kolovoza 1866. br. 1248 u B. za plienitbu i procjenu protivnikovih pokretnostih; ova biaše odlukom 11. Kolovoza 1866. br. 1248 u B. dozvoljena, i glasom zapisnika od 16. Kolovoza 1866. br. 1294 u C. izvedena, kojom prigodom zaplienjeno je 60 akovah protivnikovog vina u kleti kod vinograda „Slastje“ u 3 buretih železnimi obrući nalazećeg se i skupa sa buretom akov na 5 st. procjenitog u pohrani i posjedu protivnika ostavljenog nu sudbeno zapetjatjenog. Trošak ovršbeni dosad je obredjen sa 22 st. 34 nv. a. vr. u B. i C.

Pošto protivnik nije niti do sada upitni dug svoj meni namirio,

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli na temelju osude od 16. Srpnja 1866. br. 1054 u A. uslied ovršbene odluke od 11. Kolovoza 1866. br. 1248 u B. i zapisnika plienitbeno-procjenbenog od 16. Kolovoza 1866. br. 1294 sa nahrbticom u C. radi utjeranja duga 145 st. 6% kamatah od 12. Ožujka 1860. do plateža tekućih, parbenih sa 15 st. i ovršbenih sa 22 stot. 34 novč. a. vr. dozvoliti i izvesti dati ovrhu 3. stupnja t. j. dražbu zaplienjenog i na 5 st. sa buretom procjenenog vina 60 akovah u kleti kod vinograda „Slastje“ nalazećeg se, dva ročišta za dražbu odrediti te isto vino s buradju na prvom ročištu ne izpod procienbene svote, nu na drugom ročištu i izpod procienbe za gotovi novac prodati dati, te meni sliedeći dalji trošak obrediti:

1. Za sastavak ove molbenice	3 stot.	—	novč.
2. „ prepis „ „ i 3 prilogah . .	1 „	—	„
3. „ biljeg „ „ 3 . . .	2 „	45	„
Ukupno	6 stot.	45	novč.

Pavao Špiljić.

Slavnom srezkom sudu u Erdeviku.
Mladen Čurčić, trgovac u Vukovaru,
proti
Gjuki Šalošiću, dućandjiji u Šidu.
Molba
za ovršbeni osobni zatvor radi duga 365 st. uslied odluke od 1. Studena 1866. br. 1608 s. s. p.

Slavni kot. sude!

Uslied odluke od 1. Studena 1866. br. 1608 u A. radi duga 365 st. s. p. naloženo biaše protivniku putem ovrhe „da pod kazan pravoga zatvora prokaže za tri dana vaskoliki svoj imetak“ u B. u sliedstvu odluke ovršbene od 24. Listopada 1866. br. 1442 u C. i plienitbeno-procienbenog zapisnika od 26. Listopada 1866. br. 1554 u Č.

Pošto protivnik niti je svoj imetak prokazao, niti upitni dug namirio,

S toga molim:

Da sl. žup. kot. sud izvoli uslied odluke od 1. Studena 1866. br. 1608 u A. na temelju osude od 1. Listopada 1866. br. 1362 u B. u sliedstvu ovršbene odluke od 24. Listopada 1866. br. 1542 u C. i plienitbeno-procjenbenog zapisnika od 28. Listopada 1866. br. 1554 u Č. radi nenaplatjenog duga 365 st. 4% kamatah od 20. Siečnja 1865. i parbenih troškovah sa 24 st. a. vr. proti protivniku odrediti i izvesti dati pravi osobni ovršbeni zatvor, te meni naznačiti iznos troška za prvih 8 danah za protivnika u zatvoru, zatim meni sliedeći dalji trošak prisuditi:

a) Za sastavak molbenice za prokaz . . .	3 stot.	—	novč.
b) „ prepis „ „ „	— „	50	„
c) „ prepis „ 3 prilogah . . .	1 „	—	„
č) „ biljeg „ 3 „	1 „	17	„
ć) „ sastavak ove molbenice	3 „	—	„
d) „ prepis „ „ i 4 prilogah . .	1 „	60	„
dj) „ biljeg „ „ „ . .	1 „	32	„
Ukupno	11 stot.	59	novč.

Mladen Čurčić.

Opet molba dražbena.

Slavnom žup. kot. sudu u Krašiću.

Simo Petljović, vlastelin iz Pribića,
proti
Pavlu Grabaniću, seljanu u Krašiću.

Molba
za 3. stepen ovrhe, ili za dražbu pokretnostih radi duga 126 stot. na temelju sudbene nagode od 16. Lip. 1865., br. 964.

Slavni kot. sude!

U smislu plienitbeno-procienbenog zapisnika u A. jesu za pokritje moga duga 126 stot. zaplienjene i procienjene pokretnosti u A. popisane u vriednosti 217 stot., imenito:

1. Jedna krava	u vriednosti	20	stot.
2. Tri komada svinjah	„	25	„
3. Jedan konj ridji	„	50	„
4. Jedna kolca (taljige)	„	20	„
5. Šest akovah bjela vina s lagvom	„	30	„
6. Deset komadah gusakah	„	8	„
7. Dvoje telićah, pol godine starih	„	24	„
8. Dva okovana lagva, svaki od 20 akovah	„	40	„
	Ukupno	217	stot.

Buduć da mi protivnik jošte nije platio upitnog duga, zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju sudbene nagode od 16. Lipnja 1865., br. 964. u B. uslied odluke ovršbene od 16. Srpnja 1865., br. 1025. u C. i zapisnika u A. radi upitnog duga 126 stot. i uzgredicah, pokretnosti protivnikove kriepostju zapisnika u A. zaplienjene i gori imenovane na javnoj dražbi prodati, u tu svrhu dva roka opredieliti, na prvom ne izpod procienbene vriednosti, a na drugom i izpod prociene za gotovi novac prodati, uz dopitanje sliedećih daljih troškovah:

1. Za sastavak ove molbe	2	stot.	50	novč.
2. Za prepis ove molbe i 2 prilogah	1	„	30	„
3. Za biljeg „ „ „	1	„	17	„
Ukupno	4	stot.	97	novč.

Simo Petljović.

Slavnom kot. sudu u Novidvorih.

Antun Brezovec, seljan iz Klanjca
proti
Jakobu Šantiću, seljanu iz Trgovišta.

Molba
za procjenu zaplienjenih pokretnostih uslied ovršbeno-plienitbene molbe i odluke od 6. Srpnja 1865., br. 1209. radi duga 45 stot.

Slavni kot. sude!

Kako zapisnik u A. svjedoči, jeste proti protivniku radi duga 45 stot. plienitba pokretnostih obavljena, bez da su stvari procienjene.

*Z*ato molim: da sl. kot. sud izvoli odrediti i izvesti dati procjenu pokretnostih u A. popisanih radi duga 45 stot., parbenih i plienitbenih troškovah sa 16 stot. u A. i B. na temelju osude od 1. Lipnja 1865., br. 864 u C., i uslied plienitbeno-ovršbene odluke od 6. Srpnja 1865., br. 1209, pa meni sliedeći dalji trošak dopitati:

1. Za sastavak ove molbe	2 stot.	—	novč.
2. Za prepis molbe i prilogah A. B. C. . .	1 „	20	„
3. Za biljeg molbe i prilogah	— „	54	„
Ukupno	3 stot.	74	novč.

Antun Brezovec.

Slavnom kot. sudu u Krašiću.

Simo Petljović, vlastelin iz Pribića,

proti

Pavlu Grabaniću, seljanu iz Krašića.

Molba

za treću dražbu pokretnostih radi duga 126 stot. na temelju sudbene nagode od 16. Lipnja 1865., br. 954.

Slavni kot. sude!

Kao što se opazuje u dražbenih zapisnicih od 4. Kolovoza 1865., br. 1168. u A. i drugom od 19. Kolovoza 1865., br. 1300. u B., niti je na prvom niti na drugom dražbenom ročištu išta prodano od zaplienjenih i procjenjenih polag zapisnika u D. pokretnostih za namirenje mojeg duga 126 stot. i uzgredicah. To najviše pripisujem onoj okolnosti, što je na oba dražbena ročišta silna kiša lievala skoro cio dan.

Zato molim, da sl. kot. sud izvoli odrediti još jedno i to tretje ročište za dražbu pokretnostih u C. popisanih, te na istom pokretnosti i izpod procjene razprodati dati.

Simo Petljović.

Slavnom kot. sudu u Krašiću.

Pavao Grabanić, seljak iz Krašića,

proti

Simi Petljoviću, vlastelinu iz Pribića.

Molba

za odustanak treće dražbe uslied odluke od 2. Rujna 1865., br. 1395. radi duga 126 stot.

Slavni kot. sude!

Buduć da sam ja protivniku dokazom njegove namire od 6. Rujna 1865. izplatio podpuno sav dug, tako glavni kao kamate, parbene i ovršbene troškove, ukupno 236 stot. a. vr. — a protivnik je time odustao od daljeg postupka proti meni, kako sám izrično u namiri spominje.

Zato molim: da sl. kot. sud izvoli odlučenu odlukom od 2. Rujna 1865., br. 1395, na 18. Rujna 1865. treću dražbu mojih zaplienjenih pokretnostih obustaviti, te istim putem, kako je 3. dražba proglašena, obustavu iste dražbe objaviti, a tome protivnika i mene uz povratak izvorne namire i odluke uhavjestiti.

Pavao Grabanić.

Po §. 530. prosto je zahtievati ili u plienitbenoj prošnji ili kašnje, da se zaplienjene stvari odmah, prigodom plienitbe, ili i poslje dadu komu tretjemu u pohranu, ili polože kod suda.

Slavnom kot. sudu u Ivancu.

Pavao Klasić, zasebnik u Krapini,
proti
Stjepanu Prstecu, kramaru u Lepojglavi.

Molba
za pohranjenje zaplienjenih pokretnostih uslied odluke od 26. Veljače 1864, br. 243. radi duga 147 stot.

Slavni kot. sude!

Zaplienjene pokretnosti protivnikove za moje pokritje polag plienitbeno-procjenbenog zapisnika u A. bile bi dovoljne, da ostanu u svojoj cielosti, kao što su zaplienjene.

Nu pošto se medju zaplienjenimi stvarmi nalaze i takove u dućanu, koje se svakdan prodavati mogu, dočim se primiti za nje novac lahko potrošiti dade, a ja u obće nenalazim sigurnosti dostatačne u protivnika.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli odrediti i odmah izvesti dati prenos upitnih u A. zaplienjenih pokretnostih, te takove dati u pohranu g. Milanu Grozdiću, trgovcu u Lepojglavi, za osiguranje moje tražbine sa 147 st i uzgredicah.

Pavao Klasić.

Povrata u stanje priašnje.

Povrata zove se onaj čin, kojim se moli i dozvoli novi rok, novo ročište, ili nova razprava, ili ponovljenje parnice jur dovršene kada se nije moći ili kada nekoristi poslužit se utokom, žalbom, prizivom ili previdom; to jest moli se i razpravlja, da parnica do-

dje u stanje priašnje, u kojem je bila prije zanemarenog roka, ročišta, ili prije dovršene razprave i parnice. Ovo je vrlo koristan liek za parničare i stranke, koje nisu krive, da im se je parnica nepovoljno riešila, nu kada se zloporaba čini tim liekom, kada se bez uzroka i povoda razprava i parnica jur dokončana opet u tečaj stavlja, time se nanosi šteta protivniku, zato zakon odredjuje, da se imadu kaznit i oni koji su dali povoda ili su krivi povrati ili koji samo iz objesti taj liek povrate upotrebljavaju, samo zato, da se parnica zavlači, i time troškovi strankam pouzrokuju.

Jesu pako tri slučaja povrate:

1. Kada se promaši rok ili ročište; t. j. kada je odredjen rok za podnešenje kakvog pisma n. p. odgovora, protuodgovora, priziva, utoka itd. pak taj rok mine a do tog roka nepodnese se pismo; ili ako na odredjeno ročište nedodje stranka ili njezin zastupnik; tada može se za 14 danah, — odkako je nestalo zaprieke i stranka ili odvjetnik saznao pometnju i dodje u stanje zadovoljit izdatoj naredbi — podnieti molba za povratu; sudac odredi ročište i razpravlja se ustmeno; ako se povrata radi zanemarenog roka dozvoli, odredi se novi rok za podnešenje pisma; ako se na molbu povratnu radi zanemarenog ročišta odredi novo ročište, na tom se mora opravdat molba povratna, i razpravljat o stvari glavnoj.

Dok traju razprave o povrati radi promašenog roka ili ročišta, ima se zaustavit tekući još postupak o stvari glavnoj. Ako se prošnja ova preda prije dostavljene osude o stvari glavnoj, ne ima se osuda dostavljat.

2. Kada odvjetnik pometnjom propusti na svome mjestu navesti ili zaniekati odlučne okolnosti čina (koje protivnik nije ničime dokazao) ili ako nedonese dokazna sriedstva, pak mu stranka tim izgubi parnicu, vlastna je ona za 90 danah, odkako je to saznala, (nu samo da nije minula godina od pravomoćnosti konačne osude) zaiskati povratu radi krivnje odvjetnikove.

Na molbu ovu sa svimi dokazi providjenu odredi sudac ročište, razpravlja se ustmeno i presuda izreče se o povrati i o glavnoj stvari.

Dok povrata nije dozvoljena u prvom sudu ili prizivnom, nemože se ustavit ovrha.

3. Mnogi izgubi parnicu, što nije imao dovoljnih dokazalah, pa poslie dovršene jur parnice, ako pronadje nova dokazala i ako može izkazat na način dostojan vjere, da tih dokazalah nije mogao

prije pronaći, ili ih donieti, može zamolit povratu u priašnje stanje, t. j. da se parnica na novo povede, nova razprava zametne, i nova presuda izreče. Ova povrata može se iskati, dokle god nezastari pravo, koje biaše predmet parnice. Povratna ova molba razpravlja se i presuda izreče zajedno sa glavnom stvarju.

Koj misli, da je zato izgubio parnicu, što je drugi krivo prisego, i to mu može dokazat, taj mora najprije kaznenim putem postupati, pa kad se ovim dokaže i presudi da je prisega kriva, tada može povratu iskat pred gradjanskim sudcem.

Primjerak molbe za povratu radi promašenoga zapornoga roka.

Slavni kot. sude!

Po glasu odluke od 27. Lipnja 1866., br. 1858. u A. imao bi bio ja do 18. Srpnja 1866. dati protuodgovor na protivnikov odgovor od pr. 25. Lipnja 1866. br. 1058. Odluka ta biaše uručena dne 4. Srpnja 1866. pisarni mog pravdozastupnika g. Dušana Svietića, u njegovom odsutju, bez da je odmah ubilježena u ročistnik. Došavši moj odvjetnik kući nevidiv ubilježen upitni zaporni rok, promaši ga nehotice, a kašnje dobi za njekoliko danah moj odvjetnik odluku od 24. Srpnja 1866. br. 1405 u B. za uskladu spisah na 10. Kolovoza 1866. i tada tekar opazi pometnju, i zanemarenje roka za protuodgovor, pozove mene k sebi dne 1. Kolovoza 1866. priobći mi pometnju svoju a štetu moju.

Okolnost ota, da me je moj odvjetnik g. Dušan Svietić, dne 1. Kolovoza 1866. o promašenom roku ubavjestio, i da me prije ubavjestiti nije mogao, vidi se iz bilježke podvornikove na odluci u B. gdje stoji ubilježen dan uručbe 1. Kolov. 1866.

Pošto od 1. Kolov. 1866. da danas jošte neima 14 danah, to je moja ova povratna molba opravdana.

S toga ja molim:

Da sl. kot. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište opredieliti, odredjeno ročište na dan 10. Kolovoza 1866. za uskladu parbenih spisah ustaviti, pa riešit odlukom: Da molena ovom molbom povrata u stanje prijašnje radi promašena zapornoga roka za podnašanje protuodgovora na odgovor protivnikov od pr. 25. Lipnja 1866., br. 1058. u parnici radi neizpunjenoga uslugovnoga ugovora glede ostavljenoga posla u Vinogradu i nanešene mi kroz to štete sa 368 stot. a. vr. mjesta imade, i da se za podnašanje protuodgovora novi rok od 14 danah odredjuje.

Stanko Vilimanović.

S polja naslov.

Pr. 5. Kolov. 1866. br. 1612/gr.
Slavnom kot. sudu u Brdovcu.
Stanko Vilimanović, vlastelin na Pušći
proti
Gjuri Šivaliću, seljanu na Pušći.
Povratna molba
radi promašena zaporna roka
za podnašanje protuodgovora
na odgovor od pr. 25. Lipnja
1866., br. 1058. u parnici radi
štete 368 stot. a. vr.
s. p.

Prilozi A. B. prosti.

Povratna molba radi promašena ročišta.

Slavni kot. sude!

Na tužbu protivnikovu od pr. 1. Kolov. 1865., br. 1684, uslied odluke od 5. Kolov 1865. u A. opredieljeno biaše ročište za ustmenu razpravu na 22. Kolov. 1866. Odluka ta biaše meni uručena, i ja si biah preduzeo, da ću na ročište glavom ići. Ja sam dne 20. Kolov. 1866. odvezo se na moja dva konja u Zagreb, da budem sutradan na vašaru, a u noći da kući dodjem; tako da mogu dne 22. na razpravu stići. Vraćajući se ja dne 21. u noći kući, stignem do Pluske, tu sam konje hranio, i dok su konji jeli, zaspao sam na kolih a kad se probudim, nevidim nijednoga konja kod kolah; sad mi nepreostade drugo, zamolim čovjeka jednoga u selu poznatoga, da mi popazi na kola, i da je dade k sebi odvesti, a ja odoh brže bolje tražit konje. Dodjem u Zaprešić, tamo mi kažu ljudi, da su vidili da je takove konje jedan kranjac tjerao u Štajer na Harmicu, ja podjoh za njim do Brežca, kad tamo dodjem, bilo je upravo poldan drugi dan 22. Kolov. Tu mi je za rukom pošlo naći konje kod jednoga kovaća, ja odoh k mjestnom načelniku, kazah mu bjedu, nu kovač se izpričavao da je te konje kupio u Zagrebu na vašaru prije dan, i ja bijah uputjen, da dovedem svjedoke sa svjedočbom mojega seoskoga glavarstva. To sam morao odmah činiti, i tako bijah slučajno zapriečen na ročište doći 22. Kolov. jutro pred sud, jer sam tekar 23. u jutro kući došao, a 24. Kolov. odmah morao svjedoke voditi u Brežce.

Za dokaz, da su moji konji ukradjeni i u Brežcu nadjeni, služi potvrda mjestnoga poglavarstva u Brežcu od 25. Kolov. 1865., br. 248. u B.

Pošto je moj protivnik, kako sam dočuo, dao razpravu iz ogluhe proti meni povesti, što nisam na ročište došao, — a ja bijah slučajno zapriečen.

Ja indi molim:

Da sl. kot. sud izvoli odgodit odpravak i dostavu osude uslied povedene proti meni dne 22. Kolov. 1866. oglušne razprave na tužbu od pr. 1. Kolov 1865. br. 1684. u A. radi duga 472 stot., te za razpravu na ovu molbu ratišče opredieliti, pa dozvolivši mi povratu u prjašnje stanje radi promašenoga ročišta

razpravu o glavnoj stvari povesti, i nakon zaključene tada razprave konačnu osudu izreći.

Tomo Višnjević.

Pr. 27. Kolov. 1865., br. 1801/gr.
Slavnom žup. kot. sudu u Novihdvorih.
Tomo Višnjević, seljan iz Klanjca,
proti
Gjuri Kramariću, krčmaru u Klanjcu.
Povratna molba
radi promašena ročišta za naplatu 472 stot.

Povratna molba radi promašenoga ročišta

Slavnomu kot. sudu u N.
Vladislav Odalović, trgovac iz . . .
proti
Gjuri Čavliću, seljanu u . . .
Molba
za povratu u prijašnje stanje rad promašena ročišta za dan 22. Veljače 1862. na tužbu pr. 10. Siečnja 1862., br. 120. radi duga 200 st. odredjenoga

Slavni kot. sude!

Na dan 22. Veljače 1862. bijaše na tužbu protivnikovu odredjeno ročište za ustmenu razpravu kako u A.

Ja sam bio pošao na put zorom isti dan, i stigao bi bio u doba k ročištu, da nije nenadane zaprieke bilo; izašle su bile naime silne vode, te su sve puteve i drumove oblejale tako, da nije bilo moći niti pješke, niti na kolih proći, radi toga moradoh se kući vratiti. Svjedočba obćinskoga poglavarstva u B. dokazuje moj navod. Ja indi nisam kriv, što nisam na ročište dne 22. Veljače 1862. doći mogao. Tekar danas treći dan moguće je bilo prolaziti onim putem, kuda se mora k sjedištu sl. suda udariti, što ista svjedočba u B. takodjer posvjedočava.

Zato sada, iza minule zaprieke, odmah podnašam molbu za povratu u prijašnje stanje, jer je protivnik dao razpravu iz ogluhe povesti, pa molim: da sl. kot. sud izvoli odpravak oglušne osude ustaviti, povratu dozvoliti, te za razpravu o glavnoj stvari ročište opredieliti.

Gjuro Čavlić.

Prilog B. Svjedočba.

Poglavarstvo obćinsko sudčije . . . . . . ovime službeno na zahtievanje Gjure Čavliča iz . . . . . . posvjedočava: da su u noći 21. na 22. Veljače o. g. uslied velikih daždevah, i okopnjenoga sniega silne vode u obćini ovoj imenito

oko sela . . . . . . izašle tako, da nije bilo moguće niti pješke niti na kolih nijednim putem dalje k sjedištu sl. kot. suda prolaziti, te da je lekar danas treći dan moguće prolaziti.

Za vjerovanje i kriepost ove svjedočbe sliede naši podpisi i obćinski pečat. U . . . . . dne 27. Veljače 1862.

Ivan Tvrdić,
sudac.

M. P.

Josip Vitezić,
obćinski bilježnik.

Ako je uzrok promašenom ročištu snieg, tada se ono mjesto u predjašnoj povratnoj molbi od rieči „Ja sam" do „zato sada" ovako promjeni:

Nu u noći 21. Veljače na 22. zapade veliki snieg, tako da 22. Veljače, dok nije nastojanjem svih seljanah iz bližnjih selah snieg razbacan, i prtine se učinile, nije bilo moguće nikuda prolaziti niti pješke niti na konju, što obćinska sviedočba u B. dokazuje. Te tako danas odmah i to treći dan moguće biaše meni k slavnom sudu prispjeti.

Zato i t. d.

A sviedočba obćinska će ovako glasit:

Poglavarstvo obćinsko sudčije N. ovime na molbu Gjure Čavlića iz . . . službeno potvrdjuje: da je noćju izmedju 21. na 22. Veljače o. g. tako veliki snieg zapao, i veliki zavoji na sve strane nastali, da dok se nije kroz obćinare snieg razbacao, i prtine učinile, nije bilo moguće nikuda dne 22. i 23. Veljače o. g. prolaziti.

Za vjerovanje i t. d.

Povratna molba radi krivnje pravdopravnika.

Slavni kot. sude!

Osudom od 2. Siečnja 1862., br. 2643/g. iz god. 1861. dne 5. Siečnja 1862. mome bivšem zastupniku g. odvjetniku Janku Mirkoviću u Križevcu dostavljenom u A. obsudjen sam ja, da od protivnika za 14 danah pod prietnjom ovrhe natrag uzmem 50 šugavih ovacah, što sam mu ih prodao, i da mu vratim 250 stot. a. vr., što je on za te ovce meni dao uz 4% kamate kao odštetu za badava uloženi kod mene novac od dana kupnje 3. Studena 1861.

Osuda sl. kot. suda potvrdjena je uslied priziva po mom g. zastupniku podnešenog po uzv. Banskom Stolu riešitbom 4. Veljače 1862. br. 2683 u B. uručenom 20. Veljače 1862.

G. preimenovani odvjetnik priobći mi ta nepovoljna riešenja odmah 23. Veljače 1862.

Moj pravdozastupnik nije zaniekao okolnost onu, da su upitne ovce kod mene već šugave bile, jer se medju mojimi svimi ovcami nenalazaše nijedna šugava, pa nije naveo okolnost da su ovce od mene kupljene u staji protivnikovoj od njegovih šugavih ovacah šugu (svrab) prihvatile, a za jednu i drugu okolnost dokazati nije ponudio dokaz kroz sudbeni očevid, da bi se bile i moje ovce i protivnikove pregledale; zatim sviedoci Gavro Meluš i Stanko Gjurinić

seljani iz Rieke posviedočili bi bili, da su ovce protivnikove već prije nego su moje u staju k njim došle, bile šugave, a moje njemu prodane da su zdrave bile.

Ovo je sve propustio rečeni moj odvjetnik, pa zato izrečene su nepovoljne proti meni osude u A. i B.

Zato u zakonitom roku podnašam ovu povratnu molbu radi krivnje moga bivšeg pravdozastupnika, i ja poričem okolnost po protivniku u tužbi navedenu: da su ovce od mene kupljene jur kod mene šugave bile, jer moje meni ostavše ovce kao što su u vrieme upitne kupnje naime dne 3. Studena 1861. zdrave sasvim bile, tako su i sada, za dokaz ponudjam sudbeni očevid, da se moje i protivnikove sve ovce sudbeno pregledaju; a da su protivnikove ovce prije nego su moje k njim u staju došle, bile šugave, moje pako zdrave, to će pomenuti prije sviedoci Gavro Meluš i Stanko Gjurinić na dokazne članke u C. posvjedočiti.

Ako su ovce po protivniku od mene kupljene ošugavile u roku od 8. danah poslie kupnje, to zato nestoji, da su već kod mene šugave bile, već one su od ovacah protivnikovih, koje su šugave bile, šugu prihvatile, kako će se takodje iz valovanja svjedokah u C. viditi.

S toga molim:

Da sl. kot. sud izvoli na ovu molbu ročište za razpravu o povrati i o glavnoj stvari čim prije ustanoviti, na ročište i bivšeg mog pravdozastupnika Janka Mirkovića iz Križevca pozvati, povratu radi krivnje pravdopravnika dozvoliti, te nakon preduzete nove razprave drugom novom osudom za pravo priznati:

Tužba tužitelja od pr. 4. Prosinca 1861., br. 1962, da se ja obsudim da natrag primim 50 ovacah tužitelju dne 3. Studena 1861. za 250 stot. prodanih, a da tužitelju povratim dignuti u ime kupovnine od tužitelja gotovi novac sa 250 st. a. vr. uz 4% krzmanja kamate od 3. Studena 1861. do konačnog namirenja tekuće, i da platim sav parbeni trošak, skupa sa zahtievom u tužbi izloženim sudbeno se odbacuje, te se tužitelj obvezuje na naknadu svih parbenih troškovah.

Slavica Dugović, mesar.

prim. 1. Ožujka 1862. br. 468/gr.
tužbe 2. primj. sa prilozi A. B. C. prost.
Slavnom žup. kot. sudu u Novomarofu.
Slavica Dugović, mesar iz Ljubešćice,
proti
Šimunu Fištroviću, vlastelinu na Rieci.
Povratna molba
radi krivnje pravdopravnika
na primanje prodatih ovacah
50 kom. i povratak 250 stot.
s. p.

Povratna molba radi novih dokazalah.

Slavni kot. sude!

Po glasu osude od 16. Ožujka 1862. br. 564 u A. obsudjen sam ja bio na temelju obveznice od 26. Travnja 1849. po mom pokojnom otcu Pavlu Žiliću kao dužniku — izdane, na Ivana Skupčevića strica protivnikova kao vjerovnika glaseće putem nasliedstva na protivnika prispjevše, da platim protivniku dug sa 350 st. sr. ili 365 st. 50 novč. a. vr. uz 6% kamate od dana 10. Siečnja 1859. do konačne izplate tekuće, i parbeni trošak sa 26 st. 24 nv. a. vr. u roku od 14 danah pod prietujom ovrhe.

Ja sam osudu tu kot. suda prizvao bio iz uzroka, što nebiahu preslušani svjedoci, koji su čuli bili od mog pokojnog otca da je upitni dug on izplatio. Nu uzv. Banski Stol potvrdio je osudu kot. suda riešitbom od 16. Listopada 1862. br. 4052 u B. nedopustiv preslušanje svjedokah iz razlogah, što svjedoci nebi posvjedočavali čin izplate. Tako sam ja glasom namire od 20. Studena 1862. u C. upitni dug 365 st. 50 nv. a. vr. protivniku namirio.

Ljetos dne 14. Veljače 1865. vratio se je moj brat Gjuro Žilić, c. k. kapetan pomorske vojske kući, i kad mu stanem ja kazivati, da sam upitni dug morao namiriti, reče mi, da je taj dug pokojni otac jurve izplatio, i da on mora imati o toj izplati namiru; i u istinu za njekoliko danah uruči mi namiru po pokojnom Ivanu Skupčeviću izdanu o platjenom upitnom dugu od 15. Lipnja 1852. godine u Č. Ja imajući tu namiru u rukah otidem k protivniku, i uzištem od njega povratak izplatjene upitne svote polag namire u G. sa 365 st. 50 nv. a. vr., nu protivnik neće da mi s dobra vrati novce, oslanjajući se na izrečene osude u A. B.

Buduć pako namira prvoga i pravoga vjerovnika u Č. nedvojbeno dokazuje, da je upitni dug jošte moj pokojni Otac Pavao Žilić izplatio, to sliedi, da ja nisam dužan taj dug izplatjivati, i protivnik primivši tu svotu od mene nepristojnim načinom, dužan je istu njemu u C. platjenu svotu vratiti mi sa 4% kamatami od dana izplate naime od 20. Studena 1862. u C. do konačnog povratka tekućimi.

Da ja za namiru u Č. prije znao nisam, može se već iz one okolnosti predmjevati, jer bi ja tu namiru u parnici svakako bio upotriebio, a pripravan sam tu okolnost i glavnom prisegom ukriepiti; a da se je brat moj bivši od kuće odsutan više godinah vratio tekar 14. Veljače 1865 kući, to zasvjedočava svjedočba mjestnog poglavarstva u Ć.

S toga podnašam ovu povratnu molbu radi pronadjenog novog važnog dokazala i molim, da sl. sud izvoli za ustmenu razpravu ročište čim prije odrediti, razpravu o povrati i o glavnoj stvari povesti, pa osudom izreći:

Tuženik Branislav Skupčević, posjednik nepokretnostih u Jaškovu, dužan je tužitelju Trpimiru Žiliću, posjedniku nepokretnostih u Ozlju, svotu sa 365 st. 50 nv. a. vr. uz 4% kamate od 20. Studena 1865. do konačne naplate tekuće, uslied osudah sl. kot. suda Ozaljskog od 16. Ožujka 1862. br. 564 u A. i uzv. Banskog Stola od 16. Listopada 1862. br. 4052 u B. glasom namire od 20. Studena 1862 u C. po tužitelju za dug u smislu namire od 15. Lipnja 1852. u Č. po tužiteljevom otcu Pavlu Žiliću vjerovniku Ivanu Skupčeviću jurve nami-

ren, te tako nepristojno položenu u roku od 14 danah pod teretom ovrhe natrag vratiti i izplatiti, te sav parbeni trošak (koj će se prigodom razprave u skladnik uvrstiti) naknaditi.

Trpimir Žilić.

Izpolja naslov.

Slavnomu žup. kot. sudu Ozaljskomu
u Ozlju.
Trpimir Žilić, posjednik nepokretnostih u Ozlju,
proti
Branislavu Skupčeviću posjedniku nepokretnostih u Jaškovu.
Povratna molba
radi pronadjenog novog važnog dokazala za povratak svote sa 365 st. 50 novč. a. vr. nepristojno naplatjene, s. s. p.

O nagodi.

Tečajem parbe može svaka stranka kod suda zaiskati, da se radi tekuće njezine pravde pokuša nagoda. Sudac ima nastojati bez obzira jedne i druge stranke, da se nagoda postigne; ima u tu svrhu odrediti ročište za ustmenu razpravu, nu ako nedodje druga stranka na ročište, ili ako očituje, da nepristaje na nikakovu nagodu, odustane se odmah od svake nagodne razprave.

Nagodna razprava neprieči nimalo tečaj parnice; isto tako izjave i predlozi za nagodu nedadu niti protivnoj stranci niti sudu nikakve obvezne moći.

Ako nagoda podje za rukom, ima se o toj nagodi sastavit zapisnik, koj će obe stranke, kad im se pročita, podpisat,*) a strankam se odpravi ili u slici odluke ili sriedstvom uredovne izprave, ako stranke tako zamole.

Slavnom žup. kot. sudu u Vrbovskom
Sriečko Jeličić, trgovac iz Bakra,
proti
Franji Mužini, trgovcu iz Vrbovskog.
Molba
za ročište u svrhu pokušanja nagode u parnici radi duga 348 stot.

*) Ili ako pisat neume, postavit svoj rukoznak krsta.

Slavni kot. sude!

Premda sam ja siguran, da ću dobiti parnicu proti protivniku; nu buduć da konačno riešenje zavisi od izpovjedanja svjedokah, koji su od mjesta suda udaljeni, i sada se njekoji nalaze u Misiru, gdje rade na prekopavanju Suezkog kanala, a drugi opet kao tesari baveći se sada u Slavoniji povratit će se kasno kući; — ja bi pako želio, da se upitna parnica čim prije konačno rieši, što mislim, da je u koristi protivnikovoj.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli za pokušanje nagode u upitnoj parnici proti protivniku za platež 348 st. a. vr. odrediti čim prije ročište, te na takovo protivnika priobćenjem jednog primjerka ove molbe pozvati.

Sriećko Jeličić.

Opet takova molba drugčije.

Sl. kot. sudu u Sv. Ivanu.

Antun Čikan, vlastelin iz Moravča,

proti

Gjuri Antolkoviću, čižmaru i posjedniku nepokretinah u Sv. Ivanu.

Molba

za opredieljenje ročišta za pokušanje nagode u parnici na ukinutje pogodbe radi kupljena 2 konja za 209 stot.

Slavni kot. sude!

Na tužbu protivnikovu od 20. Lipnja 1864., br. 864. u A. na ukinutje kupovne pogodbe radi 2 konja, kupljena za 209 stot. a. vr., odredjena je ustmena razprava na 24. Kolovoza 1864.

Buduć da je i tužitelju a i meni ležeće na tom, da se ova pravda što najprije okonča, što mislim, da ću postići nagodom, zato molim:

Da bi sl. kot. sud za pokušanje nagode u navedenoj parnici ročište čim prije ustanoviti izvoleo.

Antun Čikan.

Nagodna izprava.

Antun Čikan, vlastelin iz Moravča od jedne, i Gjuro Antolković, čižmar i posjednik nepokretnostih u Sv. Ivanu, od druge strane, sklopiše danas dobrovoljno i neporečivo sliedeću nagodu:

1. Ja Antun Čikan obvezujem se, da ću za 3 dana natrag uzeti 2 konja, koje sam 15. Lipnja o. g. 1864. Gjuri Antolkoviću za 209 stot. prodao, a buduć da sam novce od njega jurve potrošio, to mu obećajem, da ću mu 100 stot. velim sto stotinjakah za mjesec danah, a ostatak od 109 stot. velim sto devet stotinjakah a. vr. sa 6% kamatami od današnjega dana računat se imajućimi za tri mjeseca platiti.

2. Ja Gjuro Antolković, pristajem na ponudu Antuna Čikana, odustajem od povedene proti njemu tužbe od 20. Lipnja 1864., br. 864. netražim nikakvih troškovah niti nikakove štete niti dangube

3. Porabu ove nagodbene izprave može svaka stranka učiniti

4. Trošak za ovu nagodnu izpravu nosi svaka stranka u polovici.

Ovu nagodnu izpravu jesmo mi obe stranke dobro razumjele, odobrile i podpisale ju, te izdale u dva primjerka.

U Sv. Ivanu 4. Srpnja 1864.

Sima Tvrdković, kao svjedok. Antun Čikan, vlastelin.
Ivan Prnjković, kao svjedok. Gjuro Antolković.

Pr. 10. Srpnja 1864
br. 968. 1. prilog.
Slavnom žup. kot. sudu u Sv. Ivanu.
Antun Čikan, vlastelin iz Moravča
proti
Gjuri Antolkoviću, čižmaru i posjedniku nepokretninah u Sv. Ivanu.

Molba
za odustanak od tužbe od 20. Lipnja 1864., br. 864. na ukinutje kupovne pogodbe radi kupljena 2 konja za 209 st. a. vr.

Slavni kot. sude!

Glasom priložene u izvoru nagodne izprave od 4. Srpnja 1864. u A. jesam se ja s protivnikom u pogledu tužbe njegove od 20. Lipnja 1864., br. 864. u B. na ukinutje kupovne pogodbe radi kupljena 2 konja za 209 stot. a. vr. proti meni podignute (na koju je ročište za ustmenu razpravu na 24. Kolovoza 1864. opredieljeno) nagodio, uslied koje nagode je on odustao od upitne tužbe, pošto sam mu ja onakovo obećanje učinio, kako mu je po volji bilo.

S toga ja molim:

Da sl. kot. sud izvoli nagodnu izpravu i postignutu nagodu na znanje primiti, tužbu protivnikovu od 20. Lipnja 1864.. br. 864. u B. izvan tečaja staviti, meni priloženu ovdje nagodnu izpravu u izvoru s nahrbtenom odlukom, a protivniku prepis ove nagode s drugim primjerkom ove prijave dostaviti.

Antun Čikan.

O obranicih.

Stranke mogu za riešenje svojih pravnih poslovah imenovat si i odabrat medjusobnim porazumljenjem jednoga ili više sudacah, koji se obranici zovu, i nemoraju imati one sposobnosti, koje zakon u obće za sudce propisuje a dužni su samo na toliko primit na

se sudstvo, na koliko su to na sebe primili pismenom ili pred sudom izdanim očitovanjem.

Nu stranke moraju načiniti za obrani sud pismenu pogodbu, ili pred sudom očitovati svoju volju, i imadu se odreći svih utokah i prizivah, već izjaviti, da su zadovoljni sa osudom ili odlukom, koju će obrani sud izgovoriti. U pogodbi glede parnice, koja teče ili će nastati, ima se naznačiti broj i osobe obranikah, što ako nebi se učinilo, odabrat će svaka stranka po jednoga obranika, i može zaiskati kod suda, da opredieli rok, u kojem ima i druga stranka imenovat si obranika s prietnjom, da će ga inače sud sam postaviti.

Obrani sud mora za 90. danah riešit parbenu stvar poslie dovršenoga postupka, inače se na to primorati može globami, pa naknaditi će štetu strankam.

Stranke se imadu porazumit sa obranici glede postupka, ako se u tom obziru ništa neustanovi, imadu se obranici vladat po postupniku. Nu ako treba prisege polagat, svjedoke ili vještake saslušat moradu se toga radi obranici na uredni sud obratit.

Obranici moraju svi biti kod riešenja prisutni — odlučuju većinom glasovah, osude i naredbe moradu svi podpisati; ako ih je kod viećanja za svako mnienje polovica a stranke nisu za taj slučaj imenovale načelnika, tad ga imade sud imenovati, ako to zaište jedna ili druga stranka.

Obraničkoj osudi i naredbi mora se svaka stranka pokoriti, ako obranici neprekorače svojih granicah, i nepočine nikakve prevare.

Obranički sud nemože svoje osude izvršiti sam, nego sa osudom obraničkoga suda mora ovrhu zaiskat ili obranik ili stranka kod naležnoga suda.

Ako koj obranik umre prije izrečene osude, prestaju sve dužnosti za obrani sud, a može se razvrgnuti pogodba, ako i jedan samo obranik postane neposobnim, ili umre, ili izstupi radi važnih kakovih razlogah.

Pristatna pogodba.

Koju smo mi podpisani Marko Vuić, trgovac iz Osjeka i Branislav Kulić, vodeničar iz Vukovara danas dobrovoljno i neporečivo sklopili na sliedeći način:

1. Mi Marko Vuić i Branislav Kulić imajući medju sobom zamršeni njekakov posao iz naše medjusobne trgovine proizviruċi u pogledu tražbine 1500 stot. a. vr. koju Branislav Kulić, stavlja, želeći da u ljubavi i trgovačkom odnošenju i nadalje ostanemo, pa da se parnica pred urednimi sudovi dugo ne zavlači, i da na nju mnogo netrošimo, pripravni smo i odlučismo povjeriti svoj upitni posao obraničkom sudu i to da nam budu obranici ggda. Vladislav Istinić, odvjetnik u Osjeku, i Josip Kuharić, vlastnik nepokretnostih u Osjeku, tako, da što ova dvojica odluče i presude, biti ćemo s otim zadovoljni, odričemo se svakom utoku i prizivu proti obraničkoj riešitbi. Ako se rečena dvojica u svome mnienju kod riešenja upitne parnice nebi mogla sporazumjeti, za taj slučaj imenujemo za pročelnika ovoga obraničkoga suda gdna. Vinka Perušića, vlastelina u Osjeku, i njemu će tada pripasti vlast svojim glasom odlučiti za jednu ili za drugu stranku.

2. Mi Vladislav Istinić, Josip Kuharić i Vinko Perušić primamo dragovoljno obraničko zvanje po ggdi. Marku Vuiću i Branislavu Kuliću za riešenje parnice njihove glede tražbine 1500 stot. po Branislavu Kuliću zaiskane nam povjereno, te obričemo, da ćemo njihovu parbu čim prije savjestno, polag našega najboljega znanja po smislu zakonah riešiti.

3. Mi svi skupa, tako stranke kao i obranici sporazumismo se, da stranke postupaju pismenim postupkom, nu tako, da svaka stranka ima u roku od 8 danah svoje protupismo podnieti, bez svakih prigovorah, i bez predbježne ogledbe izpravah, i bez svakog odročenja. Poslie predanoga zadnjega pisma ima se usklada odma drugi dan obaviti, i konačna osuda izreći:

4. Mi svi podpisani privoljujemo na ovu pristatnu pogodbu, i sporazumljenje, te podpisasmo ju svi vlastoručno. U Osjeku dne 1. Kolovoza 1866.

Vladislav Istinić, odvj. Josip Kuharić i Vinko Perušić,	obranici.	Marko Vuić. Branislav Kulić. Milan Zorković, kao svjedok. Budimir Svjetovac, kao svjedok.

Pristatna pogodba.

Koju smo mi Ivan Škurek, posjednik nepokretnostih u Visokom, i Matija Čižmak, zasebnik na Rieci pod Kalnikom sklopili danas dobrovoljno i neporečivo kako sliedi:

1. Mi imamo medju sobom jednu parbu radi medjusobnih tražbinah, a nebi rado da nas sviet zlo sudi, pa bi želili, da se ta naša parba glede 360 st. a. vr. nebi na dugo zatezala, već čim prije riešila, i to bez velikih troškovah, zato postavljamo si obranički sud iz osobah gg. Franje Učenovića, odvjetnika u Križevcu, Gjure Ognjenovića, vlastelina u Kalniku, Petra Sarića, odvjetnika u Križevcu, ovoga posliednjega za slučaj, ako se prva dvojica nebi u mnienju složila.

2. Obranici će suditi nam po propisu zakonah, samo mi ustanovljujemo pismeni postupak, rokovi za podnešenje pisamah da nebudu dulji od 8 danah, poslie zadnjega pisma ima se odmah drugi dan obavit usklada, i zatim odmah izreći konačna osuda.

3. Mi se odričemo svakome utoku, žalbi, prizivu i previdu, svakoj odročbi, i prigovoru.

4. Mi imenovani obranici Franjo Učenović, odvjetnik, — Franjo Ognjenović i Petar Sarić, primamo ovo odlično imenovanje.

Pogodbu ovu podpisasmo svi vlastoručno, i dva svjedoka. U Visokom dne 25. Rujna 1866.

Podpisi.

Privremena sriedstva osiguranja.

Višeputa imade čovjek kakovu tražbinu proti drugomu, nu ili nije jošte dospjela, ili nalazi se u tečaju razprave, pa nemože se jošte osuda izreći, ili izrečena prva dopitajuća osuda je po protivniku prizvata, pa se nemože ovršiti, a tražbina ta nije u zemljišniku na nepokretnosti uknjižena niti zalogom ujamčena; — u tih slučajevih dozvoljava zakon za tražbinu inače dokazanu ili sa svom vjerojatnostju sudu predstavljenu kadkad njekoja privremena sriedstva osiguranja do onog časa, dok se redovita ovrha neuzmogne voditi.

Privremena ta sriedstva jesu: osiguranje, (u užjem smislu) osobni zatvor, zabrana i uzapćenje (sekvestracija).

Osiguranje.

Ako tražbina nije još izplativa, nu niti nije pokrita, (nije osigurana) tada i to ili prije podnešene tužbe ili tečajem povedene jur razprave, ili dok osuda do ovrhe prispjela nije, može vjerovnik osobitom prošnjom tražiti osiguranje za tu tražbinu, i to: ako su dospjele kamate glavničke, rente (stalni prihodi) ili ina plaćanja, pa dužnik opomenut po vjerovniku nije ih platio, tad može vjerovnik tražiti osiguranje za neizplaćenu još glavnicu ili za rente, i plaćanja, koja će u buduće dospjevati; ako se pako proti dužniku digne više vjerovnikah tužbami radi dugovah, i sudbenom ovrhom, tada se mora dat vjerovniku osiguranje za svukoliku dokazanu tražbinu.

Sigurnost se daje zalogom kakove stvari, ili porukom (taocem.)

Na položen zalog za osiguranje nemože nitko treći imati pravo zaloga.

Osobni zatvor.

Vjerovnik je vlastan tražiti osobni zatvor dužnika, kada ima temeljite sumnje, da se dužnik kani ukloniti izplati svojih dugovah,

ili izpunjenju svoje dužnosti budi bjegom budi sakrivanjem pred svojimi vjerovnici, a zatvorit se može dužnik i prije povedene ili riešene parnice.

Vjerovnik tražeći osobni zatvor mora vjerodostojnimi svjedočanstvi ili drugim načinom izkazat, ne samo da je dužnik nakanio uskočit ili se sakriti, nego da je pogibelj (opasnost) i za njegovu tražbinu; ujedno ima pridonieti izprave takove, koje budu priznane za istine, i koje dug podpuno dokazuju; u pomanjkanju takovih izpravah mora dati dovoljnu sigurnost svome dužniku u ime zadovoljštine, koja bi ga tegnula ići.

Molbe zatvorne imadu se riešiti odlukom bez da se prije saslušа protivnik.

Kada dužnik dade dovoljnu sigurnost za tražbinu, ili ako ju plati, tada se digne zatvor.

Tražitelj osobnog zatvora mora za 14 danah iza priobćene mu zatvorne odluke opravdat svoju molbu, koj rok se iz važnih razlogah i poduljiti može.

Ako tražitelj nepodnese za 14 danah tužbe za opravdanje, ili ako nepoloži za uzdržavanje zatvorenikovo, ovaj, ako uzište, mora se iz zatvora bez saslušanja protivnikova izpustiti.

Osobni zatvor nemože dulje trajati od jedne godine.

Zabrana.

Ako vjerovnik izkaže vjerodostojnimi svjedočanstvi ili drugim načinom, da je njegova tražbina u pogibelji, pa ako ima za tu tražbinu izpravah, koje podpuno dokazuju tražbinu, tad mu se mora dozvolit zabrana na pokretnosti i tražbine, ili kod dužnika, kod suda ili kojeg ureda ili kod koga tretjega nalazeće se; — ako neima vjerevriednih svjedočbah za dokaz, mora dati dovoljnu sigurnost dužniku.

Pokretnosti uzete pod zabranu mogu se dati u pohranu tretjemu, pa ako ima takovih stvarih, koje se nedadu čuvati (voće, ribe itd.) mogu se prodati.

Tražitelj zabrane mora svoju molbu opravdat za 14 danah, što ako neučini, ili ako dužnik osigura dug ili ga plati, zabrana se digne.

Uzapćenje (sekvestracija).

Ako je posjed (uživanje, ladanje, pritjažanje) kojeg prava ili

stvari pod parnicom (preporan) i ako se nemože odmah riešiti, tko se je u posjed taj uvukao silom ili u potaji s lukavstvom ili molbom (t. j. čiji je posjed istinit) i koj ima pravo, da ga sud brani (štiti) ima se na molbu jedne ili druge stranke dozvoliti uzapćenje, t. j. mora sud uzeti pokretnosti ili nepokretnosti pod svoju obskrbu, ili je izručit kome tretjemu, da je čuva dotle, dok se parnica rieši. — Isto tako ima se dozvolit uzapćenje stvarih ili pravah, u kojih se posjedu protivnik nalazi, ako ponudi tražitelj dovoljnu sigurnost za svu moguću štetu protivnikovu, i ako se može izkazati pogibelj, da bi se stvari, ili prava kod obtuženika tečajem parnice mogla oštetiti (pokvariti) ili da će je protivnik odtudjiti; nadalje može uporabodavac tražiti proti zakupniku ili najmitelju uzapćenje pokretnostih, ako je zakupnina ili najamnina jurve dospjela, ili će na skoro dospjeti, pa se izkaže pogibelj, da će zakupnik ili najmitelj stvari ukloniti ili sakriti.

U molbi za uzapćenje ima se predložit zajedno i uzaptitelj (sekvestar) koj će se starati za stvari uzapćene — sudac ima za kratak rok od 8 danah preslušat protivnika — u hitnih slučajevih može se uzapćenje dozvolit i izvest bez da se prije čuje protivnik.

Uzaptiona molba mora se za 14 danah opravdat, što ako propusti tražitelj uzapćenja, ili ako se dade dovoljna sigurnost, ili plati dug, sud će na zahtievanje protivnikovo dignut uzapćenje.

Na uzapćene stvari dobiva molitelj založno pravo (pred inimi vjerovnici) što kod zabrane nebiva; uzaptitelj odgovara kao čuvar za štetu, koja je uzrokovana rad propuštenog dužnog staranja, ali neodgovara za nenadni slučaj. (§§. 964. i 968. g. z.)

Tužba za osiguranje.

Slavni kot. sude!

Po glasu obveznice od 20. Lipnja 1864. u A. dužan je meni protivnik 1000 stot. a. vr., koju svotu skupa sa obvezanimi 5% kamatami mora mi za polak godine naplatiti.

Nu kako sl. sud u priloženih u B. C. Č. tužbah vidi, tjera protivnika više vjerovnikah, imenito Gjuro Babić radi duga 500 st., Mato Slivar radi duga 300 stot. i Josip Žalec radi 500 stot. a. vr., a dočim protivnik osim sto akovah vina, 4 vola, dvie krave i 4 konja neposjeduje nikakvih inih pokretnostih niti nepokretnostih, kao što svjedočba občinskog poglavarstva u Ć. posvjedočava, te tako sam ja sa svojom tražbinom u pogibelji.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli osudom izreći: da je obtuženik dužan za osiguranje tužiteljeve tražbine sa 1000 stot i 5% kamatah od izdane obveznice dužnih na temelju obveznice od 20. Lipnja 1864. u A. u roku od 14 danah pod prietnjom ovrhe namaknuti prikladnoga poruka ili dati zadovoljan zalog.

Janko Purić.

Naslov spolja.

Slavnom žup. kot. sudu u Novomarofu.

Janko Purić, krčmar iz Toplicah,

proti

Gjuri Senkoviću, mlinaru u Viničnom.

Tužba

za osiguranje radi duga 1000 stot. a. vr.

Molba za osobni zatvor.

Slavni kot. sude!

Meni je protivnik polag obveznice od 20. Srpnja 1865. u A. dužan 300 stot. a. vr. za konje, što sam mu ih na vjeresiju prodao. Prem da mi je već bio morao naplatiti, ipak na njegovo opetovano moljenje pričekao sam ga sve do sele.

Po svjedočenju svjedokah u B. popisanih, govori protivnik, da je naumio za njekoliko danah odavle otići u Italiju, gdje će se nastaniti. Obćinska svjedočba u C. glasi, da protivnik neposjeduje nikakvog imetka u ovoj obćini, niti ja neznam, što bi imao, osim svojih dohodakah, koje od kuda poteže, takodjer mi znano nije, samo vidim da dobro živi, koju okolnost svjedočba obćinska u C. takodjer spominje.

Buduć da sam ja u opasnosti sa svojom tražbinom, ako se protivnik udalji iz ovog mjesta.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli za sigurnost moje tražbine sa 300 stot. a. vr. 6% kamatah od dana obveznice na temelju obveznice od 20. Srpnja 1865. u A. proti protivniku odrediti i izvesti osobni zatvor.

Jovan Nedeljković.

Spolja naslov.
Od ozgo: *Opasnost u odvlaci.*

Sl. žup. kot. sudu u Vrbovcu.

Jovan Nedeljković, zemljoposjednik u Vrbovcu,

proti

Angjelu Piemonti, zasebniku u Vrbovcu.

Molba

za osobni zatvor radi duga 300 stot. a. vr.

Molba za zabranu.

Slavni kot. sude!

Po glasu priležeće pod A. izvorne obveznice od 15. Lipnja 1866. dužan je meni protivnik 1000 stot. a. vr., koj dug sa 6% kamatami obvezao se je meni do prošastih Sesvetah o. g. izplatiti.

Protivnik osim pokretnostih svojih, i to dva konja i karuce, zatim pokućtva u 3 sobah, neposjeduje na moje znanje nikakov ini imutak, što takodjer svjedočba mjestnog poglavarstva u B. dokazuje.

Pošlo mi je za rukom saznati, da je protivnik izdao više mjenbenicah, koje su putem naledja već u daljih rukah, izmedju kojih prilažem u vjerodostojnom prepisu ovdje dvie pod C. Č., koje predstavljaju mjenbeni dug sa 1400 stot. a. vr.

Buduć po glasu mjenbenog reda, čl. 8, izdatnik mjenbenice jamči mjenbeno za izplatu iste, a protivnik neposjeduje ništa više na moje znanje, osim pomenutih pokretnostih, koje će jedva vriediti 1500 stot. a. vr.

S toga ja nalazeći se u velikoj opasnosti sa svojom glavnicom, molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju pridonešene izvorne obveznice od 15. Lipnja 1866. u A., zatim izpravah u B. C. Č. za sigurnost moje tražbine 1000 stot. i 6% kamatah od dana obveznice do konačne naplate tekućih proti protivniku odlučiti i odmah izvesti dati zabranu na sve protivnikove pokretnosti za pokritje moje tražbine potrebite, te iste odmah prenieti dati u sahranu gosp. Mirku Dumboliću, trgovcu u Poljani.

Pavao Ristović.

Spolja naslov.

Sl. žup. kot. sudu u Moslavini.
Pavao Ristović, trgovac u Ivanić-tvrdjavi,
proti
Matiji Kalačoniu, trgovačkom opravniku,
za sada obitavajućem u Poljani.
Molba
za zabranu radi duga 1000 st.
a. vr. s. s. p.
Prilozi A. B. C. Č. u izvoru.

Molba za uzapćenje.

Slavni kot. sude!

Protivnik je u mojoj kući u Zaprešiću pod br. 76. na konaku jur ¾ godine, počamši od 1. Veljače do 31. Listopada 1864., uz godišnju najmovinu 100 stot. a. vr., bez da mi je dosada išta u ime najmovine platio, a dužan mi je za ¾ godine 75 stot. a. vr., gdje mi je obrekao bio, da će mi svako četvrtgodište najmovinu točno plaćati.

Kako mi je došlo do znanja, namjerava g. protivnik sve svoje pokretnosti, naime pokućstvo i oprave prodati, što takodjer izkazuje svjedočba g. Va-

troslava Niemčevića, vlastnika dražbenoga zavoda u Zagrebu u A., pa dočim protivnik po glasu svjedočbe obćinskoga Poglavarstva od 26. Listopada 1866., br. 869. u B. ništa više neposjednje osim pomenutih pokretnostih u njegovom stanu nalazećih se.

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli na temelju §. 1101. g. z. i §. 428. g. p. p. za osiguranje najmovine do sada sa 75 st. dužne, i koja će u buduće na skoro dospjeti, dozvoliti na moju korist uzapćenje protivnikovih pokretnostih u njegovom stanu u mojoj kući u Zaprešiću pod br. 76. nalazećih se do pokritja moje tražbine, te izvesti ga a uzapćene pokretnosti uzaptitelju Vatroslavu Držaniću kućoposjedniku u Zaprešiću u pohranu izručiti.

Antun Kleković.

Slavnom kot. sudu u Brdovcu
Molba
Antuna Klekovića, vlastnika nepokretnostih u Zaprešiću
proti
Marku Arčeviću, zasebniku u Zaprešiću
za uzapćenje na pokretnosti radi najamninskog duga 75 stot. a. vr.

Molba za zabranu.

Slavni kot. sude!

Ja sam g. protivniku ljetos oko pokladah prodao na vjeresiju jedan zlati sat za gospoje sa zlatim lancem za 130 stot. pod tim uvjetom, da on meni za pol godine plati. Rok izplate je jur minuo, nu protivnik nije mene namirio.

Buduć da protivnik po glasu svjedočanstva svjedokah u A. osim svojega pokućstva i njekoliko akovah vina ništa više neposjednje, to ja mogu lahko kvaran biti svojih novacah, tim većma, jerbo gospodin protivnik namjerava se ukloniti iz svojega sadanjega boravišta, kako mi njegova dva prijatelja Jose Barković i Gjuro Stavković, oba trgovci iz Vukovara polag svjedočbe u B. zasvjedočiše.

S toga izjavivši, da ću dati protivniku dovoljnu sigurnost za zadovoljštinu, koja bi ga tegnula ići, i kako sl. kot. sud za dobro pronadje molim:

Da sl. kot. sud izvoli za sigurnost izkazanoga duga sa 130 stot. a. vr. na protivnikove pokretnosti u njegovom stanu u Erdeviku imane zabranu odrediti, i odmah izvesti, te pošto ja nemogu povjeriti protivniku, da neće ništa od pokretnostih odstraniti, molim da se pokretnosti protivnikove od njega odnesu, pa u sahranjenje g. Ćiri Trivunoviću, Erdevičkom trgovcu izruče.

J. Zlatković.

Opasnost rad zakašnjenju.
Jakob Zlatković, zlatar u Vukovara,
proti
Trivunu Angjeloviću, krčmaru u Erdeviku.
Molba za zabranu
radi duga 130 stot. a. vr.
s. p.

Svjedočbe za izhodjenje osobnoga zatvora, zabrane i uzapćenja.

Br. 60. Svjedočba.

Kojom se od strane obćinskoga poglavarstva sudčije (rihtarije, knežije) Sv. Jane u kotaru Jastrebarskom službeno posvjedočava, da se Marko Dužić od njekog vremena u ovoj obćini u mjestu Sv. Jani nalazi, sakupljavajući svakovrstna vina u veliko, koja na kolodvor železničke postaje Jastrebarske odpriema; i da isti u ovoj obćini neposjednije nikakove imovine niti pokretne niti nepokretne, osim svojega rublja i odieće; nadalje se tvrdi i to, da rečeni Marko Dužić imade na više mjestah dugovah, što se je zadužio na kupljenom vinu.

Većega vjerovanja radi podpisana je ova svjedočba po obćinskom sudcu, i bilježniku uz obćinski pečat. U Sv. Jani dne 18. Siečnja 1867.

obćinski sudac:
Pavao Razumić.

M. P.

Milan Korić,
obćinski bilježnik.

Br. 36. Svjedočba.

Od strane obćinskoga poglavarstva trgovišta Ludbrega u žup. kotaru Ludbrežkom, svjedoći se i priznaje: da Josip Petrošić, obitavajući u Ludbregu, premda je izučeni postolar, netjera već više godinah svoga zanata, već se bavi kupovanjem i razprodavanjem različitih jestivah, toplih i hladnih pićah, a neposjeduje osim svoga u dvima sobama nalazećega se pokućstva pa osim svoje jestive i pitne zalihe nikakvih inih pokretnostih, niti nepokretnostih.

Poglavarstvo trgovištne obćine Ludbreg.
U Ludbregu dne 12. Siečnja 1866.

Antun Držanić,
sudac.

Ivan Pisarović,
obćinski bilježnik.

M. P.

Svjedočba.

Podpisani kriepostju ovog pisma svjedočimo: da je Marko Dužić pred nami i pred još njekojimi ljudi govorio: da će ljetos u jesen otići iz Jaske

gdje je sada nastanjen, pa da će se preseliti sa svim u Italiju; nadalje svjedočimo: da rečeni Marko Dužić prodaje svoje pokretnosti pod rukom za gotovi novac.

Navedene u ovoj svjedočbi okolnosti pripravni smo svako doba tjelesnom zakletvom potvrditi.

U Jaski 26. Srpnja 1866.

Dušan Stojadinović, stolarski majstor.

Vatroslav Istinić, posjednik nepokretnostih.

Stjepan Skočec, posjednik nepokretnostih.

Br. 152. Svjedočba.

Po jakosti ovoga pisma posvjedočava se službeno po obćinskom poglavarstvu sudčije Pušća: da se Martin Smudjevac, žitelj iz Pušće, nalazi u posjedu i uživanju svega pokretnoga i nepokretnoga imetka spadajućega na ostavinu Gjure Bakunića; (osim vinograda „Stanjak zvanoga na 10 kopačah i dvijuh kravah, koje drži kći ostavnikova Jana udata Borčec u Zaprešiću), svjedočimo nadalje, da rečeni Martin Smudjevac uslied prijave i izkazanja dotičnih prisježnikah i starešinah polja i vinograde zlo obradjiva; a stanja svakolika zapušta tako, da će se za koje lieto, ako se s temelja neoprave, porušiti.

Za jakost i vjerovanje sliede naši podpisi i obćinski pečat.

Na Pušći 16. Lipnja 1866.

Martin Bregović, sudac.

M. P.

Milan Trudoljubić, bilježnik.

Uzaziv.

Kada tko podnešenom tužbom drugoga pozivlje, da proti njemu parnicu vodi, i ako to s dobra neće da učini, da mu sudac to naloži, zove se **uzaziv**. Slučajevah uzazivnih imade više, nu glavni u strogom smislu takovi, o kojem nam je ovdje govoriti, jerbo se u svakdanjem životu više put sbije, jest:

Podika.

Kada se tko pred drugimi diči kojim pravom, da mu pripada proti tretjemu, to je podika; ova podika može biti u riečih ili dielih, samo nije podika, ako tko šta posjeduje (lada, pritjažava) i podiči se posjedom. Onaj, proti komu veli dičitelj, da ima pravo kakovo, može tužiti tužbom uzazivnom dičitelja, i pozvat ga, da mu dokaže to pravo; samo mora opisati predmet, radi kojeg se je podičio, i istu podiku posvjedočit, pa kod suda moliti; da se dičitelju postavi rok, do kojeg mora svoje pravo izvesti tužbom, t. j. mora tužbu podignuti radi svoga prava, pa ako to u ustanovljenom roku učiniti propusti, da mu se naloži vjekovito šutenje (mučanje).

Kada se takova uzazivna tužba preda pismeno ili ustmeno (u slučaju ustmenog postupka), tada sudac opredieli ročište, pozove dičitelja i tužitelja na sud; dičitelj mora dati odgovor radi podike, ili dati tužbu proti tužitelju radi prava, kojim se je podičio.

Ako dičitelj podnese tužbu, š njome se postupa kako postupnik propisuje. Ako na uzaziv odgovori dičitelj (pa se izgovara, brani, da se nije dičio) tada sudac mora osudom riešiti, jeli mjesta uzazivu, to jest, jeli tužitelj imao pravo pozvati dičitelja, da tužbu podigne. Buduć da je to teret svakomu, tužbu, t. j. parnicu voditi, zato obvezati koga sudbeno na to moći je onda samo, kada se dokaže, da je dičitelj (uzazvanik) doista se dičio radi kojeg prava, koje izvršuje drugi.

Ako dičitelj niti nedodje na ročište, ili dodje pa odgovor ili nedade nikakav, ili neopravda podike, sudac izrekavši, da uzaziv mjesta ima, naloži dičitelju, da u stanovitom roku podnese svoju tužbu radi podičenog prava pod prietnjom vjekovitog šutenja (mučanja), to jest, ako nepodnese tužbu, da neće moći nikada više to svoje pravo izvesti. Dičitelj (uzazvanik) može osudu prizvat, što ako neučini u propisano vrieme, i osuda postane pravomoćnom, ili ako ne preda u opredieljeno vrieme nikakve tužbe, tad na molbu uzazivnika (koj uzaziva) obavi se usklada spisah i izreče osuda za vjekovito mučanje (šutenje).

Slavni kot. sude!

Protivnik je dne 25. Lipnja o. g. 1865. prigodom držane javne dražbe u Popovači u prisutju više ljudih govorio i dičio se, da sam ja njemu na kupljenih konjih i karuci dužan 400 st. a. vr. pa da mi može kad mu je volja, načiniti ovrhu radi tog duga. Svjedoci Mato Lončarić iz Vidrnjaka i Pavao Doželinčić iz Okolih seljaci posvjedočit će na dokazne članke u A. upitnu podiku, a pošto ja nisam protivniku ništa dužan, to mi je sramota i mojoj vjeresiji na veliki uštrb služi, što me protivnik svojim dužnikom tako znamenite svote nazivlje.

S toga ja molim:

Da sl. kot. sud izvoli odrediti ročište za razpravu, i protivniku naložiti da dade na ovu moju tužbu svoj odgovor ili tužbu za izvedenje svojeg prava pod prietnjom vjekovitog šutenja, te u slučaju datog odgovora poslie svršene razprave osudom za pravo priznati:

Uzazivu ima mjesta, i obtuženik je obvezan u roku od 30 danah podnieti tužbu proti tužitelju radi podičenog prava, da mu tužitelj duguje na kupljenih konjih i karuci 400 stot. a. vr. pod prietnjom vjekovitog šutenja.

Ivan Bratić.

Slavnom žup. kot. sudu u Moslavini.
Ivan Bratić, gostionik iz Popovače,
proti
Salamonu Šterku, trgovcu u Osekovom.
Uzazivna tužba
radi podičenog prava o dugu
400 st. a. vr. s. p.
Prilog A. prosti.

Ako uslied ove uzazivne tužbe obtuženik nedodje na ročište, niti nepodnese tužbe za opravdanje svoje podike, izreći će sudac osudu, da pod prietnjom vjekovitog šutenja imade obtuženik u roku 30 danah podnieti tužbu proti uzazivniku radi podičenog prava o dugu 400 stot. a. vr. Poslie kako je ova osuda pravomoćnom postala, a obtuženik nije podnio tužbe, predat će uzazivnik ovakovu molbu:

Slavni kot. sude!

Po glasu osude od 12. Rujna 1866. br. 645 u AA. naloženo bi protivniku, da u roku od 30 danah pod prietnjom vjekovitog šutenja podnese proti meni tužbu radi podičenog prava o dugu 400 st. na kupljenih od njega konjih i karuci.

Opredieljeni rok od 30 danah je jur davna minuo, bez da je protivnik tužbu proti meni podnio.

Zato molim:

Da sl. kot. sud izvoli za uskladu spisah odrediti kratkodobno ročište, pa osudom za pravo priznati:

Obtuženiku Salamonu Šterku trgovcu iz Osekova nalaže se vjekovito šutenje u pogledu podičenog prava o dugu 400 st. a. vr. na kupljenih od njega konjih i karuci, te obtuženik Salamon Šterk neima nikakvog prava taj dug tražiti proti tužitelju Ivanu Bratiću, gostioniku iz Popovače; pa je obtuženik dužan sav parbeni trošak tužitelju za 14 danah pod prietnjom ovrhe naknaditi.

Ivan Bratić.

Slavnom žup. kot. sudu Moslavačkom u Ludini.
Ivan Bratić, gostionik iz Popovače,
proti
Salamonu Šterku, trgovcu u Osekovom.
Molba
za uskladu spisah na uzazivnu tužbu od pr. 30. Lipnja 1865. br. 326 radi podičenog prava o dugu 400 st. a. vr.
Prilog AA. prosti prepis.

Smetanje posjeda.

Kad je tko uznemiren i smeten u posjedu kakove stvari pokretne ili nepokretne, ili pako prava kakovog, zatim ako je tko lišen svoga posjeda samovlastno, naime kad se tko postavi u posjedovanje (ladanje) tudjega prava ili imetka, tad ima onaj, čije je pravo ili imetak uznemiren, za 30 danah, od kada je saznao za to smetanje, podnieti tužbu kotarskom sudu (gradskom — slob. kotara) u kojega području se je smetanje dogodilo, ili gdje se imetak taj, t. j. predmet smetanja nalazi, pa se ima zamoliti sud tužbom radi smetanja posjedovanja, da se drugomu zabrani smetanje, i da se on, koj je smeten, uzdrži u faktičnom (zadnjem izvršivanom) posjedu.

Na takovoj tužbi napiše se na naslovnoj strani od ozgo: „hitro radi smetanja posjedovanja.“ Sudac ima na takovu tužbu odrediti, što najkratje ročište, ako je moguće za isti dan, ili za sutradan, obedvie se stranke pozovu, da donesu sva pisma, sve izprave, i da povedu sa sobom svoje svjedoke.

Na razpravi se ima samo paziti na to, tko je bio u zadnjem izvršivanju posjeda prije smetanja, naime tko se je nalazio u faktičnom zadnjem posjedu, zatim se ima izviditi, kako je smetanje postalo, pa svaki, koj je bio u zadnjem izvršivanju posjeda, mora se u njemu braniti, uzdržati i štititi, ma drugi imao i jače kakovo pravo o naslovu o vlastnosti, to se o takovih pitanjih razprava nevodi, već se sva ta pitanja imadu odputit na put uredne pravde, kao god i radi odštete, osim ako se glede nje stranke sporazume. N. pr. Antun Antonić posjedovao je jedno orahovo drvo pod svojim vinogradom, i taj posjed je izvršivao u proletje god. 1861., orah taj očistio, suhe grane odsjekao i tako se u zadnjem faktičnom posjedu nalazio; u jesen dodje Bartol Batanić, pa otrese taj orah, i pobere i odnese orahah za pol mjerova kući, A. tuži B-ća. radi smetena posjeda, navodeći i posvjedočivši, da se je on prije smetanja nalazio u zadnjem faktičnom posjedu kroz odsjekavanje i očištjenje orahovog drveta, jer poslie tog posjeda nije nikakav posjed na tom drvu ovršivati se mogao do pobiranja ploda. Batanić se je branio time, da je on g. 1859. tresao takodje orahe, a god. 1860. da je orah ozebo, pa da rodio nije. Nu Antonić mu protuodgovori, da je posjed g. 1861. kroz obsjekavanje i čištjenje drveta zadnji bio i predposliednji prije

smetanja. Pa tako je Batanić priznat sudbeno kao krivac smetenja posjeda, a Antonić u posjedu uzdržan; a protivnik je odputjen glede svoga prava vlastnosti i jačeg posjeda na put pravde, isto tako se tužitelju nije dopitala šteta kroz pobrane orahe.

Zato, kad je tko u posjedu smeten i uznemiren, neka se u opredieljenom vremenu 30 danah prituži, i zaište, da se u posjedu uzdrži, jer inače, poslie tog vremena neće se moći uživati blagodati ove kratkog postupanja, i ako je baš on i vlastnik i posjednik koje stvari ili prava, morati će urednu pravdu voditi za svoju pravu pravcatu stvar.

Uslied podnešene tužbe, ako je potrebito, razvidit stvar i preduzeti očevid, ima se prvo ročište za razpravu odrediti na lice mjesta. Razprava svaka radi smetanja posjeda vodi se što najbržje, i zove se preka, svjedoci i vještaci se mogu odmah preslušati, i očevid predbježno preduzet još prije razprave.

Ako onaj, koj se je nalazio u zadnjem izvršivanju posjeda, trpi kroz to štetu, što se je drugi u posjed njegove stvari urinuo, a šteta ta je nenaknadiva i za uznemirenog osjetljiva, može sudac odmah kod prve razprave, prije nego se stvar konačno rieši, privremeno uzdržat uznemirenoga u posjedu, ili može dotičnu stvar stavit pod uzapćenje, zabranit obim strankam svako uživanje preporne, t. j. pod pravdom stojeće stvari, a može istu izručit i onoj stranki, koja svome protivniku više pruža sigurnosti, ili koja ima veće pravo na zaštitu.

Poslie svršene razprave ima se odmah izreći odluka, kojom se sudi, jeli obtuženik kriv smetanju posjeda, i tko se u posjedu uzdržaje.

Proti toj odluci, tko nije njome zadovoljan, otvoren je utok u roku 8 danah; nu ovrha se zato može voditi i u prkos podnešenom utoku.

Ako je on, koj drugog smeta u posjedu, pogriešio proti kaznenom zakonu, ako se najme tko u posjed silovito urine oružanom rukom ili pomoćju više ljudih, tada se ima preduzeti glede silovitog i neslobodnog čina kaznena iztraga.

Hitno radi smetena posjedovanja.

Slav. žup. kot. sudu u Novomarofu.

Luka Dianeš, seljan iz Visokog,

proti

Stevanu Dianešu, seljanu iz Visokog.

Tužba

radi smetena posjedovanja službenosti staze, progona i kolnika kroz protivničko dvorište s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam od pamtivjeka kroz dvorište protivnikovo u selu Visokom uživao pravo službenosti staze, progona i kolnika do najnovijeg vremena, što ćedu svjedoci Luka Gudić, Gjuro Majdak i Grgur Valjak, svi seljani iz Visokog, posvjedočiti.

Dne 25. Srpnja 1866. padne nješto mome protivniku na pamet, zagradi otvoreni prostor za stazu, progon i kolnik, izkopa tik toga mjesta na svojem dvorištu duboku jamu (jendek, grabu), te tako mi zaprieči uživanje upitne službenosti, izrinuvši me iz faktičnog posjeda. Da je to protivnik uradio, znati ćedu kazati gore navedeni, i mnogi ini svjedoci, koje ću k priekoj ustmenoj razpravi na lice mjesta dovesti, a vidit će to takodjer i sudbeno povjerenstvo prigodom očevida.

Pošto protivnik od ovog smetanja posjeda moga s dobra neće da odustane, zato ga tužim i molim:

Da sl. kot. sud izvoli za prieku ustmenu razpravu ročište na lice mjesta čim prije odrediti, očevid preduzeti, te nakon dovršene razprave, i iza preslušanih svjedokah odlukom suditi:

Obtuženik Stjepan Dianeš, seljan iz Visokog, kriv je smetanju faktičnog posjeda tužiteljeva, kroz to, što je na svome dvorištu otvoreni prostor za stazu progon i kolnik tužitelju služeći zagradio, tik toga mjesta jamu izkopao, te tako tužitelju zapriečio uživanje službenosti staze progona i kolnika; tuženik mora posjed tužiteljev na tu službenost priznati, od svakog smetenja te službenosti odmah odustati, tužitelja nesmije u uživanju te službenosti u buduće smetati, zagradjeni prostor mora tuženik razgraditi, izkopanu jamu zametati, te tako dalje uživanje upitne službenosti tužitelju dopustiti, i to odmah pod prietnjom ovrhe i globe od 15 st. a. vr. ili trodnevnog osobnog zatvora; sav parbeni i očevidno-povjerenički trošak dužan je obtuženik u roku od 8 danah tužitelju naknaditi.

Luka Dianeš.

Opet drugi slučaj.

Hitno radi smetena posjedova-
nja.

Slavnom žup. kot. sudu u Brdovcu.

Ivan Cesarec, seljan iz Ključa,
proti
Šimunu Vargi, seljanu iz Harmice.

Tužba
radi smetena posjedovanja u oranici „Fraterščak".
s. s. p.

Slavni kot. sude!

Ja sam bio vazda u mirnom i faktičnom posjedu i uživanju oranice moje „Fraterščak" na 3 jutra protezajuće se u obsjegu porezne obćine Laduć ležeće u zemljištnom napisniku na listu 20. pod mj. br. 48 upisane. Okolnost ovu posvjedočit ćedu svjedoci: Milovuk Drabić, Adam Banješ i Luka Čunović, svi seljani iz Laduća.

Nedavno t. j. 26. Listopada 1866. išao sam svoje žitom zasijano polje gledat, te opazim na svoje najveće čudo, da je susjed (komšija) moj Šimun Varga jedan dobrano velik komad od moje te oranice u površju od 400 □ hvatah najnovije doba uzorao, i žitom zasijao, te tako se samovlastno u posjed stavio na moju štetu i sramotu, smetavši tako moj faktični posjed.

Susjedi Matija Funtek i Jakob Zobić, oba seljani žitelji iz Laduća, vidieli su, kako je protivnik orao moju zemlju i kazali su mu: da je to moja oranica, nu on za njihove rieči nije ništa mario, i čin svoj izveo. Svjedoke iste ovdje naznačujem i molim: da se preslušaju ako od potrebe bude.

Ja tužim protivnika Šimuna Vargu i molim:

Da sl. kot. sud izvoli za ustmenu prieku razpravu, za preduzimanje očevida i preslušanje svjedokah ročište na lice mjesta, naime na upitnu oranicu „Fraterščak" zvanu, u obsjegu porezne obćine Laduć ležeću, čim najprije odrediti, svjedoke saslušati, očevid preduzeti, pa tada odlukom za pravo priznati:

Obtuženik Šimun Varga, žitelj iz Harmice, kriv je smetanju faktičkog posjeda u oranici tužiteljevoj „Fraterščak" zvanoj na 400 □ hvatih u zemljišnom napisniku por. obćine Laduć na listu 20. pod mjest. br. 48. samovlastno uzoranoj, i k svome polju prioranoj. Tužitelj Ivan Cesarec uzdržaje se u posjedu otog komada oranice, a obtuženik imade odmah odustati od daljeg posjeda otog komada oranice, te se imade sada i u buduće okanit svakoga smetanja u tome komadu oranice, zatim sav posjed i uživanje u tom komadu oranice mora obtuženik odmah ustupiti tužitelju, a to sve pod prietnjom ovrhe i globe od 30 stot. a. vr. ili primjernog šestdnevnog osobnog zatvora.

Parbeni i očevidni trošak obvezan je obtuženik za 8 danah tužitelju naplatiti.

U Zaprešiću 3. Studena 1866.

Ivan Cesarec.

---

3. slučaj.

Hitno radi smetena posjedovanja.

Slavnom žup. srezkom sudu u Iloku.

Toša Nastić, trgovac iz Iloka,
proti
Miji Prodaniću, opančaru u Iloku.

Tužba
radi smetenog posjeda kroz otvorene prozore na novoj gradjevini.

Slavni srezki sude!

Kuća protivnikova nije imala nikad za moje pamtenje niti na znanje susjedah: Matije Lončarića i Dušana Sladoevića, pravo prozorah na moje dvorište, već su prema njemu bile u visinu podignute zidine, što će rečena dva a i više svjedokah potvrditi. Protivnik je prije dvijuh nedieljah dao svoje štale porušiti, pa na istom mjestu podignu veliku sgradu, nu na njoj je dao 5 prozorah na moje dvorište otvoriti, i tako se je postavio samovlastno u posjed služnosti prozorah. Ja sam protivniku odmah predstavio, da to nemože biti, i da on nesmije tako graditi, već da otvorene prozore zazidati mora, nu on za to haje i nehaje.

Što dočim neće protivnik s dobra da učini, zato ga tužim i molim:

Da slavni srezki sud izvoli ročište na lice mjesta odmah odrediti, očevid preduzeti, pa ako će trebati, svjedoke saslušati, dalje zidanje i gradjenje protivniku zabraniti, pa poslie odlukom konačno suditi:

Obtuženik je krivac smetanju posjedovanja kroz to, što je samovlastno i bez privoljenja tužiteljeva na novoj gradjevini kod svoje kuće u Dunavskoj ulici br. 68 otvorio i izvesti dao pet prozorah na dvorište tužiteljevo i time njegovo pravo: da nemora trpjeti služnosti prozora obtuženikova veoma uvriedio. Zato se obtuženiku nalaže, da u roku od 8 danah imade dati zazidati prozore na dvorište tužiteljevo izvedene; on nesmije više prozorah na dvorište tužiteljevo otvarati niti izvadjati u buduće. To je obvezan obtuženik odmah učiniti pod prietnjom ovrhe, novčane globe od 50 stot. ili desetdnevnog primjernog osobnog zatvora.

Parbeni i očevidni trošak dužan je obtuženik za 8 danah pod prietnjom ovrhe naplatiti tužitelju.

Toša Nastić.

Gradjanski zakon.

O zakonih gradjanskih u obće, i o pravih osobnih.

§§. 1—284.

Zakoni, koji opisuju i odredjuju kakova prava i dužnosti imadu posebni žitelji države (gradjani, državljani) medju sobom, — skup uzeti čine pravo gradjansko, i to se zove gradjanski zakon.

Zakoni gradjanski obvezuju sve gradjane onih zemaljah, za koje su oglašeni.

Moć zakonah neproteže se natrag.

Svaki čovjek ima prirodjenih pravah, koja mu razum kaže, i zato se imade kao osoba smatrati. Robstvo nije dopušteno u Austriji, i koj rob stupi na austrijsku zemlju ili na austrijski brod, postaje slobodan čovjek.

Tko je uvriedjen u svojih pravih, neka se potuži zakonitoj oblasti; koj mimoidje oblast, pa si sam sudi, ili tko prekorači granice pravedne obrane, on je zato odgovoran.

I državni vladaoc glede svoje posebničke vlastnosti i glede stečenja njezina utemeljena na pravu gradjanskom, podpada zakonu.

Pod osobitom zaštitom zakonah stoje dieca izpod 7 godinah; nedorasli izpod 14 godinah; zatim bjesni, mahniti i slaboumni, koji su sasvim lišeni razuma, ili bar nemogu poznati posliedicah svojih dielanjah; i oni, koji su kao razmetnici sudbeno proglašeni, i kao takovi nemogu upravljati svojim imetkom; najposlie nepritomni (nenazočni, neprisutni) i obćine.

I nerodjena jošte dieca imadu pravah od onog vremena, kad su zaceta.

Dieca stoje pod otčevom vlastju do punoljetnosti, t. j. do navršene 24. godine, a dok su pod tom vlastju, nemogu se valjano obvezati, ako otac na to nepristane; on, dok nisu dorasla, upravlja njihovim imetkom, što si sama steku, i zastupa svoju maloljetnu djecu.

Nu ako je punoljetno diete tako na tielu ili duši slabo, da za svoje uzdržavanje samo nemože se brinuti, ili ako je razmetničtvu podvrženo, tada na prošnju otčevu sud mora dopustiti, i javno oglasiti, da otčinska vlast i nadalje trajati ima.

Dieca mogu izaći izpod otčinske (štitničke, skrbničke) vlasti i prije navršene 24. godine; — ako ih otac (štitnik, skrbnik) s odobrenjem suda izpod svoje vlasti odpusti, ili ako dozvoli dvadesetljetnomu (i izpod 20 god.) sinu, do vodi vlastito kućanstvo, ili ako sin 20 god. star (i izpod 20 god.) dobije pravo tjerati kakav obrt.

Osobe, koje nisu položile svečano zavjeta bezženstva, i koje neimaju svoje zakonite diece, pa ako su navršile petdesetu godinu, mogu inu diecu, ako su 18 godinah mladja od njih, i ako im nisu nezakonita, uzeti pod svoje; osoba, koja uzima drugoga mjesto svojeg dieteta, zove se poočim ili pomajka, a uzeta osoba zove se posinak ili poćerka, koji uživaju ista prava kao zakonita dieca; isti čin zove se posinjenje ili pokćerenje.

Ako je diete maloljetno, može se posiniti samo kada pristane zakoniti otac, ili ako otca neima, mati, štitnik i sud. Ako je diete i punoljetno, pa mu je živ zakoniti otac, potriebno je privoljenje ovoga.

Bitna kriepost posinjenja i pokćerenja jest: da posinjena ili pokćerena osoba uzima prezime poočima ili pomajke, ali zadržava zajedno prezime, prava, i plemstvo svoje porodice. Ako posinitelji žele, da plemstvo i grb njihov prodju na posinka ili poćerku, ima se zaiskati dopuštenje vladaoca.

O štitničtvu i skrbničtvu. *)

Osobe, koje neimaju otca, pa su maloljetne, bile zakonite ili nezakonite, ili koje su inako nesposobne za vodjenje svojih poslo-

*) Ovdje su takodjer uvrštjene ustanove iz izvanparbenog postupnika, koje se odnose na ovaj predmet, na koliko je i prostor ove knjige, i neobhodna potreba zahtievala.

vah, štiti zakon i daje im štitnika (tutora) ili skrbnika, koji se brini naime prvi za osobu maloljetnikovu, a oba za imetak povjerenih sebi osobah.

Rodjaci i drugi stojeći u odnošenju s maloljetnici, zatim politički, duhovni i občinski poglavari imadu prijavljivat sudu osobe, kojim se ima postavit štitnik ili skrbnik.

Nemogu biti štitnici:

1. Koji nemogu sami za svoje poslove brinuti se.
2. Koje je otac izključio iz štitničtva.
3. Koji su s otcem ili malodobnikom živili u nepriateljstvu.
4. Koji se pravdaju s maloljetnikom, ili bi se mogli zaplesti u pravde.
5. Koji nežive u istoj zemlji s maloljetnici, ili su bar duže vremena odsutni.

Nemoraju primiti štitničtva:

a) žene; b) kaludjeri (koludrice); c) žitelji tudjih državah; č) svetjenici mirski, vojničke osobe, i starci od 60 god.; ć) koj ima petero svoje djece, ili ima jedno veliko, ili tri manja štitničtva.

Svaki mora primiti stitničtvo, koje mu sud odredi, ili ako ima razlogah za neprimanje, mora to za 14 danah objaviti sudu.

Štitnik dobiva od suda povelju (dekret) a osim dieda, babe i matere, mora datom rukom obećati sudu, da će pošteno voditi štitničtvo, odgojivati stališu primjerno maloljetnika, i savjestno njegovim imetkom upravljati.

Na odhranjenje mogu se dohodci upotrebiti, ili ako ovi nebi bili dovoljni, smije se taknuti u glavnicu, a što preostane od troška, ima se spasonosno uložit na korist malodobnika, naime: kupovat nepokretnosti, valjani sigurni državni, zemaljski ili vjeresioni papiri, novac metnut u štedionicu, ili dati zasebnikom na siguran zalog, (uz sirotinjsku sigurnost) tako, da kuća nije obteretjena više no na polovicu, a zemljišta i posjedovanja ne više nego na dvie tretjine.

Matere i babe dobivaju suštitnika (sututora) koj se isto tako obvezati mora na izpunjenje dužnostih, kao i štitnik; a suštitnik skrbi, da mati odgojiva diete, kako treba, i da valjano imetkom upravlja; ako protivno opazi, javiti mora sudu, i gdje je treba pri-

voljenje suda, mora i on molbu podpisati sa štitnicom (materom ili babom.)

Maloljetnik ima slušati svoje štitnike, nu ako bi proti njegovoj koristi uradili, može se on srodnikom ili i sudu potužiti, kamo se takodjer mogu obratiti i srodnici, a štitnik, ako ga nebi maloljetnik htio da sluša, neka sudu tužbu dade.

Ako se mati uda, može joj se štitničtvo uzeti ili pustiti, kako korist malodobnika ište.

Da se znade, kakov imetak posjeduje maloljetnik, ima se sav popisati, i procieniti, dragocienosti , biserje, i važne izprave metnu se u sudbenu pohranu, a štitniku se dade popis imetka, i samo toliko gotova novca, koliko mu treba za odhranjenje.

Sirota (pupil štitjenik) nemože ništa učiniti bez svoga štitnika, bez čijega privoljenja nesmije se oženiti, niti nikakve teretne obveze na sebe primiti, a njega mora štitnik na sudu zastupati; štitnik takodjer nemože ništa važnijega poduzeti bez suda; tako nemože uložiti glavnice, bez da sud nevidi i neodobri zadužnice; on nemože primiti nikakove glavnice, već sud; nemože prodati, u zakup ili u najam dati nepokretnost osim kakovu neznatnu, i ta nesmije se na dulje vrieme preko maloljetnosti štitjenikove u uporabu dati.

Štitnik nemože samovlastno odbaciti, niti bezuvjetno prihvatiti nikakva nasliedstva, nemože parnice poravnati, nikakve tvornice, trgovine ili obrta započeti, produzeti ili ukinuti.

Svaki štitnik, ako nije po ostavniku, ili po sudu od toga oprošten, mora polagati o upravi imetka sirotinjskoga račun, i to svršetkom svake godine ili najviše za dva mjeseca; račune položene mora sud po vještih osobah dati pregledati.

Štitjenik kada postane punoljetnim (po navršenoj 24. god.) prestane njegovo štitničtvo i štitjenik može zahtievati sav svoj imutak, sve račune po štitniku predane, pa može štitnika osloboditi od polaganja konačnih računah.

Štitjeniku 20. godinah starom može se povjeriti čisti suvišak njegovih dohodakah, da njim slobodno upravlja, i glede toga može se obvezati samovlastno.

Isto tako poslie 20. godine može se štitjenik proglasiti punoljetnim, ili štitničtvo dalje traje, kao je kod otčinske vlasti rečeno.

Ako štitnik ili neće ili nemože da bude dalje štitnikom, može ga sud riešiti štitničtva; tako može se iz važnih uzrokah i uklo-

niti od štitničtva, ako zloupotrebljava svoju štitničku vlast, ako maloljetnika zlo odgojiva i hrdjavo njegovim imetkom upravlja.

Marljivi štitnik dobiva godišnju razmjernu nagradu za svoj trud iz zaštedjenih čistih dohodakah, nu nesmije nikad više dobiti nego 5% čistoga dohodka, a veća nagrada nemože biti od 4000 for. Kod manjih štitničtvah dobiva koncem štitničtva primjerenu nagradu.

Skrbnik se postavlja po sudu osobam, koje nemogu same za svoje stvari brinuti se, i kad neima mjesta vlasti otčinskoj niti štitničkoj.

To se sbiva:

1. Kod maloljetnikah, koji u drugoj pokrajini posjeduju kakove nepokretnosti; — ako se porode razpre medju roditelji i dietetom, ili medju štitnikom i štitjenikom; ili kada izmedju dva ili više maloljetnikah imajućih jednoga štitnika nastane razpra, tada štitnik nesmije nikojega zastupati, već mora moliti sud, da za svakoga imenuje drugoga skrbnika.

2. Za lude i slaboumne, koji su uslied vještačkoga mnieńja za takove pronadjeni.

3. Za nerodjenike, kada je diete začeto u utrobi, postavi se skrbnik, da prava budućeg dieteta zastupa, ako uztreba.

4. Za gluhonieme, koji su podjedno slaboumni; ako su gluhoniemi poslie 25. godine sposobni da sami rukovode svoje poslove, to im se zabraniti nemože, ipak na sud nemogu doći nikad bez zastupnika.

5. Za odsutne; — 6. Za nestadnika, kojega se usmrtjenje traži; 7. Zločincu obsudjenom, ili pod kaznenom iztragom nalazećem se, ako isti ima imetka.

Svaki može biti skrbnikom, koj je sposoban za rukovodjenje svojih poslovah.

Skrbničtvo prestane, kada se posao svrši, za koj je tko skrbnikom imenovan, ili kad je prestao uzrok za skrbničtvo.

Skrbnik mora dati račun o svojem poslovanju i rukovodjenju imetka, kao i štitnik.

U poslovih štitničko - skrbničkih, ili se podnašale pismene prošnje, ili ustmene, svaka razprava vodi se ustmeno, i stranke nemoraju se služiti odvjetnikom.

O pravu na stvari.

§§. 285—308.

Sve što je različno od osobe i ljudi upotriebljavaju, zove se stvar u pravnom smislu.

Stvari su tielesne, koje se ćutili, hvatjaju, inače su netielesne, kao n. p. pravo loviti ribu i t. d.

Stvari pokretne jesu one, koje se s mjesta mogu premjestiti (krenuti), bez da se pokvari sućanstvo, inače su nepokretne.

Za nepokretne stvari uzimaju se mnoge pokretne, ako sačinjavaju pripadnost njihovu, to jest ako jesu š njimi u neprestanom savezu; kao trava, stabla, plodovi i sve što radja zemlja, jesu stvari nepokretne, dok se neodnesu od zemlje. Iste ribe u ribnjaku i divjač u šumi jesu nepokretne stvari, pa postaju pokretnimi onda, kad se pohvataju ili ubiju.

Žito, drva, krma i ostali sabrani jur proizvodi, kao: sva živina i svi težački alat (orudja) i sve sprave potrebne za gospodarstvo; zatim kuće i druge sgrade, uzidane, priudarene i pribijene stvari s čavli, kao kotlovi, police i t. d. smatraju se za nepokretne.

Tražbine nisu nepokretne stvari, ako su baš uknjižene na dobra negibiva.

Pravo, koje pripada kakovoj osobi na stvar, negledeć na druge osobe, zove se pravo stvarno, a pravo, koje samo pripada prema osobi, zove se osobno.

Posjed.

§§. 309—352.

Tko ima koju stvar u svojoj vlasti i nju čuva, jeste držalac, ako pak taj ima volju zadržat tu stvar kao svoju, tada je njezin posjednik (ladavac, pritjažatelj), indi se posjed može nazvati držanje i uživanje koje stvari u svoje ime.

Tielesne pokretne stvari uzimaju se u posjed, ako se naravski uzmu, odnesu ili čuvaju, a nepokretne, kad se nastupe, omedjaše, ograde ili obrade. U posjed stvarih netielesnih, t. j. pravah, stupa se, kada se tko njimi služi u svoje ime.

Posjed stvari zakoniti jest, ako je ista stvar zakonitim, valjanim, tvrdim naslovom pribavljena i imade pravni temelj, n. p, kupnju, nasliedstvo itd., inače je posjed nezakonit.

Posjed stvarnog prava na nepokretnosti dobiva se upisom u zemljišnicu, — i pravo posjeda pripada izključivo onomu, koj je upisan kao posjednik.

O posjedniku kakove stvari drži se po zakonu, da ima tvrd naslov, on dakle nemože biti pozvan na pokazanje tog naslova.

Posjed jest pošten onda, kada tko drži za cielo, da je stvar njegova, i da ju je tvrdim naslovom pribavio, koj pako znade, da neima tvrdog naslova niti pravnog razloga za svoj posjed, taj posjed jeste nepošten. Odkud sliedi, da posjed može biti nezakonit ali pošten.

Pošteni posjednik već iz samoga tog uzroka, što posjeduje poštenim načinom, može stvar po volji upotriebiti, potrošiti i uništiti.

Poštenom posjedniku pripadaju svi plodovi i sve sabrane koristi, a nepošten posjednik dužan je povratiti ne samo sve koristi iz tudje stvari imane, nego i one, koje bi oštetjenik bio zadobio, k tome mora naknaditi svu štetu.

Kakov god je posjed, nitko ga nesmije samovlastno smetati. Smetani ima pravo iskati od suda, da se zabrani svako zadievanje i da se naknadi svaka šteta.

Medju prava posjeda spada i pravo braniti se i uzdržati u posjedu, i ako bi pomoć kasno stigla, silu suzbiti silom. A politička oblast ima uzdržati mir.

Posjed neistinit jeste onda, kada se tko unj' uvlači silom, lukavstvom, molbom, i rad bi ono u stalno pravo pretvoriti, što mu je dozvoljeno kao uslužnost. Protivni posjed jeste istinit.

Vlastnost.

§§. 353—379.

Vlastnost, smatrana kao pravo, jest vlast sućanstvom i koristmi koje stvari raditi po volji i svakog drugog od tog izključiti.

Zajednička vlastnost zove se, kada stvar kakova nerazdieljena u isto vrieme pripada više osobam. Suvlastnici se drže kao jedna osoba, ili ako su svakom odredjeni dielovi, tada svaki suvlastnik ima podpunu vlastnost svog diela.

Pošto vlastnik podpuni imade pravo razredjivati slobodno svojom vlastnostju, to on može se svojom stvarju služiti ili neslužiti može ju zatrti, preniet ju svukoliku ili stranom na druge, odreći, se je bezuvjetno t. j. ostavit ju.

Kad zahtieva obće dobro, mora svaki državljanin i svoju vlastnost ustupit uz primjerenu nagradu.

S pravom, koje ima vlastnik, da izključi svakoga drugoga od posjeda svoje stvari, skopčano je takodjer pravo, da ju ište od svakoga držaoca sudbeno.

O stečenju vlastnosti prisvojenjem.

§§. 380—403.

Bez naslova i bez pravnoga načina stečenja nemože se zadobiti nikakova vlastnost.

Za stvari, koje nisu ničije, kao ptice; ribe itd., naslov sastoji u prirodjenoj slobodi posjesti ih t. j. prisvojiti si je.

Tko tudju stvar nadje, nesmije ju posvojiti i za se zadržati, već ako znade čija je, ima mu je odmah povratit; ako nalazniku nije poznat vlastnik nadjene stvari, pa ako ista više od 1 for. vriedi, javit će za 8 danah običajnim načinom u mjestu; ako bi stvar vriedila više od 12 for. javit će mjestnomu poglavarstvu, koje će razglasit običajnim načinom, i ako se vlastnik za njeko vrieme neprijavi, a stvar vriedi više od 25 for. oglasit će se nalaz putem javnih novinah.

Ako se stvar nemože ostaviti u rukuh nalaznikovih, ili se nedá sačuvati, ima se predat komu tretjemu, u prvom slučaju stvar samo, a u drugom (ako se mora prodati) preda se vriednost u ostavu ili komu tretjemu.

Ako se za godinu danah prijavi vlastnik, ima mu se izručit stvar ili dobljena vriednost, nu dužan je namiriti sav trošak sa nadjenom stvarju imani (naime hranu za marvinče itd.) i k tome nalaznine 10% (deset po sto), ako bi nalaznina 1000 stot. nadilazila, tad se preko 1000 stot. iznoseća nalaznina računa pet po sto.

Poslie godine danah, ako se nejavi vlastnik, može nalaznik upotriebiti stvar ili vriednost, nu ako se vlastnik i poslie javi, ima mu se stvar izručiti uz podmirenje troškovah i nalaznine; tekar kad je prošlo vrieme zastarielosti, zadobiva nalaznik pravo vlastnosti, kao svaki pošteni posjednik.

Tko se nedrži ovih propisah, odgovara za svaku štetu; ako ih zanemari, gubi nalazninu, a podpada osim toga polag okolnostih i pod kaznenu iztragu, kao počinitelj prevare.

Tko nadje zadužnice javne ili zasebne, imade je dati onomu, čije su, ako se znade, inače je mora predati sudu. Nalazniku nepripada niti uživanje (probitci, kamate), niti nalaznina.

Tko odkrije zakopane, uzidane ili sakrivene stvari nepoznatog vlastnika, ima to javiti na isti način, kao ako što nadje.

Nu ako odkrite stvari sastoje u novcu ili u dragocienostih, koje su dugo ležale sakrivene, i vlastnika nije moći pronaći, zovu se blago (kinć). Odkritje blaga javit će poglavarstvo namjestničtvu zemaljskom.

Tretji dio blaga dobiva država, tretji nalaznik, a tretji vlastnik zemljišta.

Tko zataji nadjeno blago, ili inako kod odkritja, počini nedopušteno dielo, izgubit će nalazninu, koja pripadne državi.

Radnici, ako nadju blago, dobiju tretjinu kao nalaznici, nu ako su za drugog kao nadničari radili i tražili blago, neimadu pravo na tretjinu.

Tko tudju pokretnu stvar sačuva od neizbježivog gubitka i propasti, ima pravo zahtievati od vlastnika stvari, da mu naknadi trošak i da mu dade razmjernu nagradu, najviše deset na sto.

O stečenju vlastnosti priraštajem.

§§. 404—422.

Priraštaj zove se sve ono, što god iz koje stvari izhodi ili k njoj novo dolazi, a nije vlastniku nitko drugi predao, n. p. trave, glive, sve koristi izlazeće od živinčeta itd., novo nastavši otoci, naplave itd.

Sve koristi dolazeće od zemljišta bez radnje, ili od živinčeta, pripadaju vlastniku zemljišta ili živinčeta.

Tko gradi i sije na tudjem zemljištu bez znanja i proti volji vlastnika, takova sgrada i plod pripada vlastniku zemljišta. — Koj je pošteni gradilac (t. j.. koj je molio, da na svojoj zemlji gradi), može tražiti naknadu troškovah potriebnih i koristnih.

Ako je vlastnik zemljišta znao za gradjenje, pa ga nije odmah zabranio gradiocu poštenomu, nemože iskati nego običnu cienu za zemljište.

Svaki može na svojem zemljištu iztrgati žile tudjega stabla, ili odsjeći grane, koje vise nad njegovim prostorom, ili može te grane upotriebiti na drugi način.

O stečenju vlastnosti predajom.

§§. 423—446.

Stvari pokretne mogu se redovito na drugoga prenieti po tjelesnoj predaji iz ruke u ruku.

Kad se predaju iskanja, roba, ukupna stvar, mora se upotrebit biljeg takov, kojim se označuje, da je stvar predata.

Vlastnost stvarih nepokretnih prenaša se tako, da se drugi upiše u zemljišnicu, što se zove intabulacija ili uknjižba, uknjiženje; nu da se tko može upisat u zemljišnicu, treba, da je on, koj predaje vlastnost, jur prije upisan.

Kad je izprava o pravu vlastnosti upisana u javnu knjigu (zemljišnicu), novi vlastnik ulazi u zakoniti posjed.

Ako imadu dvie osobe izpravu vlastnosti, onoj pripada prednost, koja je prije zaiskala uknjižbu.

O pravu zaloga.

§§. 447—470.

Pravo zaloga jest pravo stvarno (to jest pravo na stvar pripadajuće) koje zadobiva vjerovnik tim, da se on može namiriti iz stvari, koja mu je ustupljena, ako se nebi u vrieme obveza izpunila. Stvar takova, koja se ustupa vjerovniku, zove se zalog pokretni, a ako je nepokretna, zove nepokretni zalog.

Pravo zaloga steče se u istinu tada, kada se stvar pokretna predade vjerovniku u pohranu — stvari u ukupnosti, kojih je više tako, da se nemogu sve predati, n. p. roba svakovrstna itd. izručuju se u zalog takovimi biljezi, da se znade, da je stvar ustupljena (založena).

Na stvari nepokretne steče se zalog jedino kroz upis u javne knjige (u zemljišnicu), kad se tražba uknjiži na nepokretnine.

O služnostih.

§§. 472 –530.

Služnost jest stvarno pravo uživanja, na tudjoj stvari ili

zemljištu tako, da vlastnik mora to trpjeti ili nješto propustiti, što inače kao vlastnik nebi bio obvezan. Služnostih ima svakovrstnih; kao n. p.: Pravo nasloniti teret svoje sgrade na tudju sgradu.

Navoditi kapnicu sa svoje streje na tudje zemljište, pravo puta, progona i kolnika kroz tudje zemljište, iz tudjeg zemljišta kamenje vaditi; ili:

Upotriebljenje kakove stvari, stana itd. na tudjem zemljištu.

O pravu nasliedstva.

§§. 531—351.

Sva prava i obveze kojeg pokojnika, indi i njegov imetak skupa zove se njegova ostavina, (ostavština, zaostavština).

Ako ima tko pravo na posjed ciele ostavine ili na stanoviti dio, polovinu, tretjinu itd., to pravo zove se pravo nasliedstva, onaj, komu to pravo pripada, zove se nasliednik, a ostavina prema nasliedniku zove se nasliedstvo.

Pravo nasliedstva pripada komu po volji pokojnikovoj (oporučiteljevoj), po ugovoru, ili po zakonu.

Ako komu nije ostavljen dio nasliedstva, nego samo koja stvar ili svota, to se zove zapis (legat), a ne nasliedstvo, a onaj, komu je šta ostavljeno ili zapisano, zove se zapisovnik (legatar) a ne nasliednik,

Svaki, koj ima pravo steći, može i nasliedovati, ako se neodreče nasliedstva.

Tko je oporučitelja prisilio ili prevarom naveo, da očituje posliednju volju, ili koj je smetao, da ju očituje ili preinači, ili koj je zatajio razredbu posliednje volje (oporuku) taj je izključen iz nasliedstva.

O očitovanju posliednje volje u obće, i o oporukah napose.

§§. 552—603.

Očitovanje posliednje volje zove se ona razredba (razredjenje) koju tko čini za slučaj smrti. t. j. da ako umre, da će valjati ono, što je odredio glede svoga imetka.

Ako je u posliednjoj volji postavljen nasliednik, zove se takovo razredjenje oporuka (Testament), ako pako zadržava druge odredbe, da su pojedine stvari ostavljene i zapisane, zove se zapisje (Kodicil).

Oporučitelj (ostavnik, pokojnik), ima svoju volju očitovati stanovito (da se znade kako) pri punoj svjesti (pri pameti) promišljeno, ozbiljno, bez svake sile, prevare i bez bitne bludnje.

Očitovanje nevalja, ako je učinjeno u bjesnoći, ludosti, slaboumnosti ili u pijanstvu.

Razmetnik po sudu razglašeni može samo polovicu svog imetka ostaviti, druga polovica pripada zakonitim nasliednikom.

Nedorasli — izpod 14 godinah — nemogu činit oporuke; maloljetnici izpod 18 god. mogu oporuku pravit samo kod suda ustmeno, da se sud o volji njihovoj dostatačno uvjeri i u zapisnik stavi. A koj je navršio 18. godinu, može neogranično očitovat posliednju volju, kako god želi.

Oporuka može se praviti izvan suda ili na sudu; zatim pismeno ili ustmeno.

Tko hoće da čini oporuku pismeno izvan suda, ako sam piše i podpiše oporuku, to je dosti, netreba mu nikakva svjedoka; a koj samo podpiše oporuku, moradu se podpisat na oporuci tri svjedoka, kao svjedoka oporuke, od kojih dva moradu biti zajedno i pred sva tri mora izjavit oporučitelj, da je to njegova posliednja volja. Za sadržaj oporuke netreba da znade svjedok.

Tko neumije pisat, mora pred tri svjedoka izjavit svoju zadnju volju, i pred sva tri ima znak svoje ruke postaviti; a može jedan svjedok i njegovo ime podpisat, pa kazat, da je to svjedok učinio (naime podpisao ga).

Ako nezna ostavnik čitati, ima mu jedan od svjedokah u nazočnosti (prisutju, pribitju, prisutnosti) drugih dvajuh pročitati oporuku, i pred njimi ima izjavit oporučitelj, da je to njegova posliednja volja. Pisac može biti i svjedok. Na oporuci može biti podpisana godina, dan i mjesec radi veće jasnosti, prem da to nemora biti.

Hebrejsko pismo nevalja u oporuci, isto tako i podpis takav nesmatra se za podpis, već za znak ruke oporučiteljeve.

Tko hoće da ustmeno pravi oporuku, taj ima svoju volju očitovati pred tri sposobna svjedoka, koji mogu potvrditi, da se u osobi ostavnika nije dogodila nikakova bludnja niti prevara; a dobro je, da svjedoci za lakše pamtenje ubilježe zajedno ili svaki za se što su čuli od ostavnika, ili da im tko drugi to napiše; a da takova ustmena razredba bude pravomoćna, treba da se na nju zakunu sva tri, ili bar dva svjedoka.

Oporučitelj može i pred sudom praviti oporuku pismeno ili ustmeno.

Pismenu razredbu treba da bar podpiše oporučitelj i preda sudu, koj će ju zapečatiti i na zavitku naznačiti, čija je to razredba; o tom ima se sastaviti zapisnik, i sastavak ima se čuvat u sudu, koj će dati svjedočanstvo o primljenoj oporuci.

Kada oporučitelj hoće da ustmenu oporuku pravi pred sudom, otide k sudu, koj će njegovu volju staviti u zapisnik, i ovaj čuvati kako je prije rečeno, zapečatjenu razredbu, i dat mu o tom svjedočbu. Kod tog posla treba da su dvie sudbene osobe zaprisežene, od kojih jedna mora biti sudac u mjestu, a mjesto druge mogu se uzeti i druga dva svjedoka.

Ako je nužda, može sudbeno povjerenstvo otići i u kuću ostavnikovu i tamo primiti pismenu ili ustmenu razredbu posliednje volje.

Oporuke svjedok može biti svaki koje god vjere čovjek (mužkarac), koj neima povoda niti razloga da bude pristran; to isto valja i za sudbene osobe, kada se oporuka pred sudom očituje. Zato nemogu biti svjedoci:

a) Članovi kakvog duhovnog reda; b) žene; c) mladići izpod 18 godinah;

č) Ludi, sliepi, gluhi ili niemi;

ć) Oni koji nerazumiju jezika oporučiteljeva;

d) Tko je osudjen radi zločinstva prevare ili pohlepe za imetkom;

dj) Nasliednik, zapisovnik niti njegov drug, roditelji, dieca, bratja i sestre, ili osobe u tastbini u istom koljenu, i njegovi platjeni domari.

U razredbah posliednje volje, koje se prave na brodarenju ili u mjestih, gdje vlada kuga ili druge priljepčive bolesti, mogu biti svjedoci članovi duhovnog kojog reda (fratri, kaludjeri), žene i mladići, koji su 14. godinu navršili; — takove razredbe zovu se povlaštene (privilegirane), dosta su dva svjedoka, od kojih može jedan pisati oporuku. Ako je pogibelj (opasnost) od priljepčivosti, nije potrebno, da su oba svjedoka zajedno.

Nu poslie brodarenja 6 mjesecah, isto tako po prestanju pošasti gube snagu ovakova očitovanja posliednje volje.

Pogodbe nasliedovne mogu se valjano sklopiti samo medju mužem i ženom.

O zamjenicih i povjerbah.

§§. 604—646.

Svaki oporučitelj može u svojoj oporuci odrediti zamjenito nasliedstvo; naime za slučaj, ako postavljeni po njemu nasliednik nebi mogao ili nebi htio da primi nasliedstvo, može pozvati drugoga nasliednika, ili ako i taj nebi došao do nasliedstva, tretjeg itd. Ovakova razredba zove se običajna zamjena.

Zamjena povjerbena jest onda, kada oporučitelj obveže nasliednika, da poslie svoje smrti ili u inih stanovitih slučajevih ostavi primljeno nasliedstvo drugomu naimenovanomu naslieduiku.

Povjerba (Fidei-commiss) jest takova razredba, kojom se imovina koja proglašuje za sve nasliednike koje porodice i plemena, da je dobro neprodavno, t. j. da ga prodati, niti otudjiti, niti zadužiti, niti ostaviti nemogu nikomu.

Takova povjerba može glasiti, da prvorodjenik iz starije loze naslieduje, ili onaj iz porodice, koj je najbližji, što se zove prvorodstvo ili bližje rodstvo (Majorat), ili pako naslieduje iz jednako bližnjih lozah, ili iz svih lozah najstariji, što se zove starešinstvo (Seniorat).

Nikakova povjerba nemože se ustanoviti bez osobitoga dopuštenja zakonotvorne vlasti.

O zapisih.

§§. 647—694.

Zapis valja samo onda, ako ga je oporučitelj, koj ima sposobnost praviti oporuku, ostavio takovoj osobi, koja je sposobna nasliediti.

Sve se može zapisati, što se nalazi u prometu: stvari, prava, radnje i ina dielanja, koja vriednost imaju.

Kad se načini zapis uzdržavanja za koga, pod uzdržavanjem razumjeva se hrana, odjeća, stan i ostale potriebe do smrti, osim toga i potriebni nauk; sve se ovo takodjer razumjeva pod odgojenjem, koje dospjeva (prestaje) s punoljetnostjum. Pod hranom razumjeva se jelo i pitje. Ako se nemogu namiriti svi zapisi iz ostavine, ima se prije svega izplatiti zapis uzdržavanja.

Zapisane pojedine stvari i prava na nje odnoseća se, mali darovi služinčadi, pobožni zapisi, mogu se odmah tražiti, a drugi zapisi tek poslie godine danah od smrti oporučiteljeve.

O ograničenju i ukinuću posliednje volje.

§§. 695—726.

Oporučitelj može svojoj posliednjoj volji staviti granice, ako metne kakav uvjet t. j. dogadjaj (koj ako se sluči ili nesluči, zapis imade se dati) ili ako stavi koje stanovito vrieme, koj nalog, ili namisao ili svrhu kakovu.

Uvjeti sa svim nerazumljivi smatraju se kao nikakovi.

Uvjet, isto tako i nalog i u svrha nemoguća i nedopuštena za vrieme, koje neće nikad doći, nemora se u obzir uzeti.

Uvjet, da se nasliednik ili zapisovnik, ako i postane punoljetnim, ne smije oženiti, veže samo udovu ako ima jedno ili više diece. Uvjet, da nasliednik ili zapisovnik uzme stanovitu osobu za ženu, mora se obdržati, ako tko hoće zapis imati.

Oporuku ili zapisje može ostavnik poreći i opozvati, i drugo kašnje očitovanje sastaviti; nu poricanje mora biti isto tako uredjeno, kao oporuka ili zapisje.

O nasliedovanju zakonitom ili neoporučnom.

§§. 727—761.

Zakonito nasliedstvo (to jest po zakonu i to sa svim ili sa strane, bez obzira na kakove ine odredbe) ima mjesta u četiri slučaja:

1. Kada nije nikakove valjane razredbe posliednje volje.
2. Kada oporučitelj nije o svem imetku razredbu učinio.
3. Kada onim, kojim je po zakonu dužan bio ostaviti, nije ostavio pripadajući im dio, i
4. Kada nasliednik nemože ili neće da prihvati nasliedstva.

Zakoniti nasliednici jesu najprije oni, koji su po bračnom (ženitbenom) podreklu u najbližjoj lozi s pokojnikom. Lozah rodbine ima 6.

Prva loza jezu djeca i potomci njihovi.

Druga loza jesu otac, majka, braća, sestre i ovih potomci.

Treća loza died, baba s braćom i sestrami roditeljah, sa potomci.

Četvrta loza pradiedovi i prababe pokojnika s potomci.

Peta loza šukundied i šukunbaba pokojnika s njihovimi potomci.

Šesta loza jesu prašukundied i prošukunbaba pokojnika sa onimi, koji izlaze od njih.

Ako pokojnik ima diece zakonite prvogą koljena, ciela ostavina spada na nje. Ako su dieca sva ili jedno umrlo, a ostala je unučad, tad ova stupa u prava svojih roditeljah i t. d. Unuci izlazeći od jednog otca ili majke predstavljaju svoje roditelje svi, ako su im roditelji poumrli.

Kada neima baštinikah iz prve loze, prelazi nasliedstvo na drugu lozu, i t. d.

Zakoniti drug, koj prėživi pokojnika imao ili neimao imovine, ako je troje ili više diece, dobiva dok je živ uzivanje jednakoga diela kao svako diete, a uživanje četvrtoga diela, ako je manje od 4 diece, vlastnost ostaje dieci.

Ako nije nikakve žive diece, nego ima druge rodbine, tad dobiva preživivši drug četvrti dio za vlastnost; ako nije nikakovoga srodnika po svih 6 lozah, cielo nasliedstvo zapada drugu koj je preživio pokojnika; ako nije živ niti zakoniti drug, ostavina pripadne kao ošastno (bez nasliednikah) dobro komori.

O dielu zakonitom.

§§. 762—796.

Imade osobah, na koje onaj, koj pravi oporuku (posljednju volju) nesmije zaboraviti, već im mora ostaviti stanoviti dio; te osobe jesu dieca (unuci, praunuci kamo se posinak i poćerka takodjer pribrojiti imadu) i roditelji (diedovi i babe). Dio taj zove se zakoniti, a nasliednici zovu se nužni:

Ostaviti pako mora oporučitelj dieci polovicu od onog, što bi ih inako išlo, a roditeljem trećinu.

Takov zakoniti dio (Pflichttheil) nemože tražiti: 1. Onaj, koj je izključen od toga prava (vidi gore str. 131.); 2. koj je po oporučitelju iznasliedjen (nasliedstva lišen) iz pravednoga uzroka; a diete može biti iznasliedjeno.

1. Ako je odpalo od kršćanstva.

2. Ako je oporučitelja nalazećega se u nuždi ostavilo bez pomoći.

3. Ako je radi kakvoga zločinstva osudjeno u tamnicu do smrti ili na 20. god.

4. Ako vodi neprestano život nećudoredan.

Radi istih uzrokah mogu biti i roditelji izključeni od zakonitoga diela, a naime onda kad su sa svim zanemarili odgojenje dieteta.

O uzetju nasliedstva u posjed.

§§. 797—824.

Nitko nesmije samovlastno nasliedstva u posjed uzeti, već mora svoje pravo nasliedovanja pred sudom dokazat, kojim zakonitim naslovom mu nasliedstvo pripada, da li po razredbi posliednje volje, po nasliedovnoj pogodbi, ili po zakonu, pa mora izriekom izjaviti, da prihvatja nasliedstvo; i to mora očitovati, da li nasliedstvo prihvatja bezuvjetno ili uvjetno, to jest pod priuzdržajem pravnog dobročinstva na našastar, tako da se sav imetak popiše, i znade, jeli dohodno ili teretno stanje nadmašuje.

Očitovanje bezuvjetno ima te posliedice za nasliednika, da preuzimlje sve terete i dugove ostavinske, a pridržaj pravnoga dobročinstva na našastar znači, da nasliednik samo na toliko jamči za dugove i terete ostavinske, na koliko zaleže ostavinski imetak, i odnosno nasliedstvo,

Onaj takodjer, komu pripada zakoniti dio, može zahtievati popis ostavine.

O zajednici dobarah.

§§. 825—858.

Zajednica postaje kada vlastnost jedne iste stvari ili prava više osobam pripadaju, što biva na temelju zakona, posliednje volje, slučajnog dogadjaja, pa i pogodbe (o ovaj posliednjoj zajednici govori se kasnije).

Svaki dionik jest vlastnik podpuni svojega diela, na koliko nevriedja prava svojih dionikah može svoj dio ili njegove koristi založiti, zapisati, ili otudjiti (prodati, pokloniti).

Svaki dionik može zahtievati, da se polože računi i podieli dohodak. Redovito može i zahtievati da se ukine zajednica, ali ne u nevrieme i na štetu ostalih.

Upravitelja zajedničkih stvarih izabiraju svi suvlastnici većinom glasovah i ako to nepodje za rukom, odabire ga sudac. Upravitelj smatra se kao punovlastnik. Zajedničke koristi i terete sva-

ki bere i nosi po razmjerju svojega diela; u dvojbi drži se, da su dielovi jednaki. Tko protivno tvrdi, mora dokazati.

Kad se zajednica ukine, ima se dioba preduzeti tako, da svaki dionik bude zadovoljan; ako se dionici nemogu da slože, odlučuje ždrieb ili odabranik, ili ako svi nepristaju na takovu diobu, odlučuje sudac.

Ako se koja stvar nemože razdieliti ili bar nemože zato, jer bi joj se umalila vriednost, ima se ta stvar, ako jedan samo dionik potraži, prodati na javnoj dražbi, i ciena podieliti medju dionike.

Svaki vlastnik zemljišta je obvezan, da s desne strane svojega glavnoga ulaza ogradi svoje zemljište, i da ga tako razluči od susjedovoga.

Ugovori ili pogodbe.

§§. 859—937.

Prihvatjeno obećanje jest ugovor ili pogodba. Kada naime tko čini obećanje, (t. j. kada tko obeća, da će što učiniti ili propustiti), a drugi to obećanje prima, prihvatja, tad nastaje pogodba ili ugovor. Za valjani ugovor potrebito je:

a) da je privoljenje, ili prihvatjenje obećanja slobodno, ozbiljno, stanovito i razumljivo. Ugovori, na koje je tko izvanjskom silom, lukavstvom, prevarom, i prietujami prisiljen, neimaju nikakove krieposti. Privoljenje može se dati riečmi. ili činom, iz kojeg se volja ugovoritelja razabrati može.

b) Niti obećanje učiniti, niti ga prihvatiti nemogu oni, koji razuma neimaju, kao i djeca izpod 7 godinah. Druge osobe koje zavise od otca, štitnika (tutora) ili skrbnika mogu prihvatit obećanje na njihovu korist učinjeno, nu što im je na teret mogu samo prihvatiti s privoljenjem svojih štitnikah, ili skrbnikah, ili zajedno i suda, ako njihov imetak podpada nadziranju suda.

c) Zločinac nalazeći se pod iztragom i obsudjen na težku tamnicu, dok mu kazan traje, nemože prihvatit nikakve obveze.

č) Nitko nemože obećat, da će što izpunit, što nemože, i što je proti ćudorednosti.

ć) Svatko se samo može obvezati glede svoje imovine, ako se za drugoga obvezuje, mora imati za to propisanu punomoć.

d) Ugovori mogu se sklopiti ustmeno, ili pismeno. Pismeni ugovori moradu biti podpisani po ugovarajućih strankah koje ako

pisati neumiju, i po dvojici svjedokah, od kojih jedan će podpisati ime onoga ugovoritelja, koj nebi umio pisati.

Pogodbe se imaju izpuniti u vrieme, u mjestu, i na način, kako su stranke ugovorile.

Ono što se daje napried, kada se sklapa pogodba, zove se kapara; ona jest kao znak, da je pogodba sklopljena, i služi za osiguranje, da će se izpuniti. Ako onaj nedrži pogodbu, koj je dao kaparu, gubi ju, ako onaj, koj ju primi, mora ju drugoj stranki podvostručiti, koja može takodje zahtievati, da se izpuni pogodba ili ako to nije više moguće, da naknadi štetu protivnik.

Ako se u pogodbi postavi kakav iznosak, što ga ima platiti ona stranka, koja bi htjela, da odstupi od pogodbe prije, nego ju izpuni, to se zove pogodba pod odustatninu, ili pišmanluk.

Sva prava i obveze izlazeće od pogodbah prelaze i na nasliednike ugovorenikah.

Ako jedna stranka sa svim neizpuni ugovor, kako se je obvezala, zato drugoj stranki nepripada pravo od ugovora odustati, nego ima pravo tražiti, da se ugovor točno izpuni, i da se dade naknada.

Kada tko prenosi kakovu stvar na drugoga za novce, mora jamčiti t. j. dobar stati, da ta stvar ima one vlastitosti koje su ugovorene, ili koje obično u njoj moraju biti i da se ta stvar polag naravi posla ili polag učinjenoga ugovora uživati i upotrebiti može.

§. 924. Ako se živinče razboli ili skapa za 24 ure, od kako je primljeno, drži se, da je bilo i prie bolestno, nego je primljeno.

§. 925. Ista predmieva valja, to jest, mora se držati, da je prije primitja bila bolest kod prvanjeg gospodara, ako se odkrije:

1. Za osam danah u svinjah guba, a u ovacah ospice ili srab, ili za dva mjeseca u ovacah crv u plući i u jetri (metilj).

2. Za 30 danah poslie primitja u govedah žliezna bolest.

3. U konjih i u živini od tovara za 15 danah podmukla žliezda ili bale (sakaga) i sipljivost, ili za 30 danah vrtoglavica (žura) crv (pundrav) ćudljivost, jasna sliepoća ili mjesečja sliepoća.

Nu to može primatelj kojega živinčeta samo tada tvrditi i jemstvo zahtjevati, ako je opaženi nedostatak i bolest javio odmah onome, koj mu je živinče to predao ili jemcu, ili ako ovoga nije u mjestu, sudu mjestnomu ili vještakom, i ako je učinio, da je živinče razvidjeno.

Ako primatelj propusti to činiti, mora dokazati, da je živinče

prije bilo bolestno, nego je sklopljena pogodba. Ali i predavaoc može vazda dokazati, da je spomenuti nedostatak nastao stoprv poslie predaje.

Ako nedostatci koje stvari padaju u oči, ili ako joj se tereti mogu poznati iz javnih knjigah, neima mjesta jemstvu. Za dugove i ostatke, koji su na stvari, treba svagda odgovarati.

Tko hoće da jemstvo traži, mora to učiniti za tri godine, ako su stvari nepokretne, a za 6 mjesecah ako su pokretne.

§. 934. Ako je tko prikratjen izpod polovice, t. j. da nije niti polovicu vriednosti primio, ima pravo tražiti, da se ukine ugovor, ali može i iskati, da mu se nadopuni ono, što mu fali. N. p. kupio tko kuću za 4000 stot., nu nevriedi niti 2000 stot., ili prodao karucu za 200 st., koja vriedi 500 st., takav ugovor može se uništiti.

§. 935. Ovoj blagodati može se ugovarajuća stranka jedna i druga u ugovoru odreći.

Tko je obrekao, da će načiniti pismenu pogodbu, moći ga je na to prisiliti, nu morati je to zahtjevati u godini danah poslie roka ugovorena.

Darovanje (darovna pogodba).

§§. 938—956.

Pogodba, kojom se kakova stvar daje drugomu bez platje, zove se darovanje, i mora biti pismeno sastavljena. Onaj koj daruje, zove se darodavac, daroprimac ili obdarenik.

Darovna pogodba nemože se redovito poreći. Nego ako daroprimac pozliedi darodavca na tielu, ili uvriedi u poštenju, ili u imovini, tako da se proti daroprimcu može postupati službeno, ili na zahtievanje darodavca po kaznenom zakonu, tada se može darovanje poreći radi te neharnosti.

Ako darodavac ili njegovo diete, koje u vrieme darovanja još nije bilo rodjeno, osiromaši tako, da neima ništa za uzdržavanje, daroprimac dužan mu je davati kamate od darovne stvari, ako se nalazi još darovana stvar, i ako sam daroprimac nije osiromašio.

Tko ima u vrieme darovanja potomakah, kojim je obvezan ostaviti zakoniti dio, isto tako ako daruje buduću imovinu, može darovati samo polovicu svoje imovine.

Ostavna pogodba.

§§. 957—970.

Tko uzme tudju stvar pod svoju skrb i čuvanje, nastaje ostavna pogodba.

Mogu se pokretne i nepokretne stvari dati na ostavu (čuvanje).

Čuvar ima dužnost da stvar brižljivo čuva od svake štete, i da ju vrati vlastniku, kada ovaj uzhtije; za štetu svojom krivnjom prouzročenu, odgovara čuvar.

Štetu i troškove na uzdržanje čuvane stvari, ili da joj se korist umnoži, dužan je ostavljač (koj daje na ostavu), naknaditi čuvaru.

Kada se parbena stvar preda komu na čuvanje, taj čuvar zove se uzaptitelj (sekvestar).

Krčmari, ladjari, ili kiridžije (foringaši) odgovaraju kao i čuvar za stvari, koje su im predane od primljenih putnikah, ili kao tovar njim samim ili njihovim slugam.

Posudna pogodba. *)

§§. 971 - 982.

Posudna pogodba nastaje tad, kada se komu za ustanovljeno njeko vrieme daje i predaje kakova nepotrošna stvar (t. j. takova, koja bez da se potroši, može donositi korist) da se njome posluži.

Posudovnik mora čuvati posudjenu mu stvar, jer za svaku štetu njegovom krivnjom počinitu on odgovara.

Običajne troškove za porabu stvari potrebite, nosi posudovnik, izvanredne pako za sačuvanje stvari nuždne, plaća posudilac.

U trideset danah vratjene posudjene stvari može posudilac glede štete, a i posudovnik glede naknade izvanrednih troškovah svoje zahtievanje prijavit, kašnje nemože nijedan ništa tražiti.

Zajamska pogodba. **)

§§. 983—1001.

Kada se predaju komu potrošne stvari pod uvjetom, da š njimi

*) Crnogorci a i Srbi zovu to naruč. Kad jednomu treba neka stvar, on ide u susjeda, koj ju ima „pak ju uzme u naruč.“ Vidi Književnik god. 1867., str. 475.

**) Rukodaće, rukodavanje, rukodavalac, rukodavac, rukodavnik. Tamo str. 474.

može po volji razredjivati, ali poslie njekog vremena baš onoliko od iste vrsti i dobrote povratiti, zove se zajamska pogodba.

Zajam se daje u novcu ili u inih potrošnih stvarih, bez kamatah ili na kamate.

Novčani zajam može biti u kovanom ili u papirnom novcu, ili u javnih zadužnicah.

Ako je zajam ugovoren, da se zajmodavcu vrati zajam u onoj istoj vrsti novacah, u kojoj ih je on dao, tad valja mu platiti u istoj toj vrsti novacah glavnicu i kamate. N. pr. koj uzajmi 100 dukatah s tim, da mu se vrate dukati, dužnik mora u dukatih vratiti glavnicu i kamate.

Ako novac glasi u obće na srebro ili zlato, pa dužnik nemože zajam vratit u takovom novcu, može ga dati u papirnom novcu, nego u onoj vriednosti, kako srebrni ili zlati novac imade, naime mora doplatit prid nalazeći se u tečaju na te novce.

Gdje se daje ili zapisuje zalog za sigurnost zajma, tad se mogu uzeti pet po sto kamate, ako se zajam daje bez zaloga, dozvoljava zakon 6 po sto, što se takodje uzima i onda, kada nije svota kamatah naznačena, već su samo u obće kamate napomenute; takove kamate 6 po sto jesu dozvoljene u poslovih trgovacah povlaštenih i tvorničarah. Zakonite kamate jesu 4 po sto, koje se platjaju od onog doba, kad koja glavnica plativa nije namirena.

Kamate se obično platjaju kad se vrati glavnica, ili ako je na više godinah pogodba učinjena, pa u njoj nije ništa napomenuto o vremenu platjanja kamatah, imaju se plaćati svake godine. Unapried se mogu kamate odbiti najviše za po godine; ako se više napried uzme, to se odbije od glavnice.

Kamate na kamate ne teku, nego dužne kamate, mogu se uslied pogodbe obratiti u novu glavnicu.

Zadužnica o zajmu ima podpunu dokaznu moć, kada se u njoj napomene točno i razgovjetno pravi zajmodavac, ili vjerovnik, dužnik t. j. zajmoprimac, stvar i iznosak, vrsta novacah i uvjeti kako da se platja i vratja glavnica i kamate.

U zadužnici se mora napomenuti naročito, kako je i zašto dug nastao n. p. od zajma, ili su kupljene stvari na vjeresiju, ili u kakvo drugo ime.

Izvanjska slika zadužnice jeste ova: Zadužnica ili obveznica valjana je, ako je pisana i podpisana po izdatelju ili ako dužnik i dva svjedoka podpišu; valjana je obveznica podpisana po dužniku,

ako i svjedoka nije. Koj nezna pisat, treba da ga podpišu dva svjedoka, od kojih jedan podpiše ime dužnikovo, koj čitat neumije mora mu se pročitat po svjedocih obveznica.

Zadužnica da se može uknjižiti, mora biti po dužniku i po dvojici svjedokah podpisana, pisao on sam zadužnicu ili podpisao samo, ako pak dužnik neumije pisat, jedan svjedok podpiše ime dužnikovo i to treba da napomene.

Opunomoćenje (opunovlaštenje).

§§. 1002—1044.

Kada tko daje drugom vlast, da ga u njegovih poslovih zastupa, i za njega radi i propusti što treba zove se opunomoćna, opunovlastna pogodba; on, koj daje tu vlast, zove se opunomoćitelj, opunovlastitelj, ovlastitelj, vlastodavac, a komu se daje vlast, veli se punomoćnik, punovlastnik; izprava koja se daje punovlastniku, zove se punovlastje, ili punomoćje, punomoć.

Punovlastja jesu obćenita, za sve poslove na sudu i izvan suda, pred svakom vlastju, i svuda u svakoj struci; zatim jesu osobita, samo za sudne poslove, ili pojedine druge.

Punovlastja davaju se s neograničenom vlastjum gdje može punomoćnik raditi polag svojeg znanja i savjesti ili ograničenom gdje mu se odredjuju granice i način okolo posla.

Sliedeći poslovi zahtjevaju posebno punomoćje t. j. ovi poslovi se moradu naročito napomenuti u ponomoćju, ako ponovlastitelj daje vlast punomoćniku na nje: „ako se stvari u tudje ime osudjuju (prodavaju), ili primaju za plaću; ako se čine pogodbe o uzimanju ili davanju zajma; ako se dižu novci ili vriednost njihova; ako se zametju (podižu) parnice; ako se nalažu, prihvaćaju, ili povraćaju (uzvraćaju) za kletve; ili ako se ima činit nagoda.“

Ali: „ako valja kakovo nasliedstvo bezuvjetno prihvatiti ili odbaciti; ako treba sklopiti ortačke (družtvene) pogodbe, ako se imaju učiniti darovanja, ako se ima komu dati vlast, da izbere odabranika (odabranoga sudca) ili ako treba se odreći pravah bez plaće,“ tad je za svaki ovakov posao potrebito posebno punomoćje.

Kad se izdaju obćenita punomoćja, dovoljna su za ove poslove samo onda, ako je u punomoćju naročito napomenuta svaka vrsta posla.

Punovlastnik valja da nastoji oko preuzetoga posla marljivo i pošteno; njemu je dužan opunomoćitelj naknaditi sav trošak, ma mu posao i neizpao na korist, i nagradu, ako se je obvezao; nadalje punomoćnik može zahtievati u napried razmjerno potrebitu svotu za trošak.

Punovlastitelj može poreći i opozvati, kadgod hoće, punomoćje; — nu i punomoćnik može odkazati punovlast, kad mu je volja, nu tako, da kroz ovu odpovjed neštetuje punovlastitelj, ako nije posao svršen.

Punovlastja prestaju redovito smrtju punovlastitelja ili punovlastnika. Ali ako se započeti posao nemože prekinuti bez naročite štete nasliednikah, ili ako se punovlastje proteže i na slučaj smrti punovlastiteljeve, punomoćnik ima pravo i dužnost svršiti posao.

Propisi ovi valjaju i za vlastnike trgovine, broda, dućana, ili inoga obrta, koji povjeravaju upravljanje i obavljanje svojih poslovah nadstojniku, (faktoru) brodaru, kalfi dućanskom ili inim poslovodjam; za ove se uzima, da imaju oblast primati novce i o tom davati namire.

Gospodar nije duzan plaćati, što njegova služeća osoba ili ini domaći (mladji) uzmu na vjeresiju bez da dokažu, da im je to naloženo; jedino ako obstoje knjižice, na koje se obično roba nosi.

Štitnici i skrbnici upravljaju poslove povjerenih si osobah po naredbi suda. Otac zastupa diecu, muž ženu.

Tko se u tudje poslove mješa bez punomoćja, odgovara za sve posliedice, i štete. Nu ako je korist pribavio, ima pravo tražiti naknadu troškovah.

Tko za drugoga troši, šta bi ovaj po zakonu sam morao trošiti, vlastan je iskati naknadu.

O pogodbi promjene.

§§. 1045—1052.

Promjena je pogodba, kojom se jedna stvar daje za drugu.

Ako je stvar u pogodbi imenovana prestala po zabrani u obrtu prolaziti, ili je slučajno sa svim i preko polovice u vriednosti propala, promjena smatra se kao da nije niti sklopljena. — Ostala pogoršanja u stvari, koja su se medju vrieme slučajno sbila i ostali tereti idu na račun posjednika.

Posjedniku pripadaju koristi od promienjene stvari do ugovorenoga roka za predaju, a od toga primaocu.

Tko predaju hoće da ište, valja da je svoju obvezu izpunio, ili treba, da je gotov izpunit ju.

O kupovnoj pogodbi.

§§. 1053—1089.

Kupovna pogodba nastaje, kada jedan drugomu ustupa kakovu stvar za opredieljenu svotu novacah, koja treba da sastoji u gotovom novcu. Dok stvar nije predana, prodavalac zadržava pravo vlastnosti.

Kupac i prodavalac mogu ustati proti kupovanju i prodaji (kupovno-prodajnoj pogodbi), samo ako su oštetjeni preko polovice.

Prodavalac ima brižljivo čuvati stvar do vremena predaje.

Kupac pako mora odma primiti stvar ili u vrieme ugovoreno, i u isto vrieme treba da izplati kupovnu svotu u gotovom novcu, inače prodavalac nemora predati stvari.

Ako je prodavalac predao kupcu stvar, a nije primio od njega ugovorene kupovne svote, to je prodaja na vjeresiju, i vlastnost prelazi odmah na kupca.

Posebne vrsti kupovne pogodbe jesu:

1. Priudržanje nazad kupiti stvar t. j. pravo nazadne kupnje, kada jedna strana povraća kupljenu stvar u nepogoršanom stanju, a druga povraća položenu kupovnu svotu; koristi, koje je svaka strana imala, ostanu za medjusobnu naknadu.

Ako je medjutim kupac popravio kupljenu stvar, i imao izvanrednih troškovah, da se ona sačuva, može zahtievati naknadu, nu on i odgovara, ako se je njegovom krivnjom umaljila vriednost stvari, ili ako se stvar povratiti nemože glede stvarih nepokretnih.

Pravo nazadne kupnje pripada samo prodavaocu, dok je on živ — i to prema svome kupcu, prema tretjemu pristoji mu to pravo samo, ako je upisano u javne knjige.

2. Stvar kupljenu natrag prodati može si priudržati kupac, što biva pod istimi uvjeti kao i nazad-kupnja.

3. Tko stvar prodaje pod tim uvjetom, da kupac, ako bi ju htio opet prodati, ima njega odkupom ponuditi, to se zove pravo prekupa.

Pravo prekupa nemože se ustupiti tretjemu, niti se nemože prenesti na nasliednike prodavca.

Pokretne stvari imadu se za 24 sata, a nepokretne za 30 danah odkupiti, kad su ponudjene.

Tko je pravom prekupa upisan u javne knjige, mora se pozvati na javnu dražbu, i dobiva istu stvar pod onu cienu, koju je tretji ponudio.

4. Kupovanje na ogled. Kada kupac može kupljenu stvar natrag vratiti, kupac takov nije vlastnik stvari, dok neplati kupovnine za nju, a za vrieme ogleda smatra se za posudovnika, jer dok traje vrieme ogleda, ma i platio ju, može ju natrag vratiti.

Ako nije ustanovljeno vrieme ogleda ugovorom, pokretne stvari mogu se za 3 dana, a nepokretne za godinu danah natrag vratiti.

5. Kupovanje može biti ugovoreno pod priudržanjem, da ako prodavac nadje boljeg kupca, može ovom dati prvenstvo.

Nu koj je bolji kupac prosudjuje prodavac.

6. Nalog za prodaju zove se, kada se komu predade kakova stvar stim, da ju može u odredjeno vrieme za stanovitu cienu prodati. Kada to vrieme mine, mora primalac ili stvar natrag ili novac predati, a dok traje ustanovljeno vrieme, stvar je onoga, koj ju je predao.

Primalac odgovara za štetu, kojoj je kriv, i ako nije vrieme prodaje opredieljeno, smatra se kao punovlastnik (t. j. može onako raditi, kako zna i može po savjesti i znanju). Nu u nijednom slučaju nemože se stvar tražiti od tretjega, komu je prodana.

Uporabna pogodba.

§§. 1090—1150.

Ova pogodba biva često putah u svakdanjem životu, zato treba malo obširnije o njoj govoriti.

Uporabna pogodba jest ona, kojom se daje drugomu poraba (uživanje) kakove nepotrošne stvari za njeko vrieme i za ustanovljenu cienu. Ako se stvari mogu uživati tako, da se nemoraju obradjivati, zove se najam, ako pak treba stvari obdjelati*) ili kada se dadu prava u uživanje, zove se zakup. On, koj daje stvari u uživanje (porabu), zove se uporabodavac, porabodavac (zakupoda-

*) T. j. oko čega treba što raditi, ono se zakupljuje; kuća se uzme ili da pod kiriju. Tamo str. 465.

vac, najmodavac), a on koj prima, zove se uporabo- ili porabo-primac (zakupnik, najmitelj); svota, koja se plaća za uživanje stvari, zove se uporabnina, porabnina (zakupnina, najmovina, najamnina), a stvar uporabna — uporabština.

Ako je uporabna pogodba upisana u javne knjige (u zemljišniku uknjižena), pravo uporaboprimca smatra se kao pravo stvarno, koje proti svakomu tretjemu valja.

Uporabna stvar mora se predati u upotriebljivom stanju. Običajne popravke sgradah gospodarstvenih mora zakupnik sam nositi, ako se ti popravci mogu učinit s gradjom i radnjom istog dobra, a drugačije i ti i svi popravci padaju na uporabodavca.

Ako je uporaboprimac učinio na uporabni predmet (uporabštinu) potrebiti trošak, ima mu ga uporabodavac naknaditi, nu uporaboprimac mora naknadu za 6 mjesecih zaiskati.

Zakup ili najam može uporaboprimac i tretjemu (podzakupniku, podnajmitelju) ustupiti, ako nije to u ugovoru naročito zabranjeno.

U najmih svekolike terete i danke nosi najmodavac, u zakupih zakupnik sve, osim uknjiženih, ako je pogodba učinjena po prieko, inače zakupodavac.

Uporabnina, ako drugačije ugovor neglasi, plaća se na pol godine, ako pak traje manje od godine, plaća se svršetkom porabe, nu može uporabodavac pogoditi, da se i naprvo plaća.

Ako se uporabni predmet nemože uživati radi izvanrednih nenadnih slučajevah (vatre, rata, pošasti, poplave, tuče ili nerodice) neima se platiti uporabnina, ako su pak samo stranom koristi oduzete, odpušta se razmjerni dio od uporabnine.

Uporabodavac mora najdulje za godinu danah, odkada je povratjena uporabština, iskati naknadu štete od uporaboprimca.

Uporabna pogodba ukida se, ako propadne uporabna stvar, ili kada mine vrieme ugovoreno; a može se ponoviti izrekom ili mučenjem (šutenjem). Ako je bilo u pogodbi ugovoreno, da se ima odpovjedati uporabna pogodba, pa ako se to neučini, ili ako odkaz nije bio ugovoren, pa se uporabni predmet i dalje uživa, tad je uporabna pogodba muče ponovljena (onda samo ako za 14 danah, ili ako je poraba na kratje vrieme nego na mjesec ugovorena, za polovicu toga roka nepodnese tužbu jedna ili druga stranka).

Uporaboprimac može odkazati uporabnu pogodbu i prije ugo-

vorena vremena: ako se stvar nemože više upotriebiti, ako nestane veliki dio uporabštine, ili postane neupotriebljiv.

Uporabodavac može prije odpovjedati pogodbu: ako se uporaboprimac služi stvarju vrlo štetno (na štetu uporabodavca), ako uporaboprimac bivši opomenut nije po izminutju roka zaostavšu uporabninu podpuno izplatio, ili ako se ima sgrada data u najam, iznova zidati.

Prodajom se ukida uporabna pogodba, ako pravo uporaboprimca nije uknjiženo, nu poraboprimac vlastan je tražiti podpuno zadovoljenje za štetu i za izmaklu korist. Ako se na sudbenoj dražbi proda dobro, uporaboprimac mora ustupiti novomu kupcu, ma baš njegovo stvarno pravo bilo i uknjiženo, samo glede štete ima pravo tražiti naknadu na prvom mjestu.

Pogodba nasliedno-zakupna zove se ona, kojom se daje drugomu uživanje koristih kojeg dobra nasliedno (za njega i za nasliednike) pod tim uvjetom, da on za godišnje koristi ima plaćati godišnjim dankom u novcu, u plodu ili u službah.

Uslugovna pogodba.

§§. 1151—1174.

Uslugovna pogodba jeste, ako se tko obveže, da će činiti kakovu uslugu, ili da će što napraviti (načiniti) za odredjenu plaću, za novce u stanovito vrieme.

Koj je naručio kakovo dielo ili radnju, uzima se da je privolio i na primjerenu plaću. Ako nije plaća ustanovljena niti u pogodbi niti zakonom, odredjuje ju sudac.

Pogodbom za izdanje kakovoga književnoga diela daje spisatelj pravo drugomu, da to dielo (spis) dade drugi tiskati, razmnožavati i razprodavati, t. j. izdati.

Ako je nagrada ugovorena i broj iztisakah, to se taj ugovor obdržavati imade.

O pogodbi vrhu zajednice dobarah.

§§. 1175—1216.

Kada dvie ili više osobah uložu svoju imovinu ili jedan dio svoje imovine ili svoj trud radi zajedničke koristi, za jedan ili za više poslovah, nastaje družtvena ili ortačka pogodba, a družtvo takovo zove se ortakluk.

Svi članovi družtva biraju upraviteljstvo, a i odlučuju u poslovih družtva većinom glasovah; upravitelj zastupa družtvo prama trećim osobam i smatra se kao punovlastnik družtva.

Koristi i sve štete se diele polag priloženih dielovah imovine; svi članovi družtva jesu vlastnici zajedničkoga imetka, osim onog, koj nedaje nikakvoga imetka, već samo ulaže svoj trud za svrhe družtva, takov samo ima pravo na koristi.

Ako svrha ortačtva zahtjeva, moraju ortaci prinositi i više nego su s prvine obećali, koj neće da više dade, prosto mu je izstupiti iz ortakluka ili može biti i prisiljen na to.

Ortaci, koji upravljaju družtvenim imutkom, treba da polože račun, kad je posao svršen, ako li posao traje više godinah, dužni su to činiti svake godine.

Ortačka pogodba neveže nasliednike, i može se svako doba, samo ne u nevrieme i s lukavstvom odkazati, ako nije inače izriekom ugovoreno.

O pogodbah na srieću (sriećovnih).

§§. 1267—1292.

Pogodba, uslied koje se obećava i prihvatja nada kakove još neznane koristi za platju ili bezplatno, zove se sriećovna pogodba ili pogodba na srieću.

Skraćenje preko polovice neima mjesta u ovih pogodbah.

Pogodbe na srieću jesu:

1. Obklada (oklada, vadlja), koja nastaje: kada ugovarajuće stranke polažu stanovitu svotu u tu svrhu, da će ta svota onome pripasti, koj pogodi, kako će dogodjaj obim strankam nepoznat izpasti. Ako se nepoloži okladna svota — okladnina — i ako je dogodjaj jednoj stranki poznat, nije pogodba valjana.

2. Takova pogodba kao obklada jest svaka igra, n. p. kartanjem itd. i ždrieb-kocka.

3. Tko kupuje koristi, kojim se je u buduće nadati iz kakove stvari napopreko, to je kupovanje stvarih na nadu; takav kupac podlaže se svim pogibeljim svoje nade, nu njemu pripadaju i sve koristi od ugovorene stvari.

4. Tako se može kupiti i nasliedstvo od drugoga, koje mu je pripalo, nu ne kao zapis, ili dug itd. Takav kupac ima sva prava i sve obveze pravog nasliednika.

5. Družtvena obskrbilišta za članove, ili njihove udove, i diecu; — zatim osiguarališta za štete kroz vatru, poplavu, tuču (led, grad) mraz itd. jesu takodjer pogodbe na srieću, nu ove se ovršuju po pravilih takovih zavodah.

Ženitbeni ugovori.

§§. 1217—1266.

Ugovori ženitbeni jesu one pogodbe, koje se čine radi ženitbenog saveza o imovini. Sadržavaju u sebi navlastito:

1. Miraz, kada žena dava, ili obećava mužu kakovu imovinu, ili ako je žena maloljetna, njezini roditelji, štitnici ili skrbnici u svrhu, da mogu laglje živiti.

Miraz, ako nije prije sklopljene ženitbe ugovoren, nemože se više zahtievati, i ako nije inače u pogodbi ustanovljeno, može se tražiti odmah poslie sklopljene ženitbe.

Kada roditelji uzkratjuju obećanje miraza vjerenikom (kada im neće ništa da pomognu za ženitbu), tada na prošnju ovih obsudjuje ga sudac prema imovini roditeljah. — Nezakonitoj kćeri mora dati miraz njezina mati.

Ako se kći udaje bez znanja i proti volji roditeljah, tad roditelji nisu obvezani nikakav miraz dati.

Ako se otvori stiečaj nad imetkom muževljevim, tada priznanica muževa prije stiečaja izdana, da je on primio miraz, zadovoljan je dokaz proti svakomu tretjemu (vjerovniku).

Po zakonu pripada miraz, poslie muževljeve smrti natrag ženi, ili ako ona prije muža umre, njezinim nasliednikom.

2. Uzmirazje jest, što mladoženja, ili ako je on malodoban, tko tretji naime roditelji, štitnik ili skrbnik (i sud) odredjuju od imovine za pomnoženje miraza. Uziva ga muž, a po njegovoj smrti dobiva ga žena.

Niti mladoženja, niti njegovi roditelji nemoraju se obvezat dati uzmirazje.

3. Dar, što ga muž obećava svojoj ženi prvo jutro, zove se jutrenji dar. Ako je ovaj dar obećan, tad, ako je dvojba, da li je dan, uzima se, da je prve tri godine bio predan.

4. Zajednica dobarah jest posjedovanje skupne imovine sadanje i buduće; a mora se za to posebna pogodba sklopiti, i imovina točno opisati.

Zajednica ta daje mužu i ženi pravo na polovicu imovine u zajednicu stavljene, što ostane poslie smrti drugog zakonitog druga; ako zajednica ta obuzima nepokretnosti, a pravo na zajednicu jeste uknjiženo, kroz to dobiva uknjiženik vlastnost na polovicu sućanstva pomenute imovine, nu ne na koristi, — a poslie smrti druga, kog preživi, pripadne mu podpuna vlastnost sućanstva i koristih.

Ako je stiečaj nad imovinom jednog i drugog druga otvoren, prestaje zajednica dobarah, i dielba imovine nastane. kaogod poslie smrti.

Ako muž i žena nisu se pogodili glede svoje imovine, ostaje svaki vlastnik svoje imovine, imane prije i stečene; u dvojbi uzima se, da ono, što se steče, (tečevina) dolazi od muža.

5. Udovička platja zove se ono, što se odredjuje ženi za življenje, ako postane udovicom (ako obudovi), i platja joj se odmah poslie muževe smrti, i to tri mjeseca u napried.

Radi miraza vlastan je onaj, koj ga daje, tražiti osiguranje od onog, koj ga prima.

Muž i žena mogu medju sobom načiniti u jednom pismu oporuku i nasliedovnu pogodbu, tako, da jedan drugomu zapisuje svoju sadanju i buduću imovinu, — nu takav ugovor mora biti pismen, i mora imati sve potrebnosti oporuke, glavno je, da sadržaje ponudu jedne, i prihvatjenje druge stranke, pa tri svjedoka podpisana.

Malodobnici nemogu bez suda sklopiti ovakove pogodbe, nu oporuku takovu mogu načiniti.

O pravu naknadjenja štete i ozadovoljenju.

§§. 1293—1341.

Šteta (kvar, škoda, uštrb) jest svaki nazadak i manjak, što čovjek trpi na svome tielu, imovini i pravih, a to po protupravnih činih ili propuštenjih druge osobe, ili proizlazi od nenadanog slučaja.

Šteta, koju je čovjek počinio, uzročena je njegovom krivnjom, ili bez njegove krivnje; krivnja opet može biti hotimična, navlašna, i tad je u pravom smislu rieči krivnja, ili pako može biti krivnja takova, koja nastaje iz nebrige, nepomnje i neuložene dovoljne marljivosti, pa se tad zove nepažnja ili pogrieška. Oštetilac (koj

pravi štetu), je za svaku štetu iz krivnje odgovoran, pa ako ih je više krivih, dužni su svi štetu naknaditi. Sve jedno je, da li je tko štetu sam učinio, ili je povod dao za nju, neimajući dovoljne pomnje, ili nepazeći na životinju, ili davši uzrok slučaju, kojim je šteta nanešena.

Ako je tko od nenadanog slučaja prepatio štetu, a taj slučaj je drugi prouzročio, to taj drugi odgovara za štetu.

Umjetnik, obrtnik, urednik, ako je svojim neznanjem i savjetom drugomu štetu pouzročio, odgovara za nju, osim ako je oštetjenik znao za nesposobnost oštetilca.

Tko se služi svojim pravom u granicah pravah, nije kriv, ako drugi odtud štetu trpi, niti nemora za nju odgovarati.

Krčmari, brodari i kirigjije (foringaši) odgovaraju za štetu, koju počini njihova služinčad putnikom, koji su svoju robu njim predali, u njihovoj kući, brodu ili tovaru.

Čije živinče učini drugomu štetu, ako ga je natjerao, nadražio ili čuvat zanemario, tada gospodar tog živinčeta naknadjuje štetu.

Tko na svojoj zemlji zateče tudje živinče, neima zato još pravo ubiti ga. On može životinju utjerati, i za zalog toliko zadržati, da mu je pokrita šteta, nu za 8 danah dužan je nagoditi se s protivnikom ili tužbu proti njemu podignuti, inače mora povratit životinju pod zalog uzetu.

Kada se radi o naknadjenju štete, mora sve doći u prijašnje stanje, ili ako to nemože više da bude, ima se platiti vriednost polag prociene. Ako je samo pretrpljena šteta za naknaditi, tad jest naknada štete u pravom smislu, ako se pako šteta proteže i na izmakli dobitak (to jest takav, kakav bi bio došao bez počinjene štete), tak je puno zadovoljenje štete.

Ako je šteta počinjena po zloj namisli ili po velikoj nepažnji, oštetjenik ima pravo iskati puno zadovoljenje, a u ostalih slučajevih samo naknadu štete.

Ako tko drugog rani, ima mu platit sav trošak za liečenje, svu njegovu dangubu uslied ozliede, i bolovinu za pretrpljenu muku.

Ako od tielesne uvriede uzsliedi smrt, imaju se ne samo namiriti svi troškovi, već se mora dati ženi pokojnoga i dieci ono, što su izgubili kroz smrt ubijenoga.

Tko prevari žensku glavu, i s njome rodi diete, mora pla-

tjati troškove porodjaje i babinah, i ostale dužnosti otčeve da izpuni.

Ako je tko oštetjen na svome imetku navlaš po očitoj nemarnosti, tad ima oštetjenik pravo iskati izmakli dobitak, i ako je šteta pouzročena kakovim kaznjivim dielom ili iz objesti i zloradosti; tada oštetjenik ima pravo tražiti naknadjenje štete i vriednost.

Dužnik platja štete vjerovniku sa $4^0/_0$ kamatami krzmanja ili odvlačenja, ako mu nije platio k obrečenom vremenu dužnu glavnicu ili drugi kakav dug, gdje nisu bile obvezane kamate.

Kada tko zanemari opominjat dužnika, da platja kamate, pak kroz to svota kamatah naraste do glavnične svote, tad prestaje njegovo pravo iskati dulje kamate. Ali od dana, kad je tužba podignjena, mogu se opet zahtievati kamati.

Stranke mogu u napried ugovoriti kaznu, koju će platiti drugoj stranki ona, koja uzradi protiv ugovoru i neizpuni obećanje.

Obveza naknaditi štetu i izmakli dobitak ili platiti ugovorenu kazan, sdružena jeste s imovinom i prelazi na nasliednike.

Kada sudac što skrivi, prosto je i dozvoljeno pritužit se višjoj oblasti, koja treba da čin iztražuje i sud izreče.

O utvrdjenju pravah i obvezah.

§§. 1342—1374.

Prava i obveze utvrdjuju se poručanstvom i zalogom.

a) Poruk (jemac — jamac) zove se onaj, koj se obvezuje, da će naplatiti vjerovniku, ako dužnik nebi mogao na ustanovljeno vrieme to učiniti. Pogodba u tu svrhu učinjena zove se poručanstvena, a sam čin i posao poručanstvo.

Redovito može se poruk onda stoprv pozvati, da plati, kada glavni dužnik opomenut po sudu, ili izvan suda, nije izpunio svoje dužnosti.

Sposoban poruk pako jeste onaj, koj ima zadovoljnu imovinu, i kojega je moći tamo, gdje se je zaporučio, tužiti.

b) Zalogom se takodjer utvrdjuju prava i dužnosti; kada dužnik, ili tko treći mjesto njega daje vjerovniku u istinu založno pravo na kakovu stvar, koja ako je pokretna, odmah se predati mora, ako je nepokretnost, daje se vjerovniku pravo, da može svoje založno pravo uknjižiti u zemljišniku na tu nepokretnost.

Preinaki pravah.

§§. 1375—1410.

Prava vjerovnička mogu se preinačiti i to:

1. Obnovom, kada se promjenjuje pravni naslov ili glavni predmet iskanja — uslied takove obnovne pogodbe prestaje stara pogodba, i sve ine pogodbe na njoj utemeljene, kao: poručanstvo, zalaganje itd.

2. Nagodba zove se ona obnovna pogodba, kojom se prava sporna (preporna, pod pravdom stojeća) ili dvojbena tako uredjuju, da se svaka stranka zamjenito obvezuje nješto dati, učiniti ili propustiti. Nagodba ide medju pogodbe dvostrano obvezne.

3. Ustup (cessia) nastaje, kada jedna osoba prenosi na drugu kakovo iskanje, i ova ga prihvatja.

Sva prava, koja je imao ustupnik (koj ustupa), dobiva ustupom i ustupovnik (komu se ustupa).

Kad je ustup dužniku oglašen, nesmije on više prvom vjerovniku platjati.

4. Uputa (Assignacia) zove se, kada dužnik stavlja mjesto sebe tretjega koga kao platca, i vjerovnika na njega uputi; kada vjerovnik primi oglašenog dužnika, i ovaj na to privoli, uputa je podpuna. Uputilac (koj daje uputu), može poreći uputu, dok je još uputjenik (on koj se uputjuje) nije primio.

O ukinutju pravah i obvezah.

§§. 1411—1450.

Ako tretja osoba s privoljenjem dužnikovim može i hoće da plati za dužnika polag obveze na se primljene, vjerovnik mora primiti izplatu i platcu ustupiti svoje vjerovničko pravo (dati mu sva dotična pisma), ali vjerovnik neodgovara tad više za naplativost niti za istinitost iskanja, već ako bi se on služio prevarom.

Redovito, ako dužnik neprivoli, tretja osoba nemože natjerati vjerovnika, da primi izplatu. Ako je vjerovnik primio izplatu, platac ima pravo, kad je platio, zahtjevati, da mu se ustupi pravo pristojeće vjerovniku (da mu dadu dotična pisma).

Tko je platio osobi takovoj, koja nemože svojim imetkom sama upravljati, taj mora svoj dug jošte jedan put platiti, ako se nenalazi ono, što je plaćeno, ili ako nije na korist primaoca obraćeno bilo.

Ako se dug nemože platiti, što je odsutan ili nepoznat vjerovnik, ili ako vjerovnik neće da primi dug, ili iz drugih važnih uzrokah, tad je dužnik vlastan položit novce kod suda, ili ako je stvar kakovu težko ostaviti kod suda, može iskati, da se dade ta stvar na čuvanje komu tretjemu.

Platac može svagda zahtjevati namiru od onoga, komu je platio, u namiri ima se točno naznaćiti ime i prezime dužnika i vjerovnika, mjesto, vrieme i predmet namirenoga duga, i tu namiru treba da podpišu vjerovnik ili njegov punomoćnik.

Namira potvrdjuje mnienje, da su i kamate od te glavnice namirene.

Ako vjerovnik ima od dužnika zadužnicu, dužan je istu s namirom povratiti dužniku, ili ako je vjerovnik primio samo jedan dio duga, može zahtjevati platac, da se taj odplatak ubilježi na zadužnici.

Ako dužnik dobije od vjerovnika namiru o naplatjenom novijem dugu, ta namira nedokazuje, da su i stariji dugovi zato namireni; nego ako ta namira glasi o platjanju takovih daćah i pristojbah, koje se u stanovito vrieme plaćatì moraju, kao što su zakupnine, najamnine, daće u novcu, kamate itd. Ako se pokaže namira o novijih rokovih, uzima se, da su i prvanji rokovi naplatjeni.

Ako je tko platio kakav dug iz kakove bludnje, ili ako su osobe stojeće pod skrbničtvom platile šta, ili su se platili dugovi dvojbeni ili takovi, za koje je uzrok platjanja prestao, ili se je ono platilo ili dalo vjerovniku, što nije dug, tad se mogu te stvari i platjanja natrag tražiti od vjerovnika (primca).

Kada vjerovnik traži od dužnika kakovo iskanje, a dužnik ima takodjer istovrstno istinito iskanje proti vjerovniku, i takovo mu protustavi, tad se takove medjusobne tražbine izjednače (prebiju), i to se zove medjusobni preboj (kompenzacija).

Nemogu se iskanja istinita s neistinitimi, dospjela s nedospjelimi, niti tičuća se stvarih raznovrstnih, ili stanovitih i nestanovitih medjusobno prebiti.

Ako po nenadnom slučaju izgine sa svim kakova stanovita stvar, tad se ukida i svaka obveza glede te stvari. Ovo načelo može se i za ove slučajeve uzeti, kada se radi kojeg nenadnog slučaja nemože obveza izpuniti ili dug platiti.

Zastara i dosjelost.

§§. 1451—1502.

Zastara (zagoda) jest tada, kada tko gubi pravo kakovo iz uzroka, što ga nije njeko vrieme izvršivao, a kada tko dobiva pravo kakovo, koje je stanovito vrieme rabio, zove se dosjelost.

Što želimo dosjelostju steći, moramo imati u posjedu, a posjed mora da bude zakonit, pošten i istinit.

Vrieme dospjelosti jest uredno i izvanredno. Uredno, kada se može za 3 godine steći: vlastničtvo pokretnostih i takovih nepokretnostih, koje su upisane u javne knjige, služnost na pokretnosti i založno pravo na nje. Za 30 godinah steče se takovo pravo, koje drugi nije kroz to vrieme ovršavao, naime: vlastnost nepokretnostih i založno pravo na nje, ako nisu upisane u javne knjige. I prava, koja se riedko izvršuju (dati komu župu itd.) možemo steći dosjelostju, ako je za 30 godinah triput nastala prigoda, to pravo uživati, pak ga drugi nije uživao.

Izvanredno vrieme jest 6 god. za dosjelost proti državnom imetku, obćinam, crkvam itd., ako su inače dovoljne 3 godine, a 40 godinah proti istim, gdje je uredno vrieme, inače 30 godinah.

Zastara u užjem smislu jest, oslobodjenje od dužnosti, što se drugi proti njemu nije služio svojim pravom za vrieme zakonom odredjeno.

Nemogu se zastarom izgubiti: a) prava osobna (n. p. izmedju diece i roditeljah), b) prava slobodne svoje volje (n. p. kupovati robu ovdje ili ondje, služiti se svojimi zemljišti ili neslužiti), c) prava, koja barem stranom izvršujemo (n. p. uživati jednu čast, ili dio kojeg zemljišta; č) založno pravo, dok imamo zalog u svojoj vlasti.

Uredno vrieme za zastaru je 30 godinah, samo iskanja glede izostavših godišnjih danakah, kamatah, najamninah, zakupninah, prihodah i poslugah zastare u 3 godine.

Izvanredno vrieme iznosi 40 godinah glede povlaštenih osobah (obćinah, crkvah).

Nu sliedeća prava:

1. pobiti naredbu posliednje volje; 2. tražiti zakoniti dio ili njegovo nadopunjenje; 3. opozvati darovanje radi nezahvalnosti; 4. uništiti pogodbu radi straha ili bludnje, kad druga stranka nije lukavštini kriva; 5. zaslužnosti, kad se dužna stranka njihovom

izvršivanju protivi; 6. uništiti pogodbu radi prikratjenja izpod polovice; 7. za tužbe o naknadi štete; 8. za uvriede poštenja činom učinjene, moraju se izvesti za 3 godine, poslie zastare, niti se više nemogu tražiti; tako i uvriede poštenja riečmi zastare iza jedne godine.

Zastara i dosjelost obustavljavaju se: a) prema osobam, koje radi pomanjkanja svojih duševnih silah nemogu svojim imetkom razpolagati; b) izmedju suprugah, štitnika i štitjenika sirotčeta (tutora i pupila), skrbnika i skrbljenika; c) odsutnostju radi javne službe; č) podpunom sudostajom.

Zastaru i dospjelost prekida: a) priznanje prava od strane onoga, koji se na nje hoće da nasloni; b) podignutje tužbe; c) prekinutje posjeda; č) prenos stvari ili prava na drugoga te upis ovoga u javne knjige.

Zastarom se može svaki služiti i braniti, nu ako se njome stranke ne služe, sud neima na nju imati nikakva obzira.

Zastare se nemože nitko unapried odreći, niti nemože u pogodbu staviti dulje vrieme, nego kao što zakoni odredjuju.

Primjernik.

Oporuka.

Ja Ivan Zobović, seljak iz Preseke, neznajući kada dodje zadnja ura, prem sam veoma slab, nu ipak kod dobre pameti, očitujem sliedeću posliednju volju:

1. Sina svoga Marka postavljam za glavnoga nasliednika, kojemu imade pripasti sva moja gibiva i negibiva imovina. Samo

2. Supruga moja imade dobiti vinograd na Popovcu na 20 kopačah kletjum i sa svimi lagvi i vina 20 akovah, kojega si ona izabere u istoj kleti: zatim doklam ostane udovicom imade u kući u zadrugi živiti, a obitavanje njezino neka nitko nesmeta u mojoj komori tak nazvanom čardaku, gdje ja sada ležim.

3. Župnoj crkvi na Preseki ostavljam 30 stot. za čitanje jedne mise svake godine za spas duše moje.

4. Gospodinu župniku Presečkomu Stanku Vilotiću, koj me je svojom

umiljatom propovedju toliko put utješio, i inače za školovanje moga sina najviše se brinio, zapisujem 10 akovah staroga vina, kojega si sam izabere.

I ovo je moja posliednja volja. U Preseki 20. Studena 1866.

Nikola Čikan,
kao oporučni svjedok.

Slavomir Bohanovski,
providnik, kao oporučni, zajedno bivši svjedok.

† Ivan Zobović, ostavnik.
Podpisatelj imena i oporučni svjedok:

Josip Svotić, obć. bilježnik,
zajedno s drugimi bivši kod oporučenja.

Zapisje.

Ja Stjepan Varović, seljak iz Luke, premda sam bolestan na krevetu ležeći, nu zato ipak imajući dobru pamet očitujem sliedeću posliednju volju:

1. Svome bratu Ivanu ostavljam svoj dio u zemljah, livadah i šumah, što ga u zadrugi uživam, zatim svoje dvie osebunjske krave.

2. Gorice moje na Pesku na 10 kopačah s kletjum, s lagvi i vinom u kleti ostavljam sestri Ruži, udatoj Sanjković.

3. Sav svoj gotovi novac i obveznice ostavljam Milutinu sinovcu, koj uči prava u Zagrebu, samo 150 stot. od tih novacah ima dobiti njegova sestra Milica, udata Solarićeva u Lonjici.

Ovo je moja zadnja volja i svaku drugu očitujem za nevaljalu i opozvanu. Na Vrbovcu dne 5. Svibnja 1866.

Gjuro Utezić,
oporučni svjedok bivši zajedno s prvim.

Antun Dunajec,
oporučni svjedok.

† Stjepan Varović, ostavnik.
Podpisatelj imena i oporučni svjedok:

Mio Kosović, učitelj.

Oporuka.

Ja podpisani Milivoj Stalić, vlastelin, premda sam se tekar oženio, nu nenačinivši nikakvoga ženitbenoga ugovora sa svojim predragom suprugom, očitujem za slučaj smrti, koja nikomu nije znana, sliedeću posliednju volju:

1. Sav svoj imetak gibivi i negibivit ako, kao što jest sada, i kako će biti u buduće, ostavljam svojoj najljubeznijoj supruzi Ljuboslavi rodjenoj Kramarićevoj, samo

2. Sve svoje knjige, i krajobraze zapisujem knjižnici jugoslavenske akademije.

3. Mužko moje odielo ostavljam slugi Gjuri Mužiću, koj me je više godinah vjerno služio.

4. Ubožkom zavodu grada Zagreba ostavljam 200 stot., jugoslavenskoj akademiji 1000 stot. Za jugoslavensko sveučilište 1000 stot. koje novce imat će moja supruga u roku od 10 godinah bez kamatah izplatiti.

Ovu oporuku pisah i podpisah sam svojeručno.

U Zagrebu 16. Prosinca 1866.

Milivoj Stalić, ostavnik.

Zapisje.

Ja Milutin Slobodić, vlastelin, na tielu i duši sasvime zdrav, nu neznajući dana niti sata, kada je čovjeku iz ovog svieta otići, sastavih sliedeće zapisje, koje sačinjava razredbu moje posliednje volje.

1. Sestri svojoj Ljubici udatoj Srebić ostavljam 5000 stot.

2. Zori — kćeri moje sestre Anke Prikumićeve, ostavljam 2000 st., koje da dobije u ruke, kada će se udavati, ili ako se neuda, kad postane punoljetnom, a do toga neka se novac taj uloži u zagrebačku štedionicu.

3. Družtvu za podupiranje jugoslavenskih spisateljah zapisujem i ostavljam 5000 stot.

4. Jugoslavenskoj akademiji i jugoslavenskom sveučilištu zapisujem 10.000 stot.

5. Družtvu gospodarskom hrvatsko-slavonskom, pjevačkom družtvu u Zagrebu „Kolu“, zemaljskom glasbenom zavodu u Zagrebu, družtvu „učiteljske zadruge“ za podupiranje siromašnih djakah na gornjoj gimnaziji zagrebačkoj, na višjoj realci, i učiteljištu, svakomu družtvu 300 stot.

6. Slugi svojemu Janku Vjeroviću, koj me je u mojoj zadnjoj bolesti toli spremno dvorio, a vazda vjeran mome očekivanju odgovarao, ostavljam svoju staru bundu, i svu opravu, osim svečane moje narodne nošnje sa sabljom, kapom i mentenom, što ostavljam svome milom prijatelju Dušanu Momiroviću.

7. Zlatni moj žepni sat veći s lancem zapisujem prijatelju Ivanu Dobranoviću u Sisku, a Branimiru Slavujeviću u Karlovcu dva konja, koja si izabere u mojoj staji.

8. Ovim zapisjem opozivljem oporuku posliednje volje od 26. Ožujka 1864. koju kao i sve ostale oporuke i zapisja poričem, uništujem i opozivljem.

Za ovršitelja ovoga zapisja molim gosp. mog prijatelja Željka Milivojevića u Zagrebu, kojemu za trud njegov zapisujem 500 stot.

Ovo zapisje pisah i podpisah vlastoručno u Zagrebu 7. Veljače 1866.

Milutin Slobodić,
zapisatelj.

Oporuka.

Ja Velimir Krušić, posjednik nepokretnostih u Zagorju, ćutim da na tielu svaki dan slabiji bivam, zato naredjujem, dok sam si jošte svjestan, sliedeću posliednju volju.

1. Sina svoga Živana Krušića, koj postojano provodi život protivan javnoj ćudorednosti, koj je sve poarčio i potepo, što sam mu dao, te se sada negdje po svietu skita, iznasliedujem sa svime, jer mi je dosti žalosti prouzrokovao, te cieloj obitelji veliku sramotu nanio. Ostaloj dieci ostavljam sav svoj imetak, iz kojeg imat će samo sliedeće zapise izplatiti:

2. Janku Palinu činovniku kod zem. fin. ravnateljstva u Zagrebu, dalješnomu rodjaku moje pok. supruge 1000 st.

3. Narodnomu muzeju u Zagrebu osobito za pribavljanje knjižnice 1000 stot.

4. Slugi Martinu Podvoriću 150 st., ostaloj družini cielu godišnju plaću.

Ovo je moja posliednja volja, koja hoću da bude točno izpunjena. U Zagrebu 25. Veljače 1866.

Mita Pokupić,
kao oporučni svjedok.

Velimir Krušić, ostavnik.
Pavao Divić, oporučni svjedok.
Gjuro Pandurić, „ „

Poreka posliednje volje.

Ja Antun Životinović, trgovac, poričem svoju pred dvie godine kod kot. suda na Božjakovini načinjenu posliednju volju, te takovoj svaku valjanost odričem, a za pravu svoju zadnju volju očitujem onu, koju sam 6. Lipnja 1865. načinio, i kralj. javnom bilježniku u Zagrebu Dru. N. u sahranu dao.

U Dugom selu 20. Srpnja 1865.

Milko Žmulj, kao svjedok.
Abraham Šuler, kao svjedok.

Antun Životinovič, trgovac.
Budimir Slavić, kao svjedok.

Oporuka.

Ja podpisani, Milivoj Bratanić, trgovac, jesam na tielu bolestan, nu pri dobroj pameti, i podpuno si svjestan, neznajući sata, kada mi se je s ovim svietom dieliti, razredjujem za slučaj smrti sa svojom imovinom sliedeća, koja imaju se smatrati za moju posliednju volju:

1. Tielo moje neka se po kršćansko-katoličkom obredu i običaju bez velikoga slavlja u župno groblje pokopa, i poslie ukopa neka se za spašenje duše moje svete mise čitaju.

2. Supruzi svojoj, kao vjernoj ljubeznoj gazdarici i drugarici, koja mi je pomogla pribaviti sav moj imetak, ostavljam polovicu svega svoga pokretnoga i nepokretnoga imetka.

3. Drugu polovicu svega svoga imetka ostavljam svome dragomu sinu Ljubomiru, kojemu preporučam, da mater svoju i nadalje onaka ljubi, sluša, i počituje, kao što dosada.

4. Vjernomu slugi Gjuri Kriliću, koj me je 20. godinah vjerno služio, ostavljam 200 stot. a. vr. u gotovom novcu, i jošte tomu odredjujem, da mu se dade u mojoj kući u Karlovcu pod brojem 45. doživotan stan, i svakoga četvrta godišta 15 stot. a. vr., dok uzživi.

5. Stričeviću, naime Budimiru Brataniću, pravniku, ostavljam svoj manji zlatni sat sa zlatnim lančićem, da se mene višeput sjeti, i marljivo nadalje uči.

6. Jugoslavenskoj akademiji ostavljam 300 stot. a. vr.

Zapisi neka se od cieloga imetka izplate.

Ovo je moja posliednja volja, koja neka se podpuno ovrši.

U Karlovcu dne 25. Kolovoza 1866.

Milivoj Bratanić,
trgovac i posjednik nepokretnostih i oporučitelj.

Salomon Brajer,
kao svjedok oporuke.
(Izraeličanin.)

Gjuro Vojdić,
kao zajedno prisutni oporučni svjedok.
Vid Hrušković,
kao zajedno prisutni oporučni svjedok.

Oporuka

Mihalja Gjurkovića posiednika i žitelja iz Samobora.

Ja Mihalj Gjurković, nalazeći se u velikoj bolesti, nu na duši zdrav, za slučaj, ako bi mi se smrt dogodila, sastavljam ovu oporuku i posliednju volju:

1. Ukop neka bude sjajan sa svimi obredi, u koju svrhu zapisujem 300 st.

2. Ženi mojoj, koja mi je miraz od 1000 stot. doniela i u moju trgovinu uložila, neka se prije svega izplati ta njezina donositba, zatim neka imade jednaki dio od svega moga imetka sa mojom četvero diece.

3. Jugoslavenskoj akademiji ostavljam 200 st.

4. Za altariju u župnu crkvu sv. Anastazije, isto tako kapelici sv. Ane i sv. Gjure zapisujem svakoj po 100 st. tako, da se svako leto za moju pok. mater, otca i mene sv. mise čitaju.

5. Bolnici Samoborskoj ostavljam 100 st.

I ovo je moja posliednja želja i volja.

Zlatko Kraljević,
oporučni zajedno bivši svjedok.
Tomislav Škudaš,
oporučni svjedok skupa bivši s prvim.

† Mihalj Gjurković,
žitelj iz Samobora.
Pavao Dragašević,
kao podpisatelj imena i oporučni svjedok.

Oporuka.

Ja Vojko Vlahinić, žitelj iz Požege, neznajući časa, kada čovjek može umrieti, hoću da sa svojim imetkom još dok sam kod zdrave pameti, razredbu posliednje volje učinim i to ovako činim:

1. Za nasliednika sve svoje imovine postavljam svoga sina Stiepana Vlahinića i preporučam mu, da bude štedljiv, brižan i poslušan prema svojoj materi

2. Žena moja imade dobiti iz mog imetka najprije svoj miraz od 2500 stot. a iz mog imetka neka joj se izplati takodjer uzmirazje sa 2500 st.

3. Ukop netreba da bude sjajan, jedan svetjenik je dosta; isto tako neka se samo jedan put prigodom sprovoda svimi zvoni u župnoj crkvi zvoni.

4. Ja sam dužan samo u dućanu kod Britvića u Požegi na robi 100 stot. — postolaru Smoliću oko 20 st. i krojaču Ribiću 35 st. drugomu nikomu ništa, već meni su mnogi dužni i na obveznicu i bez pismene obveznice, što moj popis ovdje pod ⁒ priložen sviedoči.

Ovo je sve moja posliednja volja. U Požegi 30. Rujna 1866.

Vojko Vlahinić v. r.
oporučitelj.

N. N.
N. N.
N. N.
N. N.
} kao oporučni sviedoci.

Oporuka.

Ja Marko Vodić, na tielu i svjesti posve zdrav, nu pošto čovjek nezna dana niti sata svoje smrti, a ja radi poslovah često putovati moram, zemlja

pako naša prenapunjena je razbojnici, koji čas ovdje čas ondje putnike napadaju, te tako bi mogao iznenada stradati i život izgubiti, zato izražavam posliednju volju na sliedeći način:

1. Svu imovinu, što posjedujem, pribavio sam si sam, svojom radnjom i koje kakvimi podhvati, koji su mi vazda srietno za rukom izpali; dužan nisam nikomu ništa, a tko je meni dužan, o tome nalaze se u mojoj Wertheimskoj peneznici obveznice i mjenbenice.

2. Ljubezna supruga moja Ljuboslava, rodjena Sladićeva, obskrbljena je dovoljnom imovinom, kojom će moći pristojno živiti, a da je time zadovoljna, to mi je podobro znano. Njoj se imade izručiti samo sva srebrnina, i stolno rublje, zatim dva konja „zelenka" i veća karuca; pa stan u mome dvoru do smrti.

3. Svu imovinu zapisujem i ostavljam Jugoslavenskoj akademiji, jugoslavenskom sveučilištu i narodnom hrvatskom kazalištu u Zagrebu na jednake dielove.

4. Sve moje sluge imadu dobiti cielogodišnju plaću od dana moje smrti računati se imajuću, medju kojimi Janko Prepelić, koj već više godinah kod mene vjerno služi, osim plaće dobiti ima 250 stot.

5. Želim, da se tielo moje pokopa na groblju sv. Roka ako je ikako moguće pokraj groba moga otca. Za uzdržavanje kapelice iste ostavljam 200 st.

Ovo je moja posliednja volja, koja neka se ovako izpuni, kao što napisah.

U Zagrebu 30. Rujna 1866.

Sriećko Volski,
kao oporučni svjedok.

Gojimir Gradačević,
vlastnik nepokretnostih i oporučitelj.

Pajo Zlatarić,
kao oporučni svjedok.

Miroslav Zubarić,
kao oporučni svjedok.

Družtveni ugovor.

Koj smo podpisani Marko Rudić, Dane Blažević, Krsto Vojković, Matija Klekar, Izidor Car, Bogoljub Sirovec i Panta Tiosavljević danas dobrovoljno i neporečivo utanačili i sklopili na sliedeći način:

1. Mi Marko Rudić itd. (svi se moradu navesti) obvezujemo se, da ćemo se složiti u družtvo ili ortakluk, koj će kupovati sva najbolja hrvatsko-slavonsko-sriemska i dalmatinska vina iz prve ruke, te će za prodaja istih u veliko i na malo otvoriti dućane u Zagrebu i svih povećih gradovih trojedne kraljevine, ili i izvan trojedne kraljevine, ako to sriedstva dopustila budu.

2. Svaki izmedju nas položit će u prenavedenu svrhu 10000 stot. a. vr. velimo deset hiljadah stotinjakah austr. vriednote.

3. Iz položene glavnice imade se pribaviti kuća s velikim dvorištem, i priugotoviti prostorije za podrume, k tome kupiti svakovrstnu burad i drugo posudje.

4. Ortakluk naš nosit će tvrdku Marko Rudić i drugovi; upravljanje cielog imetka izručamo i povjeravamo istomu Marku Rudiću, koj imade vlast, da pronadje vještog pivničara, i pribavi ina potrebita promicala za ortakluk, on će prema tretjim osobam zastupati naš ortakluk, i dužan će biti svake godine k novomu ljetu položiti nam svim skupa točan račun o svome upravljanju.

5. Dobitak i štetu svaku dielit ćemo ovako: najprije se od čistog dohodka odbije jedna deseta čest, koju dajemo upravitelju imovine Marku Rudiću za njegov trud, zatim ostali dobitak dielit ćemo na jednake dielove.

6. Ugovor ovaj vezat imade nas i naše nasliednike i ortakluk nemože se nikako prije 10 godinah ukinuti.

7. Mi svi Marko Rudić itd. pristajemo uz ovu pogodbu, koju smo vlastoručno podpisali.

U Zagrebu dne 25. Listopada 1866.

N. N. kao svjedok. Marko Rudić itd. (svi podpisi).
N. N. kao svjedok.

Pogodba promjene.

Podpisani N. N. i N. N. sklopismo danas dobrovoljno i neporečivo sliedeću pogodbu:

1. Ja Sriećko Zlatić, gradjan Križevački, dajem, predajem i ustupljujem u promjenu svoju kuću pod br. 364 u sl. i kr. gradu Križevcu ležeću skupa s prinadležećom baštom i sa svimi kod kuće nalazećimi se sgradami u zemljišnom napisniku porezne obćine grada Križevca na listu 300 upisanu u vriednosti 3000 stot. a. vr. gospodaru Slavoljubu Lončariću, žitelju iz Vrbovca, koj meni daje u promjenu svoj vinograd u „Graberancu“ ležeći od 1 rali i 1500 □ hvatih, kolosjek iz 3 rali i drvenu klet pod mj. br. 3649 u zemlj. napisniku porezne obćine grada Križevca na listu 456 upisane u vriednosti 1500 stot. a. vr., a manjkajuću svotu 1500 stot., velim hiljadu petsto stotinjakah a. vr. doplatit ima meni Slavoljub Lončarić u roku od dvie godine skupa sa 5% kamatami.

Oba ugovoritelja dozvoljuju jedan drugomu, da može svaki svoje pravo zaloga na nepokretnosti zamjenito u promjenu ustupljene u zemljišniku uknjižiti; Slavoljub Lončarić imade takodjer vlast, da može za sigurnost dugovne glavnice 1500 stot. a. vr., velim hiljadu petsto stot. austr. vried. i 5% kamatah svoje pravo zaloga na kuću meni u promjenu danu pod k. br. 364 u sl. i kr. gradu Križevcu ležeću u zemljišniku uknjižiti.

2. U posjed i uživanje promjenjenih nepokretnostih stupa svaki ugovoritelj dne 1. Studena 1865., od kojega dana imade svaki ugovoritelj od ustupljene mu u promjenu nepokretnosti platjati porez i daće sa svimi dometci.

4. Trošak za sastavljanje ugovora, sve pristojbe i postotke podmirit će obe stranke na jednake dielove.

Ugovor ovaj dobro razumit i odobren podpisasmo obe stranke vlastoručno.

U Križevcu 1. Listopada 1865.

Sriećko Zlatić, Petar Klarić, kao svjedok.
Slavoljub Lončarić. Antun Vitanović, kao svjedok.

Pogodba uslugovna.

Ja podpisani, Makso Vidaković iz Samobora, jesam sa Lovrom Nezasitićem, graditeljem iz Zagreba, sklopio danas sliedeću pogodbu:

1. Lovro Nezasitić preuzimlje zidarsko sve dielo kod kuće, koju Makso Vidaković namjerava u Zagrebu u ulici Zrinjskia Bana na novo polag priležeće osnove pod :/. na 2 kata podignuti i sagraditi. Lovro Nezasitić dati će potrebite zidarske kalfe, palira, i sam će nadgledati, da se zidarsko dielo što najliepše i najčvrštie učini. Za taj posao dat će mu Makso Vidaković sve potrebito gradivo i pribavit nadničare, tako da kalfe neće svojim zidarskim dielom ništa zapinjati morati.

2. Ja Makso Vidaković obećam g. Lovri Nezasitiću, da ću mu po dovršenom njegovom dielu izplatiti 5000 stot., velim pet hiljadu štot. a. vr., predbježno ipak dati ću mu u prenavedeno ime 500 stot. odmah sada kod podpisa.

3. G. graditelj Lovro Nezasitić dužan je i obvezan da bude sa svojim zidarskim dielom do 30. Rujna o. g. 1867. gotov; što ako nebi bilo učinjeno, mogu ja na njegov trošak i štetu drugog graditelja pogoditi, i nedovršeno djelo po njemu načiniti dati.

Ja Lovro Nezasitić pristajem uz ovu pogodbu, polag želje naše sastavljenu i oba ugovoritelja podpisujemo ju vlastoručno.

U Zagrebu 3. Ožujka 1867.

Lovro Nezasitić.

Makso Vidaković.
Ljudevit Deutsch, kao svjedok,
Rudolf Kramarić, kao svjedok.

Pogodba uslugovna.

Ja podpisani Silvino plem. Kotarović, vlastnik nepokretnostih u Sv. Ivanu na Zelini, ugovorio i neporečivó sklopio jesam s Bartolom Picigom iz Bistrice sliedeći ugovor:

1. Ja Bartol Picig iz Bistrice, obvezujem se, da ću za 5 danah pokositi, raztepsti, i u kupe spremiti dati sve sieno na livadi g. Silvina Kotarovića, Biškupec zvanoj, na pet ralih protezajućoj se kroz svoje nadničare tako, da se šesti dan sieno svakako kući voziti uzmogne.

2. Ja Silvio pl. Kotarović, obećam i obvezujem se, da ću Bartolu Picigu za njegovo dielo platiti odmah poslie kako je uradjeno 60 stot. a. vr., slovom šestdeset stot. a. vr.

3. Trava mora se kositi do koriena ravno i čisto, isto tako nesmije se sieno kod sušenja koje kuda bacati, već sve liepo grabljami pokupiti, i u kupe staviti.

Ugovor ovaj jesu obe stranke dobro razumile, potvrdile, i Silvino Kotarović vlastoručno podpisao, a Bartol Picig, podkrižao.

U sv. Ivanu 1. Svibnja 1866.

Petar Klafurić, v. r.
kao svjedok.

Silvino pl. Kotarović.
† Bartol Picig, seljak iz Bistrice.
Šimun Zajec, v. r., kao svjedok.

Namira.

Biljeg
19 novč.

Na 50 st. a. vr., slovom petdeset stot. a. vr., koje sam ja podpisani u ime jednogodišnjih kamatah od glavnice 1000 st. polag obveznice od 24. Studena 1860. za vrieme od 24. Studena 1865. do 24. Studena 1866. meni pripadajućih od visokorodjenog g. grofa Živka Brijaća podpunoma primio. Namiru ovu jesam sam svojeručno napisao i podpisao.

U Zagrebu 30. Listopada 1866.

Marko Stalić,
gradjan zagrebački.

Namira.

Biljeg
32 novč.

Na 100 st. a. vr., slovom sto stotinjak. a. vr., koje sam ja podpisana od g. Gašpara Galovića iz Zlatara u ime četveromjesečne konakovine i hranovine za njegovog sina Zvonimira za vrieme od 1. Listopada 1866. do 1. Veljače 1867. pripadajuće danas podpunoma unapried primila. Pisah i podpisah svojeručno ovu namiru.

U Zagrebu 1. Listopada 1866.

Marija udova Simićeva,
rodjena pl. Udvardić s. r.

Namira.

Na 1500 st. a. vr., slovom jednu hiljadu pet sto stotinjakah, koje sam ja dole postavljeni od g. Pante Bobića iz Novog Sada za prodanih mu 300 kilah (900 mjerovah) zobi kao pripadajuću kupovninu danas gotovo nabrojene primio. Ovu namiru pisah i podpisah sam vlastoručno.

U Iloku 24. Rujna 1864.

Svetozar Vukić, s. r.
vlastnik nepokretnostih.

Namira.

Na 525 st. a. vr., velim slovom pet sto dvadeset i pet stotinjakah a. vr., koje sam ja kao platjenu glavnicu sa 500 st. i u ime dužnih polugodišnjih 5% kamatah 25 st. za vrieme od 1. Travnja do 1. Listopada 1866. tekućih polag zadužnice od 1. Listopada 1864. u Zagrebu izdane od p. n. gospodina Stanislava Smokovića, trgovca Sisačkoga, podpunoma primio. Vješt pisanju namiru ovu pisao sam i podpisao svojeručno. U Zagrebu 1. Listopada 1866.

Davorin Posezi s. r.

Namira.

Na 1050 st. a. vr. slovom hiljadu petdeset stotinjakah a. vr. koje sam ja podpisani Josip Laić i to u ime dužne glavnice 1000 stot. zatim u ime jednoljetnih 5% kamatah na istu glavnicu za vrieme od 25. Listopada 1865. do 25. List. 1866. pripadajućih 50 st. polag zadužnice od 25. Listopada 1862. u Križevcih izdane od štovanoga gospodara Marka Ivičevića, krčmara i posjednika nepokretnostih u Ludbregu, danas podpunoma primio, te tako priznajem da je meni upitni dug polag obveznice od 25. Listopada 1862. zaduženi sa 1000 st. a. vr. po g. Marku Ivičeviću skupa sa svimi kamatami sasvime i podpuno izplatjen i namiren, niti isti gospodin Marko Ivičević neduguje meni ništa budi na glavnici budi na kamatah. Zato mu takodjer dozvoljujem, da može i smije bez mog ikakvog dalnjeg pitanja i privoljenja brisanje prava zaloga radi upitnog duga 1000 st. a. vr. obvezanih 5% kamatah i troškovah utjerivanja na nepokretnosti njegove u Ludbregu imane i u zemljišnom napisniku porezne obćine Ludbrežke na listu 68. odlukom sl. kr. žup. sudbenog stola Križevačkog od 30. Studena 1863. br. 6549 upisanog i uknjiženog zaiskati i izposlovati.

Znajući pisati podpisujem ovu namiru i dozvolu za brisanje vlastoručno.

U Križevcih 26. Listopada 1865.

Josip Laić,
zasebnik u Ludbregu.
Stanislav Jurišić, kao svjedok
Gjuro Pongračić, kao svjedok.

Namira.

Na 37 stot. 50 novč. a. vr., slovom trideset sedam stot. petdeset novč. austr. vried., koje sam ja podpisani u ime četvrtgodišnje konakovine za vrieme od 1. Kolovoza do 1. Listopada 1866. pripadajući od g. Matije Banovskoga, krojačkoga majstora unapried podpuno primio.

Nevješt pisanju, stavljam pred ime i prezime rukoznak krsta.

U Koprivnici dne 2. Kolovoza 1866.

Vojko Bulek,
kao svjedok.

† Mitar Vukovački,
vlastnik nepokretnostih.
Podpisatelj imena i svjedok
Godimir Bolović, s. r.

Namira.

Na 225 stot. a. vr. slovom dvie sto dvadeset pet stotinjakah a. vr., koje sam ja podpisani u ime polugodišnje zakupnine od 1. Studena 1863. do 1. Svibnja 1864. unapried po smislu zakupnoga ugovora od 1. Listopada 1862. za dobro moje „Liepaves“ od p. n. gospodina Slavomila Žunčevića danas podpunoma primio.

Namiru ovu svojeručno pisah i podpisah.

U Zagrebu dne 31. Listopada 1863.

Izidor Vlastelić.

Namira.

Na 226 stot. a. vr. slovom dvie sto dvadeset šest stotinjakah aust. vr., koje sam ja podpisani u ime i na račun kopovnine 568 stot. a. vr. za prodani vinograd „Hustice“ zvani kod sv. Duha u Zagrebu ležeći, u mislu ugovora od 24. Kolovoza 1866. pogodjene od p. n. gospodina Ilije Gostovića, gradjana Zagrebačkoga, danas podpunoma primio, i to 150 stot. a. vr. u gotovom, a 76 stot. u dvie namire o izplaćenom za mene računu zagrebačkom dućandjiji Petru Nosoviću.

Namiru ovu vlastoručno podpisujem.

U Zagrebu 1. Listopada 1866.

Mio Gredar, s. r.
kao svjedok.

Krista Mauković, s. r.
Živan Milčević, s. r.
kao svjedok.

Očitovanje.

Podpisani Cvjetko Jordanić, očitujem i izjavljujem, da je meni gosp. Miloust Kralek, posjednik nepokretnostih u Jaski, dug svoj polag obveznice od 15. Stud. 1859. naime glavnicu 500 stot. a. vr. dužne i 5% kamate na istu tu glavnicu od 1. Siečnja 1863. do 26. Rujna 1866. za 3 godine 8 mjesecih i 25 danah sa 48 stot. 11 novč. a. vr., parbene sa 25 stot. 34 novč. i ovršbene troškove sa 68 stot. 47 novč. a. vr. to jest ukupno 677 stot. 92 novč. a. vr. slovom šest sto sedamdeset sedam stot. i 92 novč. a. vr. uslied odluke veleslavnoga kralj. županijskoga sudbenoga stola zagrebačkoga od 8. Srpnja 1866., br. 7842/gr. danas podpunoma izplatio, u tom sam smislu rečenom gosp. platioca izdao i namiru, a sad mu jošte izdajem ovo očitovanje, i dozvolu, da, pošto je on meni sav svoj dug sudbeno utužen sasvime namirio, može on i smije kriepostju ovog očitovanja pravo zaloga na moju stranu i korist za sjegurnost upitnoga duga 500 stot. 5% obvezanih kamatah i troškovah utjerivanja, odlukom veleslavnoga kralj županijskoga sudb. stola Zagreb, od 4. Siečnja 1860., br. 80, isto tako odlučenu odlukom više hvaljenoga kralj. žup. sudben. stola zagr. 20. Siečnja 1866., br. 428. dražbu nepokretnostih na njegove nepokretnosti u zemljišnom napisniku porezne obćine Jaske na listu 149. uknjiženu, izbrisati dati, te tako izknjižbu i brisanje otog založnoga prava zaiskati izposlovati bez moga daljeg pitanja, i bez svake zaprieke.

Pisanju vješt podpisujem ovo očitovanje svojeručno u prisutju su-podpisanih svjedokah.

U Zagrebu dne 1. Studena 1866.

Svojko Britvić, s. r.
kao svjedok.

Cvjetko Jordanić,
gradjan zagrebački.

Vladimir Jarček, s. r.
kao svjedok,

Obveznica.

Ovdje se priljepi biljeg od 2 st. 50 n. prie nego se prepiše.
pet sto stotinjakah

Na 500 st. a. vr. slovom pet sto stotinjakah a. vr., koje sam ja podpisani Matija Borić uzajmio od štovanoga prijatelja Dragutina Srebrića, zasebnika iz Varašdina, te se obvezujem, da ću na uzajmljenu glavnicu platjati vjerovniku svakog lieta točno 5% kamate, a glavnicu nakon tromjesečnog odkazivanja bez svakog izgovora natrag vratiti i izplatiti. Ja dozvoljujem, da g. vjerovnik za osiguranje uzajmljene mi glavnice sa 500 st. a. vr. 5% kamatah i troškovah utjerivanja može i smije bez svakog mojeg daljeg pitanja i privoljenja svoje pravo zaloga na moju kuću u slob. i kralj. gradu Koprivnici pod br. 56 ležeću te u zemljišniku (Grundbuch) na listu 50. upisanu na moj trošak uknjižiti. Ovu obveznicu podpisah svojom rukom. U Varašdinu dne 25. Kolovoza 1863.

Matija Borić,
posjednik nepokretnostih iz Koprivnice
i remenarski majstor, dužnik.

Antun Blagović,
kao svjedok.

Vid Slanović, kao svjedok.

Obveznica.

Biljeg 94 novč.
dvie sto stotinjakah

Na 200 st. a. vr. slovom dvie sto stotinjakah a. vr., koje sam ja podpisani za kupljeno na vjeresiju vino gospodaru Pavlu Kosoviću žitelju iz Rudah dužan, i obvezujem se, da ću istu glavnicu skupa sa 6% kamatami do budućega novoga lieta bez svake opomene izplatiti. Neznajući pisati, podkrižujem ovu obveznicu. U Samoboru 2. Studena 1865.

Marko Vidić,
kao svjedok.

† Filip Matićak,
krčmar i dužnik.

Podpisatelj imena i svjedok:
Gjuro Tomčević.

Zadužnica.

Biljeg 94 novč.
dvie sto stotinjakah

Na 200 st. a. vr. slovom dvie sto stotinjakah a. vr., koje sam ja uslied nagode za dozvoljenu mi služnost prozora na dvorište bližnje kuće gospodinu Stojanu Smiliću dužan, i obričem, da ću mu istu dužnu svotu za tri mjeseca skupa sa 6% kamatami bez svakog poziva položiti. Zadužnicu ovu vlastitom rukom pisah i podpisah. U Zagrebu 20. Veljače 1866.

Dušan Rulić, s. r.
žitelj Zagrebački.

Zadužnica.

Biljeg
3 stot. 75 nov.
hiljadu stotinjakah

Na 1000 st. a. vr. slovom hiljadu stotinjakah a. vr. koje sam ja podpisani od gospodina Tanasije Zubičića iz Zemuna u samih starih srebrnih prije g. 1858. kovanih austrijskih dvadeseticah u ime zajma primio, obvezujem se, da ću upitnu glavnicu u jednakom kovanom srebrnom novcu uz 5% kamate u istom srebrnom novcu za godinu danah gosp. vjerovniku povratiti i platiti.

Zadužnicu ovu pišem i podpisujem svojeručno. U Vukovaru 24. Srpnja 1866.

Ilija Koić,
vlastnik nepokretnostih.

Poručanstvo.

Za točno izpunjenje ove zadužnice, i za sigurnost izplatjenja obvezujem se ja kao poruk. U Vukovaru 25. Srpnja 1866.

Dimitrija Popović, trgovac.

Živko Radešić,
kao svjedok.

Milan Marković,
kao svjedok.

Obveznica.

Biljeg
32 novč.
sto stotinjakah

Na 100 st. a. vr. slovom sto stotinjakah a. vr., koje sam ja podpisani u nuždi od štovanoga Franje Pivara, seljanina iz Terezovca uzajmio obvezajući se, da ću rečenu dužnu svotu sa 6% kamatami vjerovniku, kada god uzhtije, natrag vratiti i izplatiti. Nevješt pisanju stavljam pored imena rukoznak krsta. U Virovitici 4. Listopada 1864.

† Ivan Zobović,
zasebnik i žitelj iz Virovitice, dužnik.

Ognjoslav Obrovski,
kao svjedok.

Podpisatelj imena i svjedok:
Stjepan Vilar.

Ustupnica.

Podpisani Franjo Pivar ustupljujem ovu obveznicu na 100 stot. a. vr. teretnu dužnika Ivana Zobovića sa svim vjerovničkim pravom Gjuri Hoiću, čižmaru i žitelju Terezovačkom. U Terezovcu 12. Siečnja 1866.

Pavao Trulec, v. r.
kao svjedok.

z. k.

Franjo Pivar,
seljan i žitelj Terezovački.
Marko Labodić,
podpisatelj imena i svjedok.

Obveznica.

Biljeg
3 st. 75 nč.
sto

Na sto komadah carskih austr. dukatah, koje je meni gospodin Pero Vujić, trgovac iz Rume, pozajmio, a ja mu obećajem, i obvezujem se, da ću mu zajam taj u istoj vrsti zlatoga novca uz dodatak 5% kamatah za 11. mjesecih natrag vratiti i platiti. Ja dozvoljujem, da g. vjerovnik za sjegurnost pozajmljenoga novca 100 naime ces. austr. dukatah i 5% kamatah može i smije svoje založno pravo na moje nepokretnosti u gradu Osieku imane, te u zemljišnom napisniku porezne obćine gornjega grada Osieka na listu 154. unešene bez svakoga moga dalnjega pitanja uknjižiti dati.

Obveznicu ovu podpisujem vlastitom rukom. U Osieku 4. Lipnja 1866.

Krsto Panić, s. r.
kao svjedok.

Milorad Dobrić, s. r.
trgovac i dužnik.
Franjo Vićanović,
kao svjedok.

Ustupnica.

Ovu obveznicu na 100 c. dukatah, teretnu Milorada Dobrića iz Osieka, sa svim vjerovničkim pravom prenašam na g. Jakova Kolarića, mesarskoga zanatliju u Mitrovici, i njemu ju ustupljujem. U Rumi dne 25. Rujna 1866.

Andrija Vuić, kao svjedok,
Milan Paić, „ „

Pero Vojnić,
trgovac i ustupitelj.

Obveznica.

Na 2000 stot. slovom dvie hiljade stot. austr. vriedn., koje smo mi podpisani u ime i na račun kupljene kuće u Zagrebu gospoji. Jelici Bodnar dužni, te se obvezujemo, da ćemo prenavedeni glavni dug sa 5% kamatami u roku od dvie godine gospoji vjerovnici platiti. Za sjegurnost dužnoga glavnoga duga obvezanih kamatah, i mogućih troškovah utjerivanja može i smije gja. vjerovnica na naše nepokretnosti u poreznoj obćini Vrabče ležeće, i u zemljišnom napisniku iste porezne obćine na listu 64. upisane, pravo zaloga na naš trošak uknjižiti, jer mi to naročito dozvoljujemo ovim pismom. Obveznicu ovu oba dužnika svojeručno podpisujemo.

U Zagrebu 20. Listopada 1866.

Tomo Žilić,
kao svjedok.
Trpimir Vilović,
kao svjedok.

Tvrdko Jakim,
dužnik.
Vladoila Jakim, rodjena
Glasović, dužnica.

Obveznica.

Biljeg
2 st. 50 nč.

Na 400 stot a. vr. slovom četiri sto stotinjaka a. vr., koje sam ja podpisani od ggde. Martina Vukelića i Slavomila Prnjaića, žiteljah sisačkih u zajam primio, uz obvezu, da ću na upitnu glavnicu svakoljetne 6% kamate ggdi. vjerovnikom točno plaćati, i glavnicu po odpovjedi triuh mjesecah, i meni i ggdi. vjerovnikom pripadajuće, ggdi. vjerovnikom natrag vratiti i izplatiti.

Pisati neznajući postavljam pored imena i prezimena rukoznak krsta, te tako ovu obveznicu priznajući, da mi je upitni zajam u gotovom novcu odbrojem, tvrdim.

U Zagrebu 1. Listopada 1866.

Tugomir Karaman,
kao svjedok.

† Vojko Sladković, dužnik.
Podpisatelj imena i svjedok:
Ivan Trbuhić.

Obveznica.

Na 200 stot. a. vr. slovom dvie sto stot. austr. vr., koje sam ja na kupljenom žitu blagorodnomu gdnu. Bogoljubu Črniću u Valpovu dužan ostao, te se obvezujem, da ću dug ovaj za mjesec danah gdnu. vjerovniku bez opomene platiti u mjestu Valpovu.

Obveznicu ovu svojeručno pisah i podpisah u Virovitici 2. Rujna 1866.

Stanko Vilimanović,
trgovac i dužnik.

Zadužnica.

Ja sam u dućanu kod g. Todora Mojsilovića trgovca u Osieku kupio sliedeću robu na vjeresiju:

10 ℔ kafe ℔ po 85 novč. što čini . . .	8 st. 50 nv. a. vr.
20 „ sladora ℔ po 36 nv. „ „ . . .	7 „ 20 „
5 „ zejtina ℔ po 66 nv. „ „ . . .	3 „ 30 „
10 „ milly-sviećah ℔ po 70 nv. što čini . .	7 „ — „
9 „ sira „Ementhaler“ po 75 nv. „ „ . .	6 „ 75 „
$2^7/_{10}$ oke ruma	4 „ 25 „
25 ℔ sapuna po 40 nv.	10 „ — „
10 „ pirinča po 20 nv.	2 „ — „
10 bocah slatinske pjenušice p 1 st. 80 no. čini .	18 „ — „
10 kutijah žigicah po 20 nv. čini . . .	2 „ — „
Ukupno	69 st. — nv. a. vr.

Ja priznajem da sam prenavedenu robu doista primio, da je ta roba naznačenu cienu vriedila, i da sam na toj robi svotu 69 st. slovom šesdeset i

devet stotinjakah a. vr. dužan ostao, pa se obvezujem, da ću ovaj dug za dva mjeseca prepomenutom gospodinu Todoru Mojsiloviću trgovcu u Osieku bez svake zaprieke naplatiti.

Zadužnicu ovu pisah i podpisah vlastoručno. U Osieku 5. Listopada 1866

Antun Pivarić,
gostionik iz Valpova.

Zadužnica.

Ja podpisana, Suzana udova Vojnović, priznajem, da mi je gospodin Simo Lončarević, mjernik iz Rieke, pozajmio 2000 st. a. vr. kažem dvie hiljade stotinjakah a. vr. i da sam ja tu svotu u istinu u gotovom novcu primila; obvezujem se, da ću na uzajmljenu otu glavnicu 5% kamate svake pol godine unapried rečenomu gospodinu vjerovniku točno platjati, glavnicu pako iza tromjesečnog odkazanja takodjer natrag vratiti mu i izplatiti.

G. vjerovnik može i smije za sjegurnost pozajmljene mi glavnice sa 2000 st. a. vr. 5% kamatah i mogućih troškovah utjerivanja u iznosu 100 st. a. vr. svoje založno pravo na moje vlastite nepokretnosti u gradu Karlovcu imane te u zemljišnom napisniku porezne obćine Karlovca na listu 98. upisane bez svakog mog daljnjeg pitanja i dozvoljenja, ovim za onda podieljena mu, uknjižiti dati.

Zadužnicu ovu vlastitom rukom podpisujem.

Roman Turkić, kao svjedok.

Suzana udova Vojnović, dužnica.
Vladko Resmanić, kao svjedok.

Obveznica.

Pošto moja supruga zahtieva, da joj priznadem, koliko mi je dopriniela miraza, zato ja ovim očitujem i priznajem, da je moja supruga Krunoslava Monković, rodjena Srbić, meni dopriniela i predala u istinu miraza 5000 st. a. vr. slovom pet hiljadah stotinjakah a. vr. Ja ovaj miraz posjedujem i uživam, nu pošto se poslie smrti moje supruge njezinim nasliednikom, a poslie moje smrti njojzi ili njezinim baštinikom miraz taj iz moje ostavine natrag platiti imade, zato ja dozvoljavam mojoj supruzi Krunoslavi Monkovićevoj, rodjenoj Srbićevoj, da ona može i smije za sigurnost svoga meni pridonešenog i predanog miraza od 5000 st. a. vr. svoje založno pravo na moje nepokretnosti u obsjegu sl. i kralj. grada Karlovca ležeće u zemljišnom napisniku porezne obćine grada Karlovca na listu 368 upisane prez zaprieke uknjižiti. Obveznicu ovu pisah i podpisah vlastitom rukom. U Karlovcu 27. Veljače 1863.

Petar Hren, v. r.
kao svjedok.

Dragutin Monković, s. r.
trgovac.
Jačim Skoković, s. r.
kao svjedok.

Uknjižbeno dozvoljenje.

Ovim pismom dozvoljujem g. Bogoljubu Črniću u Valpovu, da može i smije na temelju obveznice od 2. Rujna 1866. po meni izdane za sigurnost dužne mu glavnice 200 st. a. vr. velim dvie sto stotinjakah a. vr. svoje založno pravo na moje nepokretnosti u zemljišniku porezne obćine Virovitice na listu 79. uknjižiti. U Virovitici dne 30. Studena 1866.

Naum Nešković, kao svjedok.

Stanko Vilimanović, dužnik.
Stjepko Čorić, kao svjedok.

Priznanica.

Kojom podpisani priznajem i tvrdim: da sam od g. Ivana Sunjevića p. n. primio 100 carskih dukatah i jedan zlati sat s lancem br. 3. u zalog za danih mu u zajam 400 st. a. vr. na godinu danah uz 6% kamate. U Zagrebu 30. Rujna 1865.

Pavao Senić.

Kupovno prodajni ugovor.

Koj smo mi podpisani i to od jedne strane Matija Pisarović, krojač i žitelj Vukovarski, kao prodavac, a od druge strane Kata udova Verovskieva, rodjena Beškovićeva, kao kupilica danas dobrovoljno i neporečivo sklopili na sliedeći način:

1. Ja Matija Pisarović prodajem, predajem i ustupljujem u pravi posjed i uživanje svoju kuću u starom Vukovaru pod kbr. 125. imanu skupa sa prinadležećimi sgradami, baštom kod kuće nalazećom se, zatim vinograd na Vašarištu, na 10 motikah ili 2500 četverokutnih hvatih (□k.) sve pako ove nepokretnosti u zemljišnom napisniku porezne obćine staroga Vukovara na listu 118 upisane — gospoji udovi Kati Verovskievoj, rodjenoj Beškovićevoj, za svotu 1450 stot. a. vr. slovom hiljadu četiri sto petdeset stotinjakah austr. vriedn., tako da

2. Gja. kupilica Kata Vierovskieva meni prodavcu Matiji Pisaroviću odmah prigodom sastavljanja ovoga ugovora položi svotu sa 450 stot. austr. vr. slovom četiri sto petdeset stot. a. vr., koju svotu sa četiri sto petdeset stot. a. vr. jeste rečena gja. kupilica meni prodavcu u istinu i položila.

3. Ostalu kupovninu sa 1000 stot. a. vr. obvezana će biti gja. kupilica poslie tromjesečnoga odkazanja bez svakoga izgovora prodavcu ili njegovim nasliednikom i ustupnikom skupa sa 5% kamatami od današnjega dana računati se imajućimi izplatiti.

4. Od današnjega dana padaju svi porezi sa dometci, svi tereti i daće od prodanih nepokretnostih na gju. kupilicu, koja stupa takodjer danas odmah u stvarni posjed upitnih nepokretnostih.

5. Prodavac Matija Pisarović, imati će jošte tri mjeseca od danas računajući zabadava slobodan stan u prodanoj kući u dvie sobe, što prema bašti leže, isto tako slobodnu porabu kuhinje, izbe, i manjega podruma. Poslie

tri mjeseca naime do 16. Ožujka 1866., mora ipak upitne prostorije sve na razpoloženje kupilici Kati Vjerovskievoj ustupiti.

6. Sve prenosne i biljegovne troškove podmiriva gja. kupilica sama.

7. Ugovor ovaj nemože više nijedna ugovarajuća stranka radi prikraćenja ispod polovice običajne vriednosti pobijati, niti ukinuće ove pogodbe iskati, jer su se obe ugovarajuće stranke blagodati toj u smislu §§. 934. i 935. g. z. izriekom odrekle.

8. Ja Matija Pisarović dozvoljujem: da kupilica gja. Kata udova Vjerovskieva rodj. Beškovićeva, može i smije svoje pravo vlastitosti isto tako i dužna je ona moje pravo zaloga za sigurnost preostale dužne kupovnine sa 1000 stot. a. vr., 5% obvezanih kamatah i mogućih troškovah utjerivanja u iznosu 100 stot. na upitne nepokretnosti u zemljišnom napisniku porezne občine Staroga Vukovara na listu 118. upisane — na svoj trošak uknjižiti, te na svoje ime na novom zemljišnom listu prenieti dati bez svakoga dalnjeg mojega pitanja i privoljenja.

9. Od druge strane ja Kata udova Vierovskieva, rodj. Beškovićeva, pristajem na ovaj kupovno-prodajni ugovor, prihvaćam ovaj kup, te se obvezujem, po smislu prenavedene pogodbe.

Ugovor ovaj jeste izvorno sastavljen u dva jednako glaseća primjerka, od kojih jedan dobiva kupilica, a drugi prodavac.

Prodavac i kupilica vješti čitanju i pisanju podpisaše vlastoručno ovaj ugovor na obadva primjerka.

U Vukovaru dne 16. Prosinca 1864.

Marijan Butić,
kao svjedok.
Dragutin Jirković,
kao svjedok.

Matija Pisarović,
prodavac.
Kata udova Vjerovskieva,
rod. Beškovićeva.
kupilica.

Kupovno-prodajni ugovor.

Podpisani i to od jedne strane Martin Predavec, seljanin i žitelj sv. Janski kao prodavac, od druge strane Juro Žilič, seljan i žitelj Slavetički kao kupac sklopismo danas dobrovoljno i neporečivo kupovno-prodajni ugovor sliedećeg sadržaja:

1. Ja Martin Predavac prodajem i ustupljujem za uvjek svoj vlastiti vinograd „Brieg" nazvan sa 1500 □kutnih hvatih skupa s drvenim iz piljenog hrastovog drva sagradjenim, criepom pokritim hisom (kletju, kolibom), i dogradjenom prešom pod drugim krovom — u obsjegu porezne občine sv. Jane, kotara Jaskanskog i županije Zagrebačke ležeći, u zemljišnom napisniku iste porezne občine na listu 48. na mene kao vlastnika upisani — štovanomu Juri Žiliću, seljaku i žitelju Slavetičkom, za 460 st. a. vr. slovom četiri sto šestdeset stotinjakah a. vr., koju svotu je meni Martinu Predavcu kupac Juro Žilić jurve gotovo izbrojio i izplatio.

2. Dozvoljujem ja Martin Predavec rečenomu kupcu Juri Žiliću, da on može i smije bez mog daljeg pitanja i privoljenja svoje izključivo pravo vla-

stitosti na imenovani kupljeni vinograd „Brieg" nazvan sa 1500 □kutnih hvatih na his sa prešom u zemljišnom napisniku porezne obćine sv. Jane na listu 48. upisani uknjižiti, te isti vinograd iz zem. lista 48 odpisati i na svoj zemljišni list 96. u zemljišniku iste porezne obćine kao svoju vlastitost pripisati dati.

3. Od danas platja kupac Juro Žilić poreze i daće sa svimi dometci od kupljenog vinograda, u kojega stvarni posjed stupa odmah danas.

4. Sav postotni i prenosni trošak, kao i za sastavak ovog ugovora nosi sam kupac.

5. Ugovor ovaj nemože nijedna ugovarajuća stranka radi prikratjena izpod polovice običajne vriednosti napadati niti ukinuti, pošto su se obadve stranke prigovoru i blagodati toj u §§. 934 i 935 g. z. naročito odrekle

Ugovor ovaj sastavljen je izvorno samo u jednom primjerku kupcu predanom, a podkrižale su ga obadvie ugovarajuće stranke kao čitanju i pisanju nevješte, pošto im je pročitan i po njimi u svemu odobren bio.

U Jaski dne 28. Listopada 1866.

† Martin Predavec seljak,
kao prodavac.

† Juro Žilić, kao kupac.

Nikola Vajdić,
kao svjedok.

Podpisatelj imena i svjedok.
Stjepan Bencetić.

Kupovno-prodajni ugovor.

Koj smo podpisani Antun Živalj, trgovac iz Rieke i Vatroslav Hrastovski, trgovac iz Broda (Slav.) sklopili ovako:

1. Ja Vatroslav Hrastovski prodajem gospodinu Antunu Živalju, trgovcu iz Rieke, 500 mjerovah ljetošnje slavonske pšenice, mjerov po 4 st. velim četiri stotinjaka a. vr. tako da

2. Ja Antun Živalj obvezujem se da ću kupljenu pšenicu u Brod k Savi za 8 danah na svoj trošak u svojih vriećah dovesti, i tamo na ladju od preksutra jurve za primanje žita spremnu iztovariti dati, a Vatroslav Hrastovski dužan je odmah za toliko mjerovah, koliko se u ladju iztovari, po pogodjenoj cieni meni izplatiti.

3. Predbježno imade kupac Vatroslav Hrastovski u ime kapare meni položiti 300 st. a. vr. koja svota će se u kupovninu prigodom zadnjeg platjanja uračunati.

4. Ako ja Antun Živalj nebi u obrečeno vrieme ugovorenu količoću pšenice stavio na Savu kod Broda u ladju, to se obvezujem, da ću kupcu Vatroslavu Hrastovskomu za svaki mjerov nestavljene pšenice platiti 2 st. — ako pako kupac nebi ladju prekosutra spremitu imao, i poslana pšenica nebi se iztovarivati mogla u ladju, to ovaj ugovor svaku svoju moć gubi, dana po kupcu kapara propadne na korist moju, i kupac neima prava od mene ništa više tražiti.

5. Ja Vatroslav Hrastovski pristajem na ovaj ugovor polag svih točkah.

Ugovor ovaj podpisasmo oba ugovornika vlastitom rukom u dva primjerka. U Brodu 15. Listopada 1866.

Stojan Radulović kao svjedok.
Andrija Boković kao svjedok.

Antun Živalj.
Vatroslav Hrastovski.

Kupovna pogodba.

Koju su podpisani i to Ivan Trušić, trgovac u Rumi sjedne strane kao prodavac, i Dušan Pogorelac, posjednik napokretnostih u Irigu, danas ugovorili ovako:

1. Ja Ivan Trušić, prodajem, predajem i ustupljujem gospodaru Dušanu Pogorelcu, svoju kuću u Rumi pod kbr. 78. u zemlj. nap. na listu 70. upisanu za 1350 stot., velim hiljadu tristopetdeset stot. a. vr., koju svotu mi je kupac jurve položio, i danas posjed kuće nastupio.

2. Ja Ivan Trušić, dozvoljujem, da si kupac Dušan Pogorelac, može i smije bez daljeg moga pitanja na upitnu kupljenu kuću svoje pravo vlastnosti u zemljišniku por. obć. Ruma na l. 70. uknjižiti i otvorenjem novoga zemljišnoga lista na svoje ime prenieti dati.

3. Ja Ivan Trušić, priudržajem sebi pravo, da mogu upitnu sada prodanu kuću natrag kupiti, ako bi se meni smislilo za svog života, i o to pravo dozvoljava mi kupac, da mogu unesti u javne knjige.

4. Sav teret porezah i dometakah sa posjedom upitne kuće skopčan, pada od danas na kupca.

5. Prava prigovora radi prikraćenja izpod polovice odriču se obe stranke po §§. 939. i 935. g. z.

6. Ja Dušan Pogorelac, pristajem uz tu kupovnu pogodbu i prihvaćam kup. —

Ugovor ovaj odobriše i podpisaše vlastoručno obe stranke. U Rumi dne 15. Listopada 1866.

Podpisi.

Posudna pogodba.

Podpisani Marko Urbanić, posjednik nepokretnostih u Čučerju s jedne strane, i Tomislav Belec, posjednik nepokretnostih iz Vugrovca, sklopiše sliedeću posudnu pogodbu:

1. Ja Marko Urbanić, dajem i predajem na posudu (u naruč) g. Tomislavu Belcu iz Vugrovca tri bureta, svako po 25 akovah sa 6 gvozdenih obrućah u vriednosti 100 stot. a. vr., zatim 5 kom. buradi po 10 akova svako sa 4 železna obruća u vriednosti 75 stot. a. vr. tako da

2. Prenavedenom buradi može se posudovnik g. Tomislav Belec, kroz čitavu godinu danah poslužiti, samo ima se brinuti, da mi burad prazna nestoji, i da se nepokvari. A za godinu danah da mi burad natrag vrati i svojim troškom doveze ovamo u Čučerje, gdje ju je primio.

3. Ja Tomislav Belec prihvaćam ponudu, primih prenavedenu burad na posudu (u naruč), i obvezujem se, da ću istu za godinu danah natrag vratiti, i na svojih kolih dovesti onamo, gdje ju sada primam.

Ugovor ovaj podpisasmo oba vlastoručno. U Čučerju 25. Rujna 1866.

Blaž Perić, s. r.
kao svjedok.

Marko Urbanić, s. r.
Tomislav Belec, s. r.
Milivoj Folnegović, s. r.
kao svjedok.

Posudna pogodba.

Koju su podpisani i to od jedne strane Bogdan Belić, trgovac iz Varašdina kao posudilac, i Mato Svetić, zasebnik u Varašdinu kao posudovnik, danas ugovorili na sliedeći način:

1. Ja Bogdan Belić dajem i predajem moju veliku karucu gospodinu Matiji Svetiću zasebniku iz Varašdina za vrieme mjesec dana na posudu tako:

2. Da rečeni posudovnik Matija Svetić može se istom mojom karucom u daljini 4 miljah od Varaždina kroz mjesec danah posluživati, nu nesmije je nikomu inomu dalje posudjivati, niti se na njoj nesmije više od dviuh osobah pa kočiš voziti.

3. Sve popravke kroz vrieme posudbe imade posudovnik sam obskrbiti i iz svoga platiti, bez da sam mu ja dužan kakovu naknadu uloženog troška davati.

4. Po izminutom mjesecu mora g. posudovnik danu mu na posudu karucu k meni natrag dovesti, i ako je šta na njoj oštetjeno, popraviti dati.

5. Ja Matija Svetić primam pod navedenimi uvjeti karucu g. Bogdana Belića, trgovca iz Varašdina, na posudu, hoću ju kao samu svoju čuvati i svako oštetjenje naknaditi.

Ugovor ovaj jesu obe ugovarajuće stranke svojeručno podpisale.

U Varašdinu 25. Srpnja 1866.

Spiridon Kleštov v. r.
kao svjedok.
Ivan Mujić v. r.
kao svjedok.

Jakob Majer v. r.
Bogdan Belić v. r.

Prodajni ugovor.

Izmedju Grgura Bradića, berberina u Iloku i Gjure Oreškovića, krčmara u Sotu, sklopljen je danas sliedeći kupovni ugovor:

1. Ja Grgur Bradić prodajem i ustupljujem svoj vinograd u Iločkoj obćini ležeći te u zemlj. napisniku iste porezne obćine na listu 456 pod mjestnim br. 4528 na 14 motikah sa 3500 □ kutnih hvatovah — gospodaru Gjuri Oreškoviću, Sotskom žitelju i krčmaru za svotu od 500 st. a. vr. meni jur prije položenu i platjenu, nu tako da

2. Meni prodavcu Grguru Bradiću ostaje priudržano pravo da mogu upitni prodani vinograd za svoga života natrag kupiti.

3. Običnu pintarinu i desetak davati će vlastelinstvu Iločkom kupac, kao što je dosele prodavac davao.

4. Kupcu Gjuri Oreškoviću dozvoljujem da može i smije bez mog daljnjeg pitanja svoje pravo vlastnosti, uz priuzdržaj moga prava natrag-kupnje na upitni kupljeni vinograd u zemljišniku por. obćine Ilok uknjižiti dati.

5. Sve poreze sa dometci imade od prodanog vinograda od danas kupac platjati, nu zato je vlastan odmah u posjed upitnog vinograda stupiti, i uživati plodove iz njega.

6. Ja Gjuro Orešković kupac privoljujem na ovaj ugovor i po smislu njegovom obvezujem sebe i svoje baštinike.

Pisanju vješti podpisasmo ovaj ugovor obe ugovarajuće stranke na dva primjerka, od kojih svaki jedan dobiva. U Iloku 25. Kolovoza 1866.

Lavoslav Vujasinović s. r. kao svjedok.
Radoslav Plenar s. r. kao svjedok.

Grgur Bradić s. r. kao prodavac.
Gjuro Orešković s. r. kao kupac.

Darovna pogodba.

Koju smo podpisani i to od jedne strane Samuilo Draženović, vlastnik nepokretnostih u Rumi kao darodavac, a od druge strane Živan Nešković, sedlarski zanatlija i žitelj Rumski kao daroprimac danas dobrovoljno i nerazriešivo utanačili i na pismo stavili, kako sliedi:

1. Ja Samuilo Draženović uvažavajući uljudno ponašanje Živana Neškovića, sedlarskog zanatlije u Rumi prema meni, gdje je mene zdravoga i bolestnoga u samoći čestoputa posjetjivao, u mojoj kući na moje stvari pripazio, i sve po mojoj želji uradio, dočim su mene pravi moji rodjaci zanemarili bili, tim inđi povodom pobudjen, s druge takodje strane uvidjavajući veliku potrebu kod rečenoga Živana Neškovića šesterom sitnom djecom obteretjenoga, bezplatno dárujem imenovanomu Živanu Neškoviću kuću moju u trgovištu Rumi pod k. br. 226 ležeću, u zemljišnom napisniku porezne obćine Ruma na listu 200 sa svimi prinadležećimi sgradami i zemljišti pod mjestnim brojem 2684 na naznačenom zemljišnom napisničkom listu upisanu, tako, da

2. Daroprimac Živan Nešković od danaske može se graditi pravim vlastnikom ote darovane mu kuće, i dozvoljujem mu: da bez svakog daljnjeg znanja i pitanja može on i smije svoje pravo vlastitosti na upitne njemu darovane nepokretnosti u zemljišnom nap. porezne obćine Rume na listu 200 uknjižiti, i na svoje ime otvorenjem novog zemljišnog lista prenieti dati.

3. Svaki teret i porez s dometci od darovanih nepokretnostih mora od sele nositi daroprimac Živan Nešković.

4. Ja Samuilo Draženović pridržavam si slobodu, da u darovanoj kući mogu jošte 3 mjeseca sjediti; u tome vremenu izselit ću se drugamo, i staviti ću tad sve prostorije na razpoloženje daroprimcu, koj može, ako hoće, u prednje sobe odma sada nastaniti se.

5. Ja Samuilo Draženović darovanje ovo neću oporeći, već za uvjeke stalno i čvrsto uzdržati.

6. Od druge strane ja Živan Nešković s najvećom blagodarnostju prihvatjam učinito meni velikodušno darovanje po gospodaru Samuilu Draženoviću preuzimam darovane mi nepokretnosti, i obećam, da ću se prema darovniku i milostivom dobročincu svome vazda blagodarnim i priznateljnim ukazati.

Ugovor ovaj darovni jesmo oba ugovornika vlastoručno podpisali. U Rumi 20. Listopada 1866.

Jevta Pantelić, kao svjedok.
Pera Kritovac, kao svjedok.

Samuilo Draženović, darodavac.
Živan Nešković, daroprimac.

Ostavni ugovor.

Koj smo mi podpisani i to od jedne strane Lazar Gujdović, zasebnik, od druge strane Ljudevit Borković, trgovac, oba žitelja Križevački danas sklopili ovako:

1. Buduć da ja Lazar Gujdović odlazim na dulje vrieme na put po jugoslavenskih zemljah, a putujući mogao bi stradati, a kod kuće u svome stanu neimam čvrstog zapora niti sigurna mjesta za čuvanje, to predajem mome prijatelju Ljudevitu Borkoviću, žitelju Križevačkom, i izručam u ostavu moju srebrninu naime 24 srebrne veće kašike za čorbu, zatim 24 za kavu sa srebrnarskom potvrdom br. 13 slovima W. W. i sa urezanimi slovi moga imena i prezimena sa L. G. ubilježene, nadalje tri mjenbenice svaku na 1000 st. izdane u Zagrebu 21. Studena 1866. prihvatjene po trgovačkoj kući Duginos i drugovi u Karlovcu, plative sve za jednu godinu, zatim svakojaka moja pisma i malenkosti u kožnatom kovčegu zaključanom, konopom prepletenom i na četiri mjesta mojim pečatnikom zapetjatjenom, s tim i tako da g. ostavoprimac imati će dobrotu i dužnost predane mu u ostavu stvari čuvati i poslie mog povratka ili i prije, ako bi ja saželio, meni natrag predati.

2. Ja Ljudevit Borković primam predane mi po g. Lazaru Gujdoviću u 1. točki ovog ugovora naznačene pokretnosti u ostavu, i obvezujem se takove g. ostavodavcu kada god je uzželi, natrag predati.

Ugovor ovaj u dva primjerka podpisasmo oba vlastoručno. U Križevcu 1. Prosinca 1866.

Josip Blažetić v. r.	Lazar Gujdović v. r.
kao svjedok.	Ljudevit Borković v. r.
Šandor Brajer v. r.	
kao svjedok.	

Uslugovni ugovor.

Koj su podpisani i to od jedne strane Branimir Brigović, upravitelj dobra Hrvatovca u županiji zagrebačkoj, od druge strane Janko Perinac, tesar iz Primorja, danas ugovorili ovako:

1. Ja Branimir Brigović, predajem Janku Perincu u šumi „Sriednji lug“ zvanoj u prostoru od 10 ralah po 1600 □ hv. siečenje fatovah, i to tako bukovih, kao i hrastovih, grabrovih i cerovih drvah.

2. Ja Branimir Brigović obećam, da ću od svakoga usječenoga, šest stopah visokoga i 6 stopah dugoga fata platiti rečenom tesaru Janku Perincu, 1 stot. a. vr. K tome na 100 fatovah dati pol mjerova kukuruznoga brašna 6 ℔. masti i 10 ℔. soli.

3. Janko Perinec i njegovi ljudi imadu samo ona drva sjeći, koja će vlastelinski šumar naznačiti i šumskim biljegom ubilježiti; a kod obaranja drvah imadu paziti, da se druga uzpored stojeća drva neharaju i neporuše, jer će za svaku štetu tako i na svaki drugi način počinjenu odgovarat.

4. Cjepanice imadu biti $3\frac{1}{2}$ stope duge, a čvoraste (kvrgaste) nesmiju se sa inimi, isto tako hrastove, grabrove i cerove sa bukovimi mješati, već bukova napose, a hrastova, grabrova i cerova opet skupa u fatove slagati.

5. Gnjile i trule cjepanice nesmiju se takodjer sa zdravimi, već se moradu napose (obaška) slagati.

6. Radnja imade započeti odmah po božiću o. g., a dovršiti se svakako mora do 1. Ožujka b. g. tako ipak da se radnja nepretrgava, već podjedno da se nastavlja.

7. Ja Branimir Brigović obvezujem se, da ću Janku Perincu odmah kako mi složene fate ako i prije 1. Ožujka predade, cielu zasluženu plaću odmah izplatiti, unapried pako odmah kako dielo započne ½ mjerova kukuruznoga brašna, 6 ℔ masti i 10 ℔ soli na račun buduće radnje, zatim 20 stot. gotovo nabrojiti; i poslie svršenih 100 fatovah opet toliko brašna, masti i soli u naravi a gotovine 30 stot. dati. Nu Janko Perinac mora meni sada odmah u ime kapare, da neće izbjeći, 10 stot. u gotovom položiti, koje će po nastupljenom dielu natrag odmah dobiti.

8. Janko Perinac mora i svoj i svojih radnikah putni list meni kad radnju nastupi, uručiti, a ja ću im listove po dovršenoj radnji, ili ako bi silno koj trebovao i prije natrag predati.

9. Ja Janko Perinac pristajem u svemu na ovaj ugovor, preuzimljem ugovorenu radnju, obvezujem se, da ću pogodjeno dielo onako dogotoviti, kako ugovor glasi.

Ugovor ovaj podpisasmo oba ugovoritelja vlastoručno.

U Hrvatovcu dne 10. Prosinca 1866.

Artur Torbić, kao svjedok.	Branimir Brigović.
Gjuro Livadić, kao svjedok.	Janko Perinac.

Uslugovni ugovor.

Koj smo mi Ljudevit Smoković, vlastelinski kasnar na pustari „Vilindvor“ u sriemskoj županiji od jedne strane, a od druge strane Panta Ristivojević, seljan iz Gregurovca, danas utanačili na sliedeći način:

1. Ja Ljudevit Smoković primam Pantu Ristivojevića za vlastelinskoga Vincilira u vlastelinski vinograd „na Sokolu“ od 50 motikah ili 6 lanacah 500 □k. (12500 □h.) za sliedeće tri godine, počamši od 15. Listopada 1866. do 15. Listopada 1869. godine, tako da će imati isti vincilir obavljati ove radnje: zagrtanje, odgrtanje, prašenje, preprašenje, vezitbu i izgrtanje (a rezitbu, trganje mlazovah ili izdanakah, zatim polaganje, berbu, gaženje i spremanje hoće vlastelinstvo naposeb dati učiniti).

Rečeni vincilar Panta Ristivojević je dužan sve napomenute njemu izručene radnje sa svojimi nadničari u vrieme učiniti, a ja mu za to obećam, da ću mu platiti u gotovom novcu 50 stot. a. vr., a u naravi dati: 10 mjerovah žita, 10 mjerova kukuruza u zrnu, 40 ℔. slanine, 34 ℔. soli, 6 akova vina, i ¼ akova rakije, i 4 nove motike. Plaću ovu i daću primat će na pet rokovah k svakoj radnji osim rezitbe unapried; imat će stan u naravi u vlastelinskoj kolibi (kleti) u rečenom vinogradu, dat ću mu dovesti iz vlastelinske šume 24 voza suhih drvah svaki mjesec po dva voza, i uživat će prazno polje pod vinogradom na ½ lanca.

2. Rečeni vincilir mora svaku radnju u pravo doba početi i dogotoviti točno.

3. Za svaku štetu koja bi se kroz njega, njegovu obitelj i nadničare u vinogradu ili voćnjaku počinila, odgovoran je vincilir i platiti obvezan.

4. Za polaganje mora što najviše dobre loze ostaviti, i polaganje sam obaviti, nu tako da za svaku položnicu dobije 1 novč. a. vr. Kolčiće za položnice mora on iz bližnje vlastelinske šume sam pribaviti i za posao priugotoviti.

5. Sve putove po vinogradu čistiti, i u redu držati, isto tako kad grošdje sazrije, dužan je vincilir sa svojom obitelju čuvati vinograd i grošdje; ptice i drugu živinu a i ljude imade tjerati od vinograda. U voćke druge, osim onih, koje će mu se opredieliti, nesmije niti on niti njegova obitelj dirati.

6. Što vjetar ili oluja loze poruši, to mora vincilir podignuti, i privezati.

7. Lozu uslied režitbe po vinogradu ležeću ima vincilir pokupit, posušit i suhu druge godine na gnojište smjestit.

8. Vincilir je dužan na sve strane okolo vinograda saditi, i kalamiti (ciepiti) voćke.

9. Ja Panta Ristivojević primam ponudjenu mi službu vincilira u vlastelinskom (spainskom) vinogradu „Sokolu“ uz prenaznačene uvjete, obećam, da ću u smislu ugovora ovoga raditi i točno ga obdržavati.

Ugovor ovaj jesam ja Ljud. Smoković vlastitom rukom podpisao, a ja Panta Ristivojević postavio sam pored imena i prezimena krst svoj.

U Vilindvoru dne . . . . . .

Ljudevit Smoković.
† Panta Ristivojević.

Podpisatelj imena i svjedok.
Stevan Prnjaić.
Živan Mišić,
kao svjedok.

Ugovor.

Koj smo mi i to od jedne strane Marko Podvorić, vlastelin dobra „Milkovca“ u Zagorju, varažd. županije, a od druge strane Ivan Zelničnik, rodom iz Štajera, sklopili na sliedeći način.

1. Ja Marko Podvorić, uzimam u svoj vlastiti vinograd „Markovdol“ zvani na 50 kopačah, t. j. 3 rali 200 □h. iznoseći Ivana Zelničnika za vincilira, davši mu u naravi stan u kleti u vinogradu, sastojeći se iz 1 sobe, kuhinje, komore, zatim ral oranice pod vinogradom sa voćkami na toj oranici usadjenimi za uživanje, a plaćat ću mu u gotovom novcu 60 stot., dati mu u naravi 6 vagana smiesi, 14 vagana kukuruze u zrnu, 25 ℔. masti, 25 ℔. soli, 3 akova vina, $1/2$ akova sirčeta (octa).

2. Ivan Zelničnik dobivat će i novac i druge daće u naravi svaki četvrt godine u napried. Nu zato

3. Obvezan je vincilir na vinograd, i onda kada grožđje dozrije, paziti, rečeni vinograd obrezati, nakoliti, dvaput okopati, povezati, i podžinjati, puteve i staze po vinogradu čistiti i uzdržavati.

4. Vincilir je dužan što najviše loze za grebenice ostaviti, a grebenice je obvezan saditi, nu od svake, koja se prvo ljeto primi, dobit će 1 novčić a. vr.

5. Kolje usjeći, obieliti, i naoštriti, u vinograd dovesti, i po vinogradu raznositi dati ću ja poseb na svoj trošak, isto tako i berbu ću ja sam kroz svoje nadničare (težake) dati obaviti.

6. Prije nego je koj posao kod mene usadjen, nesmije na slični posao vincilir nikamo ići na nikakovo djelo.

7. Svaku štetu u vinogradu, voćnjaku, i na sgradah imat će vincilir naknaditi, ako je po njegovoj krivnji ili nemarnosti bud njegove bud njegovih mladjih učinita.

8. Ja Ivan Zelničnik pristajem na ovaj ugovor, preuzimljem službu vincilira u vlastelinskom vinogradu „Markovdolu" te se obvezujem po glasu ovoga ugovora.

Ugovor ovaj jesam ja Marko Podvorić sam podpisao a Ivan Zelničnik metnuo je svoj rukoznak krsta. U Milkovcu dne . . . . .

Podpisi.

Najmovni ugovor.

Izmedju Živka Nedeljkovića vlastnika nepokretnostih kao najmodavca, i Tomislava Čunića književnika, kao najmitelja sklopljena je danas dobrovoljna i neporečiva sliedeća najmovna pogodba:

1. Ja Živko Nedeljković dajem u najam gospodinu Tomislavu Čuniću cieli stan u prvom katu u mojoj kući u Zagrebu u Saborskoj ulici pod k. br. 2060 sastojeći se iz 5 sobah, kuhinje sa štednikom, shranbe (izbe), drvarnice pol tavana, pol podruma na 3 godine, počamši od 15. Listopada 1865. do 14. Listopada 1868. za godišnju najmovinu od 400 st. slovom četiri sto stotinjakah a. vr., tako da

2. G. najmitelj meni platja konakovinu svake četvrt godine sa 100 stot., unapried.

3. Sve popravke u stanu, dimnjačara i smetjovozioca namiravat ću ja najmodavac.

4. Najam ovaj nemože se prije 3 godinah odpovjedat od nijedne stranke.

5. Podnajam cielog stana, osim pojedinih sobah, bez znanja najmodavca nije dozvolen.

6. Za svaku štetu po svojoj krivnji ili svojih mladjih prouzročenu odgovara najmitelj.

7. Ako bi najmitelj i na dulje vrieme želio imati i zadržati ovaj stan, to mora tri mjeseca prije nego pogodjeno vrieme mine, najmodavcu pismeno prijaviti; inače odpovjedi netreba.

8. Ja Tomislav Čunić privoljujem na sve uvjete u ovom ugovoru navedene, prihvatjam ga, i preuzimljem upitni stan.

Svaka stranka ima izvornik jedan ovog ugovora, koj podpisasmo oba ugovoritelja svojeručno. U Zagrebu 1. Listopada 1865.

Živko Nedeljković, najmodavac.
Tomislav Čunić, najmitelj.

Antun Čižmić,
kao svjedok.

Svetozar Paunović,
kao svjedok.

Najmovni ugovor.

Podpisani i to Pavao Markić, vlastnik nepokretnostih, kao najmodavac od jedne, i Žiga Bjelković, knjižar, kao najmitelj od druge strane utanačiše ovakov najmovni ugovor:

1. Ja Pavao Markić ustupljujem od dana 1. Studena 1866. do 31. Listopada 1876. indi na deset godinah u najam svoju kuću u slob. i kralj. gradu Križevcu na Zrinjskievom trgu pod k. br. 501 iz nova sagradjenu na jedan kat podignutu sa svimi prostorijami i prinadležećimi sgradami kao drvarnicom, štalom i sušom za godišnju svotu od 450 st. velim četiri sto petdeset stotinjakah austr. vried.

2. Najmitelj Žiga Bjelković plaćat će najmovinu za pol godine unapried sa 225 st. te je u tu svrhu za prvi obrok meni položio jur 225 st. velim dvie sto dvadeset pet stotinjakah a. vr.

3. Prije izminutja 10 godinah nemože nijedna stranka drugoj najam odpovjedati; jer niti prodajom niti ičijom smrtju neprestaje ovaj ugovor; ja najmodavac Pavao Markić dozvoljujem, da g. najmitelj Žiga Bjelković može i smije svoje stvarno pravo najmovno za 10 godinah na upitnu moju kuću u Križevcu pod k. br. 501 u zemljišniku na listu 796 upisanu bez svakog daljeg mog pitanja uknjižiti dati na svoj trošak.

4. Dućan razi zemlje, i sve prostorije, kako sada obstoje, imade kroz cielo vrieme ostati, kako su izvedene; svako preinačivanje, i dogradjivanje kod kuće i sgradah zabranjeno jest najmitelju i meni tečajem najmovnog vremena.

5. Sve poreze, daće i dometke od kuće, i dimnjačara plaćat ću ja najmodavac i vlastnik.

6. Sve popravke kod kuće i sgradah, koje su sve nove, preuzimlje na se najmitelj do iznosa 10 st. veće mora izvesti svojim troškom vlastnik i najmodavac polag osnove po najmitelju predložene, ako bi potrebno bilo.

7. Ova najamna pogodba prestaje 31. Listopadom 1876. kojim danom dužan je najmitelj iz upitne kuće izseliti se, i prostorije sve drugomu najmitelju predati.

8. Od druge strane ja Žiga Bjelković pristajem uz ovaj ugovor, privoljujem na sve uvjete, te se po smislu ugovora ovog obvezujem.

Ugovor ovaj sastavljen je izvorno u dva primjerka, od kojih svaki izmedju ugovoriteljah jedan primjerak uzimlje, podpisasmo ga pako vlastoručno oba ugovoritelja.

U Križevcu dne 10. Listopada 1866.

Petar Bićak, kao svjedok. — Pavao Markić, najmodavac.
Filip Kunović, kao svjedok. — Žiga Bjelković, najmitelj.

Zakupni ugovor.

Mi Kažimir pl. Švagelj, seljak iz Sv. Helene i Luka pl. Ljubić, takodjer iz Sv. Helene seljak, utanačismo sliedeći zakupni ugovor:

1. Ja Kažimir pl. Švagelj dajem i predajem u zakup na dvie godine počamši od 1. Ožujka 1867. do 1. Ožujka 1869. g. Luki pl. Ljubiću oranicu svoju vlastitu u hataru Sv. Jelenečkom ležeću „dugi jarki“ nazvanu na 1 ral

400 □ hvatih protezajući se za 20 stot. velim dvadeset stotinjakah a. vr. godišnje zakupnine, koju će zakupnik svake godine na Gjurgjev dan u napried platjati.

2. Odpadajući porez na oranicu tu s dometci platjat će zakupnik.

3. Poslie dvie godine mora zakupnik upitnu oranicu meni ili drugom zakupniku, ako se on nebi i nadalje za zakup sa mnom pogodio, bez svakog oklevanja ustupiti.

4. Ja Luka pl. Ljubić pristajem na ovu zakupnu pogodbu i obvezujem se polag točkah njezinih.

Na ugovor ovaj u dva primjerka izvorno izdan, jesu obe stranke, nevješte pisanju i čitanju, iza kako im je pročitan i po njimi odobren, stavile svoj rukoznak krsta.

U Križevcu 20. Siečnja 1867.

† Kazimir pl. Švagelj, zakupodavac.
† Luka pl. Ljubić, zakupnik.
Podpisatelj imenah i svjedok Petar pl. Kemenović, zač. žup. pristav.

Mato Pažičko, kao svjedok.

Najmovni ugovor.

Koj smo mi Antun Sladković, vlastnik nepokretnostih u Vukovaru od jedne, a od druge strane Slavomir Bjelić, vodeničar iz Vukovara danas na sliedeći način sklopili:

1. Ja Antun Siadković dajem i predajem u najam svoju vodenicu kod Vukovara na Dunavu pod br. 31. sa 3. točka na tri godine od 1. List. 1867. do 30. Rujna 1870. g. uz godišnju najamninu 200 stot., velim dvie sto stot. a. vr., koju će najmitelj na 4 četvrtgodišnja obroka meni unapried platjati, prvi obrok 1. Studena, drugi 1. Veljače, tretji 1. Svib. i 4. 1. Kolovoza svake godine.

2. Svako pomanje opravljanje dužan je najmitelj svojim troškom učiniti, samo kad je poveći trošak nuždan naime pravljenje novog točka, krova i t. d. to će najmitelj meni doglasiti, i kad ja privoljenje dadem, morat će najmitelj te popravke učiniti dati i meni u plaću uračunati, ako nebi takav popravak više od polovice najmovine zahtievao.

3. Vodenicu nesmije vodeničar i najmitelj iz svog sadanjeg položaja ganuti, osim ako bi tečaj vode zahtievao.

4. Dobro pošteno i rievno mlieti dužan je najmitelj, tako da nikakvim tužbam povoda nedade, jer će mu se inače najam odmah odpovjedati, i on će biti dužan za 14 danah tada iz vodenice izseliti se.

5. Svaku štetu, koja će se po krivnji i nemarnosti najmiteljevoj ili njegovih mladjih prouzročiti, plaćat će i naknadit najmitelj.

6. Svaki porez od vodenice s dometci nosit će sam najmitelj.

7. Ja Slavomir Bjelić, vodeničar, uzimam u najam upitnu vodenicu uz prenavedene uvjete, privoljujem na ovaj ugovor, te se obvezujem po smislu njegovom.

Ugovor ovaj načinismo u dva izvorna primjerka, jedan ostaje za najmodavca, a drugi za najmitelja, ja najmodavac podpisah ga vlastoručno pošto

sam ga pročitao, a ja Slavomir Bjelić neznajući čitati niti pisati jesam na njeg stavio rukoznak krsta, iza kako sam ga prije pročitana mi dobro razumio.

U Vukovaru dne 30. Rujna 1866.

† Slavomir Bjelić, najmitelj. Antun Sladković, najmodavac.
Podpisatelj imena i svjedok, Panta Mojić, kao svjedok.
Gjuro Križić.

Zakupni ugovor.

Koj smo mi podpisani i to Damjan Vladić, vlastelinski upravitelj dobra Blagimira u Virovitičkoj županiji i punomoćnik od jedne strane, i Izak Goldberger, trgovac iz Osieka od druge strane danas dobrovoljno i neporečivo sklopili na sliedeći način:

1. Ja Damjan Vladić, vlastelinski upravitelj i punomoćnik dajem u zakup Izaku Goldbergeru, trgovcu iz Osieka, pravo pobiranja šišaricah (lučeca, gubaća) po svih vlastelinskih šumah na rečeno dobro spadajućih kroz šest godinah počamši od 1. Rujna 1867. do 31. Kolovoza 1873. god. za godišnju zakupninu od 1000 stot. a. vr. velim hiljadu stotinjakah a. vr. koju će zakupnik na dva obroka svake godine unapried i to 1. Rujna 500 st. a. vr. i 1. Ožujka 500 st. a. vr. u vlastelinsku blagajnu polagati i platjati.

2. U cielom obsjegu dobra niti smije tko drugi osim zakupnika Izaka Goldbergera šišarice kupovati, niti prodavati iz vlastelinskih šumah, gdje je svakomu inomu zabranjeno kupiti šišarice, već samo zakupniku, i komu on dozvoli.

3. Bilo koje godine šišaricah u rečenih šumah ili ne bilo, to nemienja podnipošto pogodbu ovu, već i takova ljeta, kada nikakovih šišaricah biti neće, dužan će biti zakupnik zakupninu polag ovog ugovora platjati.

4 Ugovor ovaj prestaje 31. Kolovoza 1873. god. iza kojeg roka zakupnik Izak Goldberger gubi svoje pravo

5. Ja Izak Goldberger pristajem na ovaj ugovor, obećam točno izpunjenje ugovora.

Ugovor ovaj podpisaše obe ugovarajuće stranke vlastoručno.

U Osieku 1. Srpnja 1866.

Damjan Vladić, zakupodavac.
Izak Goldberger, zakupnik.

Šimun Krugović, kao svjedok. Vladislav Svetilović, kao svjedok.

Zakupni ugovor.

Sklopljen izmedju Dušana Vilotića, vlastelina dobra „Kraljevca“ od jedne i Gjorgja Filipovčića, trgovca u Kraljevcu, od druge strane, dragovoljno i neopozivno na sliedeći način:

1. Ja Dušan Vilotić dajem u zakup na tri godine počamši od 1. Listopada 1866. godine do 30. Rujna 1869. godine gospodinu Gjorgji Filipovčiću, trgovcu u Kraljevcu, veliku vlastelinsku gostionu u Kraljevcu sa svimi sgradami i inimi stvarmi polag posebnog našastara ovdje pod A. priloženog, zatim

pravo točenja svakovrstnog pića i ukonaćivanja gostovah u istoj gostioni za godišnju zakupninu od 1150 stot. a. vr., velim hiljadu sto i petdeset stot. a. vr. tako, da je

2. Zakupnik Gjorgje Filipovčić dužan godišnju zakupninu na četiri obroka i to 1. Listopada, 1. Siečnja, 1. Travnja i 1. Srpnja svake godine, i to na svaki obrok 287 stot. 50 novč. a. vr. velim dvie sto osamdesetsedam stot. petdeset novč. a. vr. unapried točno i podpuno platjati; što ako propusti u odredjeni dan učiniti, to mu se već sada za onda ovaj zakupni ugovor odpovjeda, i on je obvezan zakup ovaj ostaviti, za 14 dana iz gostione izseliti se, a zakupodavac je vlastan upitnu gostionu odmah drugome u zakup dati, ili odmah javnu dražbu za ovaj zakup na štetu zakupnikovu i na njegov trošak držati.

3. Zakup ovaj, kako je rečeno u predjašnoj točki, traje tri godine, i danom 30. Rujna 1869. iztiče vrieme zakupa, i zakupnik je dužan već odmah isti drugi dan novomu zakupniku (ako nebi on sam zakup ovaj i nadalje zadržao) predati i ustupiti gostionu i sve sgrade sa predanimi stvarmi, iz gostione izseliti se, sve prostorije izprazniti, svakog točenja pića okaniti se, a to sve bez svake odpovjedi.

4. Zakupnik je dužan u svemu pokoravati se policajnim i oblastnim naredbam, držati uvjek dobra, zdrava, nepokvarena pića, imati u pripravi sve za ukonaćivanje gostovah odredjene sobe potriebitim pokućtvom obskrbljene, pružati valjana jela, paziti na čistoću i red u gostioni i svih sgradah.

5. Budući da obćini pripada pravo krčmarenja vina od Miholja do Gjurgjeva u jednoj krčmi, to za onaj slučaj, ako obćina tu krčmu otvori baš u predielu, gdje gostiona leži, kao i za nikakov slučaj neima zakupnik prava tražiti umaljenje zakupnine, niti nemože zahtievati u nijednom obziru odštetu, jošte manje ukinutje ugovora niti rad prikratjenja izpod polovice, jerbo toj blagodati zakupnik i zakupodavac naročito se odriče.

6. Pravo podzakupa ciele gostione neima zakupnik bez znanja i privoljenja vlastelinstva.

7. Zakupnik imade bditi, da se u njegovom predielu piće na male miere kriomice ne toči, te mora proti svakom kriomčaru svom strogostju tražiti pomoć od dotične oblasti, i to na svoj trošak, a radi kriomičnog točenja nije vlastan zakupnik podnipošto iskati od zakupodavca odštetu, bud obaljenje zakupnine, ili ukinutje ovog ugovora.

8. Zakupnik nesmije bez znanja i dozvoljenja vlastelinstva u gostioni i drugih sgradah ništa preinačivati niti opravljati, a sgrade sve dužan je po izminutju zakupnih godinah onako vlastelinstvu natrag predati, kako je sada prima. Ako bi ipak kakovo opravljanje bez znanja i dozvoljenja vlastelinstva preduzeo i obavio, nemože za to nikakve naknade niti naplate od vlastelinstva tražiti.

9 Sve biljegovine za ovaj ugovor namirit će g. zakupnik sam.

10. Od druge strane ja Gjorgje Filipovčić pristajem na ovaj ugovor, prihvaćam ugovoreni zakup, te se obvezujem po smislu ovoga ugovora.

Ugovor ovaj jeste po zakupniku i po vlastelinu vlastoručno podpisan.

U . . . . . . dne 25. Kolovoza 1866.

Tanasiju Dvoumić,
kao svjedok.
Franjo Kraljić,
kao svjedok.

Dušan Vilotić,
vlastelin.
Gjorgje Filipovčić,
zakupnik.

Zakupni ugovor.

Kaj smo dale postavljeni i to od jedne strane Benko Tihovski, vlastelin i Branislav Buharić, zasebnik, danas dobrovoljno i neporečivo sklopili na sliedeći način:

1. Ja Benko Tihovski, dajem, predajem i ustupljujem od 1. Studena 1865. do 30. Listopada 1875., indi na 10 godinah u zakup svoje dobro „Miridol" u županiji zagrebačkoj ležeće sa svimi sgradami, zemljišti, pravi, pobiranjem vinske gornice, svimi činži i šumskimi dohodci gospodinu Branislavu Buhariću, zasebniku za godišnju zakupninu od 2000 stot., velim dvije hiljade stotinjakah a. vr. tako, da

2. Zasebnik Branislav Buharić, dužan će biti zakupniku na četiri tromjesečna obroka naime 1. Studena, 1. Veljače, 1. Svibnja i 1. Kolovoza svake godine meni u mome stanu u Zagrebu svakiput 500 stot. a. vr. točno plaćati. Ako li bi propustio zakupnik koj obrok zakupnine točno na opredieljeno vrieme platiti, to mu je upitni zakup odmah odpovjedan sada za onda.

3. Sve pod kojim god imenom poznate poreze, daće, plaće s dometci od upitnoga dobra i njegovih sastavinah plaćat će za vrieme zakupa g. zakupnik

4. Sve manje popravke kod kuće i sgradah do iznosa 100 stot. a. vr. mora obskrbiti i učiniti zakupnik sam; ako bi kakov veći 100 stot. nadilazeći popravak bio potrebit, to će imat g. zakupnik meni vlastniku i zakupodavcu prijaviti, proračun troškovah podnieti mi i s mojim tekar dozvoljenjem popravke izvesti.

5. Oranice i vinograde mora zakupnik dobro obdielavati, vinograde dvaputa svake godine okopati i kako je običaj obrezati, prazna u vinogradu mjesta kroz grebenice i ključece svako ljeto popunjavati.

6. Zakupnik je dužan zadovoljan broj marve držati, sieno i slamu nesmije prodavati, već kod kuće pohraniti dati, isto tako djubre nesmije nikome prodavati, već na zakupne oranice i vinograde izvesti i nadjubriti je dati.

7. Sve po našastaru gosp. zakupniku predane stvari kao kola, marvu, vino, žita usjeve i pokućstvo dužan je zakupnik poslie minulih zakupnih godinah zakupodavcu natrag u naravi povratiti, jedino za slučaj, ako nebi koje stvari odgovarale predanim, imati će je zakupnik polag postavite u našastaru medjusobno dobrovoljno ustanovljene prociene izplatiti.

8. Sve sgrade na zakupnom dobru nalazeće se morati će g. zakupnik odmah osjegurati dati od vatre, i o tome se izkazati.

9. Svaku štetu na sgradah, šumah, vinogradih i zemljištih po nemarnosti zakupnikovoj ili njegove služinčadi pouzročenu i učinitu morati će g. zakupnik naknaditi.

10. U šumah vlastelinskih i obćinskih imade zakupnik slobodnu paševinu i žirovinu, isto tako može za vlastitu porabu kod gospodarstva za ogriev i

sgrade drva sjeći, prodavati ipak drva i kolje iz šumah zabranjeno je gosp. zakupniku.

11. Zakupodavac može u šumah po smislu šumskoga reda poveće prostore drvah s mojim znanjem i privoljenjem sjeći i prodavati, nu ipak tako ne, da bi više od $^1/_5$ časti od šumah posjeko kroz sve vrieme zakupa, a od dobljene svote za takova drva imati će meni peti dio predati.

12. G. Zakupnik nije vlastan cielo dobro niti poveće sastavine bez moga znanja i privoljenja u podzakup dati.

13. Da se vlastnik dobra osvjedoči o gospodarstvu zakupnikovom ili ako bi kakovi pravdeni poslovi zahtievali, može on i' njegov punomoćnik na dobro doći, sve razviditi; za koje vrieme imat će zakupodavcu njegovom punomoćniku i izaslanikom upotriebljenim kod sudbenih povjerenstvah pristojan stan, podvorbu, i hranu s vinom i kavom pružiti g. zakupnik, nu ako bi dulje od 3 danah to poslovanje trajalo, može si g. zakupnik za svaku osobu uračunat dnevice 1 stot. 50 novč. a. vr.

14. Zakup prestane zadnje godine 1875. danom 30. Listopada; i ako se zakupnik u pogledu zakupa iznova nepogodi sa zakupodavcem, morat će on preuzeto u zakup dobro do toga dana zakupodavcu natrag predati i ustupiti, kako je primio polag našastara, i što bi slučajno manjkalo, morati će zakupnik nabaviti u naravi iti polag prociene izplatiti, osim marve, itd. polág točke 7. koja nepromjenjena ostaje.

15. Ako g. zakupnik nebi točno unapried plaćao zakupninu, i ako povriedi još proti kojem uvjetu i točki ovoga ugovora, to zakupodavcu ostaje pravo, da može zakupniku i prije izminutih 10. godinah zakup odkazati, i zakupnik je dužan za 3 mjeseca, ako se uzrok i povod temeljitim sudbeno pronadje, iz zakupnih predmetah izseliti se, i zakupno dobro zakupodavcu natrag predati.

16. Za jemstvo i osiguranje točnoga plaćanja zakupnine i ostalih štetah imat će zakupnik prije nego nastupi zakup položiti jamčevine 2000 stot. velim dvie hiljade stot. a. vr., ili u gotovom novcu ili u državnih papirih polag tekuće ciene, jamčevinu u gotovom novcu položenu uložiti će zakupodavac u štedionicu zagrebačku, što može takodjer i sam zakupnik učiniti, nu knjižice o uloženoj jamčevini imadu ostati kod zakupodavca, koj će 5% kamate kod štedionice digati i zakupniku izplaćivati, ili od zakupnine odračunavati isto tako kamate od papirah digat će zakupodavac, i u zakupninu uračunavat.

17. Dimnjake i štednjake po propisu čistiti, kao i sgrade za stanbinu opredieljene čistiti i bjeliti to jest krečiti svake godine dužan je g. zakupnik na svoj trošak.

18. Ja Branislav Buharić, pristajem na ovaj zakupni ugovor te se polag svih točkah ovoga ugovora obvezujem, prihvativši utanačeni zakup.

Ugovor ovaj jeste u dva jednako glaseća primjerka izvorno sastavljen, od kojih svaka stranka jedan primjerak uzima; te ugovor ovaj podpisahu obe ugovarajuće stranke svojeručno u obadva primjerka.

U Zagrebu dne 10. Listopada 1866.

Gašpar Poljak,
kao svjedok.
Janko Vidulović,
kao svjedok.

Benko Tihovski,
zakupodavac.
Branislav Buharić,
zakupnik.

Sriećovna pogodba.

Mi Anton Fištrić, i Valentin Poldrugać, zasebnik, oba iz Koprivnice, ugovorismo sliedeći sriećovni ugovor:

1. Ja Antun Fištrić, imadem iza smrti svoga strica Vjenceslava Fištrića, koj je u Rušćuku u Bugarskoj kao konzularski liečnik bez izravnih nasliednikah umro, po zakonu dobiti nasliedstvo, za koje neznam u čemu će sastojati, a neimam troška, niti se poradi ovoga zanimanja nemogu iz svoga sjedišta udaljiti, jer bi morao inače dobru i sjegurnu službu ostaviti, što ja podnipošto neželim, zato ja ustupljujem sve moje pravo na nasliedstvo rečenoga moga pok. strica Vjenceslava Fištrića, gospodaru Valentinu Poldrugaću, zasebniku iz Koprivnice s tim uvjetom, da on meni za ustupljeno mu ovo nasliedstvo plati 500 stot. a. vr., slovom petsto stotinjakah a. vr., i to 100 stot. odmah sada prigodom podpisa ovoga ugovora, a 400 stot. za mjesec danah, ja mu se obvezujem da ću mu uručiti sve izprave, za dokazati rodbinsku svezu s rečenim pokojnikom, koje posjedujem, a kazati ću mu i za druge rodjake, koji pravo nasliedstva imadu.

2. Ja Valentin Poldrugać prihvaćam ponudu g. Antuna Fištrića, i obvezujem se svotu 500 stot. a. vr., velim pet sto stot. a. vr. njemu za mjesec danah izplatiti, dočim mu sada odmah 100 stot. slovom sto stotinjakah a. vr. polažem.

3. Ja Antun Fištrić, priznajem primitak položenih po g. Valentinu Poldrugaću 100 stot. a. vr., za ustupljeno mu pravo nasliedstva na ostavinu pok. Vjenceslava Fištrića u Rušćuku.

Ugovor ovaj podpisaše obe ugovarajuće stranke svojeručno, i izdaše ga u dva jednako glaseća primjerka.

U Koprivnici 20. Kolovoza 1866.

Tugomir Sirućek, v. r.
kao svjedok.
Ivan Toplak, v. r.
kao svjedok.

Antun Fištrić, v. r.
Valentin Poldrugać, v. r.

Ženitbeni ugovor.

Koj smo podpisani i to s jedne strane Zvonimir Janković a s druge strane Krunoslava udova Papeševa rodjena pl. Sokaćeva danas dobrovoljno i neporečivo utanačili na sliedeći način:

1. Najprije obećajemo si mi Zvonimir Janković, i Krunoslava udova Papeševa rodjena pl. Sokaćeva jedan drugome da ćemo zajedno u brak stupiti i odmah poslie tri kralja buduće godine 1867. vjenčati se. Mi očitujemo i obričemo jedan drugomu pravu istinsku ljubav, vjernost i medjusobno počitanje.

2. Ja Krunoslava udova Papeševa rodjena pl. Sokaćeva obećajem, da ću prije vjenčanja svome ljubeznome zaručniku i budućem suprugu dati i pokloniti u ime miraza 1000 velim hiljadu stot. a. vr. u samih srebrnih križevačah škudah, a mjesec dana poslie udaje dati ću mu 5000 st. a. vr. slovom pet hi-

ljadah st. a. vr. i to 1500 st. a vr. u banknotah, a 3500 st. a. vr. u hrvatsko-slavonskih razteretnicah.

3. Ja pako Zvonimir Janković zapisujem svojoj miloj zaručnici i budućoj supruzi Krunoslavi udovi Papeševoj rodjenoj pl. Sokaćevoj u ime uzmirazja 6000 st. a. vr.

4. Ja Zvonimir Janković imajući kuću u Požegi pod br. 458 i druge nepokretnosti u zemljišnom nap. porezne obćine Požege na listu 424 upisane u vriednosti 10.000 st. velim deset hiljada st. a. vr. zatim u podrumu svakovrstnog vina oko 500 akovah skupa sa buradju u vriednosti 3000 st. a. vr. slovom triuh tisućah stot. a. vr., 2 konja, 4 krave i druge pokretnosti u vriednostl oko 3000 st. — s druge opet strane ja Krunoslava udova Papeševa rodjena plem. Sokaćeva posjedujući nasliedjenu iza svojih roditeljah kuću u gradu Požegi pod br. 56, zemljišta i vinograde sa šumami u zemlj. nap. iste porezne obćine Požege na listu 47 upisane u vriednosti 12.000 st. a. vr. slovom dvanaest tisućah st. a. vr. sklapamo zajednicu dobarah naših tako, da ćemo zajedno poslie udatbe dobra naša uživati, a upravljanje istih voditi će buduci suprug Zvonimir Janković, koj će kao zakoniti punomoćnik sve poslove obavljati, novce digati, i izplatjivati, samo dugovah nikakovih nemože niti nesmije na čast imetka budućе supruge svoje pravit bez njezinog privoljenja, jer svaka ugovarajuća stranka ostaje vlastnica sućanstva svojeg imetka.

5 Što god u buduće pribavimo i stečemo budi s našim dohodkom ili s našom radnjom, budi uslied nasliedstva, od toga će svakog izmedju nas polovica zapasti kao prava vlastnost.

6. Za slučaj smrti, tko izmedju nas prie umre, i ako nećemo nikakove diece u našem braku imat, ostavlja svome drugu sav sada imani i poslie udatbe stečeni imutak, ako bi pako diece imali, to svaki drug ostavlja svome drugu polovicu svega imetka sada posjedovanog i poslie stečenog, a druga polovica zapasti imade dieci.

7. Ako nebi ova sada obrečena ženitba za rukom pošla, ugovor ovaj gubi svaku svoju moć, jedan drugome vratja tad, što je od njeg primio budi u ime poklona ili budućeg zapisa, isto tako naknaditi mora jedna stranka drugoj svaki na račun ove ženitbe u istinu učinjeni trošak.

Mi obedvie stranke Zvonimir Janković i Krunoslava udova Papeševa rodjena pl. Sokaćeva pristajemo na ovaj ugovor, koj je po našoj želji sastavljen i u dva primjerka izvorno izdan, te po obijuh strankah vlastoručno podpisan u prisutju supodpisanih trijuh svjedokah.

U Požegi dana 1. Studena 1866.

Antun Miljević,
kao svjedok.
Pavao Gjoka,
kao svjedok.

Zvonimir Janković,
kao mladoženja.
Krunoslava udova Papeševa rodj. pl. Sokaćeva.
mladenka.
Vladovit Kraljević,
kao svjedok.

Ženitbeni ugovor.

Podpisani, i to s jedne strane Vladoj Mirovski, kao zakoniti štitnik i skrbnik, zatim Rozina Mirovski, rodj. Baneli, kao mati malodobnog svog sina Vladimira Mirovskog, od druge strane Blaž Vojvodić, kao zakoniti štitnik i skrbnik maloljetne svoje kćeri Matilde Vojvodićeve ugovoriše i sklopiše sliedeću dobrovoljnu i neporiečnu pogodbu:

1. Mladići Vladimir Mirovski i Matilda Vojvodićeva, očituju si medjusobnu pravu istinsku ljubav te s privoljenjem roditeljah svojih i skrbnikah obriču jedan drugome, da ćedu se uzeti, i u brak zajedno stupiti, obećavši si medjusobno vazda trajuću ljubav, vjernost i zamjenito poštitanje.

2. Za slučaj ženitbe obećajemo mi supruzi Vladoj i Rozina Mirovski, da ćemo svojemu sinu Vladimiru dati uzmirazje sa 2000 stot. a. vr., velimo slovom dvie hiljade stot. a. vr. ako njegovoj sadanjoj vjerenici i budućoj supruzi Matildi Vojvodićevoj otac iste, Blaž Vojvodić, prije udaje, kako jest obećao, dade miraz sa 2000 stot. a. vr., slovom dvie hiljade stot. a. vr. gotovog novca, k tome 10 ralih veliku oranicu „Popovčina“ zvanu, u zemljišnom nap. porezne obćine Sisak na listu 68., na ime Blaža Vojvodića upisanu, kao pravu vlastitost svoje kćeri Matilde Vojvodićeve.

3. Ja Blaž Vojvodić prihvatjam obećanje suprugah Mirovski i obvezujem se, da ću svojoj kćeri Matildi Vojvodićevoj prije udaje dati miraz sa 2000 stot. a. vr., velim dvie hiljade stot. a. vr., a poslie udaje pokloniti joj napomenutu u predjašnjoj točki oranicu s dozvolom prenosa na svoje ime.

5. Mi Vladoj Mirovski sa suprugom Rozinom, i Blaž Vojvodić ugovaramo medjusobno, da ako bi koji izmedju vjerenikah i budučih suprugah umro bez diece, tada ostane preživućega druga svojina sav njihov imetak uračunavši miraz, uzmirazje i upitnu oranicu, ako bi pako diece imali, tada polovica tog imetka pripasti imade dieci ili dietetu, a druga polovica onomu drugu, koj drugog preživi.

4. Mi Vladoj i Rozina Mirovski, zatim Blaž Vojvodić obećamo i obvezujemo se, da ćemo dati našoj dieci Vladimiru Mirovskiu i Matildi Vojvodićevoj pristojnu opremu kućnu, i to svaka stranka dva politirana kreveta sa potrebitom posteljinom, 2 ormara, 2 ogledala, 6 parah srebrnih kašikah, 2 tuceta vilahnah, ručnikah i ubrusah, i 3 para stolnjakah.

Ugovor ovaj Vladoj i Rozina Mirovski, sa sinom Vladimirom, Blaž i Matilda Vojvodić odobravamo, nanj' pristajemo i svi ga vlastoručno podpisujemo u dva primjerka.

U Sisku dne 14. Lipnja 1865.

Slavoljub Bobek, v. r.,
kao svjedok.
Miroslav Juda, s. r.,
kao svjedok.
Ivan Šestić, v. r.,
kao svjedok.

Vladoj Mirovski, v. r.
Rozina Mirovskieva, v. r., rodj. Banelieva.
Vladimir Mirovski, v. r.
Blaž Vojvodić, v. r.
Matilda Vojvodićeva, v. r.

Ženitbeni ugovor.

Koj smo podpisani i to s jedne strane Gjuro Babić, seljan iz Erdovca, i Magda Jaićeva iz Lemeša danas dobrovoljno i neporečivo utanačili ovako:

1. Mi Gjuro Babić i Magda Jaićeva otvaramo i izjavljamo si medjusobnu ljubav i obećajemo jedan drugomu, da ćemo se uzeti ljetos oko sv. Kate i brak sklopiti, te obričemo jedan drugomu do groba istinsku ljubav, neporušivu vjernost i zamjenito štovanje.

2. Ja Gjuro Babić dajem i poklanjam svojoj vjerenici i budućoj supruzi Magdi Jaićevoj sada već 20 križevačah škudah u ime jutrenjeg dara.

3. Ja Magda Jaićeva dajem i ustupljujem svome budućem suprugu na uživanje i podpunu vlastnost svoj vlastiti vinograd sa kletju „u Dalekom", u poreznoj obćini Erdovačkoj u zemlj. nap. na listu 48 upisani, s dozvolom prenosa i uknjiženja.

4. Ako bi se meni Gjuri Babiću prije nego mojoj sadanjoj vjerenici i budućoj supruzi smrt slučila, ostaje ona u uživanju svega moga imetka, dok će ime moje nositi kao udova, ako li se udade, tada ima četvrti dio svega moga sadanjeg i potlanjeg imetka; drugi imetak pripadne dieci, ako nebi diece imali, mojoj rodbini.

5. Mi Gjuro Babić i Magda Jaićeva pristajemo na ovaj ugovor.

Marko Dimić, kao svjedok. † Gjuro Babić.
Petar Kljuk, kao svjedok. † Magda Jaićeva.
Vid Prelić, podpisatelj imenah i svjedok.

Postupak sudbeni u pravnih poslovih neparbenih iliti izvan parnicah.*)

(Izvanparbeni postupak izpp.)

Za poslove, (gdje nisu parnice nikakove), odredjeni sudbeni postupak zove se izvanparbeni postupak, ili postupak sudbeni u pravnih poslovih izvan parnicah.

Prošnje podnašaju se kod kotarskih sudovah pismeno ili ustmeno, kod sudištah u pravilu pismeno, samo kod okolnostih od osobitog obzira podnašaju se i ustmeno. Isto tako nemora se nitko služit odvjetnikom, osim ako bi nedopustnimi i pogriešnimi prošnjami sudištu dosadjivao, može se primorat, da svoje podneske dade sastavljat i podpisivat po odvjetniku.

Sudbene odredbe mogu se dostavljat i ukućanom, samo odluke

*) Propisi o štitničkih i skrbničkih poslovih nalaze se kod gradj. zakona na str. 122—125. ovdje su samo primjeri navedeni.

osobito važne, gdje su priložene izvorne izprave, moradu se uručit samoj stranki, ili punomoćniku njenom.

Proti odredbam prvog suda može onaj, koj njimi nije zadovoljan, podnieti kod prvoga suda predstavku, ili utok (žalbu).

Sud može pravni posao uslied predstavke jošte u razsudjenje primit, te prvu svoju odluku preinačit, ili ako ju nepreinači, predstavku dotično utok i žalbu poslat višjem sudu (banskom stolu). Ako je samo bila predstavka podnešena, pa ako sud nepromjeni prve riešitbe, tada stranka proti odluci može podnieti utok i žalbu za 14 danah, na koj se rok baš nemora strogo pazit, ako time nebi tretjemu nikakova šteta bila učinjena.

Ako druga molba (banski stol) preinači odredbu prvog suda, može se proti njoj podnieti utok, nu ne predstavka, i to za 14 danah kod prvog suda.

Na tretju molbu može se samo tada utok predložiti, ako je druga molba preinačila odluku prvog suda, osim ako je potvrdjena odluka proti očitom zakonu i proti sadržaju spisah. U neparbenih poslovih imade takodje povrata u stanje priašnje mjesta, ako kroz zanemarenje roka ili ročišta bude skopčana kakova šteta u pravu, koja se nemože popravit nijednim drugim pravnim ljekom.

Stranke se imadu na ovršenje sudbenih odlukah, ako im se drugačije pokoriti neće, prisiliti usilnimi sriedstvi. Ako ukori, kazne novčane i zatvora budu bez uspjeha, imat će se po okolnostih na trošak nemarnikah postavit skrbnici, da okončaju stvar.

Ako pak štitnici i skrbnici nezadovolje sudbenim odredbam, i neće da se pokore, mogu se sa svoga ureda sbaciti s tim da su odgovorni za štetu koja će se prouzročiti skrbljeniku.

Sudovi imadu razpravljat ostavine u slučaju smrti i kada se tko sudbeno proglasi mrtvim.

Kot. sudovì, osim ostavinah, koje spadaju u njihovu naležnost (gdje nisu nepokretnosti, i gdje ostavina neiznosi preko 500 st.) moradu priugotovit sve za razpravu ostavine kod žup. sudb. stolovah; isto tako kralj. javni bilježnici mogu ne samo načinit smrtovnicu već sve priugotovit i razpravljat ostavine, koje im koje sudište ili sud povjeri, pa tada gotovu razpravu podnesti sudu.

Obćinska poglavarstva imadu sačinjavat i podnašat smrtovnice i našastar imetka, gdje je potrebito (ako su dieca sirote, i skrbljenici, ili ako tko zaište da se načini našastar).

Sudovi kot. imaju se o tom brinuti, da odmah saznadu sve

slučajeve smrti u svojem kotaru, a po selih imadu načelnici občinah (občinska poglavarstva) odmah sudom i kr. javnim bilježnikom prijavit svaki slučaj smrti u njihovom obsjegu.

Izaslanik, kojemu je povjereno sastavljanje smrtovnice ili kr. bilježnik ima čim najprije, i ako je nužda i pogibelj (opasnost) u odvlaci, odmah otići u stan pokojnikov, i tu prizvavši dva kućanina, ili ako ovih neima, dva druga svjedoka, načinit smrtovnicu, pa ako uztrieba ima i zapečatit ostavinski imetak.

Kada se tko prijavi bezuvjetno za nasliednika, ima on sam svu ostavinsku imovinu popisat kao u našastaru, pa će pod zakletvom potvrdit vlastoručnim podpisom pravost svojeg popisa on sam ili punomoćjem providjeni punomoćnik.

Ovo očitovanje služi za našastar razpravi ostavine.

Kod sudištah daje se prijava za nasliedstvo u pravilu pismeno, a kod kot. sudovah ustmeno, premda se i kod ovih pismene prijave primaju. Za prijavu tu ima sud primjeran rok odrediti; kot. sud pozove dotičnike na sud, da dodju sa svimi dokazi na ročište. Nasliednici se tada imadu pozvati, da se očituju za nasliedstvo, iza kako im se je razložilo, što je to bezuvjetno i što uvjetno očitovanje, ako neimadu uza se odvjetnika.

Gdje je moguće, može se prijava za nasliedstvo spisati onda, kad se sastavlja smrtovnica.

Iz važnih razlogah može se dopustiti naslieduiku vrieme na promišljanje za prijavu i na jednu godinu danah, nego tada nemoraju niti drugi sunasliednici prije podniet svojeg očitovanja ako se je jednom rok produljio.

Ako nasliednici pozvani na ročište neće da dodju radi prijave za nasliedstvo niti pismeno neće da podnesu prijavu, tada se razpravlja ostavina s onimi, koji su došli na ročište i koji su pismene prijave podnieli.

Zato neka se svaki pozove pod prietnjom tih posliedicah, a koj je pozvan neka dodje, ili neka podnese prijavu pismeno, ili neka si postavi punomoćnika.

Prijava za nasliedstvo mora biti poduprta svimi dokazi za nasliedstvo, jeli se naime isto osniva na posliednjoj volji, na nasliedovnoj pogodbi, itd. mora se očitovati nasliednik za nasliedstvo bezuvjetno ili uvjetno pod priudržajem, i da prihvatja nasliedstvo, a podpisati mora prijavu sam ili njegov punomoćnik.

Kada se već prigodom sastavljanja smrtovnice sazna, koj naj-

bližji rodjak, ili koj po smislu oporuke jeste zvan da nasliedi, taj se tada smatra za pravog nasliednika, dok mu drugi bližji rodjaci ili veće pravo na nasliedstvo imajući neprotuslove.

Sud može dozvoliti, da dokazani nasliednik ili njegov zakoniti zastupnik upravlja ostavinskom imovinom; isti nasliednik može za tekuće potreboće uz privoljenje suda prodavat ili zalagat dobra i pokretnosti, ustupljivat, i utjerivat tražbine, primat novce, i namirivat troškove bolesti i pogreba, i druga hitna platjanja obavljat.

Nasliedniku, čije izklopno pravo nasliedno i slobodna moć za razpolaganje je jasno dokazana i bezdvojbena, može sud i prije razprave propustit posjedovanje glavnicah, i drugih pokretnostih, ili dozvolit, da se prodadu stvari spadajuće na ostavinu.

Nasliednik, koj hoće, da mu se izruči ostavina, i da mu se izdade uručbinska odluka, mora po propisu ne samo dokazat svoje pravo nasliedno, nego mora takodje i izkazati:

a) Da je namirio pristojbe postotne od ostavine;

b) Da je izpunio dužnosti nadležeće mu pa zakonu ili po volji ostavnikovoj.

Sudovi kotarski imadu nastojati, da se osobito kod neznatnih ostavinah, ako su nasliednici ubogi, obavi u jednom zapisniku i jednom razpravom sav ostavinski posao: smrtovnica, prijava za nasliedstvo, razprava, razdielba s konačnim izkazom, ako je ikako moguće.

Ostavine, gdje nikakovih nepokretnostih neima, i ako imovina neiznosi više od 500 st. razpravljaju se kod sudovah kotarskih županijskih, gradskih i slob. kotarah, ako pak ostavinska imovina iznosi više od 500 st. ili na ostavinu spadaju nepokretnosti, tada se ostavina razpravlja kod županijskih kraljevskih sudbenih stolovah.

Nadtutorstvenu vlast nad onimi maloljetnici, koji posjeduju plemićka dobra, ili nepokretnosti u mjestu žup. sudb. stola (ako nisu tamo sirotinjska povjerenstva, koja obavljaju nadštitničku vlast i skrbničku) izvršavaju kralj. žup. sudbeni stolovi, nad drugimi pako maloljetnici imaju nadtutorstvenu vlast dotični sudovi kotarski županijski, gradski, i slob. kotarah. Isto tako se izvršava i skrbnička vlast kao i štitnička, osim ako se u tečaju parnice imenuje skrbnik za čin, to jest samo za koj posao; tada to imenovanje pripada postupajućem sudu. Nego odredbe činiti o skrbstvu mahnitih, tupih i razsipnih osobah, zatim ako se otčinska ili štitnička vlast ima preko maloljetnosti produljiti, k tome konačno riešavaju prošnje posinovljenja i odobravaju prodaje nepokretnih dobarah od štitjeni-

kah ili skrbljenikah, pripada kralj. županijskim sudb. stolom, kojim imadu kot. sudovi pošiljat svoje činjene razprave.

Dobrovoljna procjena i prodaja.

Svaki može svoje dobro dati sudbeno procieniti, i javno prodati.

Molba za procienu pokretnostih predaje se svakomu kot. sudu (gradskom, slob. kot.)

Molbe pako za prodaju nepokretnostih imadu se podnosit stvarnoj molbi (žup. sudb. stolu, gdje stvar leži) a mora se dokazat pravo vlastnosti, zatim treba naznačit cienu, izpod koje se nesmije dobro prodat, i kamo će se predat dobljeni novac, što ako se ne kaže, predat će se novac sudu, i obavit će se samo jedna dražba.

Tražbine, gdje nije založno pravo uknjiženo, mogu se prodat kod onog suda, gdje stoji vjerovnik, a tražbine založnim pravom providjene mogu se prodavat po stvarnoj molbi založene nepokretnosti, ili kod kot. suda vjerovnikova.

Prociene i prodaje mogu se povjeriti i kr. javnim bilježnikom.

Kod prodavanja nepokretnih dobarah ostaju prava uknjiženih vjerovnikah nedotaknuta, nu oni se nemoraju ubavještjivat o dobrovoljnoj prodaji, nu prodaja se ima proglasit izrokom.

Kod prociene o prodaje imadu se inače obdržavat propisi gradj. parb. postupnika.

Ako vlastnik nepokretnostih zaželi, može si on pridržat pravo za odobrenje na njeko vrieme, nu to se mora napomenuti u izroku.

Kupcu se ima izdat uredovna izprava o kupljenom dobru.

Troškove za procienu i dražbu ustanovljuje sud.

Sudbene svjedočbe.

Kad stranke zaištu, imadu im se dati uredovne svjedočbe po sudu ob onom, što je iz spisah kod suda nalazećih se poznato, za da se timi svjedočbami posluže u svojih pravnih poslovih.

O zakonu valjanom u austr. državi izdaje svjedočbu popečitelj pravosudja (hrvatski dvorski kancelar).

Sravnjivanje ili vidimiranje *) prepisah po strankah pribavljenih potvrdjuje sud, ili činovnik za taj posao odredjen, ili kralj. javni bilježnik, koj imade svoje pristojbe.

---

*) Kada se potvrdjuje, da je prepis koje izprave suglasan izvorniku (glavi, originalu.)

Udostovjerenje podpisa (legalizacija) obavljaju na zahtievanje stranakah kot. sudovi, i kr. javni bilježnici; ovi naime potvrde svojim podpisom i pečatom, da su podpisi istiniti i pravi onih osobah, koje su podpisane.

Tako i prevode iz drugih jezikah obavljaju tumači, gdje obstoje, ako ih neima stalnih, sud povjeri prevod vještaku, koj pozivajući se na položenu prisegu podpiše i podpečati prevod, pa ako se prevod upotriebljuje na drugom mjestu, ima se podpis tumača udostovjerit.

Gdje su stalni tumači postavljeni, tamo stranke same idu k njim, da im prevadjaju uz naplatu, glede koje ako se nebi mogli sporazumjeti, odlučuje sud pristojbe tumaču.

Primjernik.

Veleslavnom kralj. žup. sudben. stolu
u Zagrebu.

Ivan Slavićek, posjednik nepokretnostih
u Samoboru.

Molba.

za popisivanje ostavinskoga imetka pok. Franje Putovića.

Slavni sudbeni stole!

Jučer je pokopan Franjo Putović, vlastelin i trgovac, ostavivši dvoje nedorasle diece. i udovu, maćehu toj dieci. Pokojnik, kako se govori, nije načinio nikakve razredbe posliednje volje, te tako sav imutak spada na rečenu diecu, kojoj sam ja ujak, te zato mi je baš dužnost, da se za nju zauzmem, tim većma, jer je njihova maćeha jošte za pokojnoga si supruga čestoput pokazala, da netrpi te diece tako, da sam ja u kući višeput posriedovati morao.

Zato molim: da slavni sudbeni stol blagoizvoli iz svoje sriedine odmah izaslati povjerenika, koj će sačiniti smrtovnicu, svu imovinu popisati, dragocienosti, biserje, izprave i obveznice uzet u pohranu, te upravu trgovine i cieloga metka izručiti Josipu Daniću, trgovcu i daljem rodjaku pokojnika, ako nebi slavni sud pronašao da mene štitnikom i skrbnikom imenuje; udovi bo pokojnikovoj Mariji Putovićevoj nemože se povjeriti niti štitničtvo niti uprava imetka, jerbo ona nije nikada u trgovini ništa radila, niti se u spoljašnje gospodarstvo počala, dok je pokojnik živio, već je ona samo nutrnje kućno gospodarstvo rukovodila.

Ivan Slavićek.

Slavni kot. sude!

Brat moj Antun Borović, žitelj u Vivodini, umro je prije pet mjesecah u kući seljana Marka Vivodića, s kojim u družtvu je trgovao s vinom i rakijom, te je ostavio imetka sigurno u vriednosti do 400 stot. ako ne i više, u kojega posjedu nalazi se rečeni seljan Marko Vivodić, dočim sav imetak pokojnikov patri mene njegovoga jedinoga i najbližjega rodjaka, jer pokojnik, kako mi je znano, nije pravio razredbe posliednje volje.

Zato ja molim: da slavni kot. sud izvoli sastaviti dati smrtovnicu, i imutak pokojnikov popisat, zapečatit pa razpravu ostavine povest i mene o tome ubavjestiti.

U Požegi 24. Listopada 1866.

Nikola Borović.

Slavnom kot. sudu županije Zagrebačke u Krašicu.

Nikola Borović . . . . .

Molba

za razpravu ostavine pokojn. Antuna Borovića iz Vivodine umrvšega prije 5. mjesecah.

Vele slavni sudbeni stole!

Po smislu odluke od 17. Srpnja 1865., br. 2968., u A. odredjen mi je rok da do 30. Kolovoza 1865. podnesem očitovanje imovine umjesto prisege na ostavinu pokojnoga moga brata Milutina Veljkovića, posjednika nepokretinah u Sisku.

Buduć da sam ja uslied dozvole velesl. sudb. stola pritužio njekoje dužnike ostavinske naime Stjepana Fučkanovića, seljana iz Odre radi 300 st. Valenta Pravicu, trgovca u Topolovcu, radi 500 st. i Matiju Ivanovića, zidarskoga majstora u Sisku, radi 495 stot. polag napisah tužbenih u B. C. i Č. dočim protivnici dugove ove sasvime taje, te tako neznam kako će se razprave svršiti, koje će se tekar 25. i 26. Kolovoza 1865. po glasu odlukah u B. C. i Č. voditi.

S toga molim: da bi slavni žup. sudbeni stol izvolio rok za podnešenje imovinskoga očitovanja do 30. Kolov. 1865. opredieljen jošte na 6. mjesecah produljiti.

Svetozar Veljković.

Slavnom žup. sudb. stolu u Zagrebu.

Svetozar Veljković, trgovac u Sisku.

Molba.

za produljenje roka za podnešenje imovinskoga očitovanja još na 6. mjesecah.

Slavni kotarski sude!

Dne 30 Kolovoza 1866. umro je moj otac Gavro Kalinović, bačvarski zanatlija u Poljani bez svake razredbe posliednje volje.

Buduć da sam, ja po glasu krstnoga pisma u A. vjenčanoga lista u B. i C. jedina kći pokojnikova, kojoj pripada sva njegova imovina, to se ja prijavljam na ostavinsku imovinu pck. svoga otca Gavre Kalinovića za nasliedstvo bezuvjetno po zakonu, i molim, da se ova prijava primi, pa razprava ostavine preduzme i dovrši, te meni uručbinskom odlukom ostavinski imetak izruči.

Tereza Kalinović, udata Bonjačić.

Slavnom žup. kot. sudu u Moslavini.

Tereza Kalinovićeva, udata Bonjačićeva, žiteljica u Ivanićtvrdji.

Prijava

za nasliedstvo na ostavinu Gavre Kalinovića iz Poljane.

Slavni Srezki sude!

Po glasu oporuke u A. postavio je mene pokojni Gjuro Škrinjarić, opančarski zanatlija u Šidu glavnim baštinikom.

Nu pošto je pokojnik ostavio toliko dugovah, da će se težko isti iz ostavine namiriti, te tako ja u istinu nebi ništa dobio, zato se odričem toga nasliedstva i izjavljam, da ga nenasliedujem.

Ivan Barbotić.

Slavnom žup. srezkom sudu u Erdeviku.

Ivan Barbotić, posjednik nepokretnostih u Šidu.

Odreka

nasliedstva na ostavinu Gjure Škrinjarića iz Šida.

Slavnomu kot. županijskom sudu u Jaski.

Milutin Krasović, trgovac u Jaski.

Molba

za imenovanje štitnika malodobnomu Ivanu Krasoviću.

Slavni kot. sude!

Brat moj Antun Krasović umro je prije 6 mjesecah ostavivši jedinog sina Ivana maloljetnog na naglom tako, da niti nije mogao razredbu posliednje volje načiniti, pošto je imetak ostavinski večom stranom u tudjih rukuh.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli rečenom Ivanu Krasoviću imenovati štitnika, ja sam takodje pripravan primiti to štitničtvo na se, jer kod mene neimade nikakove zaprieke, da nebi mogao rečenom svom sinovcu biti štitnikom.

Milutin Krasović.

Slavnom županj. kotarskom sudu u Iloku.

Milan Stanišić posjednik nepokretnostih u Iloku.

Molba za odriešenje štitničtva za malodobnoga si sinovca Dušana Stanišića

Slavni kot. sude!

Ja sam poveljom od 24. Ožujka 1866. br. 1685 u A. imenovan štitnikom svome sinovcu Dušanu Stanišiću.

Buduć da ja imadem šestero drobne diece, za koju se brinuti moram, a moj posao je takove naravi, da često od kuće po gospodarstvu odlaziti moram, tako da moja supruga sama s diecom kod kuće ostaje, to ja nisam kadar brigu za malodobnog si sinovca Dušana Stanišića na se uzeti, već ja preporučam i predlažem Stanka Baščevića trgovca u Iloku, koj je s pokojnim otcem maloljetnikovim dobro se pazio; i bió njegov velik priatelj, pa š njime radio; zato molim:

Da slavni sud. izvoli mene od upitnog štitničtva nad mojim sinovcem Dušanom Stanišićem odriešiti, i drugoga mu štitnika imenovati.

Milan Stanišić.

Slavnom kot. žup. sudu u Vrbovcu.

Toma Drvenkar seljak iz Dubrave.

Prijava proti Ivanu Matuliću štitniku Zdravka Pogodića.

Slavni žup. kot. sude!

Ivan Matulić seljak iz Dubrave kao štitnik Zdravka Pogodića, koj dosti znatan imetak posjeduje, ponaša se proti malodobniku veoma nečovječno, jer ne samo, da ga u učionu nešalje, gdje dietćaku već 9 godinah imade, već mu mora biti svinjar, i sluga već sada, dočim mu niti čestite haljine neće da kupi.

To ja kao ujak tog maloljetnika prijavljam slavnome sudu, i molim, da slavni sud izvoli o istini mojih riečih uputiti se, pa rečenom malodobniku drugoga štitnika postaviti.

Toma Drvenkar.

Slavnom kralj. župan. sudbenom stolu
u Zagrebu.

Zvonimir Gušić vlastelin, kao štitnik maloljetnikah Ivana, Stanka, Ljubice i Slavice Najsić

Moli

da se dobro maloljetnikah „Slavkovec" dade u zakup.

Slavni sudbeni stole!

Buduć da ja poradi svog raztrešenog gospodarstva, i raznih poduzetjah nisam kadar na dobro povjerenih mojoj skrbi maloljetnikah Ivana, Stanka, Ljubice i Slavice Najšićah „Slavkovec" zvano češtje izlaziti, i sam gospodariti, to ja vidim, da to dobro toliko nenosi, koliko bi i svaki zakupnik plaćati mogao.

Zato sam ja toga mnienja, da bi probitačnije bilo, da se upitno malodobnikah dobro „Slavkovec" zvano dade u zakup, ja bo se nadam, da će se moći uvjek zakupnina sa 2000—2500 stot. dobiti. Ja sam u tu svrhu sastavio zakupni ugovor u A. i molim:

Da sl. sudbeni stol izvoli odlučiti, da se dobro „Slavkovec" vlastitost Najšićevih maloljetnikah dade u zakup od 1. Studena 1867. na 6 godinah, te u tu svrhu shodna odrede.

Zvonimir Gušić.

Slavnom kot. sudu u Ludbregu.

Antun Glas seljak iz Slanja, kao štitnik Petra Juga malod.

Moli

da se pokretnosti na vlastitost maloljetnikovu spadajuće prodadu.

Slavni kot. sude!

Maloljetnik Petar Jug polazi gimnazialne učione u Varašdinu i to dobrim uspjehom. Pošto će ga njegov zaštitnik, kad svrši gimnazialne razrede, poslati u Beč, da liječništvo uči, to on neće nikada trebati onih malenkostih, koje su iza smrti njegove matere Katice Jugove ostale, već predlažem i molim:

Da slavni sud izvoli odlučiti, da se upitne pokretnosti u popisu pod A. javnom dražbom prodadu.

Antun Glas.

Slavnom županij. kotar. sudu
u Ozlju.

Ivan Rastić trgovac u Karlovcu kao štitnik malodobnih Gjure, Milana i Klare Vidovićah.

Moli

da se za njegove štitjenike Gjuru i bratju mu Milana i Klaru Vidović postave različni skrbnici.

Slavni kot. sude!

Oporukom Dane Vidovića dieda malodobnikah Gjure, Milana i Klare Vidovićah nije ostavnikov imetak po zakonu ostavljen i zapisan, već ja nalazim da su tom oporukom maloljetnici Milan i Klara Vidović znatno prikratjeni prema svome bratu Gjuri, koj je glavnim baštinikom postavljen.

Pošto su indi protivne koristi i zanimanja povjerenih mi maloljetnikah, zato molim:

Da sl. sud. izvoli za maloljetnika Gjuru Vidovića posebnog, a za Milana i Klaru Vidoviće opet posebnog skrbnika za čin imenovati.

Ivan Rastić.

Slavnom kot. sudu u Vrbovcu.

Matija Zebec posjednik nepokretnostih u Rakovcu kao štitnik malodobnikah Petra i Antuna Cesarec iz . . . .

Molba

da se za odhranjivanje malodobnikah takne i glavnica.

Slavni sude!

Malodobnici Petar i Antun Cesarec ženiti ćedu se ljetos oba, i u tu svrhu trebaju znatnih sriedstvah za podmirenje svih svatbenih troškovah, koji se iz urednih dohodakah ljetošnih podmiriti nemogu, jerbo su vinogradi zlo urodili tako da će se morati vino i mnoge stvari kupovati, i trebat će najmanje 300 st.

U tu svrhu treba, da se glavnica kod Andrije Šimeka u Vrbovcu sa 300 st. uložena odkaže i utjera.

Zato molim: da sl. sud. izvoli dozvoliti, da se upitna glavnica odkaže i digne.

Matija Zebec.

Veleslavni sudbeni stole!

Pokojni Gjuro Damjanović, vlastelin od Želimira, ostavio je u smislu oporuke dne 26. Veljače 1865. u A. proglašene meni podpisanom kao glavnom baštiniku sav svoj imutak.

Ja se na ostavinu otu Gjure Damjanovića prijavljam za nasliedstvo uvjetno pod priudržajem blagodati na našastar, prihvatjam nasliedstvo, i molim: da slavni sudbeni stol izvoli ovu prijavu moju primiti, i razpravu ostavine povesti.

Dušan Vladimirović.

Slavnom žup. kralj. sudbenomu stolu u
Vukovaru.

Dušan Vladimirović, trgovac u Rumi.

Prijava
za nasliedstvo uvjetno pod priudržajem na ostavinu Gjure Damjanovića, vlastelina od Želimira.

Slavni sudbeni stole!

Po nasliedovnoj pogodbi od 12. Siečnja 1859. uknjiženoj pod A. jesam ja pokojnika Mije Sića udova postala glavnom nasliednicom svega imetka, dočim pokojnik nije imao nikakve diece.

Prijavljajuć se na ostavinu pok. Mije Sića za nasliedstvo bezuvjetno molim: da se razprava ostavine povede i čim prije dovrši, te meni ciela ostavina, pošto sam ja nedvojena izključiva nasliednica, uručbinskom odlukom izruči; do toga ipak vremena meni pravno posjedovanje glavnicah kod Matije Skazena sa 500 st., Andrije Dudića sa 1000 st. i kod Mije Britvića sa 600 st. uloženih i pokretnostih k ostavini spadajućih podieli, te upravljanje ostavine meni propusti, k tome utjerivanje različitih manjih dugovah meni takodjer dozvoli.

Anka udova Sićeva, rodjena Banićeva.

Veleslavnomu kralj. žup. sudb. stolu u
Varašdinu.

Anka udova Sićeva, rodjena Banićeva iz Varašdina.

Prijava
za nasliedstvo na ostavinu Mije Sića.

Veleslavni kralj. sudbeni stole!

Buduć da sam ja oporukom dne 16. Siečnja 1865. proglašenom postavljena glavnom nasliednicom pok. si supruga Zvonimira Domoljubića, pa jesam

a) platila postotne pristojbe poreznom uredu u Zagrebu dokazom namire od 17. Kolovoza 1866. u A.

b) Glasom izkaza u B. jesam ja sve zapise po pokojniku u oporuci odredjene izplatila, sav trošak namirila i nuždne nasliednike zadovoljila.

Zato molim: da slavni sudbeni stol izvoli uručbinskom izpravom ostavinski imetak pok. mog supruga Zvonimira Domoljubića meni izručiti.

Milica udova Domoljubićeva, rodj. Plemićeva.

Slavnom žup. kralj. sudbenom stolu
u Zagrebu.
Milica udova Domoljubićeva, rodjena
Plemićeva iz Zagreba.
Molba
za uručbinsku izpravu na
ostavinu Zvonimira Domoljubića.

Prilog B.

Izkaz

namirenih oporučnih stavkah u oporuci dne 16. Siećnja 1865 naime:

1. Sprovod (ukop) nije bio odviš sjajan po smislu upitne oporuke; polag namirah u br. 1—10. platjeni su troškovi sa 65 st.

2. Sinu Milanu pokojnikovog brata Ivana ostavio je pokojnik zlatan sat sa zlatim lancem i svoj pečatni prsten. Po priznanici od 15. Srpnja 1866. u br. 11. dadoh ote stvari dotičniku.

3. Nuždnim nasliednikom sinom pokojnikovim Milutinu i Radoslavu Domoljubićem uslied namire u br. 12 i 13 platila sam svakom 5000 stot.

4. Po glasu namire u br. 14 izplatila sam zapis jugoslavenskoj akademiji sa 1000 stot.

U Križevcu 20. Siečnja 1867.

Milica udova Domoljubićeva, rodj. Plemićeva.

Slavni sudbeni stole!

Uslied odluke od 26. Siečnja 1866. br. 172 podnašam za ostavinu pok. otca Dragutina Crnokovića iz Karlovca sliedeće očitovanje imovine:

Broj prilogah	komadah	A. Stanje dohodno.	Svota pojedina stot.	Svota pojedina n.	Svota ukupna stot.	Svota ukupna n.
		I. U gotovom novcu.				
	10	Carskih dukatah po vriednosti 5 stot. komad	50			
	20	Srebrnih škudah komad po vriednosti 2 stot.	40			
	100	Banakah po 1 st.	100		190	
		II. Državni i vjeresijski papiri.				
	4	Državne zadužnice narodnog zajma 5% po bečkoj burzi od 26. Siečnja 1866. po 70 st.	280			
	10	Hrvatsko-slavonskih razteretnicah od 100 st. po tečaju 70 stot. od 100 st. . . .	700			
	5	Sriećakah kneza Esterhazia po tečaju 90 st.	450		1430	
		III. Tražbine zasebne.				
A	1	Zadužnica Petra Vjetrinića od 14. Siečnja 1860 na 5000 st. uknjižena . . .	5000		5000	
		Iznos			6620	

Broj prilogah	komadah		Svota pojedina stot.	n.	Svota ukupna stot.	n.
		Prenos	5000		6620	
B	1	Zadužnica Gjure Trajalića od 1. Lipnja 1849. 10000 st. uknjižena	10000			
C	1	Zadužnica Mije Jaića od 30. Listopada 1861. na 500 stot.	500		15500	
		IV. Na dragocienostih, zlatu i srebru.				
	1	Zlati sat na sidro sa zlatim lancem br. 3 .	80			
	12	Srebrnih starih kašikah br. 13, 48 lotovah .	30			
	24	Srebrnih novih kašikah br. 13, 107 „ .	115		225	
		V. Odieća, obuća, rublje.				
	1	Nova zimska surka crna	30			
	1	Bunda ponošena s finim krznom . . .	40			
	4	Surke ponošene	20			
	4	Čakšire „	4			
	3	para kesigah ponošenih	3	60		
	20	Vilahnah ponošenih	20			
	26	Košuljah i gaćah	20			
	10	Stolnjakah	20			
	20	Ubrusah	2			
	12	Maramah	2			
	12	Parah nazuvicah	1			
	15	Ručnikah (peškirah)	3		165	
		VI. Pokućtvo.				
	4	Politirana kreveta	40			
	4	„ ormara	40			
	2	Divana na pera	60			
	12	Stolicah mekanih	12			
	12	„ drvenih	4	60		
	3	Politirana stola	9			
	3	Pljuvače	1			
	3	Ogledala	15		181	60
		VII. Knjige.				
Č	342	U ormaru svakovrstne knjige polag popisa vriedne	50		50	
		VIII. Konji, kola.				
	2	Konja 16 šakah visoka crna od 6 god. . .	400			
	1	Karuca sriednja	100			
	1	Prosta kola	10		510	
		IX. Nepokretnosti.				
	1	Kuća u slob. i kr. gradu Karlovcu na trgu Štrosmajerovom na 1 kat pod kbr. 700 sa posebnimi štalami, magazini, sušom . .	10000			
	1	Plemićko dobro Vrhovec gornji i dolnji sa svimi sgradami i napravom . . .	25000		35000	
		Ukupno			53251	60

Broj prilogah	komadah		Svota pojedina stot.	n.	Svota ukupna stot.	n.
		B. Teretno stanje.				
Ć—I	8	Troškovi za bolest i pogrebni platjeni polag namirah od Ć do I	500			
J	1	Polag računa dućanskog na svakovrstnoj robi dug kod trgovca Vida Gjurina u Karlovcu	156	40		
		Plaća 6 službenikom cielogodišnja po glasu oporuke platjena	450			
		Jugosl. Akademiji zapis	2000		3106	40
		Ciela ostavina iznosi:				
		I. Gotovi novac	190			
		II. Državnjače i sriećke	1430			
		III. Tražbine zasebne	15500			
		IV. Dragocienosti	225			
		V. Odieća, obuća, rublje	165			
		VI. Pokućtvo	181	60		
		VII. Knjige	50			
		VIII. Konji i kola	510			
		IX. Nepokretnosti	35000		53251	60
		Ukupno			53251	60
		Ako se od ovog dohodnog stanja . . .				
		Odbije teretno stanje sa			3106	40
		Ostane čista imovina ukupna sa			50145	20

Ovo očitovanje imovine u mjesto prisege vlastoručno podpisujem.

U Karlovcu 27. Siečnja 1866.

Živan Crnoković, posjednik nepokretnostih.

Slavni sudbeni stole!

Podpisani podnašam uslied odluke od 26. Siečnja 1865., br. 157., iza brata svog Ivana Ljubičića iz Brdovca sliedeće očitovanje imovine:

Broj prilogah	komadah		Svota pojedina stot.	n.	Svota ukupna stot.	n.
		A. Stanje dohodno.				
		I. Gotovi novac.				
	60	Komadah križevačah škudah po 2 st. 40 n.	144			
	20	Kom. banakah po 1 st.	20			
	16	„ „ po 10 novč.	1	60	165	60
		II. Odieće i rublje.				
	2	Para košuljah	6			
	1	Vilahna — (čaršava)	4			
	3	Ručnika (peškira)	1		11	20
		Ukupno			176	80

Broj prilogah	komadah		Svota pojedina stot.	pojedina n.	ukupno stot.	ukupno n.
		Prenos				
		III. Pokućtvo.				
	2	Kreveta iz orahovog drveta	8			
	1	Ormar „ „ „ veliki . . .	12			
	3	Škrinje (sanduci)	3		23	
		IV. Nepokretnosti.				
	1	Kuća u Brdovcu, drvena, šopom pokrita, pod kbr. 48, sa prinadležećimi sgradami, štalom, sušom proti vatri osigurana . .	200			
	2	Ostala zemljišta, oranice, livade, šume, pašnjaci u zemlj. na listu 50., pol sesie urbarske	400		600	
		B. Teretno stanje.				
A	1	Polag namire u A. platjeno g. liečniku Janku Dobroželiću kroz 1 i pol lieta . . .	40			
B	10	Ljekarski troškovi za lječtvo	25			
C	2	Zvonjenje i sprovod	30			
Č	1	Grobaru za kopanje jame	2			
Ć	1	Nosiocem svietiljakah	1	40		
D	1	Polag računa dug čižmaru Janku Smolkoviću za par čižamah	8			
Dj	1	Polag zadužnice od 14. Srpnja g. 1861. dug Marku Imaliću s 3godišnjimi 6% kamatami	115		221	40
		Ciela ostavina iznosi:				
		I. Gotovi novac	165	60		
		II. Odieća i rublje	11	20		
		III. Pokućtvo	23	20		
		IV. Nepokretnosti	600			
		Ukupno . .	800			
		Ako se od dohodnog stanja oduzmu sa .	221			
		Tereti, ostaje čista imovina sa . . .	679			

Ovo očitovanje imovine podnašam čim ga svojim podpisom u mjesto prisege potvrdjujem.

U Brdovcu dne 16. Kolovoza 1866.

Dušan Ljubičić.
trgovac u Brdovcu.

Slavni kralj. sudbeni stole!

Ja sam oporukom pok. Milutina Trkića, dne 16. Rujna 1815. proglašenom u A. imenovan glavnim nasliednikom, dočim su mojoj bratji Antunu i Milanu Trkićem samo zakoniti dielovi ostavljeni.

Ja imadem dosti imutka, da mogu čestito živiti sa svojom porodicom, dočim rečena braća moja dosti kukavan život provode, i njim će ostavinski imetak bolje trebati.

S toga se ja svakoga nasliedstva na ostavinu pok. svoga otca Milutina Trkića ovime do ciela odričem, i molim, da se ostavinski imetak izmedju moja dva rečena brata Antuna i Milana podieli. To ja činim iz prave bratinske ljubavi.

U Sisku 20. Prosinca 1866.

Adam Trkić.

Slavnomu kralj. župan. sudb. stolu u
Zagrebu.
Adam Trkić, lončarski zanatlija i posjednik nepokretnostih u Sisku.
Odreka
nasliedstva na ostavinu pok. Milutina Trkića.

Slav. kot. sudu u . . . . .
Ivan Trbić, zasebnik u . . . .
Molba
za prodaju pokretnostih.

Slavni kot. sude!

Buduć da ću ja iz svojega sadanjega boravišta otići, a imadem koje kakvih pokretnostih u A. popisanih, koji bi želio javnom družbom prodati.

Zato molim:

Da slav. kot. sud izvoli dozvoliti, da se moje pokretnosti u A. popisane nu ne izpod ciene tamo postavljene na javnoj dražbi prodadu, te u tu svrhu politički povjerenik izašalje.

Ivan Trbić.

Velesl. kr. sudb. stolu u . . . .
Milutin Dimić, posjednik nepokretnostih u . . . . . .
Molba
za javnu dražbu kuće u slob. i kr. gradu . . . . pod kbr. 564.

Veleslavni sudbeni stole!

Ja sam naumio uz uvjete pod A. prodati na javnoj dražbi svoju kuću pod br. 564. u slob. i kralj. gradu . . . . . iz uzroka, što sam naumio novac u drugi posao uložiti.

Po glasu zemljišnoga izvadka u B. jesam ja pravi vlastnik ote kuće, niti nije na njoj nikakov teret niti dug uknjižen, te tako mogu s novcem što će se za kuću dobiti, polag volje razpolagati, i želim ga ja u ruke dobiti, po smislu uvjetah u A.

Zato molim:

Da velesl. sudb. stol izvoli dobrovoljnu javnu dražbu upitne kuće polag uvjetah u A. dozvoliti, izrok izdati, i za dražbu sudbenoga povjerenika izaslati.

Milutin Dimić.

Opet takova molba, gdje ima uknjiženih dugovah.

Veleslavnom kralj. žup. sudbenom stolu u . . . .

Budimir Brdović vlastelin u . . . . . .

Molba

za javnu dražbu dobra Vilindvora.

Veleslavni sudb. stole!

U smislu zemljišnog izvadka u A. jesam ja pravi izključivi vlastnik dobra Vilindvora, na kome je uknjiženih dugovah 24.638 st. a. vr. a po glasu izprave u B. procienjeno je moje dobro na 58.000 st. a. vr.

Budući bi ja želio rečeno moje dobro Vilindvor na javnoj dražbi prodati, a dobljenim novcem vjerovnike sve naplatiti.

Ja sam naumio prodati rečeno dobro za 55.000 st., ako toliko dobijem, uz uvjete pod C. i molim:

Da veleslavni sudbeni stol izvoli odlučiti i izvesti dati dobrovoljnu javnu dražbu moga dobra Vilindvora na 58.000 st. u B. procienitog polag uvjetah pod C. tako, da ja to dobro izpod 55.000 st. prodati nenamjeravam, niti neću, zatim u tu svrhu izrok izdati. Novac neka izvoli velesl. kralj. sudbeni stol primati, i poslie prodaje ročište za razdieljenje kupovine ustanoviti, i vjerovnike moje sasvime namiriti, a šta preostane od kupovnine, meni uručiti.

Budimir Brdović.

Velesl. županij. kralj. sudb. stolu

u Zagrebu.

Držislav Lapsanović vlastelin kao štitnik malodobnog Ljudevita Lapsanovića.

Predstavka

odnosno utok proti odluci od 14. Velj. 1864. br. 468. radi odredjenog zakupa dobarah „Stari dvori.“

Veleslavni sudb. stole!

Proti odluci od 14. Veljače 1864. br. 468. radi odredjenog zakupa dobarah „Stari dvori" u A. podnašam predstavku i odnosno utok za onaj slučaj, ako nebi veleslavni sudbeni stol napadnutu odluku preinačiti, već uzdržati izvoleo:

1. Istina, ja sam bio prije dvie godine predložio veleslavnom sudbenom stolu, da se upitna dobra u zakup dadu, nu sada su posve druge okolnosti; neima pravog uzroka za zakup. Sada imade liepe stoke, sva potrebita naprava za gospodarstvo (fundus instructus) pribavljena jest, gospodarske sgrade popravite su, voćnjaci očištjeni, vinogradi grebenicami lani i ljetos napunjeni, pčelinjak popunjen, imade vina i žita dà i marve na prodaju, pa da se sada u zakup dade imanje, koje će tekar početi nositi, i davati liepi dohodak.

2. Štitjenik moj i sinovac, ako se i nalazi u inostranstvu, zato ipak moguće je, da neće ostat tamo više od dvie godine, morda niti tako dugo ne, jerbo kako mi piše u svome zadnjem listu pod B. ono, što je najvećma želio, je vidio i prošao; zato bi ga neugodno zateklo, da nadje svoje dobro u zakupu.

3. Pa već i iz ogleda gospodarstvenog nemože zakup sada u ovih okolnostih veće koristi nositi, nego vlastita uprava; jer ako do sada i nije bilo prihoda novčanog, to će ga odsele biti, kad je gospodarstvo uredjeno, a kroz zakup se svako gospodarstvo zanemari i propada, ma bio kakov god strogi ugovor.

Ja indi molim: da veleslavni sudbeni stol izvoli preinačiti odluku u A. te ostaviti dobro u vlastitoj upravi, ako bi pako veleslavni sudb. stol izvolio uzdržat prvu odluku, molim, da izvoli sve spise uz ovaj utok poslat uzv. banskom stolu, koj molim, da blagoizvoli napadnutu odluku u A. preinačiti, te štitjenikovo dobro „Stari dvori" iz prenavedenih razlogah ostaviti u vlastitoj upravi.

Držislav Lapsanović.

Zemljišnik (Grundbuch, gruntovnica).

Zemljišnik jesu službene knjige, na porezne obćine razdieljene, u kojih je popisan redom nepokretni imetak svakog pojedinog žitelja, obćinah, čitavih tjelesah itd. sa naznačenjem vlastnika, broja posebine (parcele), mjere, kakvoće imetka (jeli plemićki, urbarski, desetinski, gorni, gradjanski, krčevinski) vrsti gojitbe, pravah, dužnostih, obvezanostih i teretah (dugovah). Cieli takav popis zove se uložak ili zemljišni list (Grundbuchs-Folium), koj u sebi sadržava a) posjedovnicu, naime opisanje imovine s brojem uložka, mjesta i porezne obćine.

b) Vlastovnicu (Eigenthumsblatt), gdje su upisani oni, koji su vlastničtvo postigli, i pravi naslov stečenja.

c) Trhovnica teretnica (Lastenblatt), gdje su upisani tereti, uknjiženi dugovi, zalozi, predbilježbe, zabilježbe itd.

Zemljišna stvarnost zovu se sve nepokretnosti u jednom uložku (listu) popisane, i ta stvarnost ima se u pravnom smislu smatrat kao cielina; ako se od te stvarnosti prenaša koja posebina (parcela) na drugog vlastnika, to se mora ta posebina odpisat na uložku jednom, i na drugi jur postojeći ili u novi uložak pripisati, kod kojeg posla za odpisanje pojedine posebine od koje stvarnosti:

1. Izkazati se ima politička dozvola, ako je tako propisano.

2. Posebine, koje će se odpisati, moradu se točno i izrazito naznačiti.

3. Ako se od posebine koje odpisuje jedna čast (dio, strana), mora se prinieti osnova (plan, naris, mappa) od ciele posebine, i naznačiti se imadu nove časti (dielovi), mjestni brojevi i površine. Na tom nacrtu moradu se obe ugovarajuće stranke i svjedoci podpisati.

4. Ako je stvarnost, od koje se šta odpisuje, zadužena, ima se pokazat privola uknjiženih vjerovnikah, osim ako kroz odpis nebi bilo nikakve štete za sigurnost vjerovnikah.

5. Ako se posebine s tereti prenašaju, tad se moradu obe strane vjerovnici sporazumjeti.

Pravo zaloga može se steći i upisati samo na cielu stvarnost zemljišnu, a pri dobrih zajedničkih i na dio svakog suvlastnika.

Pravo podzaloga može se zadobiti samo na cielu uknjiženu tražbinu.

Upisi zemljišni jesu:

a) uknjižbe (intabulacije), koje se bez svakog opravdanja upišu.

b) predbilježbe (prenotacije), gdje se dozvoli upisivanje samo pod tim uvjetom, da se poslie podnešena molba opravda.

c) bilježenja gola ili zabilježbe, kad se odbije kakova molba, pa se to odbitje zabilježi, i ima za onaj slučaj ta zabilježba važnost, ako se proti riešitbi toj utočnim putem prošnji zadovolji, tad uknjižba od onog se dana računa, kad je zabilježba stavljena. Isto tako ako se povede tužba, pa se zabilježi itd.

Upisi zemljišni imadu svoju kriepost od onog časa, kada su molbe predane.

Ako je više prošnjah isto doba predano, prošnje te imadu jednako pravo, nu takovi podnesci imadu se točno zapisat, da su zajedno u isto doba i s kojim podneskom stigli.

Uknjižiti i predbilježiti se mogu samo ona prava, koja se na stvar koju odnose, n. p. pravo vlastitosti, zaloga, uporabe itd. Kada se uknjižuju prava prihodah (rentah), pravo uporabno, pravo štete, troškovi, kamate itd. mora se naznačiti najvišja svota, ako nije o tome u dotičnoj izpravi ništa napomenuto o tom iznosu.

Izprave, koje treba da se uknjiže, imadu biti izvorne, isto tako sudbeni odpravci kao nagode, odluke moradu biti uredovne izprave, (vjerodostojno pod pečatjom odpravljene) inače nemogu se uknjižiti.

Nemože se učiniti uknjižba niti predbilježba na takove izprave, kojih je pravni razlog očito nevaljan, ili koje su izdale osobe maloljetne i u obće nalazeće se pod skrbstvom.

Izprave, koje je izdao punomoćnik, nemogu se uknjižiti niti predbilježiti, ako se neprinese punovlastje.

Onaj, proti kojemu se ima steći kakovo pravo uknjižbom ili predbilježbom, mora biti sam prije uknjižen kao vlastnik.

Dugovi ostavnikovi mogu se tako dugo na nepokretnosti ili na uknjiženo pravo, koje spada k ostavini, uknjižit ili predbilježit, dok su nepokretnosti na njegovo ime upisane.

Kada baštinik preda svoje očitovanje za nasliedstvo, mogu se vjerovnici dati proti njemu na nasliedjene nepokretnosti uknjižiti ili predbilježiti i prije uručbe, nu tako, da to neće biti na uštrb pravom, koja će se kod razprave podići, i da neće imat ta uknjižba kriepost prije uručbe.

Kada se uknjižuje ugasnutje ili ukinutje kojeg prava, to se zove brisanje.

Izprave sukromne (privatne) na temelju kojih se uknjižbena prava steći mogu, moradu imati ove potrebštine:

1. Osobe, kojih se pravni posao tiče, zatim nepokretnosti i prava, koja treba da se uknjiže, moradu biti izrazito i točno naznačena.

2. Mora se spomenuti pravni posao, koj služi za temelj uknjižbi.

3. U izpravi mora biti dozvola za uknjižbu (ova dozvola može se dati i posebice (obaška).

A u obziru izvanjske slike

a) mora izprava zadržavati dan, mjesec, godinu, gdje i kada se je posao sklopio.

b) Izdatnik mora sam vlastoručno podpisat, i taj podpis imadu dva svjedoka potvrditi.

c) Ako izdatnik neznade ili nemože pisati, tad jedan svjedok njegovo ime podpiše, pa on i još jedan svjedok podpiše se.

č) Ako je izprava izvan zemlje sastavljena, mora biti potvrdjena po mjestnom bilježniku javnom, ili po sudu, a ako je u inostranstvu izdana, mora potvrdjena biti po austr. konzulatu ili poslaničtvu.

Ako su glede kojih izpravah propisane druge potrebštine, to se bez tih nemože uknjižba obavit (n. p. kod oporuke ili naslie-dovne pogodbe zahtievaju se tri svjedoka itd.)

Javne izprave, na temelju kojih se mogu činiti uknjižbe jesu:

a) Uredovni spisi o pravnih poslovih sačinjeni po javnih vlastih.

b) Sudbene ili drugih vlastih nagode, koje su prikladne za ovrhu.

c) Pravomoćne presude, sudbena odobrenja izkazah o kupovnini itd.

Ako se nepokretnost upisana na zadrugu prenosi na drugoga, ili se na takovu nepokretnost kakovo pravo uknjižuje, to moraju svi zadrugari dozvoliti, a ako je ta nepokretnost urbarialna, pa se ona ima razdieliti ili od nje šta odpisati, na to mora politička vlast, naime županija svoju dozvolu podieliti; ako se pako ili medju zadrugari ili u obće nadje koj malodobnik, ili se namjenjena uknjižba maloljetnikove imovine tiče, na to mora privoliti otac, štitnik i sud, ako imovina stoji pod upravom suda, kao nadštitničke vlasti. Svjedočbom dotičnog obćinskog poglavarstva, potvrdjenom po kot. sudu, može se zasviedočiti stanje i broj zadrugarah.

Zemljišnik nejamči za površne mjere, zato neka nitko nemisli, da su mjere u zemljišnom napisniku odlučive. Zemljišnik ima mjerodavnost glede stvarnosti ciele, i pojedinih posebinah, glede naravi zemljišta, mjestnog i zemljišnog upisničkog broja, glede posjeda i vlastnosti, glede uknjiženih pravah, dužnostih i teretah.

P r e d b i l j e ž b a ima mjesta, kada koja izprava neima sva svojstva i potrebštine, da bi se mogla uknjižiti budi pravo zaloga, budi pravo vlastnosti, pravo služnosti, pravo uporabno itd., nu ako pak imadu dokaznu moć, onda se moli predbilježba, ili ako i nije

molena, po sudu se odluči, osim ako baš nije naročito predbilježba željena.

Nu predbilježba mora se opravdat za 14 danah, koj rok se može produljit, nu ako je promašen, nemože se povratom izhodit novi rok.

Kada se za 14 danah i na rok opredieljen nepreda opravdanje, može druga stranka moliti, da se predbilježba izbriše.

Bilježke i zabilježenja jesu oni čini, kojimi se nepostigne nikakvo stvarno pravo, već ako se podigne kakova parnica, ili se odbije molba za uknjižbu, predbilježbu itd., tada se to zabilježuje za slučaj, ako se na temelju presude iz zabilježene parnice poslie traži uknjižba ili odluka zemlj. vlasti, kojom je molba za uknjižbu, predbilježbu odbita, preinači kod višjeg suda, u tom slučaju teče pravna moć uknjižbe od dana zabilježbe.

Glavna založnica (hipoteka) jeste onaj uložak i ona stvarnost zemljišna, na koju je najprije molena uknjižba ili predbilježba. A nuzgredna založnica (hipoteka) jesu drugi uložci (listi) na koje je kao na pripomoć tražena uknjižba ili predbilježba.

Uknjižba na glavnu i na uzgrednu založnicu može se jednom molbom moliti, ako je glavna i nuzgredna založnica kod iste zemljišne vlasti i ureda.

Prošnje zemljišne može svaki podnašati, koj već ima kakovo pravo u zemljišniku, ili je obvezan postao prema upisniku.

Ako tko podnese prošnje zemljišne za drugoga, treba da prinese punomoćje; nego mogu se i bez punomoćja predavat prošnje zemljišne za drugoga:

1. Ako je nepokretnost izvan zemljišnika t. j. ako onaj, koj ustupa nepokretnost, nije u zemljišnik unešen, tada zadnji preuzetnik može tražiti, da se prenese to dobro na njega.

2. Ako je tražbina založena plaćena onomu, na koga je prešla izvanknjižno, dužnik može tražit brisanje.

3. Ako tko nije dao na se prenieti nepokretnost, a ustupio je kojemu vjerovniku pravo zaloga, tada vjerovnik može tražiti prenos dobra na dotičnika i na njegovu nepokretnost uknjižiti dati tražbinu. Samo u tih slučajevih mora onaj, koj traži zemljišni upis, prinieti izprave sve redom, kako je na kojeg prenešeno to dobro izvanknjižno.

4. Unešenje zajedničkih pravah može svaki dionik tražiti za sebe i za svoje dionike.

Prošnje zemljišne moradu se kod sudištah (sbornih sudovah) predavati pismeno, a kod inokosnih (pojedinacah) sudovah i ustmeno.

Na svakoj prošnji mora se naznačit zemljišna vlast, ime, prezime i sjedište prositelja i onih, koje treba ubavjestit o riešitbi. Odsutnomu ili neznanomu postavi se skrbnik.

U prošnji zemljišnoj imadu se točno naznačiti prava, koja se traže, jeli pravo vlastnosti, zaloga, uporabe, na štetu, troškove, kamate, sa jasnim opisanjem stvarnosti, na koju treba da se ta prava upišu, odpišu, pripišu, i jeli treba novi uložak. Treba napisati broj uložka, kamo da se upišu, ili gdje da se odpišu, i opet broj onog uložka kamo da se pripišu. S jednom prošnjom može se moliti i više upisah u zemljišniku kod iste zemljišne oblasti, ako se svi upisi odnose na jedno isto nepokretno dobro, ili jedno knjižno pravo, ili ako se tiču više nepokretnostih i pravah, nu sva spadaju na jednu osobu, pa ako se ti svi upisi osnivaju na jednoj izpravi.

Prilozi, koji se prilažu prošnjam, i koji služe za osnov upisu, imadu biti izvorni sa potrebitim brojem prepisah, naime za porezni ured jedan (ako dotičnik nije sam poslao prepis tamo, i platio pristojbu, o čemu se mora izkazati) pa za sbirku izpravah kod zemljišnoga ureda jedan prepis.

Prepisi ti moradu biti na čitavom arku.

Ako neće tko da priloži prepise, mora za svaki prepis dati 36 novč. ako i to neučini t. j. ako nepriloži prepisah, ili je neda na čitavom arku, ili neda 36 novč. od arka, zadržat ćedu mu se izvornici kod zemljišne vlasti.

Ako treba, da se prepišu kakovi računi, diobne listine, ženitbeni ugovori itd. koji iznose više tabakah, a ciele izprave netreba za upis , već samo pojedine točke, tada se samo te točke moradu u izvadku prepisati, nu početak t. j. uvod, i završetak ima biti sav.

Izprave moradu biti prepisane, čisto, čitljivo, i bez pogriešakah.

Kada tko treba, da izvede upis, a neima izvorne izprave *),

---

*) *„Prepis izprave po samoj zemljišnoj vlasti udostovjeren, nadomješta istu izvornu izpravu.“*

Rieš. banskoga stola od 7. Ožujka 1862. br. 832. vidi Pravnik od 8. Stud. 1862. br. 6.

na kojoj se osniva njegovo pravo, već se ta izvorna izprava nalazi ili kod iste ili kod druge zemljišne vlasti, mora to napomenuti, pa zemljišna vlast (kod koje izvornika neima), neka se obrati radi izvornika na onu zemljišnu vlast, gdje se izvornik nalazi, ili ako je izvornik kod vlasti upravne itd., tad se tamo prositelj neka obrati.

Prošnje se moradu samo u jednom primjerku predavati, nu mora se, toliko napisah (rubrikah) priložiti, koliko stranakah treba ubavjestiti o upisu ako je n. p. jedan kupac, a dva prodavca, to se moradu priložit tri napisa.

Odluke prve imadu se samoj stranki, a druge riešitbe mogu se strankam i ukućanom dostavljati.

Proti odlukam zemljišne vlasti, ako koja stranka nije njimi zadovoljna, može se uložiti utok za 14 danah na uzv. banski stol, — Skrbniku za odsutnika rok taj traje 30 danah.

Utoku se ima toliko pridodat napisah, koliko ima protivnikah.

Utoci se predavaju kod sudištah pismeno, kod inokosnih sudovah ustmeno takodje.

Pritužba radi zavlačenja može se proti zemljišnoj vlasti podnieti na uzv. banski stol.

Ako drugi sud potvrdi riešitbu zemljišne vlasti, tad neima mjesta daljemu utoku; nu kada drugi sud preinači riešenje prve molbe, tada povriedjena stranka može uložit utok na najvišji sud (vis. stol Sedmorice).

Utok svaki (kao i priziv) podnese se kod zemljišne vlasti.

Ako koja stranka uknjižbom (kod osnovanja zemljišnika) jest u svojem pravu povriedjena, može tužbom tražiti, da se ta uknjižba izpravi, — ujedno ili poseb (obaška) može se tražiti, da se ta tužba zabilježi.

Ako se proti komu radi krivo obavljene uknjižbe na štetu čiju učinjene povede kaznena iztraga, tad ima kazneni sud ili ureda radi ili na prošnju uvriedjene stranke odrediti zabilježenje, da je uknjižba ta preporna.

Svaki pojedinac može i smije gledati sve uložke zemljišne, i izprave u sbirki kod zemljišnoga ureda nalazeće se, te može si bilježiti kratke izvadke ili opazke, nu kod toga ne smije se služiti mastilom, već samo olovkom.

Svaki si može dati odpraviti vjerodostojni izvadak na biljegu 1 stot. od kojegagod uložka, ili narisa, i izprave.

Veleslavni kralj. sudbeni stole!*)

Polag ugovora od 16. Prosinca 1864. u A. kupila sam ja od Matije Pisarovića, žitelja iz staroga Vukovara, kuću u starom Vukovara pod kbr. 125. skupa sa prinadležećimi sgradami, baštom kod kuće nalazećom se, zatim vinograd na Vašarištu na 10 motikah ili 2500 četverokutnih hvatah u zemljišnom napisniku porezne obćine staroga Vukovara na listu 118. upisane za svotu 1450 stot. a. vr., od koje sam mu 450 stot. a. vr. jurve izplatila, a za sigurnost ostaloga duga 5% kamatah i mogućih troškovah utjerivanja u iznosu 50 stot. a. vr., moram njegovo založno pravo, kao god što im prodavac Matija Pisarović u istom ugovoru u A. dozvolio, da mogu i smijem bez njegovoga svakoga daljnjega pitanja svoje pravo vlastnosti na upitne kupljene nepokretnosti uknjižiti dati.

Zato molim:

Da veleslavni kralj. žup. sudbeni stol izvoli na temelju ugovora od 16. Prosinca 1864. u A. moje pravo vlastnosti, a pravo založno Matije Pisarovića za sigurnost zaostale dužne mu glavnice 1000 stot. 5% kamatah, i troškovah utjerivanja u iznosu od 50 stot. na kupljene nepokretnosti u zemljišnom napisniku porezne obćine staroga Vukovara na listu 118. upisane dozvoliti i izdanjom naloga na zemljišni ured uknjižiti dati.

Udostovjereni jedan prepis ugovora podniela sam u zakonito doba dotičnom sl. poreznom uredu za odmjerivanje pristojbah. Sada prilažem ovdje izvorni ugovor pod A. sa jednim prepisom, i dva napisa ubavještenja radi.

U Vukovaru 28. Prosinca 1864.

Kata Verovskieva,
rodjena Beškovićeva.

Iz polja naslov.

Veleslavnom kralj. žup. sudb. stolu kao zemljišnoj vlasti u Vukovaru

Kata udova Verovskieva, rodj. Beškovićeva,

proti

Matiji Pisaroviću, žitelju staro Vukovarskom.

Molba za uknjiženje prava vlastnosti na nepokretnosti u zemlj. nap. por. obćine staroga Vukovara na listu 118. i pravo zaloga radi duga 1000 stot. na korist Matije Pisarovića.

*) Ako se na temelju osude prenosi vlastničtvo na koju nepokretnost, ili se ima uknjižiti pravo uporabno (zakupno ili najmovno) na koje nepokretno dobro, ili se uknjižuje pravo na štetu, trošak, uzdržavanje itd. u tom smislu ima se dotična molba udesiti, jer za svaki takav pojedini slučaj nije moći primjerah navesti.

Veleslavni kralj. sudbeni stole!

Po glasu obveznice od 25. Kolovoza 1863. u A. postao mi je Matija Borić, posjednik nepokretnostih, dužan glavnicu 500 stot. a. vr. U obveznici toj u A. dozvolio mi je rečeni dužnik, da za sigurnost glavnice, 5% kamatah i troškovah utjerivanja mogu i smijem bez daljnijeg njegovoga pitanja svoje založno pravo na njegovu kuću, pod br. 56. u sl. i kr. gradu Koprivnici ležeću u zemljišniku porezne obćine grada Koprivnice na listu 50. upisanu na njegov trošak uknjižiti dati.

S toga molim:

Da veleslavni kralj. žup. sudb. stol izvoli na temelju obveznice od 25. Kolovoza 1863. u A. za sigurnost uzajmljene glavnice 500 stot. 5% kamatah od dana obveznice do konačnoga namirenja obvezanih, troškovah utjerivanja u iznosu 50 stot. na kuću dužnika Matije Borića, žitelja koprivničkoga u zemljišnom napisniku porezne obćine grada Koprivnice na listu 50. upisanu uknjiženje mojega založnoga prava dozvoliti, i ovu uknjižbu izdanjem naloga na zemljišni ured izvesti dati.

Izvornu obveznicu, potrebite prepise i napise prilažem ovoj molbi.

U Varaždinu 30. Kolovoza 1863.

Dragutin Srebrić.

Iz vana naslov.

Veleslavnomu kralj. žup: sudben. stolu
kao zemljišnoj vlasti u Križevcu

Molba.

Dragutina Srebrića, zasebnika iz Varaždina,

proti

Matiji Boriću, posjedniku nepokretnostih u Koprivnici

za uknjiženje založnoga prava radi duga 500 stot. a. vr.

s. p.

Prilog pod A. izvorna obveznica sa 2 prepisa, i 2 napisa.

Veleslavni kralj. sudb. stole!

Po glasu namire od 26. Listopada 1866. u A. jesam ja gospodaru Josipu Laiću platio glavnicu sa 1000 stot. a. vr. polag obveznice od 25. Listopada 1862., zatim 50 stot. u ime dužnih jednogodišnjih kamatah, te tako sam sav upitni dug rečenomu gospodaru platio. U namiri pod A dade meni g. Josip Laić dozvolu, da radi podpune izplate upitnog duga mogu bivše založno pravo na moje nepokretnosti u Ludbregu imane, u zemljišnom napisniku na listu 68 za sigurnost upitnog glavnog duga 1000 stot. i 5% kamatah odlukom velesl. kralj. žup. sudbenog stola križevačkog od 30. Studena 1863., br. 6549., uknjiženo, izbrisati i izknjižiti.

Prilažući izvornu namiru, potrebite prepise i napise molim:

Da veleslavni kralj. žup. sudbeni stol izvoli na temelju i uslied brisovne namire od 26. Listopada 1866. u A. založno pravo na nepokretnosti moje u zemlj. napisniku porezne obćine Ludbreg na listu 68., odlukom velesl. kralj. žup. sudb. stola od 30. Stud. 1863., br. 6549, uknjiženo izbrisati dati, te tako uknjiženje brisanja otog duga odlućiti i zemljišnom uredu nalog podieliti.

Marko Ivičević v. r.

Izvana naslov,

Veleslavnom kralj. žup. sudbenom stolu kao zemljišnoj vlasti u Križevcu.

Marko Ivičević, krčmar i žitelj iz Ludbrega,

proti

Josipu Laiću, žitelju iz Ludbrega.

Molba

za izknjiženje založnog prava na nepokretnosti u zemlj. nap. por. obć. Ludbreg na listu 68. uknjiženog radi 1050 stot. a. vr. s. p.

Veleslavni sudbeni stole!

U smislu ugovora od 20. Siečnja 1866. u A. kupio sam ja od gospoje Milke udove Radmanićeve, rodjene Dragićeve, kuću sa kućištem i sa prinadležećimi sgradami u poreznoj obćini slob. i kralj. grada Požege u zemljišnom napisniku na listu 95 za izplatjenu jur svotu 3500 stot. uz dozvolu protivničinu, da mogu na upitnu kupljenu nepokretnost uknjižiti dati svoje pravo vlastničtva bez njezinog daljeg pitanja i privoljenja. Zato molim:

Da velesl. sudbeni stol izvoli na temelju ugovora od 20 Siečnja 1866. u A. uknjiženje moga prava vlastnosti na kupljenu kuću sa kućištem i sa prinadležećimi sgradami u poreznoj obćini slob. i kralj. grada Požege u zemljišnom napisniku na listu 95. dozvoliti i provesti, te u tu svrhu zemljišnom uredu nalog dati.

Potrebite prepise i napise prilažem. Antun Milović.

Velesl. kralj. žup. sudb. stolu kao zemljišnoj vlasti u Požegi.

Antun Milović, posjednik nepokretnostih u Požegi,

proti

gospoji Milki udovi Radmanićevoj, rodjenoj Dragićevoj.

Molba

za uknjiženje prava vlastnosti na kuću u zemljišnici grada Požege na listu 95. upisanu, za 3500 st. kupljenu.

Veleslavni sudbeni stole!

Ja sam od seoske zadruge Bićak iz Dužice polag ugovora od 20. Veljače 1866. u A. kupio jednu ral livade „Kosovec“ zvane u poreznoj obćini Dužici u zemljišnom napisniku na listu 46. od mj. br. 2047. koje komadanje je sl. županija zagrebačka odlukom od 15. Ožujka 1866. br. 1043. u B. dozvolila, dočim su na to svi punoljetni zadrugari privoljeli, a za maloljetnika Gjuru, Ferka i Doru Bićak jeste uz privoljenje štitnika nadtutorstvena oblast sl. žup. kot. sud u Sisku odlukom od 29. Ožujka 1866. br. 462. u C. tu prodaju i komadanje polag osnove svestrano podpisane u Č. dozvolila.

Zato molim:

Da veleslavni sudbeni stol izvoli u smislu ugovora od 10. Veljače 1866. u A. uslied političke dozvole u B. a nadtutorstvene u C. polag osnove u Č. odlučiti: da se na kupljeni komad livade od mjestnog br. 2047. u iznosu jedne rali u zemljišnom napisniku porezne obćine Dužice na listu 46. moje pravo vlastnosti uknjiži, i u tome pogledu zemljišnom uredu shodan nalog podieli. Prepisi i napisi jesu priloženi.

Ivan Prozorić.

Veleslavnom kralj. žup. sudb. stolu kao zemljišnoj vlasti u . . . . . .

Ivan Prozorić . . . . .

Molba
za uknjiženje prava vlastnosti na komad livade od mj. br. 2047. na listu 46. zemlj. nap. por. obć. Dužice.

Slavni kot.* sude!

Protivnik je glasom osude od 16. Ožujka 1866., br. 542. u A. obsudjen, da meni za 14. danah plati 200 stot. sa 5% kamatami od 1. Veljače 1866. do konačne osude tekućimi, i parbeni trošak sa 20 stot.

Pošto protivnik nije osudi u A. jurve pravomoćnoj zadovoljio.

Zato molim:

Da sl. kot. sud kao postupajući izvoli na temelju osude od 16. Ožujka 1866., br. 542. u A. proti protivniku radi dosudjenoga duga 200 stot. 5% kamatah, i parbenoga troška 20 st. dozvoliti ovrhu na nepokretnosti protivnikove u zemljišnom nap. porezne obćine Krašić na listu 138. dotično pravo zaloga uslied uknjižbe, pa učinit, da se osuda u A. u javne knjige uvrsti, i uknjiženje zaloga na upitne nepokretnosti po stvarnoj molbi naime velesl. kralj. žup. sudbenom stolu zagrebačkom udielotvori.

Ilija Pogodić, seljan.

Sl. kot. sudu u Krašiću.

Ilija Pogodić, seljan iz Pribića,

proti

Gjuri Panjeviću, seljanu iz Krašića.

Molba

za ovrhu na nepokretnosti radi duga 200 stot. s. p.

Veleslavnom kralj. žup. sudb. stolu kao zemljišnoj vlasti u Varaždinu.

Pavao Tičarić posjednik nepokretnostih u Krapini

proti

Lazi Tisoviću, kućoposjed. u Varašdinu.

Molba

za predbilježbu prava zaloga na protivnikove nepokretnosti radi duga 350 st. a. vr. s. p.

Veleslavni kralj. sudbeni stole!

Protivnik je meni po smislu izvorne obveznice u A. dužan zajam od 350 stot. a vr. što bi mi morao bio do sada jur izplatiti sa 5% kamatami, nu on toga ipak neučini, a ja neimadem za sigurnost ovog duga nikakvog zaloga, protivnik mi nije pako u obveznici pod A. podielio dozvolu za uknjiženje prava zaloga.

Buduć da ću ja izplatu svoga zahtievanja potražiti, nu tečajem razprave mogle bi se protivnikove nepokretnosti i onako neznamenite oteretiti, bez da sam ja za svoju tražbu siguran.

S toga molim:

Da veleslavni sudbeni stol izvoli na temelju obveznice od 26. Travnja 1866. u A. za sigurnost moga zahtievanja sa 350 st. dužnih 5% kamatah i troškovah utjerivanja u iznosu 50 st. a. vr. dozvoliti i izvesti dati predbilježbu prava zaloga na protivnikove nepokretnosti u zemljišnom napisniku porezne obćine grada Varašdina na listu 459. te u tu svrhu zemljišnom uredu shodan nalog podieliti.

Pavao Tičarić.

Veleslav. kralj. žup. sudb. stolu kao zemljišnoj vlasti u . . . .

Zdravko Slavić . . . . . .

proti

Milutinu Samiću . . . . .

Tužba

za brisanje prava suvlastnosti na nepokretnosti na listu 394 u zemljišnom napisniku por. obćine . . . . . .

Veleslavni sudbeni stole!

U zemljišnom napisniku por. obćine . . . . . na listu 394. jeste glasom zemljišnog izvadka u A. uz moje pravo vlastnosti takodje pravo suvlastnosti na mog brata Ivana Slavića, trgovca u . . . . . upisano, bez da sam ja to do najnoviег doba znao.

Nu ja sam upitne nepokretnosti polag válovnog pisma od 16. Siečnja 1847. u B. od vlastelinstva . . . . sam za svoje novce kupio, a dok je rečeni brat Ivan sa mnom u zadrugi živio, trošili smo zajedno sav prirod: tako postade ista nepokretnost prigodom osnivanja zemljišnika i na brata Ivana upisana.

Buduć da je moje izključivo pravo vlastnosti na upitnu nepokretnost nedvojeno i istinito,

S toga molim:

Da veleslavni sudb. stol izvoli za ustmenu razpravu ročište odrediti, pa osudom izreći da se uknjižba prava suvlastnosti obtuženikove na nepokretnost na listu 394. u zemljišnom nap. por. obćine . . . . imade izbrisati tako, da se pravim i izključivim vlastnikom ote nepokretnosti sam tužitelj upiše.

Zdravko Slavić.

Veleslav. . . . . u . . . . .

N. N. proti N. N.

Molba
za zabilježenje parnice na brisanje prava suvlastnosti protivnikove u zemlj. nap. por. obćine . . . na listu 249.

Veleslavni sudbeni stole!

Po glasu priležećega u A. priloga, jesam ja proti protivniku podigao tužbu na brisanje prava suvlastnosti na nepokretnost u zemlj. nap. porezne obćine . . . . na listu 249.

Buduć da je meni mnogo do toga stalo, da se ova parnica u pomenutom zemljišnom napisniku zabilježi.

Zato molim:

Da velesl. sudbeni stol izvoli odlučiti: da se povedenje tužbe i zametnute parnice u A. na brisanje prava suvlastničtva proti protivniku u zemljišnom nap. por. obć. . . . . . na listu 249. zabilježi, te tako označi: da je upitna suvlastnost protivnikova na istu nepokretnost preporna.

Zdravko Slavić.

Postupak za uporabne parnice.

Naredbom popečiteljstvah unut. dielah i pravosudja od 17. Prosinca 1858 (vidi zem. vlad. list za god. 1858., razd. I., kom.

29, strana 683.) odredjen je brzi postupak za uporabne parnice, koje, kakvim god naslovom tekle, imadu se povesti pred kotarskim sudom (gradskim, slob. kotara) onoga kotara, u kojem dobro leži, ili ako leži dobro u više kotarah, to se može pred kojom god kotarskom vlastju od ovih parnica podignuti, i to kakvegod vrsti bila, bio protivnik tko mu drago, i radilo se za svotu koliko god veliku.

Nu ovrha proti vojničkim osobam vodi se po vojničkih osobah, a kojim je sud dvorsko maršalstvo, dostavljaju se sve naredbe i ovrha se vodi posriedstvom maršalstva.

Ako je u ugovoru napomenuto, da se zakup ili najam ima odpovjedati, ili ako nije ustanovljeno nikakvo odpovjedanje u ugovoru, već ugovor sam po sebi ima prestati, nu ako se tko boji, da se zakupnik ili najamnik nebi iz dobra uporabnog izselio, ima se odpovjed učiniti, kako je ovdje propisano; ili ako nastane potreba to činiti jednoj ili drugoj stranki, tad može uporabodavac a može i uporaboprimac odpovjedati uporabni ugovor i prije ugovorena roka.

Nego se u odpovjedi imadu ipak obdržavati stalni rokovi, ako je u ugovoru kazano vrieme za odpovjed, ili ako u kojem mjestu postoje mjestni običaji o vremenu za odpovjed, to se ima u to vrieme odpovjed obaviti; — ako nije u ugovoru napomenuto vrieme niti neima mjestnog običaja, tad se zakup odpovjeda napried za 6 mjesecah, najam ako je na godinu pogodjen, za 3 mjeseca, a ako nije na čitavu godinu pogodjen, na 14 danah.

Odpovjed se može učiniti sudbeno ili izvansudbeno, zatim pismeno ili ustmeno.

Izvansudbeno može se odpovjedati po kralj. javnom bilježniku, po političkoj vlasti, ili može sama stranka, ili po kome tretjemu odpovjedat, nu tad mora protivna stranka svjedočbu o odpovjedi sama podpisati.

U odpovjedi mora biti naznačeno ime, prezime i obitalište (sjedište) obijuh stranakah, predmet uporabni (uporabština, šta je u zakupu ili u najmu) i vrieme, kada ima zakup ili najam prestati.

Odpovjed se mora predati zakupniku i najamniku u vlastite ruke ili njegovom punomoćniku, ili ako toga neima, onom, koj pazi na uporabne predmete, ako niti takovog neima, odpovjed ima poslužnik sudbeni pribit u stanu ili na vrata pred ukućani ili pred

dvojicom svjedokah, pa se ima popitat za odsutnoga, gdje se nalazi, a o tom sudu izvjestje podnieti.

Odpovjed, a poslie i postupak veže i podzakupnika i podnajamnika, osim ako neimadu osobite ugovore od uporabodavca.

Nije dosti da se odpovjed u stalno odredjeno vrieme sudu podnese, nego mora se i stranki dostaviti, zato se imadu stranke brinuti, da svoje podneske rano dosti predadu, a sudovi moradu takove predmete čim najbržje riešavati. Svako takovo pismo neka izvana ozgo nosi napisane ove rieči: u uporabnom predmetu — u stvarih uporabnih. —

Podnešena odpovjed ima se protivniku dostaviti s tim, da u roku od 8 danah svoj prigovor podnese, inače bit će odpovjed kriepostna.

Ovaj rok za prigovor, ako se zanemari, nemože se iznova postignuti povratnom molbom.

Ako nije stranki u opredieljeno vrieme odpovjed dostavljena, to ju onda samo veže, ako za 8 danah nepodnese prigovorah.

Prigovori proti odpovjedi imadu se smatrati kao tužba, te se ima na prigovore, ili ako se tužba podnese, na ovu odrediti ročište za ustmenu razpravu, koja se ima voditi po načelih gradj. postupnika, samo:

1. Preboj tražbine je valjan, ako za njegov dokaz nisu potriebni svjedoci niti vještaci.

2. Svjedoci, koji se nemogu za 8 danah preslušati, neće se uvažiti.

3. Prisega se za 3 dana mora nastupiti.

4. Prizivi i utoci proti odlukam i osudam prvog i drugog suda moradu se podniet za tri dana. Isto tako

5. Prošnja za povratu rad promašena roka ili ročišta za tri dana.

Kada protivnik na odpovjed nedade prigovora, pa tako odpovjed postane pravomoćnom, ili ako se uslied podnešenih prigovorah ili predane tužbe povede postupak, pa se osudom odpovjed uzdrži u krieposti, tada se ima najmitelj tretji dan, a zakupnik osmi dan prije odredjenog roka početi seliti, tako da se zadnji dan sasvim izseli i ustupi novomu uporaboprimcu.

Ako se uporaboprimac neizseli zadnjeg dana do podne, to se može uslied prošnje na to prisiliti i putem straže.

Ako je rok prije pravomoćne osude minuo, to se može ovršbeno prisilno izseljenje odmah drugi dan poslie pravomoćne osude, ili poslie dostavljene osude zadnjeg suda obaviti.

Ako je odpovjed izvansudbeno obavita, to se prenapomenuta ovrha može samo odrediti uslied potvrde kr. javnog bilježnika ili zapisnika poglavarstvenog (svjedočbe), da je odpovjed obavita. A na sukromnu svjedočbu ima se odrediti ročište još isti dan ako je moguće, pa ako se podpis na svjedočbi obistini, to se isto, kao što prije rečeno, izvede ovrha i na takovu sukromnu izvansudbenu odpovjed.

Odpovjed najma najmitelju.

(Izvansudbeno.)

Čestiti Gospodaru!

Po glasu ugovora izlazi dne 15. Studena o. g. vrieme Vašeg najma u dućanu u mojoj kući u Zagrebu u Štrosmajerovoj ulici pod br. 1968.

Pošto smo odpovjedno vrieme na četiri mjeseca ugovorili, to Vam ja odpovjedam stan u upitnom dućanu, pozivajući Vas uljudno, da se do 15. Studena o. g. iz moga dućana svakako izseliti izvolite.

Sa štovanjem Vaš
Mirko Žudić.

U Zagrebu 1. Srpnja 1866.

Naslov izvana (s polja).

Čestitomu Gospodaru
Martinu Igljiću, krojačkom zanatliji
u Zagrebu.

Priznanica o učinitoj odpovjedi.

Podpisani ovime priznajem, da mi je g. Mirko Žudić, vlastnik nepokretnostih, danas pismeno odpovjedao najam dućana u svojoj kući u Štrosmajerovoj ulici u Zagrebu pod br. 1968. U Zagrebu 1. Srpnja 1866.

Martin Igljić.

Sudbena odpovjed.

(U stvarih uporabnih).

Slavnom kot. sudu u . . . . .

Pavao Rusić, trgovac u . . . .
proti
g. Dani Pentiću, gospodaru u . . . .

Molba
za odpovjed zakupa nepokretnostih u mjestu . . . . ležećih.

Slavni kot. sude!

Po glasu ugovora od 1. Siečnja 1862. u A. dao sam ja u zakup protivniku moje nepokretnosti u mjestu . . . . . ležeće, sastojeće se iz zemljištah, kuće i inih sgradah pod k. br. 49. na 6 godinah, koje će vrieme koncem mjeseca Prosinca 1867. minut.

Buduć da sam ja iste nepokretnosti drugome već dao u zakup, a g. protivnik nebi morda bio pripravan nasliedniku ustupiti upitne nepokretnosti, s toga molim: da sl. kot. sud izvoli protivniku naložiti: da mi imade pod prietnjom ovrhe u ustanovljeno vrieme natrag ustupiti moje nepokretnosti, ili ako scieni, da on to nemora činiti, neka za 8 danah podnese prigovore proti ovoj odpovjedi.

Pavao Rusić.

U stvarih uporabnih.

Slavnom kot. sudu u . . . .

Vatroslav Krilović, vlastelin u . . . . . .

proti

Ivanu Živariću, zakupniku u . . . . . .

Molba

za odpovjed zakupa dobra „Andrievca“.

Slavni kot. sude!

Ja sam protivniku u smislu ugovora od 26. Listopada 1865. u A. dao u zakup dobro moje „Andrievac“ u . . . . županiji ležeće na 6 godinah uz godišnju zakupninu 800 st. a. vr., koju mi je dužan svake četvrti godišnje sa 200 st. unapried točno platjati.

Pošto protivnik neplaća mi zakupninu nikada u vrieme, već uvjeke dužan ostaje više od polovice, i sada mi za minulu četvrt godine dužan, k tome vinograde, što je najglavniji predmet zakupa, neće da onako obradjiva kako bi morao, nedaje ih naime niti dvaput kopati, a riedko je kada daje vezati, to sam ja vlastan i po ugovoru točkah 4 i 5 u A. i po gradj. zak. §. 1118. odpovjedati mu zakup i prije izminutja ugovorenih godinah.

Zato ja protivniku odpovjedam već sada zakup mojeg upitnog dobra tako, da mi ga poslie 6 mjesecah od dostavljene mu ove odpovjedi natrag ustupi; i molim:

Da sl. kot. sud izvoli protivniku jedan primjerak ove odpovjedi dostavit dati s nalogom, neka prigovor svoj proti odpovjedi, ako je rad pobijat ju, za 8 danah podnese pismeno ili izjavi ustmeno tim sigurnije, budući da u protivnom slučaju po izmaku toga roka neće mu se prigovor više uslišati, i odpovjed bit će kriepostna.

Vatroslav Krilović.

U stvarih uporabnih.

Slavnomu kot. sudu u . . . .

Pavla Dolovića, opančara u . . . .

proti

Mitru Severu, posjedniku nepokretnostih u . . . .

Odpovjedna molba radi najma kuće u . . . . . pod br. 64.

Slavni kot. sude!

Ja sam od protivnika prije tri mjeseca u najam uzeo njegovu kuću u . . . . br. 75. na tri godine, s tim naročitim uvjetom, da on dade odmah sve sgrade a naime kuću za obitavanje opredieljenu iz nova pokriti, i u sobah novi pod (patos) odmah načiniti, kako ugovor u A. u točki 2. 3. glasi.

Kad sam ja pozvao protivnika, da mi dade načiniti ugovorene radnje, odgovorio mi je, da on toga sada nije kadar učiniti, i u istinu do sada nije ništa učinio.

Buduć da prigodom kiše na sve strane pada voda u sobe, pod pako je sasvim iztrgan, i izderan, tako da po njemu nije ići moći, a ostale sgrade štala, i suša jesu sasvim razgradjene, bez svakog zapora, to sam ja prisiljen najam kuće protivniku odpovjedati, te mu odpovjedam ovime najam taj i hoću se za tri mjeseca iz upitne kuće izseliti, jer u njoj jeseni, a naime zime neću da dočekam, pa molim:

Da slavni kot. sud izvoli ovu odpóvjed protivniku dostaviti dati s nalogom, da ako kani pobijat ju, za 8 danah podnese svoj prigovor.

Pavao Dolović.

U stvarih uporabnih.

Slavnom kot. sudu u . . . . .

N. N. proti N. N.

Odpovjedna molba radi zakupa nepokretnostih u . . . . pod br. 49.

Slavni kot. sude!

Ja sam dao po smislu ugovora od 1. Ožujka 1866. u A. protivniku u zakup moje nepokretnosti u . . . . . . pod br. 49. na tri godine, tako, da ako nebi svim uvjetom ugovora u A. ili on ili ja zadovoljio, i u obće ako bi koj zakoniti razlog za ranije odpovedjenje nastao, da je za odpovjed rok od dva mjeseca ustanovljen.

Protivnik mi mora zakupninu sa 150 st. svako četvrtgodište napried plaćati, i bio je obvezan 8 komadah vozne marve odma prvi mjesec pribaviti si.

Sada je jur četvrti mjesec, a protivnik nije ni dlake marve kupio, a za tekuću četvrt nije mi zakupnine platio, što je dovoljan razlog za raniju odpovjed zakupa.

Ja indi odpovjedam protivniku upitni zakup mojih nepokretnostih s tim: da se za dva mjeseca od primitka ove odpovjedi izseli iz zakupne kuće, te sve zakupne predmete meni na razpoloženje natrag predade.

Molim: da slavni kot. sud izvoli jedan primjerak ove odpovjedne molbe protivniku dostaviti dati s nalogom, da ako misli pobijat ovu odpovjed, za 8 danah svoje prigovore proti njoj predloži.

N. N.

Mjenbeni zakon.

Mjenbeni red.

Mjenicam — mjenbenicam — već ime svjedoči, da su u zamjenu gotovine izdavane (lettera di cambio, cambiale; la lettre de change; bill, draught bill; váltó, váltólevél), a u trgovini imadjahu svoj početak; kad je trgovac imao platiti kakav dug daleko, većput i u vrsti novacah, koji kod njega nisu u tečaju bili i morao bi bio onamo novac slati, ili sam odnieti, ili poslati, što je osobito u prvanja vremena, gdje nisu pošte tako uredjene bile, niti željeznice obstojale kao što danas, veoma težko i opasno bivalo i mogao je novac lahko na putu propasti, a i kasnije dospjeti, zato su trgovci iz jednoga mjesta u zamjenu novca izdavali i pošiljali listove drugim trgovcem, koji su s njihovimi vjerovnici u poslu stajali, te se lahko mogli s njimi glede posla i izplate ako ne drugdje, a to na trgovani (burzi) sporazumjeti, dočim su oni opet kod kuće ili drugdje tražili poslovno odnošenje s onimi, kojim su pošiljali mjenice, te tako se mjenjao dug, vjerovnik, novac itd. Poslie su mjenice i izvan trgovine uvedene, a to najviše radi strogosti i brzoće, kojom su se utjeravale, a to je moralo bivati, jer trgovac davši robu na mjenicu, trebao je opet druge robe, a neimajući gotovog novca, dao je svoju mjenicu za gotovi novac, nu da drugi, komu je on mjenicu dalje ustupio (naledjio) bude siguran za izplatu, morao se je i sam obvezati, i kad je vrieme odredjeno za izplatu, trebalo je brzo postupati i novac čim prije utjerati. Zato se na mjenicu može i laglje dobiti zajam, nego li na običnu zadužnicu, jerbo mjenica osjegurava vjerovniku plaću u vrieme na njoj naznačeno, i služi mu kao novac, a ovo je upravo svrha mjenice. N. p. trgovac iz Rieke poslao je zagrebačkom tr-

govcu kave i šećera za 200 stot.; pa opet drugi trgovac zagrebački ili sisački poslao je riečkom trgovcu pšenice ili vina za 5000 st., dakle da nemora jedan pošiljati u Rieku 2000 st., a drugi opet iz Rieke 5000 st., to onda napišu dotični vjerovnici ili dužnici mjenice, uslied kojih će ili zagrebački trgovac kave izplatiti zagrebačkom ili sisačkom prodavaocu pšenice — vina — one novce, ili riečki kupac pšenice riečkomu prodavaocu kave.

A. uzajmi B—u. 500 stot. na mjenicu, nu A. da neima brige sa utjerivanjem, proda mjenicu dalje C—u, ovaj dalje Č—u, ovaj Ć—u, ovaj D—u, kod kog je mjenica u vrieme dospjelog plaćanja. D. potraži od dužnika, tezovnika, trassata B—a, koj ako neplati, D. podigne prosvjed radi neplateža, i poslie tuži sve prednike i istog A—a, izvornog vjerovnika, koj je novce dao u zajam, pa kad se vodi ovrha, morat će A., koj je mislio riešiti se sve brige s mjenicom, platiti, ako neće ovrhu trpiti ili još zatvoren biti; istina on može tražiti od dužnika u ustanovljeno vrieme naknadu, nu imat će troška, brige, neprilike; zato koj se hoće mjenice riešiti, može ju dalje prodati i naledjiti, nu neka na naledju napiše „bez obveze.“ Indi mjenbenica — mjenica — jest takovo obvezno pismo, uslied kojega se dužnik i oni, koji za dug jamče, obvezuju polag mjenbenih zakonah, i mogu što najbržjim postupkom biti prisiljeni na izplatu svog mjenbenog duga, bez urednog parbenog postupka, i bez da su saslušani, platežnim nalogom, kojemu ako za tri dana neudovolje može se proti njim povesti mjenbena ovrha, t. j. na imetak i na osobu ujedno.

Mjenbenica jest dvovrstna, samica, gdje on, koj ju izdaje (izdatnik, teznik, trassant), sam sebe naznačuje za platca (dužnika, tezovnika, trassata). A mjenbenica tezica (potegnuta) zove se ona, gdje izdatnik — drugoga imenuje za tezovnika ili za platca.

Mjenbenica i samica, i tezica može biti obitovana (domicilirt), t. j. kada se dužnik mjenbeni obvezuje, da će položiti dug na drugom mjestu, nego gdje je mjenbenica izdana.

Mjenbenice glavne i bitne potriebštine (od kojih ako koja uzmanjka u mjenbenici, prestaje joj obveza) jesu sliedeće:

1. Pismo to obvezno mora se baš naročito naznačiti imenom: mjenbenica, mjenica (Wechsel), i to mjenbenica prvica, drugica, tretjica itd. mora se napomenuti, gdje je prvica, i šta je š njome).

2. Mora se napomenuti svota, koja se ima platiti.

3. Treba ime onog, komu i na čiju naredbu se ima platiti

(poslataj, remittent), jeli naime samom izdatniku, ili kome drugomu.

4. Kazat se ima vrieme i dan, kada će se platiti, jeli a) na vid (na pokaz, po volji, a vista t. j. odmah, kako se predoči mjenbenica), ili na odredjeno vrieme poslie vida; b) na ustanovljeno vrieme poslie izdane mjenbenice; c) na koj sajam ili vašar (sajamska ili vašarska mjenbenica).

5. Podpis izdatnika (teznik, trassant) s imenom i tvrdkom.

6. Naznačenje mjesta, dana, mjeseca i godine izdatbe.

7. Ime osobe ili tvrdke, koja ima platiti (tezovnik, platac, trassat).

8. Mjesto izplate. Ako nije drugo mjesto u mjenbenici naznačeno, tada se uzima za mjesto platitbe ono, gdje je mjenbenica izdana.

Naledje (giro, indossament) nastane, kada onaj, komu se ima platiti (naledjnik, indossant, girant) prenese svoje vjerovničko pravo na drugoga (naledjovnik, indossatar, giratar); zove se naledje jer se to napiše na drugoj strani s ledjah na mjenbenici. Naledjovnik može nadalje naledjiti na četvrtog, ov na petog itd. (Tako putem naledja može mjenbenica doći opet na prvoga naledjnika ili poslataja, na tezovnika, a i na izdatnika).

Onaj, na kog putem naledja najposlie dospije mjenbenica, jest vlastnik ili držatelj mjenbenice.

Izdatnik mjenbenice može zapriečiti, da poslataj nesmije mjenbenicu dalje naledjiti, ako se u mjenbenici napiše „ne po naredbi“ ili „naledje zabranjeno“.

A naledjnik, ako stavi u svojem naledju rieči „bez jamstva, bez obveze“ (senza obligo) ili ovim slične, tad nije obvezan iz svojeg naledja, inače jamči za prihvat i izplatu svakom sliedećem držatelju mjenbenice. — Izpitivati, jeli su naledja istinita, neima prava platac. — Naledje je valjano, ako naledjnik samo svoje ime podpiše, i preda drugom naledje bielo (in bianco).

Ako je na naledju opazka „za utjerivanje,“ (za inkassaciju, per incasso) za punovlastje (in procura) ili drugi slični izrazi za punomoćje, time se neprenosi vlastnost mjenbenicah, nego se daje naledjovniku pravo: da može i smije mjenbenicu utjerat, dignuti prosvjed, obavjestiti prednika naledjnika svoga o neizplati, i dignuti mjenbeni dug dat u ostavu.

Prihvat mjenbenice jest obvezno očitovanje, da će tko

mjenbenicu platiti, i ima se načinit na mjenbenici pismeno; to se može učiniti za cielu svotu, ili za njeki dio, može se napisat ta dužnost ili izriekom, ili dovoljno je, ako tezovnik (platac) podpiše samo svoje ime (dakako i prezime, firmu) na prednju stranu mjenbenice; (od ozdo na desni kraj).

Kada mjenbenica dospije (kad je vrieme za izplatu) mora se izplatiti. — Ako je mjenbenica obitovana, mora se mjenbenica predočit za izplatu na onom mjestu, gdje je izplata obrečena, pa ako se neizplati, učini se prosvjed, to jest čin, kad osoba na to pozvana (kr. javni bilježnik, kot. sudac i t. d.) ide k dužniku, predoči mu mjenbenicu, i pozove ga da plati, pa poslie izdade svjedočbu (prosvjednicu) kada, koj dan je išao k dužniku, pozivat ga da plati, što je kazao dužniku, pa što je dužnik odgovorio (tako se prosvjeduje t. j. svjedoči proti neplatcu, ili proti neprihvatniku). Ako dužnika neima na mjestu izplate, mora se prosvjeditelj upitat kod mjestnog poglavarstva (redarstva) pa o tome svemu izdat svjedočbu.

Prosvjed se može dignuti na dan platežni, a mora se svakako drugi težatnik poslie platežnog dana. Koj je dao dignuti prosvjed, mora svog prednika t. j. onog od kog je mjenicu dobio, i ovaj dalje mora opet isto tako svoga prednika i t. d. ubavjestit o neplatežu uz dva dana od prosvjeda, a dosti je, da je dao pismo na poštu, o čem se može poštarskom „predatnicom“ opravdat.

Izdatnik mjenbeni jamči mjenbeno za prihvat, i za izplatu iste.

Držatelj mjenbenice može podići mjenbenu tužbu proti svim mjenbenim obvezanikom, (proti jemcu, per aval, izdatniku, prihvatniku i naledjniku) ili samo proti njekolicini, ili samo proti jednomu — a kod toga negubi prava mjenbenoga suprot ostalim obvezanikom. On nije vezan na red naledjah.

Dužnik mjenbeni dužan je samo onda platiti, kad mu se izruči izvorna mjenbenica namirom providjena.

Držatelj mjenbenice mora svaki i najmanji dio duga primiti i to mora zabilježiti na mjenici i ako uzište platac, mora mu napisat na prepisu mjenbenice namiru.

Kada dužnik izplati svotu mjenbenu sa svimi uzgredicami (kamatami, troškovi i t. d.) ima pravo zahtievati, da mu se predade mjenbenica namirom providjena i prosvjed.

Tko za svog prednika plati mjenbenicu, može tražit

a) platjenu mjenbenu svotu s kamatami,

b) imane troškove,

c) providbu $^1/_3$ %

Zagoda mjenbena ili zastara ima mjesta, to jest pravo mjenbeno utrne:

Državatelja (vlastnika) mjenbenice proti prihvatniku (kod tezicah) i proti izdatniku (kod samicah) za tri godine.

A pravo držatelja mjenbenice i naledjnika pravo zavratno (ono tražiti, što je tko platio za prednika).	proti izdatniku i prednikom	Za tri mjeseca, ako držatelj mjenice ili naledjnik stanuje u Europi osim Izlandije i Farojskih otokah. Za 6 mjesecah, ako stanuje u Aziji, Afriki, diljem mora sriednjega i crnoga i na otocih tamo. Za 18 mjesecah, ako izvan Europe u drugoj kojoj zemlji, u Izlandiji, i Farojskih otocih sjedi.

Mjenbeni postupak.

Ako tko mjenbenoj dužnosti u obvezano vrieme neudovolji, pa ako je mjenbeni vjerovnik dao radi neplateža kod obitovanih i sa naledji providjenih mjenicah dignuti prosvjed, preda vjerovnik županjskom kralj. sudbenom stolu kao trgovačko-mjenbenom sudu tužbu sa izvornom mjenbenicom i izvornim prosvjedom, a sud izdade odmah platežni nalog na to: da mjenbeni dužnik plati u roku od triuh danah pod prietnjom mjenbene ovrhe svoj dug; za ova tri dana može obtuženik proti platežnom nalogu podnieti svoje prigovore, koji proiztiču upravo iz prava mjenbenoga, ili mu pristoje neposriedno suprot svagdašnjem tužitelju; na ove prigovore odredi se ročište za ustmenu razpravu, koja se najbržje vodi, i poslie se osudom izreče, jeli su prigovori temeljiti, ili se platežni nalog u svojoj krieposti uzdržaje; obtuženik može proti

osudi priziv uložiti, nu za tri dana; ako osuda glasi na prisegu, ova se mora za 24 sata nastupiti.

Kolikogod je obtuženikah, toliko mora biti podpunih primjerakah tužbe sa prepisanimi prilozi. Ako je obtuženik dao prigovore, ili ako tužbi nije se mogla izvorna mjenbenica sa izvornim prosvjedom priložiti, ili tužitelj sam moli, povede se mjenbeni postupak, i to najbržim načinom.

Ako obtuženik nepodnese za tri dana prigovorah, ili ako poslie izrečene osude nije za tri dana priziv uložio, pa je ili ta osuda prvoga suda ili prizivnog suda pravomoćna, naime ako su tri dana minula, bez da je obtuženik platio, tada tužitelj zaište kod istog sudb. stola ovrhu mjenbenu, to jest može iskati ovrhu na imetak i na osobu dužnikovu zajedno. Kad izaslanik izadje na ovrhu (plienitbu i procienu) pa ako obtuženik neplati dug, može se on zatvoriti, premda se na imetak ovrha vodi (nu to se samo kod takovih uporabljuje, za koje se misli ili sumnja, da imadu posakritih novacah, ili bi ih prihvatiti mogli, samo da nedodju u zatvor).

Kada obtuženik podnese proti platežnôm nalogu u roku triuh danah prigovore, ili ako moli odgodjenje ročišta za ustmenu razpravu opredieljenog, ili ako je proti osudi, kojom je obsudjen na izplatu ili na položenje glavne prisege priziv uložio, u tih slučajevih može tužitelj tražiti proti obtuženiku ovrhu na sigurnost, da mu naime pod prietnjom mjenbene ovrhe dade zalog zadovoljan za pokritje tražbine.

Obrazac mjenice samice.

Mjenica samica.

Zagreb, 25. Siečnja 1864. na 1000 stot. a. vr.

J. Vrlić.

Za godinu danah od danas platiti ću na ovu mjenicu samicu po naredbi gospodina J. Vrlića svotu **hiljadu stotinjakah austrijanske vriednote,** vriednost primio u gotovom.

Janko Prepelić.

Obrazac obitovane mjenbenice samice.

Samica mjenbenica.

Karlovac 4. Ožujka 1865. Na stot. 500 a. vr.

Samica.

Od danas za tri mjeseca platiti ću na ovu mjenbenicu samicu po naredbi gospodina Gjure Todorovića svotu **petsto stotinjakah vriednote**; vriednost primio u robi.

Plativa u Zagrebu. Mato Pulić.

Obrazac mjenbenice tezice prvice.

Prvica mjenbenica.

Vukovar 15. Veljače 1865. Na 300 stot a. vr.

J. Krstić.

Od danas za dva mjeseca platite na ovu mjenbenicu prvicu po naredbi mojoj vlastitoj svotu **tri sto stotinjakah austr. vriednote.**

Vriednost u računu, uračunajte polag dojave

Gospodine M. Veseliću

u Rumi. J. Krstić,

prihvaćam M. Veselić.

Obrazac mjenbenice tezice drugice.

Mjenbenica drugica.

U Osieku 16. Siečnja 1864. Na 2000 stot. a. vr.

M. Mihailović.

Za godinu danah od danas platit ćete na ovu mjenbenicu drugicu (prvica neplaćena, poslana na prihvat) svotu **dvie hiljade stotinjakah austr. vried.** po naredbi g. Jos. Ljubića.

Vriednost u robi, uračunajte u smislu dojave.

Gospodine J. Pintaliću

u Vukovaru. M. Mihailović.

Obrazac mjenice tezice vašarske.

Mjenica prvica.

U Varašdinu 2. Ožujka 1866. Na 750 stot. 58 novč. a. vr.

A. Jakić.

Na kraljevski vašar u Zagrebu god. 1866. platit ćete na ovu mjenicu prvicu po naredbi gospodina A. Jakića svotu **sedam sto petdeset stotinjakah petdeset osam novč. austr. vr.**

Vriednost u gotovom, uračunajte polag dojave.

Gospodine A. Kraljiću.

A. Post,

prihvaćam A. Kraljić.

Obrazac mjenbenice samice uz zaprieku naledja.

Samica mjenbenica.

U Križevcu 1. Prosinca 1865. Na 500 st. a. vr.

Stjepko Klarić.

Za devet mjesecah od danas platiti ću na ovu mjenbenicu samicu po naredbi g. Stjepka Klarića bez daljeg naledja svotu **pet sto forintah austr. vriednote.** Vriednost u robi, uračunajte polag dojave

prihvatjam N. Bošnjak.

Obrazac mjenbenice samice zajedničke.

Mjenica samica.

U Karlovcu 26. Lipnja 1863. Na 300 st. a. vr.

E. Banjan.

Za tri mjeseca od današnjeg dana platit ćemo mi na ovu mjenicu samicu jedan za obojicu i obojica za jednoga po naredbi gospodina E. Banjana i drug. svotu sa **tri sto stotinjakah austr. vriednote.**

Vriednost u gotovom, uračunajte polag dojave.

M Staić.

J. Grahovac.

Obrazac mjenbenice tezice sa naledji.

M j e n b e n i c a p r v i c a.

U Požegi 3. Siečnja 1865. Na 600 st. a. vr.

M. Kušević.

Na ovu mjenbenicu prvicu platit ćete za šest mjesecah po naredbi M. Kuševića svotu sa **šest sto stotinjakah austr. vriednote.**

Vriednost u robi, uračunajte polag dojave.

Gospodine Nik. Plešiću

A. Vidjenović.

N a l e d j a.

Za me po naredbi g. J. Koića u Pakracu vriednost u računu.

M. Kušević.

Za me po naredbi M. Pilića u Osieku, vriednost u robi.

J. Koić.

Za me po naredbi Josipa Gorjupa i drug. u Osieku vriednost u računu.

M. Pilić.

Za nas po naredbi M. Veselinovića u Zagrebu vriednost u robi.

J. Gorjup i drug.

Obrazac mjenbenice tezice s bielimi naledji.

M j e n b e n i c a p r v i c a.

U Zagrebu 15. Prosinca 1865. Na 1000 st. a. vr.

Dušan Smilić.

Za godinu danah od danas platit ćete na ovu mjenbenicu prvicu po naredbi gospodina Ivana Tulića svotu **hiljadu stotinjakah austr. vriednote.**

Vriednost u robi, uračunajte polag dojave.

Gospodine Vide Brčiću

u Zagrebu.

Dušan Smilić

prihvatjam Vid Brčić.

N a l e d j a

J. Tulić.

F. Karas.

St. Klasnić.

G. Brivec.

bez obveze Dr. Mirić.

Za punovlastje P. Kozić.

Primjerak mjenbene tužbe.

Veleslavni sudbeni stole!

Gospodin Živan Pokojić, zasebnik u Zagrebu prihvatio je bezuvjetno mjenbenicu u A. što ju je gospodin Branko Domitrović, zasebnik u Zagrebu dne 27. Studena 1863. na 100 stot. a. vr. glaseću za mjesec dana iza izdatbe plativu izdao.

Mjenbenica ova, prispjevša putem naledja na bielom od izdatnika na mene biaše u svom dospjetku neplateža radi dokazom prosvjednice u B. dne 28. Prosinca 1863. prosvjedovana, i ja sam umah o podignutom ovom prosvjedu gdna. Branka Domitrovića mojega neposriednoga prednika pravodobno ubavjestio, kako to predatnica poštarska u C. dokazuje.

Pošto mi tako upitni mjenbeni dug plaćen nije, s toga molim:

Da veleslavni sudbeni stol izvoli na temelju mjenbenice u A. prosvjednice u B. i predatnice u C. gdnu. Živanu Pokojiću kao prihvatniku; gdnu. Branku Domitroviću kao izdatniku i naledjniku izdanjem platežnoga naloga naložiti: da mi imadu oba zajednički mjenbenu dužnu svotu sa 100 stot. a. vr. 6% kamate od dospjetka mjenbenice od 27. Prosinca 1863. do konačnoga namirenja tekuće, $\frac{1}{3}$% u ime providbe, trošak prosvjeda sa 2 stot. 5 novč. a. vr. i sliedeći doli naznačeni tužbeni trošak u roku od tri dana pod prietnjom mjenbene ovrhe naplatiti:

1. Za popis učinbe i savjetovanje	1 stot.	— novč.
2. „ sastavak tužbe	3 „	15 „
3. „ prepis tužbe 3krat	— „	90 „
4. „ „ prilogah	1 „	20 „
5. „ biljeg tužbe i prilogah	2 „	13 „
6. „ „ platežnoga naloga 2 kom. po 2 st. 50 novč.	5 „	— „
Ukupno	13 stot.	38 novč.

Stanko Marić.

Veleslavnom kralj. županijskom sudb. stolu u Zagrebu.

Stanko Marić, trgovac u Zagrebu
proti
gg. Živanu Pokojiću i Branku Domitroviću, zasebnikom u Zagrebu.

Mjenbena tužba radi mjenbenoga duga 100 st. a. vr.
s. p.

Prilozi A. B. C, izvorni.

Primjerak druge tužbe.

Veleslavni sudbeni stole!

Protivnik kao prihvatnik mjenbenice od 6. Veljače 1863. u A. obvezao se je, da će mi za šest mjesecah od izdane mjenbenice dužnu svotu sa 227 stot. 62 novč. a. vr. platiti što ipak premda je upitna mjenbenica jur 6. Kolovoza 1863. dospjela bila, nije učinio, te tako mi i sada jošte rečenu cielu svotu duguje.

S toga molim:

Da veleslavni sudbeni stol izvoli kroz izdanje platežnoga naloga protivniku kao prihvatniku mjenbenice od 6. Veljače 1863. u A. naložiti: da pod prietnjom mjenbene ovrhe u roku od tri dana plati meni tužitelju mjenbeni dug sa 227 stot. a. vr. Sa 6% kamatami od dospjele mjenbenice naime od 6. Kolov. 1863. do konačnoga namirenja tekućimi i da mi sliedeći trošak naknadi: itd. (kao prije).

J. Zlatić.

Veleslavnom kralj. žup. sud u . . . .
J. Zlatić, trgovac u . . . . .
proti
g. L. L. Cvietiću, trgovcu u . . . . .
Mjenbena tužba radi 227 st. a. vr. s. p.

Sastavak prigovorah uslied mjenbene tužbe po obtuženiku u sjedištu žup. sudb. stola kao mjenbenoga suda ne obitavajućem podnešeni nemora odvjetnik podpisati.

Velesl. kralj. žup. sudb. stolu u . . . .
Vladimir Stojković, trgovac u . . . .
proti
Miroslavu Drvaru, trgovcu u . . . . .
Prigovori.
proti platežnom nalogu od 26. Ožujka 1866., br. 672/m. na mjenb. tužbu pr. 25. Ožujka 1866. radi 267 stot. s. p.

Veleslavni sudbeni stole!

Platežnim nalogom od 26. Ožujka 1866., br. 672/m. na mjenbenu tužbu pr. 25. Ožujka 1866. u br. 1. morao bi za tri dana platiti tobožnji dug sa 267 stot. sa 6% kamatami od dospjetka mjenice naime od 20. Ožujka 1866. do konačnoga namirenja tekućimi i tužbeni trošak sa 10 stot. protivniku pod inakom mjenbenom ovrhom. Nu ja podnašam proti tom nalogu sliedeće

Prigovore.

1. Iz priloženoga u br. 2. lista vidi se „da sam ja izdatniku mjenice u A. izdao mjenicu prije nego mi je izdatnik robu kod njega naručenu i obećanu poslao; a dogodi se medjutim, da ja nisam naručene robe trebao, što sam protivniku u listu pod br. 3. objavio te tako nisam ja robe naručene nikad pri-

mio, niti mi protivnik nije mjenice u A. povratio, što mogu i hoću takodjer glavnom prisegom dokazati, koju protivniku navraćam i za slučaj uzvrate prihvaćam; mjenica indi u A. neima nikakve proti meni krieposti.

2. Iste ove okolnosti u ovih prigovorih navedene spomenuo sam prigodom prosvjeda na izplatu, što prosvjednica u B. dokazuje.

Ja indi molim:

Da velesl. sudbeni stol izvoli za mjenbeni postupak ročište odrediti, pa po zaglavljenoj razpravi presudom izreći: Tužba tužitelja pr. 25. Ožujka 1866., br. 672/m. na izplatu mjenbenoga duga 267 stot. s. p. zabacuje se, platežni nalog od 26. Ožujka 1866., br. 672/m. na izplatu tog duga glaseći ukida se, i tužitelj je dužan obtuženiku naknaditi sav parbeni trošak.

Vladimir Stojković.

Postupak kod poljskih štetah.

Pod poljskim dobrom razumievaju se svekolike stvari, koje su s težanjem iliti obradjivanjem poljah u najširjem smislu u savezu, doklegod se te stvari nahode na polju.

S toga spadaju k poljskomu dobru kako sama zemljišta kao: njive, livade, vinogradi, vrti, voćke i svakovrstni nasadi, prešnice, sjenici, pčelinjaci, poljske kolibe, plotovi, živice, drvoredi (aleje), ribnjaci, naplavnice i odtočnice (sprave za navratjanje i odticanje vode), nasipi, gradnje vodene i vodovodi, poljski putevi i prelazi, zdenci (bunari) poljski itd., tako i svikoliki još neuvezeni plodovi i usjevi, sjeno i žito u stogovih, u polju ostavljeno poljodjelsko orudje i halati, živina tegleća i pašna, gnoj itd.

Da se poljske štete laglje doznadu i odvrate, imadu se imenovat poljari (stražari iliti čuvari od poljah).

Poljare postavi i naredi obćina ili poveći gospodari, koji imadu barem 100 ralih zemljištah, ili od kojih se je moći nadati, ako i neimaju tako velikog gospodarstva, da će sve naredbe o poljskih štetah ovršivati; takovi se tada poveći gospodari uzporedjuju obćinskim (mjestnim) načelnikom, i gdje se govori o načelniku u ovom propisu, proteže se i na njega.

Za poljske poljare zaprisizaju političke vlasti samo takove ljude, koji su neporočna vladanja, i koji su jurve prevalili dvadesetu godinu života.

Zapriseženi poljari smatraju se dok su u službi, i kada ju izvršuju kao javna straža, te uživaju u tom obziru sva prava, koja idu osobam poglavarstvenim i stražam gradjanskim.

Što zapriseženi poljari, pozivajući se na svoju službenu zakletvu, izkažu glede činah ili okolnostih, koje se odnose na izvršivanje njihove službe, imat će silu dokaza, kao kojeg javnog urednika.

Poljari, da se mogu upoznati, imat će na ramenu štitac (Armschild), što treba da se dostavi do obćega znanja. Ujedno bit ćedu vlastni nositi u službi opasanu kratku sablju, kojom medjutim slobodno će im bit služiti se samo u slučaju pravedne obrane.

Svatko je dužan pokoravati se onomu, što zapriseženi poljar zapovjedi u poslovih svoje službe.

Kada poljar zateče koga, da u polju krade, ili da čini štetu, imat će ga uhititi (uhvatiti) ako je čovjek nepoznat, ili ako neima stalnoga prebivališta.

Druge ljude slobodno je samo onda uhititi, ako se suprotstave onomu, što poljar zapovjedi, ako ga pogrdjuju, ako na njega ruku stave, ili ako su učinili znamenitu štetu; ako takav čovjek pobjegne, gdje je pri samom činu bio zatečen, moći će poljar za njim u potjeru ići i uhititi ga izvan svoga okoliša.

Kada poljar zateče koga u kradnji ili šteti, ima mu oduzet sve, što je ukrao, i orudje, kojim je štetu činio; isto tako može sumnjivim ljudem oduzeti orudje, koje se rabi za vadjenje plodinah, ako se nisu kadri opravdat, zašto su orudje ponieli.

Poljar ima uhitjenog čovjeka, orudje i sve oduzete stvari odmah predat načelniku, koj će orudje i stvari uz primku izručit oštetjeniku; ako za ovog nezna, ima sve stvari pohranit, pa ako se nemogu čuvati, prodat, a za godinu danah dobljeni novac zapast će ubožkom mjestnom zavodu, kojemu pripadne i inače novac dobljen za orudje, ako politička vlast neodredi, da se ovo mora povratiti svome vlastniku.

Živinu zatečenu u kvaru ima poljar za oštetjenika zaplienit u onom broju, koliko je za naknadu štete dosti, ako nije živina od stoke, koju obćinski pastir čuva.

Poljar će zaplienjenu živinu predat načelniku, koj će o tom ubavjestit vlastnika živine, ako se znade tko je, i oštetjenika, ovoga s tim dodatkom, da svoje pravo za 8 danah potjera, jer da će se inače živina vlastniku natrag dati.

Načelnik ima pokušat nagodu radi štete medju oštetjenikom i vlastnikom živine, koji ako se neporavnaju, načelnik, ako pod njega spadaju, ustanovi svotu, koju će oštetilac za sigurnost po-

ložiti kod njega, a živinu dobiva tad natrag oštetilac. — Ako je oštetjenik sam i gospodar, to se mora za 8 danah nagoditi sa oštetilcem, ili ga tužiti.

Poljar ima svaku kradju i štetu poljsku, kojoj je u trag ušao, ako i nezna, tko je krivac, na znanje dati načelniku, koj je držan to odmah obznanit oštetjeniku, a povriede podvržene kaznenom zakonu, prijavit kaznenoj vlasti.

Poljske štete, ako nisu podvržene ustanovam kaznenog zakona, imadu se kazniti sa obzirom na ublažujuće i otegotjuće razloge u pravilu globom od 25 novčićah do 40 st. a. vr. ili zatvorom do na osam danah.

Poljske štete iztražuje i kazni politička vlast najkratjim pol. postupkom tabelarnim (na skrižaljke).

Vlastnik živine jamči za štetu po njoj počinitu.

Ako krivac nije u stanju platiti štetu, tad ju neka odradi (neka dade toliko težakah, nadničarah, dok se šteta namiri).

Poljske štete vlastni su procienjivati poglavito poljari; ako šteta iznosi više od 5 stot. tad ju neka dade mjestni načelnik po cieniteljih procienit, i neka o tom izdade poljaru svjedočbu.

I oštetjenik i oštetilac mogu zahtievat da se za 8 danah šteta procieni.

Ako se za tri mjeseca od dana počinjene štete oštetilac nestavi pod iztragu, zagodom ugašuje se iztraga. *)

O mjestnih sudovih.

(U životu od 1. List. 1860.)

Manje parnice, kojih tražbine u glavnom i inih povećih gradovih (Zagrebu, Rieci, Varašdinu, Karlovcu i Osieku), nenadilaze 100 st., u drugih gradovih i poveljenih trgovištih 60 st. a u vanjskih obćinah 25 st. **) spadaju pred mjestne sudove, koji su sastavljeni iz predsjednika (načelnika obćine), namjestnika mu i više zastupnikah ili prisežnikah obćine.

Članove mjestnog suda ima polit. vlast zapriseći.

Mjestni sud kada razpravlja, ima sastojati se iz predsjednika

---

*) Vidi sbornik zakonah i nar. za hrv. i slav. g. 1863. Sv. I. strana 39—45.

**) Vidi tamo str. 137—148. Ako se sranke same podvrgnu, mogu se tražbine i o većih iznosih razpravljat kod mjestnih sudovah.

ili namjestnika mu i dvojice članovah (koji nisu glede predmeta parbenog niti glede osobah u nikakovom učestju).

Ako dodju oba parca pred mjestni sud, ima se odmah, ako je moguće, povesti razprava. Ako tužitelj prijavi svoju tužbu, tad se ona unese u knjigu sa opisom paracah i predmeta, pak se protivnik za isti ili koj najbližji dan pozove na razpravu.

Ako su parci zapriečeni, mogu mjesto sebe poslat punomoćnikah, nu ne odvjetnikah.

Postupak je ustmeni. nije slobodno niti primati pismene tužbe, niti sastavljati zapisnikah.

Mjestni sud najprije ima se osvjedočiti, jeli naležan i jeli su stranke povladjene same sebe zastupati, ili ako dodju punomoćnici, da li su ovi potrebitim punomoćjem providjeni?

Mjestni sudovi mogu povesti razpravu i izvan uredovnog mjesta.

Ako na poziv dodju obe stranke na sud, tad ima sud najprije nastojati, da nagodu sklopi, što ako uzbude, ima se ista odmah upisati u uredovnu knjigu.

Ako nagoda nije pošla za rukom, imadu sudci osviedočiti se o onom, što je stranka koja izrekla; imadu se preslušat svjedoci, i vještaci, pregledat izprave i dati ih protivniku, da ih pregleda, ili obaviti i očevid.

Prisege nisu dopuštene.

Ako obtuženik nedodje na sud, a bio je pozvan, i sudu nije znano, da nebi bio mogao doći, ima se razpravljati parba s tužiteljem i riešiti.

Ako tužitelj nedodje, neima se riešavati parbeni posao, nu imat će obtuženiku naknadit trošak za dolazak.

Svjedoci i vještaci prije nego se izpitaju, hoće danom rukom podkriepit, da će sve istinito izpovjediti.

Riešitba ima se poslie zaglavljene razprave po većini glasovah odmah, ako je moguće izreći, i proglasiti, ako su obe stranke prisutne (nazočne).

Ako je proti obtuženiku presuda iz ogluhe izrečena, ima mu se izdati pismeno.

Riešitba se ima odmah upisati u knjigu uredovnu.

Koj ima naplatit izvjestnu svotu novacah, mora mu se za to odredit rok, tak da nebude dulji od 14 danah.

Komu nije po volji konačna riešitba mjestnog suda, može

proti njoj u roku 8 danah na kotarski (gradski) sud podnieti urednu tužbu, ako vriednost predmeta nenadilazi 25 stot. Kotarski sud riešiti će stvar konačno valjano; ako pako tražena svota je veća od 25 st. tada, ako je kot. sud preinačio osudu mjestnu, tad ima mjesta daljem prizivu.

Ovrha se neobustavlja uslied povedene parnice, nego ipak prosto je mjestnomu sudu počekati s ovrhom dražbene prodaje, dok nestigne konačna riešitba.

Kada se neizpuni nagoda ili presuda, može se poiskati ovrha. Za obavljanje ovrhe upotriebljavaju se obćinski organi.

Ako se nenadje dovoljna gotovina, ima se odredit i oglasom na kući obćinskoj pribijenjem obznanit, pa za 8 danah najdulje prodavat na jednoj dražbi dužnikove pokretnosti. Proti pogrieškam kod ovrhe može dotični uvriedjenik prijavit pritužbu na Banski Stol.

Ako pokretnosti nisu dovoljne za pokritje, može tužitelj tražiti pred redovitim sudcem ovrhu na drugu imovinu dužnika, u koju svrhu ima mjestni sud izdat prepis nagode ili riešitbe s tim, da vjerovnik nije jošte ništa, ili da je samo nješto dobio.

Svakoj stranki imadu se, ako zahtievaju, izdati prepisi onih mjestah iz uredovne knjige, koja se tiču njihove stvari, ti prepisi imadu biti ili prosti ili udostovjereni po predsjedniku, pa ako su potrebni za prizivanje na višje sudove, imadu se izdati najkašnje za tri dana.

Ako tražbina nenadilazi 25 st. bit će vaskoliki postupak prost od biljegovine, i od pristojbah; samo imat će se za upisanje nagode ili riešitbe u uredovnu knjigu dati biljeg od 36 novč. koj se u uredovnoj knjizi priliepi i prepiše. Biljeg ima dati predujmice tužitelj, što se u nagodi ili riešitbi ima napomenuti, jeli naime obtuženik dužan naknaditi biljeg; — Ako tražbina nadilazi 60 stot. valjaju u obziru biljegovine i pristojbe oni propisi, koji bi valjali, da se je parnica vodila pred redovitim sudom.

Svjedoci i vještaci u mjestu nemogu tražiti nikakove plaće; a osim biljegovine mogu se dosuditi troškovi, koje je protivnik prouzrokovao svojim nedošastjem.

Brzi postupak.*)

Ako je tražbina budi novčana budi na izpunu kakove osobne dužnosti osnovana

1. Na spisu bilježničkom (kralj. javnog bilježnika)
2. Na zasebnih (privatnih) izpravah po kojem sudu ili kr. bilježniku udostovjerenih;
3. Na javnih — po javnoj kojoj vlasti zakonito izdanih izpravah;
4. Na izpravah uknjiženih neprepornih; i to tako glede glavne dužnosti, kao i glede uzgredicah (n. p. kamatah).

Ako se nesumnjive izvorne te izprave prilože tužbi, tada se na temelju tih izpravah — nesaslušavši prije protivnika, izdati može nalog protivniku, da za 8 danah izpuni zahtjevanu dužnost, ili da podnese uz taj rok prigovore.

Ako obtuženik drži, da se proti njemu nebi bio imao izdati platežni nalog, ima u roku od 8 danah obratiti se k sudu prve molbe s podneskom, u koliko isti nesadržaje okolnostih i dokazah, kojih u tužbi nije bilo, a sud će taj podnesak kao utok podnieti višjem sudu. Ako pako obtuženik želi navesti okolnosti i dokaze, kojimi misli, da je kadar posviedočiti, da upravo neduguje onoga, što se od njega traži, tada ima predati prigovore i u njih to sve pomenuti.

Utok neima odgodne moći, t. j. tim se neobustavlja ovrha za osiguranje, isto tako ako su podnešeni prigovori; a na prigovore odredi se kratkodobno ročište za ustmenu razpravu, pa se tada po zaglavljenoj razpravi izreče presudom, dali će nalog platežni i dalje obstojati, ili dali će se isti i u koliko ukinuti.

Ovrha na osiguranje vodì se na imovinu obtuženikovu plienitbom i procienom ili uzapćenjem zaplienjenih stvarih pokretnih, i nepokretnih.

Proti odredbam u ovom postupku može se podnieti utok za 8 danah ustmeno ili pismeno, i mogu se u utoku navesti okolnosti i dokazi kojih pri prvoj molbi nije bilo, onda samo, ako je riešitba izdata nesaslušavši utočnika.

U rok za utok neimaju se računati dani, kojih je utok na pošti bio.

Utokom se neobustavlja ovrha.

---

*) Naredba popeč. Pravosudja od 16. Veljače 1858. vidi zem. vladni list 1858. razd. I. str. 223 i od 18. Srpnja 1859. vidi zem. vladni list 1859. razd. I. strana 267.

Slavni kot. sude!

U smislu uknjižene obveznice od 24. Siečnja 1866. u A. dužan mi je protivnik 360 st. a. vr. koj novac skupa sa 5% kamatami morao bi mi bio još prije pol godine izplatiti, što ipak učinio nije.

Zato molim:

Da slavni kot. sud izvoli na temelju uknjižene u A. obveznice od 24. Siečnja 1866. protivniku platežnu zapovest izdati: da mi je dužan glavnicu 360 st. skupa sa 5% kamatami od vremena izdane obveznice 24. Siečnja 1866. do konačne naplate tekućimi, i dole naznačeni trošak u roku od 8 danah izplatiti:

a) Sastavak tužbe	2 stot.	—	novč.	a. vr.
b) Prepis 2krat tužbe i priloga . . .	— „	60	„	
c) Biljeg za tužbu i prilog . . .	— „	87	„	
č) „ za platežni nalog . . .	5 „	—	„	
Ukupno	8 stot.	47	novč.	a. vr.

Milivoj Kamenić

Slavnom žup. kot. sudu u . . . .

Milivoj Kamenić trgovac u . . . .

proti

Zvonimiru Dobroviću postolaru u . . .

Tužba

za izdanje platežnog naloga radi uknjiženog duga 360 st. s. p.

Slav. žup. kot. sudu u . . . .

N. N. proti N. N.

Prigovori

proti platežnoj zapovjesti od 16. Veljače 1866. na tužbu pr. 14. Veljače 1866. br. 126. za naplatu uknjiženog duga 360 stot. s. p.

Slavni kot. sude!

Proti platežnoj zapovjesti od 16. Veljače 1866. na tužbu pr. 14. Veljače 1866. br. 126. za naplatu duga 360 st. a. vr. u br. 1. podnašam ove:

Prigovore

1. Polag namirah od 27. Studena 1865. i 20. Prosinca 1865. u br. 2 i 3 platio sam ja na račun upitnog duga jur 178 st. a. vr. a za ostatak od 182 st. i kamate obećao sam protivniku, da ću mu prvom sgodom, a to svakako do uskrsa o. g. 1866. u svojoj buradi dovesti 20 akovah starog bielog vina, na koju ponudu je protivnik takodje pristao kako u br. 4. izvorni list protivnikov dokazuje.

2. Pošto je indi upitni dug stranom naplatjen, stranom je stara obveza

iz uknjižene obveznice u A. uslied obnove u br. 4. prestala, to protivnik neima prava upitni dug više od mene tražiti.

Zato molim da se čim prije povede ustmeni postupak, i za razpravu ročište odmah ustanovi, pa nakon dovršene razprave osudom priznade: da se tužiteljeva tužba pr. 14. Veljaće 1866. br. 126. u br. 1. na naplatu uknjiženog duga 360 st. s. p. zabacuje, i obtuženik od svakog naplatjanja odriešuje, te tako napadnuta platežna zapovjest od 16. Veljače 1866. br. 126. u br. 1. ukida, i tužitelj na povratak parbenog troška obsudjuje.

N. N.

Ako bi u ovom slučaju bila odredjena ovrha na osiguranje, to će se takova uslied podnešene molbe uz priložene izvorne namire u br. 2. i 3. i lista u br. 4. imati obustaviti.

Slavnom žup. kot. sudu u . . . .
N. N. proti N. N.

Molba
za obustavu ovrhe za osiguranje radi duga 360 stot.

Slavni kot. sude!

Glasom odluke od 6. Ožujka 1866. br. 309. u A. jeste proti meni odlučena i jur izvedena ovrha za osiguranje radi duga 360 st.

Buduć da sam ja po smislu namirah u B. C. protivniku jurve platio na račun upitnog duga 178 st. a u ime ostatka od 182 st. i kamatah obrekao sam da ću mu dovesti 20 akovah starog bielog vina do uskrsa o. g. na što je on pristao u svome listu pod Č. indi pošto je upitni stari dug iz obveznice od 24. Siečnja 1866. stranom po meni namiren, stranom uslied obnove prestao, to protivnik neima nikakvog prava isti dug od mene tražiti, niti ovrhu za osiguranje proti meni voditi.

Ja indi molim:

Da sl. kot. sud izvoli ovrhu za osiguranje odlukom od 6. Ožujka 1866. br. 309. u A. proti meni odlučenu i jurve izvedenu obustaviti, protivnika o tome ubavjestiti, i za njegovo preslušanje kratkodobno ročište opredieliti.

Milivoj Kamenić.

Biljegovni zakon.

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba				Opazke
		stalna		pomična		
		st.	nč.	ljestvica (scala)	postotak	
Darovanja.						Listovi trgovački, ako se izdaju mjesto mjenicah, zadužnicah, založnicah, uputnicah itd. podvrženi su biljegu za ove dokaznice.
A. *Izprave o darovanjih* . . .						Kod podnesakah, molbah, tužbah, prizivah, utokah itd. i zapisnikah zastupajućih podneske, ako nisu zajedno dokaznice, za svaki dalji arak, ako je prvi arak bio 50 novč. ili većom biljegom providjen, jeste biljeg 36 novč., a ako predmet nije vriedan više od 50 st. samo 12 novč.
a. Medju živimi . . .	od sv. arka	—	50	—	—	
b. Za slučaj smrti	„	1	—	—	—	
I. Bezplatno ustupljen užitak, ili druge služnosti medju supruzi nerazdruženimi, medju djecom i roditelji zakonitimi ili nezak. i ovih nasliednici, medju zaručnici .	od vriedn.				1	
II. Medju drugimi rodjaci do bratučedah	„	—	—	—	4	
III. U svih ostalih slučajevih . .	„	—	—	—	8	
Dvopis, tropis, itd. tužbe, molbe u sudbenom postupku ako vriednost predmeta je veća od 50 st. .	od sv. arka	—	36	—	—	
„ ako vriednost predmeta nije veća od 50 st.		—	12	—	—	
„ a u izvansudbenom postupku .	„	—	15	—	—	
Košulje ili plašti t. j. zavitci, na kojih je samo napis, kao sastavni dio moradu imat biljeg kao podnesak						
Listovi, kad se rabiju pred sudom, ako sadržavaju kakov posao, dobivaju biljeg za taj posao opredieljen						
Molbe *tužbe, i svi podnesci,* u sudbenom parbenom, i izvanparbenom postupku						
a) ako vriednost predmeta nije veća od 50 st.	od sv. arka	—	12	—	—	
b) ako vriednost predmeta jest veća od 50 st.	„	—	36	—	—	
„ *dražbene,* i za izrok	„	1	—	—	—	
„ *za uknjiženje* ako vriednost predmeta nije veća od 50 st. . .	„	—	36	—	—	
„ *za uknjiženje* ako vriednost predmeta nije veća od 100 st. .	„	—	75	—	—	
„ *za uknjiženje* ako vriednost predmeta jest veća od 100 st. . .	„	1	50	—	—	
„ *za naduknjižbu* prava zaloga na uknjiženi jer zalog						
a) ako vriedn. nije veća od 50 st.	„	—	12	—	—	
b) „ „ jest „ „ 50 „	„	—	36	—	—	
„ *i tužbe na polit. i druge vlasti izvan sudb. postupka* . .	„	—	50	—	—	

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba stalna st.	Pristojba stalna nč.	Pristojba pomična ljestvica (scala)	Pristojba pomična postatak	Opazke
Molba *za prijavu ili dozvolu obrta*						
a) u gradovih sa 10.000 do 50.000 žiteljah	od sv. arka	3	—	—	—	
b) u gradovih sa 5000 do 10.000 žiteljah	„	2	—	—	—	
c) u drugih mjestih . .	„	1	50	—	—	
„ za dozvolu drugih poduzetjah, za obdržavanje javnih zabavah, kazališnih predstavah, tjelesnih, gledaonih, igrankah, pjevankah, — zatim da budu gostione, kavane krčme otvorene prekobičnoga sata	„	1	—	—	—	
„ za podielenje državljanstva .	„	2	—	—	—	
„ *za upisanje tvrdke*, ili za promjenu jur postojeće . . .	„	10	—	—	—	
„ *za upisanje* družtvenoga ugovora	„	10	—	—	—	
„ „ „ jur postojeće tvrdke u kotaru, gdje ima pobočnu trgovinu	„	10	—	—	—	
„ *za upisanje* svakoga, koj će tvrdku podpisivat	„	5	—	—	—	
„ *za upisanje* obrediteljah (likvidatorah)	„	5	—	—	—	
„ *za upisanje* pravah na imovinu za supruga trgovca, šta joj je iz ženitbenoga ugovora pripalo .	„	5	—	—	—	
Kod ovih zadnjih 6 molbah za svaki dalji arak	„	1	50	—	—	
Mjenice sa stalnim plaćevnim danom, kao i na *vid*, ili na stalno vrieme po vidu bez razlike izdanja u ovo ili inozemstvu, i svaki dvopis, tropis istih (prvica, drugica itd.) i svaki naledjeni mjenični prepis						Biljeg ako se neprepiše mora se dati po financ. uredu potvrditi.
a) Ako izplata, od mjenicah u ovozemstvu izdanih nije kasnija od 6 mjesecah, a onih u inozemstvu izdanih od 12 mjesecah . .	po iznosu traž-	—	—	I.	—	
b) za sve druge mjenice (kad je kasnija izplata). . .	bine	—	—	II.	—	
Bilježke. Ako se izplata nezaište za 6. i odnosno 12. mjesecah, ako se mjenice poslie tog vremena dalje dadu, ili se izplata na dalje vreme produlji, ili ako se iz inozemstva mjenica ovamo u trgovinu povuče, (prije						

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba				Opazka
		stalna		pomična		
		st.	nč.	ljestvica (scala)	postatak	
nego se prihvat, naledje nametne, ili za izplatu predoči, prosvjed podigne, i ako je ovdje plativa, za 14-danah) napokon ako se mjenica uknjižuje tada se mora povisiti pristojba na II. ljestvu						Bjelice sa tiskanimi biljezi mogu se i kupiti.
Namire vidi primke.						
Napis (rubrika) ako je vriednost veća od 50 st.	od sv. arka	—	15	—	—	
„ ako vriednost nije veća od 50 st.	„	—	10	—	—	
Odpovjedi izvansudbene . .	„	—	50	—	—	
„ sudbene (v. molbe tužbe i svi podnesci).	„	—	—	—	—	
Priznanice o potvrdi primljene izvansudbene odpovjedi, ako se nečini pred sudom uporaba	„	—	—	—	—	uslovno bez biljega
ako se rabe pred sudom .	„	—	50	—	—	bezuslovno
Priznanice o potvrdi primite sudbene odpovjedi . . .	„	—	—	—	—	bez biljega
Oporuke, *zapisja*, ako se uslied istih imetak na koga prenosi, i ako ostavina iznosi više od 25 st. (ako su i prije izdanoga zakona od 13. Pros. 1862 sastavljene, pa ako je ostavnik poslie toga vremena umro).	„	1	—	—	—	
Osude, platežni nalozi.						
A. Prve molbe kod sliedećih predmetah, ako na temelju ustanove u C. nepada manja pristojba:	„					
a) naloženje vjekovitoga šutenja	„	—	—	—	—	
b) o tužbah radi smetena posjeda	„	—	—	—	—	
c) o tužbah radi prvenstva u stiečaju, i pri razdielivanju ličbenoga iznosa	„	2	50	—	—	
d) o valjanosti zakupne ili najamne pogodbe	„	—	—	—	—	
e) Objasnjenja likvidacije u stiečaju	„	1	25	—	—	
B. Prve molbe u medjupadnih pitanjih na zaiskanu povratu; o opravdanju radi nedošastja; i uzsude (Beiurtheile)						
a) ako predmet parnice nenadilazi 50 stot.	„	1	—	—	—	
b) u svih drugih predmetih ako nadilazi 50 stot.	„	2	50	—	—	

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba stalna st.	Pristojba stalna nč.	Pristojba pomična ljestvica (scala)	Pristojba pomična postotak
C. Prve molbe u glavnoj stvari, ako je predmet procienjiv. . .					
Od vriednosti predmeta bez uzgredicah					
a) kad vriednost nije veća od 50 st.		1	—	—	—
b) preko vriednosti 50 st. . .		2	50	—	—
c) preko 200 st. do 800 st. vried.		5	—	—	—
D. *Konačne osude*, kriepostne.	od vriednosti				
a) Ako vriednost prelazi 800 stot.					½
b) Kada se prenosi vlastničtvo, uživanje koristi ili uporabre pravo koje stvari na temelju pravnoga razloga, ako se osniva na drugom ugovoru, a ne na nasliedju . . .	„	—	—	—	3½
c) U slučaju ako neuspije tužba, tad postotna pristojba od ½ i 3½ uz izvanredni dometak nemože nikad manje iznositi nego 5 stot. nikad više od 15 stot.					
Ako predmet nije procienjiv, mora se od osude neprosriedno platiti .		12	—	—	—
Prepisi a, *uredovni prosti ne sravnani,* ako se izdadu od suda,					
aa) ako vriednost predmeta nije veća od 50 st. . . .		—	25	—	—
bb) Ako je vriednost veća od 50 stot.		—	36	—	—
cc) ako se izdaju od drugih vlastih		—	50	—	—
b) uredovni sravnani . .		1	—	—	—
c) sudbeno sravnani u parbi, gdje vriednost nije veća od 50 stot.		—	50	—	—
d) neuredovni po strankah priugotovljeni, ako se sravnaju po sudu, i kr. javnih bilježnicih		—	50	—	—
e) uredovni ili neuredovni ako se sravnaju po onome proti komu imadu svjedočit, moradu imat biljeg izvornika . .		—	—	—	—
f) Sravnani po zasebnih osobah		—	50	—	—
To, da se prepisi rabe u parbi od ne veće vriednosti nego 50 stot. mora se nuz biljeg a ujedno protivnik, predmet tražbe i sud zapisat .					

Opazka:

Osude obraničke a) ako vriednost nije veća od 50 stot. . . . . . . — stot. 50 novč.
b) ako vriednost jeste veća od 50 stot., nu ne preko 200 st. 1 „ 25 „
c) ako je vriednost veća od 200 st. ili nije predmet procienjiv 2 „ 50 „

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba stalna st.	Pristojba stalna nč.	Pristojba pomična ljestvica (scula)	Pristojba pomična postotak	Opazka
Prilozi koji se prilažu biljegovanim podneskom i zapisnikom . .						Biljegovane izprave, ako nose već biljeg veći, netr. biljeg za pril.
a) gdje vriednost nije veća od 50 st.	—	—	10	—	—	
b) gdje vriednost je veća od 50 st.	—	—	15	—	—	
Primke a) Potvrde o izpunjenih obvezah, i u obće o primitih u vlastničtvo procienjivih stvarih	po vriednosti	—	—	II,	—	Primke (namirę,) o primitih stvarih, kojih vriednost nije veća od 2 st. oproštene su od biljega
b) c) Potvrde o primitoj procienjivoj stvari na čuvanje posudbu, ili zalog zatim o primitom sudbenom pologu, ako se po ljestvi neplaća manja pristojba; — napokon primke, koje se smatraju kao dokaznice	od sv. arka	—	50	—	—	
Pritužbe ili utoci proti odlukam o odmjerenju, obaljenju, predpisu, odpisu, i počeku pristojbah .	—	—	—	—	—	
ako ove neiznose više od 50 st.	—	—	15	—	—	samo se od ozgo priljepi.
ako pak iznose više od 50 st.	—	—	36	—	—	
Priziv proti osudam, za koje nije veća pristojba od 5 stot. zahtieva isto toliku pristojbu						
U ostalih slučajevih (gdje je veća pristojba za osudu .	—	10	—	—	—	
Prosvjed mjenicah	—	1	—	—	—	
Punomoćje za odvjetnika, ili drugoga punomoćnika, za jedan ili za sve poslove . . .	—	—	50	—	—	mora se prepisati
Računi što izdaju trgovci i obrtnici o predmetih svoje trgovine ili obrta, ako vriednost nije veća od 10 stot.	—	—	1	—	—	
ako vriednost jeste veća od 10 stot.	—	—	5	—	—	
Razlozi osude, gdje je vriednost preko 50 stot.	—	1	—	—	—	
„ osude, gdje vriednost nije preko 50 stot.	—	—	50	—	—	
„ osude u Ugarskoj, Erdelju i trojednoj kraljevini, gdje *novčane tražbe* nenadilaze vriednost od 200 stot. bez biljege	—	—	—	—	—	
Skladnik kao i tužba.	—	—	—	—	—	
Svjedočbe izdane po vlastih i uredih državnih	od sv. arka	1	—	—	—	
„ *izdane po vlastih* i uredih drugih i po sukromnih osobah	„	—	50	—	—	

		Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba stalna st.	Pristojba stalna nč.	Pristojba pomična ljestvica (scala)	Pristojba pomična postotak	Opazka
„	*za služinčad*, kalfe, segrte, nadničare	od sv. arka	—	15	—	—	
„	*učilišne* od sriednjih i viših učionah	„	—	15	—	—	
„	*ili izvadci* iz javnih knjigah o posjedu i vlastnosti nepokretinah, i pravah, zatim o sudbenih ostavah . . .	„	1	—	—	—	
„	o prevodih po tumaćih sačinjenih.	„	1	—	—	—	
„	mjenične prosvjedi po kr. javn. bilježniku preduzeti . .	„	1	—	—	—	
„	mjenične prosvedi po sudu preduzeti od predmetu do 200 stot.	„	2	—	—	—	
„	mjenične prosvjedi po sudu preduzeti o predmetu u preko 200 stot.	„	3	—	—	—	
„	o krštenju, vjenčanju, smrti iz maticah	„	—	50	—	—	
„	o svakom koljenu kod rodoizvodah	„	—	50	—	—	
Troškovnik	. . . . . .	„	—	15	—	—	
Ugovori	I. hranitbeni	od vredn. uzdržav.	—	—	II	—	
„	II. darovni a) medju živimi	od sv.	—	50	—	—	
„	b) darovni za slučaj smrti .	arka	1	—	—	—	
„	c) „ izmedju roditeljah i diece (i nezakonite posinjene)	po vriednosti	—	—	—	1	
„	č) izmedju rodjakah do sestrićah	po vriednosti	—	—	—	4	
„	ć) u svih drugih slučajevih	po vriednosti	—	—	—	8	
„	III. kupovno prodajni t. j. pogodbe, kojim se koja stvar za stanovitu svotu novčanu prepušta drugomu, ili *mjenovne pogodbe*.						
	A. Izprava ili dokaznica						
	a) ako je stvar pokretna	po vr.	—	—	III	—	
	b) Ako je stvar nepokretna . . .	od sv. arka	—	50	—	—	
	i od vriednosti .		—	—	—	3½	
„	IV. *Sriećovni* a) obklada .		—	—	II	—	ciena obklad.
	b) *kupnja* nade u stvarih pokretnih . . .		—	—	—	—	ugovor. ciena
„	c) *kupnja* nade o nepokretnih stvarih dokaznica		—	50	—	—	od sv. arka
	od pravnoga posla .		—	—	—	3½	po cieni ugov.
„	V. *Ostavni*. ako nije nikakva plaća ustanovljena .	od sv. arka	—	50	—	—	

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba				Opazka
		stalna		pomična		
		st.	nč.	ljestvica (scala)	postotak	
Ugovori ostavni, ako je platja pogodjena	po vr.	—	—	II	—	
„ *VI. Uporabni, zakupni ili najamni*						
a) Uporabnina svih ugovorenih godinah sbroji se, i od te svote se pristojba plaća, ako uporaba netraje 10 god.	—	—	—	II	—	
b) ako uporaba traje 10 ili više od 10 godinah, tada se od 10kratne godišnje uporabnine plaća .	—	—	—	II	—	
„ *VII. Uslugovni.* a) Podieljenje stalnih službah od trikratne godišnje plaće .	—	—	—	III	—	
b) ako radnik dade i gradivo ili tvar	po vriednosti	—	—	III	—	
c) drugi svi ugovori . .		—	—	II	—	
č) za primanje šegertah na nauk	od sv. arka	—	50	—	—	
„ VIII. *Posudni.* a) ako je bezplatno uživanje predano	„	—	50	—	—	
b) ako je uz plaću uživanje koje stvari predano, kao uporabni . . .	—	—	—	—	—	
„ IX. *Zajamni.* a) ako se predplate daju na 3 mjeseca po zavodih za to povlaštenih	po vr.	—	—	I	—	
b) ako zavodi daju predplate na dulje vrieme, ili takove dadu sukromnici .	„	—	—	II	—	
c) zadužnice (o zajmovih) glaseće na donosnika, ne na dulje vrieme od 10 god.	„	—	—	II	—	
č) isto takove, glaseće na dulje vrieme . . .	„	—	—	III	—	
ć) ako neglase na donosnika				II		
„ X. *Ženitbeni*	„	—	—	III	—	
Utoci proti osudam ovdje napomenutim podvrženi su polovici biljegovine, nego što prizivl ; a drugi *utoci i pritužbe* proti kakovoj odredbi prve molbe, ako predmet nenadilazi 50 st. . .	od sv. arka	—	50	—	—	
ako nadilazi 50 st. . .	„	1	—	—	—	
Pritužbe ili utoci proti odlukam o odmjerenju, obaljenju, predpisu, odpi-						

	Mjerilo za odmjerenje pristojbe	Pristojba				Opazka
		stalna		pomična		
		st.	nč.	ljestvica (scala)	postotak	
su, počeku pristojbah, ako ove ne iznose više od 50 st. . . .	od sv. arka	—	15	—	—	
Ako pak iznose više od 50 st. .	„	—	36	—	—	
Uvjerodostojenje (legaliziranje). a) po javnih vlastih i uredih						
aa) Za potvrdu jednog podpisa .	—	1	—	—	—	
bb) Za potvrdu svakog daljeg podpisa	—	—	50	—	—	
b) po kr. javnom bilježniku u slučaju aa)	—	—	50	—	—	
po kr. jav. bilježniku u slučaju bb)	—	—	25	—	—	
Zalog. a) dokaz, kojimi se za sigurnost dade zalog . .	po vr.	—	—	II	—	
b) ako zalog nije procienjiv .	o. s. ar.	—	50	—	—	
c) podnesci, kojimi se ponudja zalog, jemstvo itd. osim biljega za podneske . .	po vr.	—	—	II	—	
č) potvrde o primitih zalozih	o. s. ar.	—	50	—	—	
Zapisnici moradu imat biljeg onaj, koj je na tužbi ili molbi, uslied koje se je zapisnik sastavio		—	—	—	—	

Oprost od biljegovine imadu:

a) **Molbe** za milostinju, za odhranjenje medju ubogi.

b) „ za oprost od školarine ili za štipendij uz svjedočbu ubožtva.

c) „ za oprost od pristojbah, ili za zastupnika uz svjedočbu ubožtva.

č) „ zastupnikah ureda radi imenovanih za oprost, predpis, poček ili odpis pristojbah, i za odstranjenje od zastupničtva.

ć) „ s kojimi se podnašaju računi o troškovih za državu i za javne zavode imanih.

d) „ za naknadu troškovah ili štete za državu ili obćinu imanih.

dj) **Podnesci i prijave** ili **predlozi** u javnih poslovih, tičućih se koristi države, obćinah, javnih zavodah, kaznjivih dielah, cielih razredah pučanstva, ako se i dotičnik odtuda ima nadati kakovoj svojoj koristi ili nagradi.

e) **podnesci** i dokaznice u kaznenom, policajnom, tiskovnom ili dohodarstvenom postupku bez molbe za milost.

f) **pritužbe** proti osobnom ponašanju činovnikah, proti zloporabi otčinske, štitničke, skrbničke i zastupničke vlasti ili radi zle njege nahodah kod zasebnikah — zatim pisma i očitovanja ovih na takove pritužbe.

g) **podnesci** u postupku za razriešenje braka.

gj) „ činovnikah u pogledu zabave računah.

h) „ za odmjeru, predpisanje, obaljenje, povratjanje ili poček državnih, zemaljskih ili obćinskih daćah ili pristojbah, zatim spisi u carinskom, potrošarinskom i računarskom postupku.

i) **prigovori** i **pritužbe** radi krivog popisa u izbornih listinah za zastupničtvo, vojničtvo, prisežničtvo itd.

j) **podnesci** na poštarske, željezničke i brzojavne urede za odpremanje listovah i robe ili za naknadu i povratak poštarine.

k) **podnesci, računi, izkazi** na erarske tvornice i državna vlastelinstva i zavode u pogledu poslovah samo za te tvornice i zavode.

l) „ kod ostavinskih razpravah, ako ostavine neiznose više od 25 st.

lj) „ sirotinski, skrbničke skrižaljke i računi.

m) **spisi** i dokaznice u urbarskih, gorno-činženih, odkupnih, segreg.-komas., odštetnih, zatim u poslovih oko uredenja zemljišnikah, ili uredjenja zemljoposjeda potrebitih.

„ na obćine, obćinske zastupnike i urede u poslovih obćine i podnositelja.

nj) **Službeno dopisivanje.**

o) **Služeći vojaci** svake vrsti, zatim straže i garde javne od pukovnika počamši dole glede njihove osobe i dohodakah iz službe proizvirajućih.

p) **Graničari i njihove zadruge** u obziru svojeg stvarnog posjeda, razdiobe, pridruženja, priženitbe i pripisanja, promjene, prodaje, zatim u pogledu posjeda u granici ležećeg, ako što pribave kupom, darovanjem ili po razredbi posliednje volje.

r) **Zastupnik stečajnine** glede svih stečajninu tičućih se razpravah i spisah, osim osude o objasnjenju, i izvadakah iz nje (za koje mora biljeg napried dati ili predpisati), zatim *upravnik gromade* i *vjerovnički odbor* u svih stečajninu tičućih se poslovih, ako se s nikim drugim parnice nevode u pogledu imetka. Isto tako oprošten je u *nagodnom postupku* sudbeni povjerenik i vjerovnički odbor.

s) **Radi dugovah zatvoreni** u pogledu svoga uzdržavanja, ukinutja zatvora, ili nagodbe s vjerovnici.

š) **kaznenici** glede zapisnikah, što ih vode povjerenici kaznionah o tužbah i molbah njihovih.

t) **Ubozi,** kojih je uboživo zakonito izdanom svjedočbom potvrdjeno.
Svjedočbu takovu izdavaju obćinska poglavarstva uz podpis dotičnog župnika, a u svjedočbi mora se kazati, da se takova izdaje u svrhu, da molitelj bude oprošten od biljegovine, a da isti neima više dohodka nego svaki u mjestu živući nadničar.

tj) **Primke** o primitih uredovnih odpravcih.

u) „ o povratku onog, što nije dug, ili što je javnim zavodom, državi ili obćinam više plaćeno ili odpušteno, ili što je komu za kazan bilo oduzeto, ili što je bilo položeno za žaobinu, jamčevinu, sigurnost.

v) **Primke** o danih po ugovoru obvezanih odštetah za elementarne štete.
z) „ o danom novcu misniku za mise.
ž) **proputnice** na 8 danah.
aa) **Ustupi** na državnjačah i sličnih papirih.
bb) **Reversi** c. k. častnikah, i hraniteljah prigodom preuzimanja nahodah.
cc) **Prihvati, naledja, jamstva** i **primke** na mjenicah oproštenih od biljega ili pod liestvu I. padajućih.
čč) **Listovi** podpisivanjah, predbrojkah i predplatah.
ćć) **Nalozi i uputci** opunomoćiteljah i gospodarah svojim punomoćnikom i službenikom, osim izprave opunomoćenja — dok se neupotrebe javno kao prilozi ili dokaznice.
dd) **Knjižice,** što ih izdavaju sirotinjske vlasti štitnikom i skrbnikom o imovini njihovih kriljenikah; ili dužnikom o dužnih dugovih i naplati kamatah.
ee) **Sviedočbe** o vladanju osobah, koje žele nahode u hramu uzet; ili svjedočbe o obitavanju, da putnu izpravu dobe; svjedočbe o stanju zdravlja u kojem mjestu ili o potvrdi kojih okolnostih za zadobljenje uzdržavanja; listovi o mjerenju samo u tu svrhu i porabu.
ff) Izvadci iz maticah krštenih, rodjenih, vjenčanih i mrtvih, i svjedočbe o porodu, vjenčanju i smrti, što ih zahtievaju inozemne vlasti putem diplomatičkim kroz poslaničtva.

Ljestvice za odmjerenje pristojbah.

I.

Austrijanske vriednosti	st.	n.	Austrijanske vriednosti	st.	n.
Do 75 for.	—	7	Prek. 6000 do 7500 for.	6	25
Preko 75 do 150 „	—	13	7500 „ 9000 „	7	50
150 „ 225 „	—	19	9000 „ 12000 „	10	—
225 „ 375 „	—	32	12000 „ 15000 „	12	50
375 „ 750 „	—	63	15000 „ 18000 „	15	—
750 „ 1125 „	—	94	18000 „ 21000 „	17	50
1125 „ 1500 „	1	25	21000 „ 24000 „	20	—
1500 „ 3000 „	2	50	24000 „ 27000 „	22	50
3000 „ 4500 „	3	75	27000 „ 30000 „	25	—
4500 „ 6000 „	5	—			

Preko 30000 st. ima se od svakih 1500 st. platiti izvišne pristojbe 1 st. 25 nč. kod kojeg se ostatni iznosak izpod 1200 st. smatra kao podpun.

II.

Austrijanske vriednosti	st.	n.	Austrijanske vriednosti	st.	n.
Preko 20 for.	—	7	Preko 1600 do 2000 for.	6	25
„ 20 do 40 „	—	13	„ 2000 „ 2400 „	7	50
„ 40 „ 60 „	—	19	„ 2400 „ 3200 „	10	—
„ 60 „ 100 „	—	32	„ 3200 „ 4000 „	12	50
„ 100 „ 200 „	—	63	„ 4000 „ 4800 „	15	—
„ 200 „ 300 „	—	94	„ 4800 „ 5600 „	17	50
„ 300 „ 400 „	1	25	„ 5600 „ 6400 „	20	—
„ 400 „ 800 „	2	50	„ 6400 „ 7200 „	22	50
„ 800 „ 1200 „	3	75	„ 7200 „ 8000 „	25	—
„ 1200 „ 1600 „	5	—			

Preko 8000 st. ima se od svakih 400 st. platiti izvišne pristojbe 1 st. 25 n. kod kojeg se ostatni iznosak izpod 400 smatra kao podpun.

III.

Austrijanske vrieduosti	st.	n.	Austrijanske vriednosti	st.	n.
Preko 10 før.	—	7	Preko 800 do 1000 for.	6	25
„ 10 do 20 „	—	13	„ 1000 „ 1200 „	7	50
„ 20 „ 30 „	—	19	„ 1200 „ 1600 „	10	—
„ 30 „ 50 „	—	32	„ 1600 „ 2000 „	12	50
„ 50 „ 100 „	—	63	„ 2000 „ 2400 „	15	—
„ 100 „ 150 „	—	94	„ 2400 „ 2800 „	17	50
„ 150 „ 200 „	1	25	„ 2800 „ 3200 „	20	—
„ 200 „ 400 „	2	50	„ 3200 „ 3600 „	22	50
„ 400 „ 600 „	3	75	„ 3600 „ 4000 „	25	—
„ 600 „ 800 „	5	—			

Preko 4000 st. ima se od svakih 200 st, platiti izvišne pristojbe 1 st. 25 n. kod kojeg ostatni iznosak izpod 200 smatra se kao podpun.

Biljegovina na namire, obveznice (zadužnice, zajamske pogodbe), ugovore svake vrsti, punomoćja, oporuke, očitovanja, svjedočbe, imadu se priljepit u prvom redu (liniji), dokaznice (nu ne gdje je naslov), i prepisat preko praznog dolnjeg prostora izpod biljegovnog znaka. Kod mjenicah priljepi se biljeg na desni kraj izpod napisane mjenice, i mora se prepisat po izdatniku, pa ako bude drugi platac (trassat) i po ovom.

Na podneske kao molbe, tužbe, odgovore, protuodgovore, utoke, prizive, previde itd., priloge, zapisnike biljeg se priljepi nad prvim redom podneska, bez da se prepiše, nu zato kada se podnesci i zapisnici predadu uručbenom napisniku, imadu se prebiljegovat.

Za biljeg osudah dade svaka stranka polovicu prigodom usklade.

Kod stečajah ima sav biljeg za objasnjujuću presudu dati zastupnik stečajnine. — Postotnu pristojbu plaća upravitelj.

Za platežne naloge ima priložit biljegovinu za obe stranke tužitelj kad tužbu preda.

Ako se osuda više nego dvaput ima odpraviti, to se za svaki dalji odpravak osude dade biljeg od 1 stot.

Ako se osuda konaćna ne izreče, ili platežni nalog nepodieli, vratja se biljeg natrag.

Kazalo.

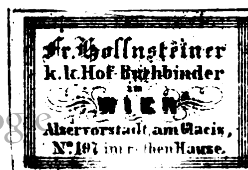

Pogrieške tiska

Strana	redak	**mjesto**	**ima biti**
1	3	dviuh	dva
1	17	ravede	navede
1	29	sdadajući	spadajući
2	2	prenadje	pronadje
4	7	neiznose	neiznosi
4	21	sudeem	sudcem
7	13	opre-	opro-
9	33	ugovor	govor
10	31	na ela	navela
11	28	dosudjenje	dosudjene
16	32	pomoćnik	punomoćnik
18	13	Usiied	Uslied
22	3	mogo	moga
22	10	parmici	parnici
30	20	komatah	komadah
33	14 18	Da li istina,	Da li je istina,
33	31	poslio rieči: naknaditi „te u ime štete kroz izcureno vino iz nevaljane buradi 40 st.	što ako mi protivnik s dobra neplati, tužit ću ga posebnim putem.
43	37	umolena	umoleno
45	2	vodeničar	šumar
45	39	moje	svoje
49	2	dvajuh mjesecah	dva mjeseca
50	34	265	465
68	34	i ače	inače
78	25	prisega	prisege
81	42	da,	dao
82	13	prodaju	predaju
83	20	obavljanje	opravljanje
88	9	plienitku	plienitbu
89	22	za	izpušteno
89	26	u 3 buretih	u tri bnreta
93	8	a tome	a o tome
96	42	ratiste	ročište
112	1	rad	u
121	28	zaceta	začeta
129	33	molio	mislio
136	1	prošukunbaba	prašukunbaba
147	32	mučenjem	mučanjem
148	33	uložu	ulažu
154	1	Preinaki	O preinaki
156	38	zaslužnosti	Za službosti
157	25	kopačah kletjum,	kopaćah s kletjum
160	25	onaka	onako
164	40	za slovi: v. r.	podpisatelj imena i
175	10	prikratjena	prikratjenja
175	19	imena	imenah
176	13	o to	oto
177	5	moju	svoju
179	8	mome	svome
179	9	moju	svoju
179	14	konopom	kanapom
181	23	imena	imenah
182	4	usadjen	uradjen
187	16	zakupniku	zakupninu
189	9	moje	svoje

Fr. Hollnsteiner
k. k. Hof-Buchbinder
in
WIEN
Alservorstadt, am Glacis,
N° 197 im rothen Hause.

